

Dyrøy kommune

Den lærende kommune

Møteinnkalling

Utvalg: Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne
Møtested: Møterom, Kommunehuset i Sørreisa
Dato: 02.12.2021
Tidspunkt: 12:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 77 18 92 00.

Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed, som gis pr. telefon.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Unntatt offentlighet	Arkiv- saksnr
	Saker til behandling		
PS 2/21	Referatsaker		
RS 7/21	Saksframlegg temaplan "Leve hele livet"		2020/769
	Saker til behandling		
PS 3/21	Leve hele livet - forslag til plan		2018/230
PS 4/21	Økonomiplan 2022-2025 og årsbudsjett til behandling i Råd for personer med funksjonsnedsettelse		2018/230
PS 5/21	Eventuelt		2018/230

Roger Tronstad

PS 2/21 Referatsaker

LEVE HELE LIVET

DYRØY KOMMUNE

1 Innhold

2	Innledning.....	2
2.1	Utarbeidelse av planen.....	2
3	Reformen Leve hele livet.....	3
3.1	Innsatsområder	3
3.2	Gjennomføring	3
4	Aktivitet og fellesskap	4
4.1	Utfordringsbildet	4
4.2	Tiltak vi ønsker å gjennomføre i Dyrøy.....	4
4.2.1	Livsglede og min historie	4
4.2.2	Sykehjemmet:.....	4
4.2.3	Hjemmesykepleien:.....	4
4.2.4	Felles:.....	4
4.2.5	Frivillighet	5
4.2.6	Ombygging av sykehjem.....	6
5	Mat og måltider	8
5.1	Utfordringsbildet	8
5.1.1	Tiltak	8
5.2	Tiltak vi ønsker å gjennomføre i Dyrøy.....	9
5.2.1	Tiltak	9
6	Helsehjelp.....	10
6.1	Utfordringsbildet	10
6.2	Tiltak	10
6.2.1	Tiltak vi ønsker å gjennomføre i dyrøy	11
6.2.2	Tiltak	11
6.3	Proaktive tjenester	11
6.3.1	Tiltak	12
6.4	Systematisk kartlegging og oppfølging.....	12
6.4.1	Tiltak	12
7	Sammenheng.....	13
7.1	Oppsummert er utfordringene:.....	13
7.2	Tiltak vi ønsker å gjennomføre i Dyrøy.....	13
7.2.1	Avlastning og støtte til pårørende.....	14
7.2.2	Tiltak	14
7.3	Beholde kontinuiteten i ytelsen av helsehjelp	15
7.3.1	Tiltak	15
7.4	Individets behov	15
7.4.1	Tiltak	15
7.5	Mykere overganger	16
7.5.1	Tiltak	16
8	Et aldersvennlig Norge	17
8.1	Et aldersvennlig Dyrøy.....	17
9	Vedlegg	19
9.1	Aktivitet og fellesskap	19
9.2	Mat og måltider.....	19
9.3	Helsehjelp	19
9.4	Sammenheng.....	19
9.5	Et aldersvennlig Norge / Dyrøy	20

2 Innledning

I 2018 ble Stortingsmelding 15 (2017-2018) Leve Hele Livet godkjent i Stortinget. Dette er en kvalitetsreform for eldre som handler om mennesker. Tidligere reformer har ofte handlet om systemer. Leve hele livet består av 25 konkrete og utprøvde løsninger fordelt på 5 hovedområder hvor det ofte svikter i tilbudet til eldre i dag.

Med utgangspunkt i Stortingsmeldingen har Dyrøy laget sin egen plan for Leve hele livet. Den er delt opp i ett kapittel for hvert av de fem områdene. Hvert kapittel innledes med utfordringer og tiltak som er beskrevet i Stortingsmeldingen Leve hele livet. Etterpå beskrives de tiltakene som er spesifikke for Dyrøy.

Regjeringen legger opp til en prosess hvor kommunestyrene behandler og vedtar hvordan reformens løsninger kan innføres. Reformperioden starter 1. januar 2019 og varer i fem år med ulike faser for planlegging, gjennomføring og evaluering.

I Dyrøy har vi i 2019 og begynnelsen av 2020 jobbet med å utarbeide planen. Det skal også utarbeides en overordnet helse- og omsorgsplan. Leve hele livet er konkret og detaljert, mens helse- og omsorgsplanen er mer overordnet, og denne planen vil være en handlingsplan under helse- og omsorgsplanen.

I kommunestyremøte 10.12 20 ble det fattet slikt vedtak:

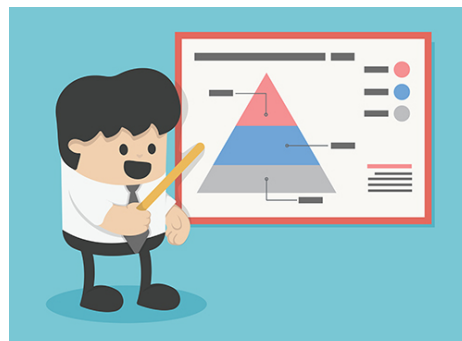
1. Vedlagte forslag til framdriftsplan for arbeidet med oppfølging av reformen Leve hele livet, vedtas.

2. For å lykkes i arbeidet med å innføre stortingsmeldingens intensjoner, bør alle sektorene i den kommunale forvaltningen involveres. Derfor er det behov for å utarbeide en egen temaplan for Leve hele livet.

3. Planbehovet forankres i Dyrøy kommunes planstrategi 2020-2023.

2.1 Utarbeidelse av planen

I 2020 ble det utarbeidet en fremdriftsplan for Leve hele livet – arbeidet. Denne legger noen føringer for at en komplett temaplan for «leve hele livet» skal ligge klar til vedtak i kommunestyret til kommunestyrets desember møte i 2021. Covid-19 pandemien har lagt beslag på mye ressurser lokalt, og dette forsinket arbeidet med planen. Kommunalsjef for helse- og omsorg har vært sekretær gjennom samarbeid med eldreråd, leder, ansatte og tillitsvalgte i Pleie og omsorg, samt fysioterapeut/folkehelsekoordinator.

3 Reformen Leve hele livet

Reformen Leve hele livet har som mål at alle eldre bør ha gode hverdager også når helsa svikter og det offentlige må trå til med omsorgstilbud. Det finnes mange gode løsninger på hvordan dette kan sikres, men mange av dem blir tatt i bruk av få kommuner og for tilfeldig. Reformen ønsker å sette fokus på eksempler på god praksis. Den har 25 konkrete og utprøvde løsninger på fem ulike områder hvor vi vet at det ofte svikter slik tilbudet er i dag.

Reformen bygger på hva ansatte, eldre, pårørende, frivillige, forskere og ledere har sett fungere i praksis, hva som løfter kvaliteten på tjenestene og bidrar til en trygg og verdig alderdom.

3.1 Innsatsområder

Kjernen i Leve hele livet kan samles i noen hovedtema som til sammen vil bidra til å gi eldre og deres pårørende økt glede, livskvalitet og trygghet i hverdagen:

- Mulighet til å velge
 - *Setter fokus på valgfrihet og medvirkning.*
- Matglede for eldre
 - *Leve hele livet skal sørge for at måltidene blir en begivenhet i hverdagen, at det blir nok måltider gjennom døgnet, god ernæring, gode kokker og lokale kjøkken.*
- De eldres helse – og omsorgstjeneste
 - *Tjenesten må stille spørsmålet til brukerne; hva er viktig for deg? Leve hele livet skal gi trygghet for å få hjelp når en trenger det. Aktivitet, deltagelse og egenmestring er viktige stikkord.*
- Pårørendeomsorg
 - *Leve hele livet skal være en reform som viser omsorg for de som yter omsorg og ta vare på de som tar vare på sine nærmeste slik at de ikke sliter seg ut.*
- Alternative arbeidsordninger
 - *Leve hele livet vil gi inspirasjon til å finne nye arbeidsordninger og ta i bruk ny teknologi. Den skal utfordre til å organisere seg slik at det blir større kontinuitet i tjenestetilbudet, med mykere overganger og færre å forholde seg til for dem som mottar tjenester.*

3.2 Gjennomføring

Det er satt av 5 år til reformperioden med felles oppstart 1. januar 2019. Dyrøy kommune er sammen med flere andre kommuner noe på etterskudd i denne sammenheng. Planen legges fram for vedtak i kommunestyret innen utgangen av 2021.

- Fase 1 Forberedelse og oppstart 2019
- Fase 2 Karlegging og planlegging 2019-2020
- Fase 3 Implementering og gjennomføring 2021-2022
- Fase 4 Evaluering og forbedring 2023

4 Aktivitet og fellesskap

Leve hele livet er en reform for aktivitet, deltagelse og sosialt fellesskap. Målet er å ta vare på eldres forhold til familie, venner og sosialt nettverk og skape gode opplevelser og møter på tvers av generasjonene.

4.1 Utfordringsbildet

Mange eldre opplever ensomhet relatert til endringer i sin livssituasjon – for eksempel at partner blir syk eller dør, endret helsetilstand og funksjonsnivå eller andre ting. Inaktivitet kan skyldes mangel på aktivitetstilbud som ikke er tilpasset den enkeltes ønsker og behov, eller mangel på organiserte møteplasser og digitale generasjonsskiller – og dette kan igjen bety manglende ivaretagelse av sosiale, kulturelle og eksistensielle behov. I Dyrøy har vi spredt bosetting, som både gir varierende avstand til sosiale arenaer, og kan øke risikoen for opplevelse av ensomhet og utrygghet.

I Dyrøy har vi også et svært godt utbygd fibernett med mange tilknyttede abonnenter, som gir muligheter for digitale tilbud – fra kommunikasjon og dialog til ulike kulturtilbud.

Tiltakene skal bidra til å skape økt aktivitet, gode opplevelser og fellesskap gjennom fokus på gode øyeblikk, tro og liv, generasjonsmøter, samfunnskontakt, sambruk og samlokalisering av lokaler og tilbud.

4.2 Tiltak vi ønsker å gjennomføre i Dyrøy

4.2.1 LIVSGLEDE OG MIN HISTORIE

Vi ønsker å jobbe med de prinsippene som ligger til grunn for Livsgledesykehjem, uten at vi skal bli innlemmet i stiftelsens prosjekt. Dette innebærer å iverksette meningsfulle aktiviteter for eldre ved å systematisere dagen rundt den enkelte beboers livshistorie. Dette tiltaket gjelder i første omgang sykehjemmet og personer med kognitiv svikt som bor hjemme eller i heldøgnsbemannet omsorgsbolig (HDO). Mange av tiltakene nedenfor har vi jobbet med allerede, men vi ønsker å bli enda bedre.

4.2.2 SYKEHJEMMET:

- Etablere faste rutiner for å lage «Min historie» for alle beboere på sykehjemmet. Dette gjøres 14 dager etter innkomst av primærkontakt. Hver enkelt ansatt har ansvar for å kjenne til innholdet.

4.2.3 HJEMMESYKEPLEIEN:

- De ansatte gjør kartlegging av «Min historie» på pasientene. Kartleggingen legges til journal og brukes aktivt av de ansatte som er involvert i oppfølgingen. Informasjonen følger pasienten i det videre forløpet.

4.2.4 FELLES:

- Det er et mål å kunne tilby en individuelt tilpasset aktivitet minimum en gang i uka.
- Dette bør gjøres både individuelt og i grupper. Tiltakene skal gjennomføres av ansatte, pårørende eller frivillige.

- Dokumentasjon utføres i Profil, under «Aktivitet og sosiale interesser», aktivitetsplanen legges til som et eget tiltak. Det beskrives et kort resyme under sammenfatning i profil.

***Min historie** er en metode som går ut på å samle viktige livshistorier, hendelser og interesser hos personer med demens, og formidle historiene gjennom en personlig bildebok, musikk eller andre uttrykksformer. Målet er at den kunnskapen vi innhenter skal hjelpe oss til å tilpasse aktiviteter, samtaleemner, måltider mm. til den enkelte bruker.*

4.2.5 FRIVILLIGHET

Et av tiltakene regjeringen peker på når det gjelder utfordringene fremover i forhold til flere eldre og økt ensomhet, er frivillighet. I Dyrøy har pleie og omsorg etablert et tett samarbeid med Kulturenheten. Det er ønskelig å utvikle dette samarbeidet ytterligere. Frivillighet er med på å øke livskvaliteten til både den som yter frivillighet og til den som mottar tjenester fra frivillige.

***Frivillighet:** Mange deltar i frivillig arbeid i Norge. Det ligger store muligheter i å engasjere flere i frivillig arbeid på helse- og omsorgssektorens område. Deltakelse i frivillig arbeid skjer imidlertid ikke av seg selv, men må framelskes, dyrkes og vedlikeholdes gjennom systematisk rekruttering, organisering, koordinering, opplæring, motivasjon og veiledning. Dersom de kommunale tjenestene setter av egnet fagpersonell eller samarbeider med ideelle organisasjoner om dette, viser erfaring at en slik investering gir en betydelig frivillig innsats. Frivillighet ser ut til å gi økt tilfredshet med livet og økt mestringsfølelse. Organisasjonsaktive eldre har bedre helse og livskvalitet. For enkeltpersoner bidrar organisasjonsaktivitet blant annet til å skape sosiale nettverk, identitet og tilhørighet. (Stortingsmelding 29, Morgendagens Omsorg).*

- Samarbeid med Kultur og fritid knyttet til tiltak for eldre i kommunen. Et av de første tiltakene dette samarbeidet ønsker å ta tak i er besøksvenn og transport for hjemmeboende til aktiviteter og gjøremål som kan være seniorcafé eller lignende møteplasser. Virksomhetsleder og leder for frivillighetssentralen har ansvar for dette.
- Vi ønsker i samarbeid med Kultur og fritid å se på muligheten for å få til en type elektronisk løsning der de som ønsker bistand fra frivillige kan legge inn ønsker om hjelp, og de som vil hjelpe kan respondere. Et eksempel på dette er Nyby, som er en ny type digital plattform som gjør det mulig for kommuner og organisasjoner å mobilisere ledige ressurspersoner til viktige oppgaver.

- Vi vil skape mer aktivitet og fellesskap knyttet til det nye dagsenteret, med involvering av leietakere i omsorgsboliger og pasienter sykehjemmet. Som beskrevet i tekstboksen over er det viktig å rekruttere, organisere, koordinere og motivere de frivillige. Ikke minst er det viktig å ta vare på de som gjør en frivillig innsats. Dette krever mye tid.

- Pleie og omsorg har allerede samarbeid med andre; skole, barnehage, private grupper, menigheter og kor. Vi ønsker å utvikle dette samarbeidet, både med de som allerede bidrar, og med andre grupper og organisasjoner til det beste for våre beboere. Dette er en del av oppgaven til kultur og fritid.

Kultur og fritid sine oppgaver kan være:

- Styrke og utvikle samarbeidet med lokalsamfunnets frivillige organisasjoner.
- Være kontakt opp mot og utvikle samarbeid og avtaler med lokalsamfunnets barnehager, skoler, kulturinstitusjoner, foreninger, organisasjoner og næringsliv.
- Utvikle helse- og omsorgstjenesten som arena for kulturbegivenheter.
- Rekruttere og koordinere frivillige medarbeidere i ulike aldersgrupper, i nært samarbeid med aktuelle frivillige organisasjoner.
- Være kontaktperson, følge opp og veilede frivillige medarbeidere, herunder også pårørende som ønsker å bidra med sin innsats.
- Bidra til at eldre brukere kan delta i sosiale og kulturelle aktiviteter i institusjon eller lokalsamfunn. (Stortingsmelding 15, Leve hele livet).

4.2.6 OMBYGGING AV SYKEHJEM

Dyrøy kommune ferdigstilte i sept. 2020 syv nye omsorgsleiligheter samlokalisert i et nybygg med store fellesarealer. Ny sykehjemsavdeling med åtte institusjonsplasser ferdigstilles høsten 2022. I dette inngår arealer som skal brukes til dagsentertjenester. Tilgjengeligheten for omkringliggende omsorgsboliger er meget god med maks 100 m gangvei. Sommeren 2023, vil resterende to sykehjemsavdelinger med tilhørende fellesarealer være ferdig renovert. Arealene som da inneholder 24 institusjonsplasser for langtid, korttid og avlastning vil være moderne og tilpasset fremtidens behov.

Omsorgsboliger og sykehjem er plassert midt i sentrum av kommunen med gang og sykkelstier knyttet til sentrumsområdet, inkludert skole og barnehage. Administrasjonsbygg og omsorgsboliger ligger like ved, noe som gjør at å stikke inn på sykehjemmet kan gjøres i sammenheng med de fleste ærender innbyggerne har i kommunen. Leve hele livet legger vekt på at sykehjem og omsorgsboliger skal integreres som en del av nærmiljøet. Gjerne med møteplasser og naboskap på tvers av generasjoner og funksjoner. Tilrettelagte fellesarealer ute med sansehager, grillplass og overbygde sitteplasser muliggjør også møtepunkter utendørs. Tiltak som setter bruk av møteplassene i system, vil være prioritert satsningsområde.

- Store og fleksible lokaler, muliggjør aktiviteter i omsorgssenteret som igjen kan frembringe deltakelse fra sykehjemspasienter eller leietakere i omsorgsboligene. All aktivitet som foregår, vil være med på å skape liv og røre. Konserter og arrangement skal fortsatt være faste innslag i sykehjemmet, med invitasjon til de som bor utenfor.
- Dagsenterarealene blir romslige med kjøkken og mulighet for matstell/kaffekoking. Første mål når det ferdigstilles er å gjenoppta fellesmåltider for de som bor i omsorgsboligene, nærmest som en kafe-drift. Neste trinn er å ta i bruk dagsenteret som en møteplass der integrering av omkringliggende leietakere og sykehjemspasienter kan være en selvfølge. Ved i tillegg å tilby lokalet til lag og foreninger for møtevirksomhet og øvinger, vil aktiviteten øke.
- En sansehage i front av sykehjemmet er ferdigstilt og fungerer i dag som en naturlig uteplass for både sykehjem og lunsj spisende ansatte fra administrasjonen.
- Ombygging og nybygging medfører ytterligere utbedring av uteområdene. Sansehager vil omkranse hele sykehjemmet. Her vil turstier og hvileplasser bli etablert.
- Utebelysning som gjør utearealene attraktive også i skumring og mørke, vil være tiltak som kan være med på å heve bruksfrekvensen av uteområdene.
- For å gjøre uteområdene attraktive også for barn, er det ønskelig å føre opp enkelte lekeapparater som gjør det mulig for barn å aktivisere seg på uteområdet. Dette kan gjøre det mer attraktivt for pårørende med barn, barnehager og skoler å komme på besøk. Det etableres aktiviteter som kan fenge flere aldersgrupper som Freesbee-golf og Krolf.
- Helsebadet som i sin tid ble gitt av norske kvinners sanitetsforening, ble renoverert rundt 2016. Badet holder ca 37 grader, og rommer fint 4 personer. Dette er utstyrt med pumper for å skape kraftige bevegelser i vannet om ønskelig. Fysioterapeut benytter badet i behandlingsøyemed, andre for velværens skyld.

Bruk av helsebadet bør settes i system, der det legges til rette for at eldre med behov for tilsyn ved bruk av dette gis et organisert tilbud. Aktiviteten vil i disse tilfeller kreve at det er en badevakt til stede for å ivareta sikkerheten til deltakerne. Rekruttering av badevakt kan være et samarbeid mellom kommunal og frivillig sektor. (Eksempelvis at lag og foreninger får et tilskudd for å dekke funksjonen).
- Alle tjenester skal ha fokus på universell utforming og tilgjengelighet for alle; både ved bygg, turstier, fritidstilbud mv.

5 Mat og måltider

Pasienter med langtidsopphold i institusjon har i gjennomsnitt 6.5 diagnoser og om lag 80-85 prosent av pasientene har kognitiv svikt (Sykepleien.no/forskning). Ifølge SSB er 76% av pasientene på sykehjem 80 år eller eldre. Leve hele livet er en reform for større matglede. God mat er grunnleggende for god helse og livskvalitet. Målet er å skape gode måltidsopplevelser og redusere underernæring. Eldre skal få næringsrik mat som både ser god ut, dufter godt og smaker godt. Maten skal være tilpasset den enkeltes behov og serveres i en hyggelig ramme.

5.1 Utfordringsbildet

- Sykdommer med tilhørende symptomer vil for de fleste hjemmeboende være økende med stigende alder, med de utfordringer disse bringer med seg.
- Hjemmeboende står i flere tilfeller i fare for å bli feil/underernært, grunnet vansker med å ivareta matlyst/matglede. Dette kan handle både om motivasjon, evne og overskudd til å lage mat, og redusert glede ved at man spiser alene.
- Manglende sosialt fellesskap og behov for vektlegging av måltidsomgivelsene, spesielt for de som bor i omsorgsboliger og hjemmeboende.
- Noe avstand mellom produksjon og servering, varmmat varmes i emballasje.
- Pasienter innlagt på sykehjem har i større grad mer komplekse sykdomstilstander enn hjemmeboende, og dette må hensyntas også med tanke på ernæring og måltidsplanlegging.

5.1.1 TILTAK

Tiltakene skal bidra mål å redusere underernæring og skape gode mat- og måltidsopplevelser for den enkelte:

- Fokus på *det gode måltidet* – næringsrikt, god presentasjon og trivelig ramme
- Valgfrihet og variasjon
- Systematisk ernæringsarbeid – kartlegging og oppfølging
- Samspising i egne hjem (frivillige, røde kors besøksvenn)
- Kjøkken og kompetanse lokalt i kommunen.

5.2 Tiltak vi ønsker å gjennomføre i Dyrøy

Fra 2017 har pleie og omsorg i Dyrøy hatt fokus på systematisk ernæringskartlegging, og oppfølging av ernæring blant sykehjemspasientene. Dette gjennomføres nå også i hjemmesykepleien. I mai 2017 ble middagen i institusjonen flyttet til ettermiddagen. Målet var at det skulle innføres et ekstra måltid i døgnet, at det skulle bli mer fleksibilitet rundt lunsj og bedre tid til aktivitet på formiddagen.

Systematisk ernæringsarbeid handler om å følge opp den enkeltes ernæringsbehov for å unngå under- og feilernæring. Dette betyr at alle pasienter og brukere i sykehjem og brukere med vedtak om hjemmesykepleie må kartlegges for ernæringsstatus, videre skal ernæringsmessig risiko vurderes og om nødvendig må det utarbeides en individuell ernæringsplan. (Stortingsmelding 15, Leve hele livet).

Kartleggingsverktøy som brukes er Mini Nutritional Assesement (MNA) og Malnutrition Universal Screening Tool (MUST).

Den lokale bedriften «Dyrøymat» produserer mat til institusjon og hjemmeboende. Bestillinger leveres til institusjon og hjemmesykepleie to ganger i uken. Det er etablerte rutiner for middagsservering i institusjonen for beboere i omkringliggende omsorgsboliger. Disse er satt på pause under ombygging av sykehjem. Vi har flere steder våre pasienter kan spise sammen hvis de ønsker det, både på sykehjemmet og i omsorgsboligen. Dette er viktige prinsipper for å ivareta det gode måltidet i Leve hele livet.

Måltidene som leveres baseres i stor grad på tradisjonell mat, ukemenyene er varierte og helhetlige, samt at de gjenspeiler årstiden. Det gjøres konkrete bestillinger når dette kreves slik at spesielle ønsker og behov ivaretas både med hensyn til mat man ikke liker, men også i forhold til konsistens. Det vil bli fokus på ytterligere differensiering mellom avdelingene når det opprettes avdelingsvise kjøkken, der bestillinger vil være enda mer rettet mot enkeltpasienter. Avdelingskjøkken vil også øke muligheten for å tilberede ekstramåltider i avdelingene.

5.2.1 TILTAK

- Oppvarming og tilberedning av måltider skal skje ved hver avdeling. Dette innebærer nærhet til tilberedningen for pasientene med mer sanseropplevelser i forkant av måltidene.
- Valgfrihet, ønskekost og individuell tilpasning gjennomføres ved at avdelingene i større grad kan tilpasse måltider etter den enkelte pasients dagsform og ønsker.
- Vi skal ha fokus på hvordan vi presenterer maten.
- Lunsjsituasjonen kan brukes til å kombinere aktivitet og måltider i den grad dette tillates av pasientenes tilstand og øvrige naturgitte fenomener, som årstider og værforhold.
- Vi ønsker å forbedre spisesituasjonen for hjemmeboende, problemstillingen er kompleks, og vil til en viss grad kunne avhjelpest av at frivillige stiller opp som måltidsdeltakere eller verter i hjemmene til pasientene.

Det er i hovedsak de som jobber i avdelingen som i samarbeid med ledelsen har ansvar for at tiltakene blir konkretiserte og gjennomført. Selv om det ikke er tiltak direkte rettet mot kvaliteten på tjenesten, tar vi likevel med her at vi ønsker å redusere matsvinn. Vi vil utarbeide egne «matvett» rutiner.

6 Helsehjelp

Leve hele livet er en reform for å skape de eldres helse- og omsorgstjenester, der det viktigste spørsmålet er: *Hva er viktig for deg?* Eldre skal føle seg verdsatt og sett. De skal også være involvert i beslutninger som angår dem selv. Eldre skal *få mulighet til* å leve hjemme så lenge som mulig og få støtte til å mestre hverdagen, på tross av sykdom og funksjonssvikt. Samtidig skal de være trygge på at de får faglig forsvarlig helsehjelp og annen hjelp når de trenger det. Når livet går mot slutten, skal alle pasienter ivaretas av kompetent helsepersonell.

6.1 Utfordringsbildet

- Manglende kapasitet til oppmerksomhet på mestring og forebygging
- Til dels mangelfull kartlegging av sammensatte behov og problemer
- Lite tilrettelegging for fysisk aktivitet og trening
- Manglende utstyr
- Ufullstendig bruk av nye behandlingsformer
- Få rutiner rundt aktivitet i sykehjemmet for fysisk og mental stimulering

6.2 Tiltak

Tiltakene skal bidra til å øke mestring og livskvalitet, forebygge funksjonsfall og gi rett hjelp til rett tid:

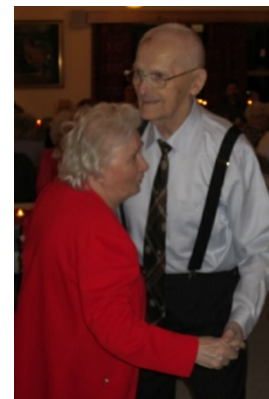
- Proaktive tjenester
 - ✓ Tidlige kartleggingsbesøk hos hjemmeboende
 - ✓ Opprette hjemmerehabiliteringsteam med fokus på mestring av hverdagen
 - ✓ Motivasjon til å gjennomføre aktiviteter
 - ✓ Målrettet bruk av fysisk trening
- Miljøbehandling kan foregå i mange former, eksempler på tiltak er:
 - ✓ Sykkelturer
 - ✓ Anskaffelse av Hønsehus?
 - ✓ Sanserom/opplevelser
 - ✓ Arrangementer (fremmer trivsel)
- Motivere ansatte til å være faglig oppdatert
- Yte helsehjelp i henhold til lov og forskrift gjennom systematisk tilnærming til faglig forsvarlighet og kontinuerlig forbedringsarbeid.

6.2.1 TILTAK VI ØNSKER Å GJENNOMFØRE I DYRØY

Hverdagsmestring innebærer at de eldre skal ha mulighet til å være mest mulig selvhjulpne, også når de mottar helse- og omsorgstjenester.

6.2.2 TILTAK

- Dyrøy har startet arbeidet med hverdags-rehabilitering. Det systematiske arbeidet stoppet opp grunnet mangel på Ergoterapeut, men tas opp igjen i løpet av 2021. Dette er et samarbeid mellom hjemmesykepleien, fysio- og ergoterapitjenesten. Målet med hverdagsrehabilitering er å gi økt selvstendighet i dagliglivets aktiviteter, forbedre funksjonsevnen og utsette ytterligere funksjonsfall. Et viktig spørsmål som stilles pasienten er «Hva er viktige aktiviteter for deg?». I dette arbeidet tas det sikte på tidlige hjemmebesøk der bosituasjonen og innbyggernes ønsker kartlegges.

Hverdagsrehabilitering skiller seg fra ordinære pleie- og omsorgstjenester, ved at pleie eller praktisk bistand ikke gis før den det gjelder har fått en vurdering av sitt rehabiliteringspotensiale. Den enkeltes hverdagsmestring vektlegges før passive eller kompensierende tilbud. Mestring er sentralt i hverdagsrehabilitering.

- I tillegg til hverdagsrehabilitering ønsker vi å ha fokus på mestring av dagliglivets aktiviteter. Dette gjelder både for pasienter på sykehjemmet og i hjemmesykepleien. Det er viktig at ansatte bevisstgjøres om at det er viktig å bevare pasientenes funksjoner ved å tilrettelegge, veilede og gjøre sammen med. Ikke alltid gjøre *for*. Dette er et snarlig og fortløpende tiltak som tilknyttet helsepersonell har ansvar for å innlemme i tiltaksplanene. Disse gjøremål er å betrakte som helsehjelp da de er av forebyggende karakter.
- Velferdsteknologi handler om å gi personer med hjelpebehov bedre livskvalitet, økt trygghet og større mulighet til å klare seg på egenhånd. Dyrøy kommune samarbeider med Bardu kommune om innføring av velferdsteknologi. Dette skal gjøres gradvis og målrettet, tilpasset den enkeltes behov og ønsker. Sykehjemmet skal investere i nytt sykesignalanlegg der kravspesifikasjoner vil omhandle integrasjon mot ulike velferdsteknologiske løsninger som f.eks. døralarm, fallsensor mm.

6.3 Proaktive tjenester

Proaktive tjenester innebærer at tjenesten aktivt oppsøker innbyggere som ikke selv oppsøker helsetjenesten. Det vil det være vesentlig å identifisere personer med risiko for funksjonstap eller begynnende funksjonsfall tidlig og tilbyr oppfølging. Dette kan sikre eldre menneskers mulighet til å bo selvstendig lengst mulig og forebygge økende hjelpebehov.

6.3.1 TILTAK

Forebyggende hjemmebesøk og informasjonsmøter er en måte å gjøre dette på. Det er mye man kan informere om i en slik anledning. Stikkord er; helsefremming, tilrettelegging av egen bolig, muligheter for hjelpemidler og ulike støtteordninger. Sentralt i enhver kontakt med individet i en tidlig fase vil være «*Hva er viktig for deg?*».

Hverdagsrehabilitering skiller seg fra ordinære pleie- og omsorgstjenester, ved at pleie eller praktisk bistand ikke gis før den det gjelder har fått en vurdering av sitt rehabiliteringspotensiale. Den enkeltes hverdagsmestring vektlegges før passive eller kompenserende tilbud. Mestring er sentralt i hverdags-rehabilitering, her vil vi ha fokus på aktiviteter og fallforebygging mm.

6.4 Systematisk kartlegging og oppfølging

Å fange opp tegn på utvikling av sykdom, funksjonstap eller problemer, er en forutsetning for å komme tidlig i gang med tiltak, både hos hjemmeboende eldre og eldre på sykehjem. Helse- og omsorgstjenesten skal derfor videreutvikle og bruke ansattes kompetanse i systematisk observasjon, kartlegging og opp-følgning.

6.4.1 TILTAK

Dyrøy kommune har gode etablerte rutiner for systematisk kartlegging og oppfølging av pasientene.

- Ernæringskartlegging
- Fallrisikovurdering
- Nullpunktmålinger (Baseline målinger) som betyr registrering av normalverdier.
- Fortsette fagutvikling gjennom videreføring av «KlinObs-kommune»

National Early Warning Score (NEWS) er et hjelpemiddel for sikre tidlig advarsel om mulig klinisk forverring hos voksne pasienter. Observasjonsverktøyet kan bidra til at færre pasienter utvikler en farlig og ressurskrevende situasjon på grunn av manglende overvåkning og forsinket diagnostikk. NEWS er basert på måling av seks kliniske verdier: «respirasjonsfrekvens», «oksygensaturasjon», «systolisk blodtrykk», «puls/hjertefrekvens», «bevissthetsnivå og «temperatur», og om pasienten får oksygen eller ikke. Resultatene sammenlignes med normalverdier i et skjema.

Målsettingen å kartlegge pasientenes helsetilstand og tidlig oppdage fallerende helse, der vi kan komme tidlig inn med kompenserende tiltak. Ved all helsehjelp tilstrebes et strengt regime i forhold til dokumentasjon som gjør det mulig å gjenfinne, og formidle, nødvendig og relevant informasjon om pasienten og helsehjelpen.

Dyrøy kommune vil jobbe videre med systematisk forbedring av praktiske og dokumentasjons-tekniske rutiner kombinert med fagutvikling for de ansatte.

7 Sammenheng

Leve hele livet er en reform for å skape et mer sammenhengende tjenestetilbud for eldre og deres pårørende. Målet er å gi eldre økt trygghet og forutsigbarhet i pasientforløp og overganger, ha færre hjelpere å forholde seg til samt oppleve større grad av kontinuitet i tilbudet. Målet er også å ta vare på de som tar vare på sine nærmeste, og gi støtte og avlastning, slik at de ikke sliter seg ut. Målet er en tett og god dialog mellom pleie og omsorgstjenesten og pasienter med sine pårørende.

7.1 Oppsummert er utfordringene:

- Avlastning og støtte til pårørende
- Avstand og kontinuitet knyttet til kommunal legetjeneste, legevakt og KAD -seng
- Informasjonsflyt mellom pleie og omsorg, legetjeneste og sykehus

Dyrøy kommune peker på fem utfordringer, der målet er å gi økt kontinuitet, trygghet og forutsigbarhet i pasientforløpet til eldre og deres pårørende:

- Individets behov og ønsker
- Avlastning og støtte til pårørende
- Kontinuitet
- KAD – seng utenfor kommunen
- Planlagte overganger mellom kommuner og sykehus

7.2 Tiltak vi ønsker å gjennomføre i Dyrøy

I 2018 ble det gjennomført en omorganisering i kommunen. Dette resulterte i at noen stillinger fikk et bredere ansvarsområde. Myndighet er tillagt fagpersoner. Kartlegging og saksbehandling gjennomføres uten eget tildelingskontor og kartleggingen gjennomføres av utøvende helsepersonell. Vurderinger og avgjørelser gjennomføres og fattes i samarbeid mellom helsepersonell, ledere og saksbehandler. Dette sikrer at reelle problemstillinger belyses, og at pasientene i mange tilfeller mottar tjenester før vedtak er fattet. For å sikre kontinuitet i oppfølging av personalet, fagutvikling, pasienter og saksbehandling bør organiseringen av fagledere/enhetsledere innen helsesektoren fortløpende vurderes i henhold til organisasjonskartet.

Legesamarbeidet har siden juli 2021 vært mot Astafjordlegen, der samarbeidskommunene er Ibestad, Lavangen, Salangen og Dyrøy. Legevakten er lokalisert i Bardu. I dette samarbeidet inngår nevnte kommuner sammen med Bardu og Målselv. Når legekantoret er ferdig etablert i Dyrøy skal nye samarbeidsrutiner mellom legekantoret og øvrig helsetjeneste etableres, der målet er utstrakt og sømløst samarbeid mellom legekantoret og det øvrige kommunale tjenesteapparatet.

7.2.1 AVLASTNING OG STØTTE TIL PÅRØRENDE

Mange pårørende har krevende omsorgsoppgaver og utsettes for store belastninger. Det er derfor viktig at pårørende får god støtte og avlastning, og at innsatsen deres anerkjennes.

I dag gjennomfører vi kartleggingssamtaler med pårørende på sykehjemmet. Dette er et samarbeidsmøte det benyttes en mal for samtalen for å gå igjennom informasjon, samt at pasientens og pårørendes ønsker, behov og forventninger defineres. For hjemmeboende som følges opp av pårørende vil helsepersonellet fange opp de samme opplysningene. Det informeres fortløpende om tjenestetilbudet i kommunen, også i forhold til korttidsopphold og avlastning i sykehjem. Dette er gjøremål som kan settes i system med strukturerte pårørendemøter innenfor hjemmebaserte tjenester..

7.2.2 TILTAK

- Et dagsenter som er åpent flere dager i uka der pasienter også kan delta for kortere perioder hvis et behov oppstår. F.eks. hvis pårørende skal på ferie eller ved funksjonsfall.
- Pårørendekafe. En møteplass for pårørende til personer med demens. Leder på sykehjemmet har ansvar for at dette blir iverksatt. Målet er å få det til i løpet av høsten 2022 når lokalene står ferdig.
- Lage opplegg til en strukturert samtale med nærmeste pårørende til de som har hjemmesykepleie og gjennomføre den. Det er også viktig å gjennomføre oppfølgingssamtaler hvis det er behov for det. Dette skal ha oppstart senest januar 2022. Enhetsleder i hjemmesykepleien har ansvar for å sette det i system. Tiltaket kobles mot pasientens ønsker, mulighetsrommet fra frivilligheten og ikke minst tjenesteapparatet.
- Økt fokus på avlastning. Avlastning er en tjeneste for pårørende med store omsorgsoppgaver. Omsorgsmottakeren tilbys opphold i institusjon i begrenset tidsrom slik at den/de som har den daglige omsorgen kan få avlastning. Rullerende avlastning, der avlastning gis med jevne mellomrom, er forutsigbart for alle. Avlastning kan i særlige tilfeller også gis i hjemmet. Ansatte i hjemmesykepleien må ha kunnskap om denne tjenesten slik at den lettere kan gis videre til pårørende. Enhetsleder vil i dialog med tjenesteyter vurdere hva som er mulig ut ifra ressurstilgang.
- Samarbeid legetjeneste og omsorg.
- Etablere et Pasient- og brukerutvalg. Dette skal være et forum der pasienter er representert, enten gjennom egne representanter, eller gjennom pårørende. Utvalget skal også bestå av leder og ansatt representant for sykehjem og hjemmetjenester. Det skal være et felles utvalg for Pleie- og omsorgstjenesten. Dette vil være med på å sikre at pårørende tas med på råd når det gjelder tjenestens utforming og sammenheng lokalt.

7.3 Beholde kontinuiteten i ytelsen av helsehjelp

Vi har et ansvar for å ivareta pasientens behov for kontinuitet, trygghet og forutsigbarhet. I årene som kommer vil Dyrøy kommune også oppleve reduksjon i tilgangen på kvalifisert helsepersonell for å yte helsehjelp til innbyggerne.

7.3.1 TILTAK

- Primær/sekundærkontakt har vært i etablert lenge og vi vil arbeide videre med denne ordningen der primærkontaktens ansvar i forhold til tiltaksplaner og sekundærkontaktens ansvar for medisinske tiltak hele tiden blir bevisstgjort. Vi ser på det som en kontinuerlig prosess.

Primærkontaktens rolle er å sikre god tjenesteyting, god dokumentasjon og etablere gode kommunikasjonsrutiner med bruker, pårørende og samarbeidspartnere.

- En attraktiv arbeidsplass, der fag, fagutvikling, heltidskultur og alternative arbeidstidsløsninger anerkjennes som viktige tiltak for å beholde og rekruttere fagpersoner.

7.4 Individets behov

Vi ønsker å gi et tjenestetilbud som tar utgangspunkt i hva som er *viktig for den enkelte*. Vi ønsker å tilnærme oss personen som har levd, og lever, et liv. Vi skal tidlig ha oversikt over individets ønsker og behov, både med tanke på livsglede, begrensninger, ressurser og mål. Når behovet oppstår kan vi iverksette tiltak som er differensiert med bakgrunn i denne oversikten.

7.4.1 TILTAK

- Vi skal lage velkomstbrosjyre til alle beboere på sykehjemmet og i omsorgsboligene. Dette vil gi beboerne og deres pårørende mange viktige opplysninger som måltidsrutiner, kontaktinformasjon, ulike tilbud og tjenester mm. Det skal utarbeides en mal for hva brosjyren skal inneholde. Leder for sykehjem og hjemmesykepleie har ansvar for at dette blir gjennomført første halvdel av 2022.
- Innkomstsamtale og oppdatering av kartlegginger gjennomføres i journalsystemet. Systematikk, rutiner og verktøy er på plass. Det videre arbeidet går ut på å følge opp og kvalitetssikre gjennomføringen, samt spisse bruken av verktøyet. Pårørende skal involveres slik at alle nyanser fanges opp.
- Videreutvikle og kvalitetssikre bruken av tiltaksplaner. Dette skal sikre at helsehjelpen ytes optimalt i henhold til helselovgivningen.

7.5 Mykere overganger

Kommunen er med i «helhetlig pasientforløp», i tillegg ønsker vi å få representanter inn i fora der utviklingsarbeid utformes og avgjørelser tas, deltakelse i fagutvalg relatert til det nye helsefellesskapet er et mål. Oppgaven vår er først og fremst å skape forutsigbarhet i forhold til legetjenester, legevakt, KAD-senger og sykehus. Overgangen fra eget hjem til omsorgsbolig/heldøgns omsorg/sykehjem er også vanskelig for involverte parter, både før, under og etter flytting. I den grad en ikke kan unngå selve flyttingen, er det derfor gode grunner til å være bevisst på hvordan denne overgangsperioden tilrettelegges og gjennomføres, slik at den kan foregå mer smidig og skape mindre uro, angst og usikkerhet.

7.5.1 TILTAK

Mykere overgang mellom tjenestene: For eldre brukere kan det bety større trygghet og mindre påkjenning ved flytting. For pårørende kan det bety mer avlastning og støtte før flytting, og invitasjon til å fortsette å bidra etter flytting. Akutte situasjoner bør ivaretas slik at pasientene opplever trygghet.

- Videreføre pasientsikkerhetshetskampanjen og arbeid med gode pasientforløp. Dette innebærer gode rutiner for planlegging og følge overganger mellom ulike tjenester. Det betyr igjen å styrke innsatsen mot det som fremmer og ivaretar optimal helse. Gode pasientforløp legger til rette for å følge opp pasientene på en god og systematisk måte ved bruk av ulike kartleggingsverktøy.

Gode pasientforløp har lenge vært et begrep i omsorg. Folkehelseinstituttet og KS har siden 2014 arbeidet sammen med kommuner og helseforetak for å utvikle gode, funksjonsbaserte pasientforløp. I slike pasientforløp samhandler og kommuniserer de ulike tjenestene innen kommune- og spesialisthelsetjenesten med hverandre på en slik måte at brukeren eller pasienten opplever et helhetlig tilbud. Arbeidet med gode pasientforløp har vært organisert i læringsnettverk organisert av utviklingssentrene for sykehjem og hjemmebaserte tjenester.

- Hjemmesykepleien ivaretar hjemmebesøk og dialog med sykehuset for å få til bedre overganger mellom tjenestene. Enhetsleder har ansvar for dette. Etter som multimedieverktøy blir mer vanlig vil denne kommunikasjonsplattformen være et viktig hjelpemiddel i dialogen mellom tjenestenivåene.
- Dyrøy kommune vil vurdere muligheten for å etablere lokal KAD-seng, når det nye sykehjemmet står ferdig. Dette må veies opp mot ressurstilgang både med hensyn til kompetanse og økonomi.
- Tett samarbeid med legetjenesten vil være påkrevet for å sikre kontinuitet i medisinsk oppfølging av pasientene. Utfordringen er fortsatt rekruttering av leger.

- Tannhelsetjenesten holder til i nabokommunen, informasjonsflyt og tjenestetilbud skal formidles gjennom lokalt tjenesteapparat.

8 Et aldersvennlig Norge

De nærmeste tiårene vil den demografiske sammensetning av Norge endre seg betydelig. Det blir flere eldre, det blir en høyere andel eldre i befolkningen og det blir flere av de eldste eldre. Denne utviklingen vil påvirke og ha konsekvenser for omsorgstjenesten, og vil kreve nye løsninger og skape endringer på en rekke områder.

Samtidig ser vi at den store nye generasjonen eldre vil ha høyere utdanning, bedre helse, bedre boliger og bedre økonomi. Det kan bli av avgjørende betydning at de tar i bruk sine ressurser for å møte alderdommens utfordringer og muligheter. Dette kan blant annet være at de står lengre i arbeidslivet, aldersvennlige lokalsamfunn, større og mer robust frivillig sektor, nyskaping og fokus på sunn aldring.

8.1 Et aldersvennlig Dyrøy

For å få en aldersvennlig kommune er det viktig å jobbe tverrfaglig. Helse og omsorg kan ikke klare dette alene. Både politikere, eldrerådet, næringslivet, ulike frivillige organisasjoner og alle virksomhetene i kommunen må involveres i dette arbeidet. Et aldersvennlig Dyrøy handler og om å ta i bruk den ressursen de eldre representerer gjennom ulike organisasjonsformer i offentlig og privat regi. Det å få et aldersvennlig samfunn krever målrettet og systematisk arbeid over tid.

Dyrøy ønsker å bli en aldersvennlig kommune. Kultur og fritid har et overordnet ansvar for koordineringen, plan og næring skal være tett samarbeidsaktør sammen med helse..

- Det er ønskelig å søke økonomisk støtte til dette arbeidet, for å kunne ha en egen prosjektleder.
- Det settes det ned en tverrfaglig gruppe som skal utarbeide forslag til tiltak.
- Det inviteres til et folkemøte for å få tilbakemeldinger fra innbyggerne om hva som er viktig for dem med tanke på å bli gammel i Dyrøy
- I dette arbeidet bør det utarbeides retningslinjer eller føringer på hvordan både kommunen og næringslivet skal inkludere aldersvennlighet når det gjelder f.eks. utendørsområder, bebyggelse, transport, bolig, sosial deltagelse, respekt og sosial inkludering, deltagelse i samfunns- og arbeidslivet, kommunikasjon, informasjon og helse- og sosialtjenester.

Plan for «Leve hele livet Dyrøy kommune» godkjent i kommunestyret: xx.xx.202x sak xx/2x

Dato:

Signatur ordfører:

9 Vedlegg

Stikkordoversikt over tiltak i Leve hele livet:

9.1 Aktivitet og fellesskap

Tiltak	Ansvar	Oppstart
Frivillig arbeid i system	Enhet kultur og fritid	2022
Dagsenter på sykehjem	Helse	2023
Frivillige lag og foreninger inn i dagsenterlokaler	Kultur	2023

9.2 Mat og måltider

Tiltak	Ansvar	Oppstart
Avdelingsvise mottakskjøkken	Helse	2021
Ernæringskartlegging og oppfølging	Helse	2018
Måltider i fellesskap for de som bor på omsorgsboliger	Helse	2023

9.3 Helsehjelp

Tiltak	Ansvar	
Pasientsikkerhet, innføring av rutiner	Helse	2022-23
Tidlige hjemmebesøk	Helse	2022
Fagutvikling, kvalitetssikring og videreføring	Helse	2017
Velferdsteknologi, gradvis innføring	Helse	2022-

9.4 Sammenheng

Tiltak	Ansvar	oppstart
Innarbeide rutiner for kartleggingsmøter	Helse	2022
Nedfelle rutiner for samarbeid med helseaktører	Helse	2022
Oppnevne pasient og brukerutvalg	Helse	2023
Det gode pasientforløp - nettverk	Helse	2018

9.5 Et aldersvennlig Norge / Dyrøy

Tiltak	Ansvar	Oppstart
Sette ned tverrfaglig gruppe og ansvarlig koordinator	Kultur og fritid	2022
Folkemøter	Kultur og fritid	2022
Innarbeide aldersvennlighet i planer	Plan/næring	Fortløpende
Merke turstier rundt sentrumsområder	Teknisk	2022
Små skilt som viser vei!		
Bidra til arbeidet med realisering av «Seniorboliger»	Boligkontor	2022

Dyrøy kommune

Den lærende kommune

Arkiv: 033
Saksmappe: 2018/230
Saksbehandler: Karl Johan Olsen
Dato: 25.11.2021

Saksframlegg

Leve hele livet - forslag til plan

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	3/21	02.12.2021

Vedlegg

1 leve hele livet sørreisa

Rådmannens innstilling:

Kort sammendrag

Saksopplysninger

Administrasjonens vurdering

Saksfremlegg

Arkiv: 122 Arkivsaksnr: 2021/1592-10 Saksbehandler: Ann Kristin Evenstad

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
	Hovedutvalg for Levekår	
	Hovedutvalg for Plan og miljø	
	Eldrerådet	
	Ungdomsrådet	
	Råd for personer med funksjonsnedsettelse	

Saksframlegg

Rådmannens innstilling

Saken legges fram uten innstilling.

Kort sammendrag

Gjennom vedtatte planstrategi 2020-2023 har Kommunestyret i Sørreisa besluttet at det skal utarbeides en egen Temaplan for oppfølging av kvalitetsreformen «Leve hele livet». Kommunestyret skal behandle og gjøre vedtak om endelig forslag til temaplanen «Leve hele livet» for Sørreisa 2022-2025 den 14.12.2021. Formannskapet vil behandle saken 30.11.2021 og vedtak herfra vil utgjøre innstillingen til kommunestyrets behandling av temaplanen. Planutkastet sendes nå på høring til Hovedutvalg for Levekår, Hovedutvalg for Plan og miljø, eldreråd, ungdomsråd og råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Saksutredning

Om utarbeidelse av «Leve hele livet»planen

Det følger av planstrategien at temaplan for «Leve hele livet» skal utarbeides som en temaplan. Dette gjør at de formelle kravene til prosessen rundt utarbeidelsen til planverket ikke er styrt av bestemmelsene i Plan og bygningsloven (pbl).

Kommunestyret har vedtatt planens verdigrunnlag, målsetting og satsningsområder i sak 73/2021. Det har vært nedsatt en administrativ arbeidsgruppe med representant fra helse, plan og miljø,

skole/barnehage og kultur. Arbeidsgruppa har hatt 4 arbeidsmøter og det har vært jobbet i mindre grupper mellom møtene.

Utkastet til ferdig plan sendes nå til behandling i hovedutvalg for levekår, hovedutvalg for plan og miljø, eldreråd, ungdomsråd og råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Uttalelser og innspill herfra skal behandles i utvalget før endelig planforslag og innstilling til kommunestyret vedtas.

Grunnlaget for sektorenes planer

Om samfunnsdelens sektorrelevans sier veilederen for Kommuneplanprosessen – samfunnsdelen – handlingsdelen (miljøvern dep):

«(...)

All sektorplanlegging skal være forankret i kommuneplanens samfunnsdel. (...). De ulike del- og temaplaner må gjenspeile det helhetlige bilde man har skissert i samfunnsdelen og som utgjør et felles plangrep. Dette er et svært viktig grep for å unngå motstridende planer(...).»

Sørreisa kommune har vedtatt *kommuneplanens samfunnsdel for Sørreisa 2018-2030*. Denne legger føringer for innholdet i «Leve hele livet»-planen.

Temaplanen inneholder et eget handlingsprogram hvor prioriterte tiltak beskrives og ambisjon for gjennomføring tidfestes. Det er på enkelte områder også satt inn kostnader ved gjennomføring av tiltakene, mens det for enkelte tiltak ennå er noe uavklart om tiltakene vil medføre ekstra kostnader. Det er ikke lagt opp til at tiltak som generer ekstra kostnader, skal gjennomføres i neste budsjettår (2022).

De økonomiske rammene for kommunens virksomhet fastlegges i handlings- og økonomiplanen, og det er her de reelle økonomiske prioriteringene finner sted. Det er derfor opp til kommunestyret å følge opp at tiltakene fra temaplan «Leve hele livet» omsettes i praksis.

Vurdering

Rådmannen vurderer at framlagte forslag til temaplan «Leve hele livet» for Sørreisa 2022-2025 bygger på føringene fra kommunes samfunnsdel.

Planens handlingsprogram inneholder tydelige tiltak, som vurderes å være nødvendige for å sikre trygge og bærekraftige løsninger for kommunens innbyggere inn i en framtid hvor kommunen får betydelig flere eldre og gamle, samtidig som andelen innbyggere i yrkesaktiv alder ser ut til å reduseres. Rådmannen er tydelig på at det utfordringsbildet som kommuneorganisasjonen som tjenesteleverandør står overfor de neste årene er betydelig. Det må løses gjennom et helhetlig kommuneperspektiv, hvor folkehelse- og egenmestringshensyn går som en rød tråd gjennom kommunens helhetlige planlegging.

Med dette som bakteppe vil betydningen av en tverrsektoriell tilnærming til kommunens demografiske utfordringsbilde være avgjørende. Eldreplanlegging i kommunal virksomhet må utvide fokus og tenkes utover den kommunale helse og omsorgstjenesten. Eldre-gruppa er sammensatt og har ulike behov og ressurser –og veldig mange har ikke behov for helse- og omsorgstjenester. Kommunen skal sørge for forsvarlige og trygge helsetjenester til de som trenger det, men målet må være at man utsetter behovet for helse- og omsorgstjenester så lenge som mulig. Kommunen som helhet må løfte blikket og tenke løsninger som bidrar til at eldre kan delta i samfunnet og mestre dagliglivets gjøremål så lenge som mulig -også med den forventede skrøpeliggheta, som følger med høy alder.

Saken legges fram for behandling og uttalelse i kommunens hovedutvalg og råd.

Vedlegg

- 1 leve hele livet- forslag til plan

Sørreisa kommune

Leve hele livet

Sørreisa 2022 - 2025

Sørreisa kommune

Innhold

1. Innledning.....	2
2. Sørreisa mot 2040	5
3. Visjon, verdier og mål.....	6
4.1 Et aldersvennlig Norge	7
4.2 Aktivitet og fellesskap	10
4.3 Mat og måltider	13
4.4 Helsehjelp.....	17
4.5 Sammenheng i tjenestene.....	19
5. Slik skal Leve hele livet-planen følges opp	22
6. Handlingsprogram -Leve hele livet	23

1. Innledning

[Formålet med «Leve hele livet» planen](#)

Temaplan for «Leve hele livet» skal bidra til å virkeliggjøre kommuneplanens visjon: *Vi skal gjøre hverdagen bedre - for alle.*

Formålet med planarbeidet er at Sørreisa kommune skal utvikle bærekraftige velferdstjenester i en samtid og framtid med en stadig aldrende befolkning. For å lykkes med dette må kommunen jobbe helhetlig og tverrsektorielt slik at man legger til rette for at den enkelte kan mestre dagliglivet og være aktivt deltakende i samfunnet også inn i alderdommen.

Denne temaplanen tar utgangspunkt i Meld. St. 15 (2017-2018) *Leve hele livet* – En kvalitetsreform for eldre. Reformen peker på 5 innsatsområder og det skisseres ulike løsninger for de ulike områdene. Kommunene skal i løpet av 2021 ta stilling til løsningene i reformen og hvordan den enkelte kommunen selv ønsker å utforme og gjennomføre disse lokalt.

Sørreisa kommune har gjennom gjeldende planstrategi besluttet at det skal utarbeides en egen temaplan for «Leve hele livet». Temaplanen skal gjelde for perioden 2022-2025.

Temaplanen skal tydeliggjøre de overordnede satsningene fram mot 2030 og de konkrete prioriteringene de kommende 4 årene.

Planen må ses i sammenheng med kommunens øvrige planer:

- Planstrategi 2020-2023
- Kommuneplanens samfunnsdel med handlingsplan 2018 -2030
- Budsjett og økonomiplan 2022 -2025
- Boligsosial handlingsplan 2019 -2025
- Helse- og omsorgsplan 2019 - 2030

[Lokal forankring av arbeidet med planen](#)

Gjennom kommunens planstrategi besluttet kommunestyret at det skulle utarbeides en egen tverrsektoriell temaplan for oppfølgingen av kvalitetsreformen *Leve hele livet* i Sørreisa kommune. Kommuneplanens samfunnsdel danner grunnlaget for videre sektor- og temaplanlegging.

Det har vært nedsatt en administrativ arbeidsgruppe med representanter fra Helse, Plan- og miljø, skole/barnehage og kultur. Kommunens eldreråd ble invitert til å delta i arbeidsgruppa, men valgte å ikke delta. Kommunalsjef Helse har vært prosessansvarlig for planarbeidet.

Arbeidsgruppa har bestått av:

Bodil Hansen (Enhetsleder helse)

Julia Cuyper Holmberg / Jørgen Aslak Stensrud Nilsen (saksbehandlere plan og miljø)

Lena Skogheim (konst. Kommunalsjef skole/barnehage)

Aina Løhre (Avdelingsleder kultur)

Ann Kristin Evenstad (kommunalsjef helse)

[FNs bærekraftsmål i Sørreisa kommune](#)

Om mindre enn ti år skal verden ha nådd FN's bærekraftsmål. Stat, kommuner, organisasjoner, næringsliv og befolkning må mobilisere for å nå disse målene. FN's bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringer og innarbeides derfor i denne planen.

FN's bærekraftsmål gir viktige premisser for bærekraftig samfunnsutvikling i norske kommuner. De bygger på tre dimensjoner, økologisk/miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft som henger sammen og påvirker hverandre:

- Miljømessig bærekraft handler om å utvikle samfunnet innenfor planetens tålegrenser og å redusere tapet av biologisk mangfold. Klimaendringene må reduseres og samtidig må samfunnet tilpasse seg konsekvensene av endringene som allerede pågår.
- Sosial bærekraft handler om å sikre innbyggerne like muligheter til å delta i samfunnet, å investere i gode oppvekst- og levekår, helse, utdanning, likestilling, inkludering og mangfold. Samholdet i samfunnet, tillit, demokrati og opplevd tilhørighet er avgjørende.
- Økonomisk bærekraft handler om ansvarlig forbruk og produksjon, økonomisk vekst med mindre miljøbelastning, samt rettferdig og anstendig arbeid. Bærekraftig utvikling forutsetter at det skapes verdier i lokalsamfunnet som over tid opprettholder et godt velferds- og tjenestetilbud.

Den fremtidige utviklingen i Sørreisa kommune skal bygge på FN's bærekraftsmål. Vi skal imøtekomme de behovene som finnes i dag, og løse dagens oppgaver uten å redusere mulighetene for kommende generasjoner. Dette er et godt utgangspunkt for å skape gode løsninger lokalt, som også bidrar globalt. Bærekraftmålene hjelper kommunen å løfte blikket.

I temaplanen «Leve hele livet» er FN's bærekraftsmål koblet til de ulike innsatsområdene i planen. Disse følges opp med mål, strategier og forslag til tiltak.

Samfunnsutvikling

Som nasjon og kommune er det særlig tre store demografiske utfordringer vi står overfor i årene som kommer:

1. Det blir betydelig flere eldre og de eldre lever lengre.
2. Lav befolkningsvekst medfører at en stadig større andel av innbyggerne er eldre.
3. Rekruttering av arbeidskraft og fagdannet personell til helse- og omsorgstjenestene utfordres av den framtidige alderssammensetningen. Det samme utfordringsbilde kan man trekke paralleller opp mot pårørendeomsorg.

Nasjonal befolknings- og samfunnsutvikling tilsier at helse- og omsorgstjenestene står overfor en betydelig utfordring for å kunne levere gode kvantitative og kvalitative omsorgstjenester i årene framover.

For kommunene blir det derfor viktig at all kommunal planlegging og utviklingsarbeid skjer med tanke på bærekraftige løsninger, sett opp mot en stadig aldrende befolkning.

Sentrale føringer

Gjennom lovgivning og sentrale føringer er det klare forventninger til kommunene om hvordan de skal sikre innbyggerne gode velferdstjenester inn i ei framtid med stadig flere eldre og gamle. Forebyggende tiltak og tjenester for å hindre sykdomsutvikling og styrke egenmestring er viktig for å redusere behovet for tradisjonelle helse- og omsorgstjenester.

Kommunen skal sikre reell brukermedvirkning og mulighet for deltakelse, slik at den enkelte bruker får større valgfrihet og større sjølstendighet i egen hverdag. Bredden må også gjenspeiles i ulike boformer.

Pårørende yter ofte mye god omsorg og over tid kan situasjonen bli svært krevende. Pårørendes situasjon skal styrkes gjennom avlastning, støtte og faglig veiledning.

For at kommunene skal lykkes med å skape bærekraftige velferdstjenester til egen befolkning i årene framover, må hovedinnretningen være tiltak i alle sektorer som fremmer en helsevennlig livsstil for alle.

Sentrale dokumenter

- Folkehelsemeldingen - Mestring og muligheter (St. meld nr.19 2014-2015)
- Flere år – flere muligheter –Regjeringens strategi for et aldersvennlig samfunn
- Handlingsplanen «Bærekraft og like muligheter – et universelt utformet Norge» 2021-2025
- Primærhelsetjenestemeldinga (Meld. St. 26 2014-2015)
- Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig –Den statlige frivillighetspolitikken (Meld. St. 10 2018-2019)
- «Digihjelpen»
- Kvalitet og pasientsikkerhetsmeldingen (Meld.St. 6 2017-2018)
- Nasjonal handlingsplan for bedre kosthold (2017-2021)
- Legemiddelmeldingen (Meld. St. 28 2017-2015)
- Omsorg 2020 –Regjeringens plan for omsorgsfeltet 2015-2020

Viktige kommunale dokumenter

- Statusbilde for Sørreisa kommune (2015)
- Folkehelseoversikt for Sørreisa (2019)
- Omsorgstrappen for Sørreisa kommune (2017 –revidert 2020)

2. Sørreisa mot 2040

Demografi

Befolkningsprognosen (middels vekst) viser at det vil bli en generell befolkningsøkning i Sørreisa kommune fram mot 2040. Gruppen barn og ungdom under 15 år vil reduseres, og gruppen i yrkesaktiv alder vil også gå noe ned. De over 67 år blir betydelig flere og den største prosentvise befolkningsøkningen vil skje i den eldste aldersgruppen; altså den delen av befolkningen som er over 80 år. I denne gruppen utgjør befolkningsveksten bortimot en fordobling.

Helsetilstand

God helse i befolkningen avhenger av en rekke faktorer. Helsefremmende og forebyggende arbeid i alle aldre er viktig for å øke livsmestring og redusere sykdomsutvikling og hjelpebehov.

Helsetilstanden varierer mellom ulike kjønn, sosiale lag og etniske grupper i kommunen vår. Faktorer som påvirker helsen er blant annet utemiljø og trafikkikkerhet, helserelatert atferd som fysisk aktivitet, mat og drikke.

Folkehelseperspektivet er viktig å hensyn ta i den kommunale planleggingen og i arbeidet med å utvikle bærekraftige løsninger for kommunen vår. Dette er av betydning både for kommunen som tjenesteleverandør og for befolkningen i kommunen.

I arealplanleggingen kan kommunen legge til rette for trygge og aktivitetsfremmende omgivelser der eldre innbyggere i kommunen kan ferdes mest mulig på egenhånd og sikres tilgang og reel mulighet for deltakelse.

Samfunnsutvikling

For Sørreisa ligger det en stor utfordring i at befolkningsgruppen i yrkesaktiv alder reduseres noe fram mot 2030 og ytterligere fram mot 2040.

Antall eldre over 67 år øker betydelig i samme periode og da særlig gruppen over 80 år. I denne gruppen og særlig for de over 80 år må man påregne mer sykdomsutvikling og økt skrøpeligheit enn i befolkningen for øvrig. Dette vil utløse økt behov for hjelp og tjenester fra kommunen.

Disse faktorene utfordrer rekrutteringsmulighetene og den økonomiske bærekraften i Sørreisa-samfunnet.

3. Visjon, verdier og mål

Verdigrunnlag

Sørreisa kommune som organisasjon tufter arbeidet sitt på verdiene **nær, trygg og engasjert**.

Reformen Leve hele livet har som mål å bidra til flere gode leveår der eldre beholder god helse lenger, opplever at de har god livskvalitet og i større grad mestrer eget liv, samtidig som de får den helsehjelpen de trenger når de har behov for den.

For å kunne opprettholde et trygt og velfungerende lokalsamfunn er det viktig at alle bidrar med sitt. I dette ligger at den enkelte tar et medansvar både for fellesskapets ordninger, ansvar for tilrettelegging av egen bolig og deltakelse i lokalsamfunnet. Dette må også gjelde den eldre delen av befolkningen, som både kan og bør være aktive og deltakende i lokalsamfunnet vårt, hvis forholdene ligger til rette for det.

Kommunen har, gjennom sin rolle som tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og demokratisk arena, et viktig ansvar for å legge til rette for at lokalsamfunnet utvikles slik at også eldre og gamle gis mulighet til å delta og bruke egne ressurser. Sørreisa kommune skal aktivt planlegge for å sikre et aldersvennlig samfunn. Dette bør skje i samspill med supplerende tiltak fra frivillig sektor og lokalt næringsliv. Kommunen som helhetlig organisasjon skal ha fokus på løsninger og tiltak som fremmer mulighet for aktivitet, deltakelse, sosialt fellesskap og gode måltidsopplevelser for den eldre befolkningen vår. Oppmerksomheten skal rettes mot mestring og forebygging, men også mot trygge og sammenhengende helsetjenester som hindrer eller utsetter ytterligere funksjonstap.

I utviklingen av tjenestetilbud til det beste for innbyggerne våre vil brukermedvirkning, god fagkompetanse, helhetlig styring og tydelig ledelse være de viktigste suksesskriteriene.

Visjon, mål og satsningsområder

Sørreisa kommunes visjon er: **Vi skal gjøre hverdagen bedre – for alle**

Kommunens hovedmål er: **Den beste bokommunen**

For å strekke oss mot kommunens visjon og hovedmål settes følgende **hovedmål for temaplan Leve hele livet**.

Vi skal legge til rette for et lokalsamfunn som fremmer livskvalitet og egenmestring hos den enkelte, samt gi gode tjenester til de som trenger det.

For å nå dette målet skal vi jobbe ut fra *Leve hele livet*-reformens 5 innsatsområder.

- ✓ Et aldersvennlig lokalsamfunn
- ✓ Aktivitet og fellesskap
- ✓ Mat og måltider
- ✓ Helsehjelp
- ✓ Sammenheng i tjenestene

4.1 Et aldersvennlig Norge

Å sikre myndiggjøring og inkludering av alle inngår i dette bærekraftsmålet. Det ligger til grunn for arbeidet med å inkludere eldre i samfunnsdeltakelse, motvirke alderisme og aldersdiskriminering i samfunnet.

Boliger som er gode for alderdommen, tilgang til trygge, inkluderende og tilgjengelige grøntområder og offentlige rom og transportløsninger er viktige for eldre innbyggere.

Befolkningsutviklingen i Sørreisa kommune tilsier at vi får stadig flere innbyggere over 65 år i kommunen vår. Størst er økningen i gruppen over 80 år, hvor man ser en fordobling fram mot år 2030. Den demografiske utviklingen vil påvirke og ha konsekvenser for de fleste av samfunnets institusjoner, sektorer og markeder, og vil kreve nye løsninger og skape endringer på en rekke områder. Å bare bygge ut dagens tjenestetilbud i takt med den demografiske utvikling vil ikke være tilstrekkelig for å møte de nye eldregenerasjonene. Stortingsmeldingen *Leve hele livet* inviterer derfor de eldre selv og befolkningen for øvrig til å være med på å skape et mer aldersvennlig Norge.

Det nasjonale programmet for å skape et aldersvennlig Norge er etablert som en del av *Leve hele livet* reformen og skal bidra til å realisere regjeringens strategi for et aldersvennlig samfunn.

Programmet har fem tiltak:

- Planlegg for egen alderdom
- Eldrestyrt planlegging
- Nasjonalt nettverk for aldersvennlige kommuner
- Partnerskapsordning
- Seniorressursen

Aldersvennlig lokalsamfunn

Et aldersvennlig lokalsamfunn er et inkluderende og tilgjengelig miljø som fremmer aktiv aldring. En aldersvennlig kommune legger til rette for at eldre skal kunne utnytte sine ressurser og ha mulighet til å leve selvstendige og aktive liv. Dette innebærer et tverrsektorielt fokus på tiltak som sikrer eldre hverdagsmestring og god livskvalitet.

Innbyggerinvolvering og samskaping med næringsliv, frivilligheten og andre er suksessfaktor for å skape et godt lokalsamfunn, og fokuserer på de miljømessige, sosiale og økonomiske faktorene som påvirker eldre voksnes helse og trivsel. Et lokalsamfunn som er trygt, inkluderende og tilgjengelig for eldre, vil også være det for barn og føre til økt livskvalitet for øvrige innbyggere. Arbeidet med aldersvennlige samfunn kommer dermed hele befolkningen til gode.

Sørreisa kommune har gjennom vedtatte helse og omsorgsplan vedtatt at Sørreisa kommune skal følge opp strategi for et aldersvennlig samfunn. Det helhetlige arbeidet er ikke igangsatt ennå og bør inngå som en naturlig del av kommunens helhetlige plan for oppfølgingen av *Leve hele livet*-strategien.

Eldrestyrt planlegging - eldres medvirkning og deltakelse

Reformen inviterer de kommunale eldrerådene sammen med kommunene til å være hovedansvarlige for arbeidet med å kartlegge egne lokalsamfunn og legge konkrete planer for å gjøre fysiske og sosiale omgivelser, transport, service og tjenestetilbud mer aldersvennlige.

Det forutsettes at kommunene setter et aldersvennlig samfunn på dagsorden i kommunal planlegging, og definerer hva det innebærer i egen kommune etter dialogprosesser med de eldre i

egen kommune. I arbeidet med å kartlegge bør elderrådene involvere kommunens eldre for å vurdere hva som fungerer bra, hva som må endres og hva som mangler for å tilrettelegge et mer aldersvennlig lokalsamfunn. Resultatet av kartleggingen oppsummeres og adresseres både til kommunen, næringslivet, lokale organisasjoner og sentrale myndigheter.

Sørreisa kommune har hittil ikke hatt noen tydelig føring og praksis på at man i planlegging- og utviklingsarbeid, skal ha fokus på å sikre Eldres mulighet for egenmestring og deltakelse i lokalsamfunnet.

Det framstår som noe tilfeldig hva slags fokusområder og hvilket medvirkningsfokus, som ligger til grunn i de ulike planleggings- og utviklingsprosessene. Eldrerådet får relevante saker til behandling, men ofte skjer dette på et veldig sent tidspunkt i prosessene, hvor den reelle medvirkningsmuligheten er svært begrenset.

Digitalt utenforskap er en reell utfordring i dagens samfunn. Mye av det offentliges informasjonsarbeid og de offentliges medvirkningskanaler skjer i dag på digitale plattformer. For eldre med lav digital kompetanse og/eller mangel på nødvendig utstyr og systemer, er det en stor fare for at tilgangen til informasjon og påvirkningsmuligheter blir svært begrenset. Dette påvirker videre den enkeltes mulighet til både å delta i den offentlige debatten og til å ta ansvar for planleggingen av egen alderdom.

Sørreisa kommune har fram til høsten 2021 ikke hatt noen konkrete tiltak for å motvirke digitalt utenforskap hos eldre. Fra oktober 2021 har kommunen i opprettet et samarbeid med Sørreisa pensjonistforening og Frivilligsentral og det er etablert en Datastue i kommunen. Målet er å skape en god arena og et godt miljø, hvor seniorer kan øke sin digitale kompetanse på bruk av offentlige tjenester og sosiale medier.

Sørreisa kommune får stadig flere eldre. Befolkningsprognosen peker på at vi løpet av få år vil få en kraftig økning i befolkningen over 65 år, med særlig vekst i gruppen over 80 år. Man bør derfor sikre at kommunen bidrar aktivt til å skape muligheter for at eldre kan delta i samfunnet og leve mest mulig sjølstendig i hverdagen. Gjennom prosessen med å utvikle et aldersvennlig lokalsamfunn, vil Sørreisa kommune måtte endre og bygge nye systemer for framtidige tilnærming og praksis på disse områdene.

[Samarbeid med frivillige organisasjoner og seniorressursen](#)

Frivillig sektor er betydningsfull for velferden og den generelle samfunnsutviklingen. Samfunnet står overfor store utfordringer de kommende tiårene for å lykkes i å opprettholde velferdssamfunnet vårt. Frivilligheten er et viktig supplement til de kommunale tjenestene og vil derfor være en viktig bidragsyter til å løse disse utfordringene.

Frivillige lag og foreninger, samt Frivilligsentralen har gjennom mange år bidratt med gode og viktige tiltak for lokalsamfunnet og innbyggerne i kommunen vår. Vi har mange seniorer som bidrar med frivilligheten både gjennom lag og foreninger, men ikke minst gjennom kommunens Frivilligsentral. Noe av den frivillige innsatsen skjer i helt egen regi, mens andre tiltak skjer i nært samspill med helse og omsorgstjenesten i kommunen. Middagskjøring til hjemmeboende, distribusjon av strøsand til hjemmeboende eldre, aktivitetsvenn og en rekke sosiale arrangementer på omsorgssenteret er gode eksempler på de frivillighetens uvurderlige bidrag inn den totale velferdspakken her i Sørreisa.

Gjennom kommuneplanens samfunnsdel har kommunestyret sagt at Frivilligsentralens koordineringsrolle mellom organisasjonene og kommunen er viktig og skal utvikles. Dette vil være et viktig grep for å lykkes med å videreutvikle spillet mellom frivilligsentrale og kommunen på en helhetlig og koordinert måte -til beste for innbyggerne våre.

Sammen kan vi gjøre en innsats på områder der det er stort behov i befolkningen. Sørreisa kommune bør jobbe videre internt i egen organisasjon for å sikre nødvendig forståelse av hvilken verdi og betydning samarbeidet med frivilligheten har. Godt samspill mellom kommunens fagområder og frivillige organisasjoner bør forankres i gjensidig forpliktende avtaler, slik at rolleforståelse og forutsigbarhet sikres.

Partnerskapsavtalen med Frivilligsentralen som ble inngått høsten 2021, forplikter partene til årlige samarbeidsmøter hvor bla utarbeidelse av aktivitetsplan er satt på dagorden. Et av satsningsområdene i gjeldende aktivitetsplan er oppfølgingen av Leve hele livet reformen. Avtalen forplikter videre partene til samarbeid om oppfølging av leve hele livet reformen og utvikling av kommunal Frivilligstrategi.

MÅL: Innbyggerne skal oppleve trygghet og mestring i hverdagen, med et godt arbeidsliv og tilrettelagt aktivitet i et folkehelseperspektiv (fra voksen og gammel i samf.planen)	
Strategier	Tiltak
Sørreisa kommune skal planlegge for gode tjenester i en framtid med betydelig flere eldre.	<p>Vi skal iverksette en helhetlig prosess med å utvikle et aldersvennlig lokalsamfunn her i Sørreisa. I prosessen skal man benytte <i>veikart for utvikling av et aldersvennlig samfunn og håndbok i aldersvennlige samfunn</i>, som verktøy. Aktuelle samhandlingsaktører må defineres og involveres og gjennomføringsplan for prosessen må utarbeides. Politisk eierskap og forankring i kommunens strategisk planverk er viktige suksessfaktorer for å lykkes. Arbeidet skal ledes av kommunens samfunnsplanleggerfunksjon og kommunens ledergruppe skal ha rollen som styringsgruppe for arbeidet, som skal ende ut i et strategidokument for aldersvennlige samfunn i Sørreisa. Dette vil være et viktig bidrag til at kommunen vår kan lykkes med å planlegge for en framtid med betydelig flere eldre. Arbeidet forventes startet opp årsskifte 2022/2023.</p> <p>Vi skal, i dialog med kommunens eldreråd, utforme systemer og rutiner for å sikre rådet og den eldre befolkningen reel medvirkning i kommunale planprosesser og utviklingsarbeid. Her er valg av informasjons- og medvirkningskanaler et viktig stikkord.</p>
Sørreisa kommune skal legge til rette for hverdagsmestring og velferdsteknologi i alle livsfaser som ivaretar den enkeltes behov.	Vi skal sikre at man i kommunal boligplanlegging og utvikling, vurderer og legger til rette for bruk av velferdsteknologiske hjelpemidler i hverdagen. Dette må sikres gjennom systemer og rutiner for planleggingsfasen av kommunens boligutviklingsprosjekt. Systemene og rutinene på området skal utarbeides i samråd med kommunens eldreråd og råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne.
Gjennom god brukermedvirkning skal kommunen utvikle et godt og koordinert samarbeid med frivillige ressurser.	Vi skal utvikle en Frivilligstrategi for Sørreisa kommune. Strategien skal legge til rette for frivilligheten og bidra til gode tilbud til befolkningen i kommunen. Strategien skal utarbeides i dialog med frivillighetssentral, lag og foreninger. Kommunens råd skal involveres i arbeidet.

4.2 Aktivitet og fellesskap

God helse er en grunnleggende forutsetning for menneskers mulighet til å nå sitt fulle potensial og for å bidra til utvikling i samfunnet. Miljø, økonomi og sosiale forhold påvirker de eldres helse.

Boliger som er gode for alderdommen, tilgang til trygge, inkluderende og tilgjengelige grøntområder og offentlige rom og transportløsninger er viktige for eldre innbyggere

«Leve hele livet er en reform for aktivitet, deltakelse og sosialt fellesskap..... Fysisk, sosial og kulturell aktivitet skal være tilpasset den enkeltes interesser, ønsker og behov.» (Stortingsmelding 15 (2017-2018)) Leve hele livet, side 13)

For å møte utfordringene foreslår reformen fem løsninger, der målet er å ta vare på eldre sine forhold til familie, venner og sosialt nettverk og skape gode opplevelser og møter på tvers av generasjonene:

Gode øyeblikk

Tro og liv

Generasjonsmøter

Samfunnskontakt

Sambruk og samlokalisering

Gode øyeblikk

Reformen peker på viktigheten av at eldre får tilbud om minst en time aktivitet hver dag, med bakgrunn i den enkeltes interesser, ønsker- og behov.

Aktiviteter som gir gode opplevelser og øyeblikk i hverdagen og stimulerer sanser og minner, bevegelse og deltakelse i sosialt fellesskap.

Tro og Liv

Reformen peker på at åndelige og eksistensielle behov er en del av det livet vi lever, og at helse- og omsorgstjenestene må sørge for at den enkeltes tro- og livssynsutøvelse og behov for samtaler om eksistensielle spørsmål blir ivaretatt.

Tjenestene må systematisk kartlegge den enkeltes behov, på lik linje med øvrige behov, og bør innføre faste prosedyrer og samarbeide med tro- og livssynssamfunn for å imøtekomme brukernes og de pårørendes behov.

Ivaretagelse av den enkeltes tro- og livssynsutøvelse og behov for samtaler om eksistensielle spørsmål.

Sørreisa sykehjem har i dag samarbeid med Sørreisa menighet. Eksempelvis gjennomføre det andakt / møter annenhver uke. I tillegg arrangeres det gudstjeneste i forbindelse med høytider. Menigheten har småbarnssang, og dette koret kommer ofte innom avdelingene på Sørreisa omsorgssenter.

De allerede eksisterende tilbud vurderes å være tilstrekkelig nå, og vil ikke utdypes noe nærmere i denne planen.

Generasjonsmøter

Det å skape generasjonsmøter handler både om å etablere møteplasser mellom unge og eldre i dagliglivet og om å organisere aktivitet og virksomhet på tvers av generasjonene. For å skape flere

gode møteplasser, er det viktig at kommunene utvikler politikk og planverk som tilrettelegger for et tettere samarbeid mellom generasjonene. Et viktig utgangspunkt for generasjonsmøter er vissheten om at interesser og aktiviteter ikke er generasjonsbetinget.

Tilrettelegging for og utvikling av nye møteplasser bør stå sentralt i videre arbeid.

Samfunnskontakt

Helse- og omsorgstjenesten bør vurdere å opprette en funksjon som samfunnskontakt, som kan være helse- og omsorgstjenestens bindeledd og koordinator mot nærmiljø, familie og pårørende, frivillige og andre i lokalsamfunnet. Målet med en samfunnskontakt er å mobilisere til frivillig innsats i helse- og omsorgstjenestene og styrke samarbeidet med skole, barnehage, organisasjoner og sivilsamfunn. Dette er ressurser som best utløses gjennom systematisk arbeid med rekruttering, organisering, veiledning og klare samarbeidsavtaler.

Opprette en funksjon som samfunnskontakt. Mobilisere til frivillig innsats i helse- og omsorgssektoren, samt styrke samarbeidet med skole, barnehage, organisasjoner og sivilsamfunn.

Sambruk og samlokalisering

Sykehjem og omsorgsboliger bør bygges slik at de blir en integrert del av lokalmiljøet, gjerne med felles møteplasser og naboskap på tvers av generasjoner og funksjoner. Sambruk av lokaler legger grunnlag for felles aktiviteter, uformelle møter og gjensidig utnyttelse av ressursene. Ved å åpne omsorgssenterets tilbud, også for andre i nærmiljøet, gir det et rikere liv for dem som bor der, og et bedre tilbud til kommunens øvrige innbyggere.

Sørreisa som lokalsamfunn må være tilrettelagt for aktivitet og fellesskap gjennom hele livet. Gjennom systematisk arbeid, i samarbeid med kommunens frivillighetsressurser, lag- og foreninger, må kommunen vedlikeholde- og videreutvikle tilbud som favner de ulike behov- og muligheter hos målgruppen 65+. Gjennom dette å skape gode opplevelser, aktivitet, deltakelse- og sosialt fellesskap og møter på tvers av generasjoner. Dette er særlig viktig i alderdommen når både helsa og det sosiale nettverket ofte er i endring.

I Sørreisa kommune har man to bygg som legger til rette for sambruk og samlokalisering, Bølgen og Sørreisa omsorgssenter. I disse byggene gjennomføres aktiviteter for ulike aldersgrupper- og brukergruppen i tett samarbeid med kommunens tjenester og ulike frivillige aktører. Det vil være naturlig at videreutvikling av aktivitets- og sambrukstiltak hovedsakelig skjer på disse to arenaene.

I kommunens videre arbeid vil det prioriteres følgende to tiltak:

Gode øyeblikk

Generasjonsmøter

Gode Øyeblikk:

Sørreisa kommune har allerede mange tiltak og arenaer som legger til rette for å skape gode øyeblikk i hverdagen. I samarbeid med frivillighetssentralen i kommunen og lag- og foreninger, er det over mange år bygd opp ulike aktiviteter som er rettet mot ulike deler av befolkningen 65 år +.

Fredagskafè på Omsorgssenteret og mandagskafè på Frivilligsentralen, besøkstjeneste og den kulturelle spaserstokken for å nevne noen.

Frivillighet ser ut til å gi økt tilfredshet med livet og økt mestringfølelse. Organisasjonsaktive eldre har bedre helse og livskvalitet. For samfunnet som helhet betyr et høyt nivå av frivillig aktivitet også et høyt tillitsnivå med sterke sosiale bånd. For at kommunen skal lykkes i å videreføre- og utvikle det

uvurderlige bidrag frivilligheten har, inn i den totale velferdspakken til Sørreisa kommune, er det viktig at dette arbeidet systematiseres.

Systematisk kartlegging av behov og reell medvirkning er avgjørende for treffsikkerhet i utvikling av tilbud. Målgruppen er mangfoldig og for å rekruttere og engasjere bør vi utforske grundig hvilke møteplasser og i hvilke kanaler vi best kan nå frem. «Frivillige bygdekontakter» er eksempel på et tiltak som blir prøvd ut i forbindelse med arbeidet med temaplanen.

Samarbeid med frivillige, lag og foreninger, for å bygge lavterskeltilbud knyttet til «det gode måltidet» vil her være viktig. Dette beskrives nærmere under innsatsområde 3, mat og måltider. For gjennom lavterskeltilbud omkring mat- og måltider, legge til rette for at den enkelte sikres tilbud om ernæringsrett mat, til rett tid og måltider som kan deles i felleskap med andre. Gjerne hvor man også legger til rette for generasjonsmøter. På denne måten skapes både aktivitet- og felleskap, samtidig med at man legger til rette for å forebygge ernæringssvikt.

Generasjonsmøter:

Sørreisa kommune har allerede flere arenaer det legges til rette for generasjonsmøter.

Besteforeldre/oldeforeldre-kafè i barnehage, småbarnskafè på omsorgssenteret og valgfag «innsats for andre» mellom ungdomsskole og omsorgssenteret.

Som utgangspunkt for videreutvikling av generasjonsmøter er vissheten om at interesser og aktiviteter ikke er generasjonsbetinget. For at kommunen skal videreutvikle disse arenaene er det viktig at kommunen utvikler politikk og planverk som tilrettelegger for å bygge flere slike arenaer. Kommunens satsning «det gode måltidet» vil være et tiltak som kan møte reformens krav knyttet til både gode øyeblikk og generasjonsmøter. Dette tiltaket er beskrevet mer inngående i innsatsområde 3, mat og måltider. Mandatet er revidert slik at det favner om en større gruppe. Det vil jobbes med å bygge tiltak som vil være aktuelle innbyggere før de blir mottakere av helse- og omsorgstjenester. Samarbeid opp mot innsatsområde 2 inkluderes i satsningen, med fokus på å bygge nye møteplasser hvor det både er rom for like generasjonsgrupper men også på tvers av generasjonene.

Sørreisa kommune ønsker å kartlegge bruk av allerede eksisterende tilbud, hva som eventuelt hemmer bruk av tilbud, samt behov for andre aktiviteter enn det som tilbys i dag. Kartleggingen vil være en del av brukermedvirkningen i utforming av aktivitetstilbud til aldersgruppa 65+

MÅL: <i>Innbyggerne skal oppleve trygghet og mestring i hverdagen, med et godt arbeidsliv og tilrettelagt aktivitet i et folkehelseperspektiv (fra voksen og gammel i samf.planen)</i>	
Strategier	Tiltak
Det skal være gode sosiale møteplasser i kommunal og privat regi.	Gjennom kartlegging av målgruppen 65 + skal kommunen sikres tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag i det videre arbeid med å bygge nye- og utvikle gamle aktiviteter og møteplasser. Det vil her rettes særlig fokus på digital kompetanse og generasjonsmøter.
Sørreisa kommune skal planlegge for gode tjenester inn i en fremtid med betydelig flere eldre.	Vi skal utvikle lavterskeltilbud innen aktivitet- og felleskap og mat- og måltider, med målsetning å forebygge- eller utsette funksjonssvikt i eldre år. Ha fokus på «det gode måltidet».

4.3 Mat og måltider

Skrøpelige og syke eldre er i en usatt situasjon og faren for feil- og/eller underernæring er reel. At eldre har tilgang på nok, trygg og sunn mat hele året er en grunnleggende forutsetning for god helse.

God helse er en grunnleggende forutsetning for menneskers mulighet til å nå sitt fulle potensial og for å bidra til utvikling i samfunnet. Miljø, økonomi og sosiale forhold påvirker de eldres helse.

«Leve hele livet er en reform for større matglede. Målet er skape gode måltidsopplevelser og redusere underernæring (...). Eldre bør få større mulighet til å velge hva de vil spise, og når de vil spise og dele et godt måltid med andre. Slik skal eldre få mulighet til å leve livet – hele livet.» (Stortingsmelding 15 (2017-2018)) Leve hele livet, side 17)

For å møte utfordringene foreslår reformen fem løsninger, der målet er å redusere underernæring og skape gode mat- og måltidsopplevelser for den enkelte:

- Det gode måltidet
- Måltidstider
- Valgfrihet og variasjon
- Systematisk ernæringsarbeid
- Kjøkken og kompetanse lokalt

Det gode måltidet

Reformen peker på viktigheten av at måltidene til eldre skal bestå av næringsrik mat som ser god ut, lukter godt og smaker godt, at maten og måltidet tilpasses den enkeltes forutsetninger og behov og serveres i en hyggelig ramme. Det betyr at maten skal ha tilstrekkelig og riktig innhold av energi og næringsstoffer og samtidig se appetittvekkende og delikat ut, slik at den aktiverer sansene. Det bør legges til rette for sosiale måltidsfellesskap for de som ønsker det, med møteplasser for å kunne spise sammen med andre.

Forskning viser at underernæring er en særlig utfordring hos eldre mennesker. Årsakene til dette er mange, og kan ha sammenheng med både psykiske og sosiale faktorer, i tillegg til fysiologiske forandringer som kommer med alderen. Ensomhet, det å ikke lenger ha noen å dele et måltid med, er blant annet en av faktorene som kan medvirke til at eldre mennesker kommer inn i en dårlig ernæringsstatus. Samtidig viser forskning av dårlig ernæringsstatus er en sterkt medvirkende årsak til funksjonssvikt i eldre år.

Sørreisa kommune har en vedtatt Helse- og omsorgsplan hvor et av formålene er å bidra til at Sørreisa kommune skal utvikle en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste av god kvalitet. I dette ligger forebyggende tiltak, som kan bidra til å forebygge funksjonssvikt eller bidra til å opprettholde eksisterende funksjonsnivå. For å lykkes med dette peker Helse og omsorgsplan til to satsningsområder;

- Samspill med pårørende og frivillige
- Tidlig ute med tilrettelegging og gode tiltak

Det er allerede iverksatt tiltak som følger opp disse to områdene.

Frivilligsentralen i kommunen har et opplegg hver mandag, hvor hjemmeboende eldre kan få kjøpe seg middag. Dette tilbudet har vært gjennom mange år og kalles seniorkafè. I helse og omsorgsplan er det allerede pekt på tiltak knyttet til å kartlegge behov og muligheter for nye aktivitetstilbud i regi av frivillige, lag og foreninger. Dette vil gjennom Temaplanen Leve Hele Livet jobbes videre med, under innsatsområde 2 – Aktivitet og Fellesskap. Det vil her også fokuseres på å få på plass tilbud som legger til rette for at eldre i større omfang enn i dag vil kunne benytte seg av lavterskeltilbud knyttet til mat- og måltider i kommunen.

I 2019 startet satsningen «det gode måltidet» opp. Det ble nedsatt en arbeidsgruppe som skulle utvikle en måltidsveileder for «det gode måltidet» i Sørreisa kommune. Måltidsveilederen skal ha fokus på forebygging av funksjonsnedsettelse og måltidsglede gjennom valgfrihet og variasjon, måltidsglede, måltidsomgivelser. Målgruppen er hjemmeboende pasienter.

Utgangspunktet er at tjenesten skal stå igjen med konkrete tiltak som tar sikte på å:

- Forebygge ensomhet
- Legge tilrette for gode arealer for å dele måltider
- Samarbeid med frivillige
- Tidlig avdekking av brukere som er i risiko for dårlig ernæringstilbud, med påfølgende redusert funksjonsevne- og helse.

Arbeidet med satsningen ble satt på pause i pandemien. Deler av dette er imidlertid fulgt opp gjennom prosjekt «aktivitetstiltak for sårbare eldre», hvor kommunen har fått innvilget tilskudd på kr. 500 000 fra Statsforvalteren for å forebygge ensomhet- og isolasjon hos eldre i forbindelse med pandemi. Arbeidet med satsningen er tatt opp igjen, med plan for ferdigstilling innen mai 2022. Mandatet som opprinnelig ble gitt arbeidsgruppen knyttet til satsningen «det gode måltidet» er revidert slik at det favner om en større gruppe, og derav gjennom tiltak vil nå innbyggere før de blir mottakere av helse- og omsorgstjenester. Samarbeid opp mot innsatsområde 2 aktivitet- og fellesskap vil inkluderes i satsningen, med fokus på å bygge nye møteplasser hvor det både er rom for like generasjonsgrupper men også på tvers av generasjonene.

For Sørreisa kommune vil det være viktig å iverksette lavterskeltiltak knyttet til de eldre sitt tilbud omkring mat- og måltider. For gjennom dette legge til rette for at den enkelte sikres tilbud om ernæringsrett mat, til rett tid og måltider som kan deles i fellesskap med andre. Gjerne hvor man også legger til rette for generasjonsmøter. På denne måten skapes både aktivitet- og fellesskap, samtidig med at man legger til rette for å forebygge ernæringssvikt.

Måltidstider

Helse- og omsorgstjenestene bør ha som ambisjon at eldre som har behov for mat- og ernæringsbistand, skal få tilbud som tilpasses de eldres egen måltidsrytme. Måltidene bør fordeles jevnt utover dagen og kvelden, og det bør ikke gå mer enn 11 timer mellom kvelds- og frokostmåltidet. (Stortingsmelding 15 (2017-2018)) Leve hele livet, side 18).

Reformen peker med dette på at helse- og omsorgstjenesten må være mer fleksible i det ernæringstilbud som gis, hvor tilbudet er tilpasset pasientens behov- og ønsker.

Våren 2019 ble middagservering i kommunens sykehjem og omsorgshybler forskjøvet fra kl. 13.00 til ca. kl. 15.30. Dette for at beboerne skal få tilbud om fire faste måltider gjennom døgnet, i tillegg til senkvelds. Intensjonen har vært å bl.a. å redusere antall timer med nattfaste, slik at denne ikke overstiger 11 timer. I tillegg har det blitt lettere å tilby et måltid forut for middagen til de beboerne som av ulike årsaker står sent opp.

I henhold til kommunens måltidsveileder for sykehjem og omsorgsbolig er mattilbudet planlagt gjennom døgnet slik at nattfasten ikke overstiger 11 timer. Måltidene er også planlagt jevnt gjennom døgnet, for å sikre hyppig tilbud om mat- og for å unngå at det blir for lange mellomrom mellom måltidene. Det gjøres selvfølgelig individuelle tilpasninger, ut fra den enkelte pasient / brukers behov og ønsker. Beboere som ønsker mat utenom de faste måltidene får fortsatt dette.

I tillegg til dette er det nedsatt en ernæringsgruppe med representanter fra kommunens sykehjem, omsorgshybler og kjøkken. Det jobbes her med utviklingsarbeid i forhold til ernæring.

Tiltaket vurderes favnet tilstrekkelig gjennom de rutiner og praksis kommunens helsetjeneste har i dag og vil ikke utdypes noe videre i denne temaplanen.

[Valgfrihet og variasjon](#)

«Den enkelte må i størst mulig grad få mulighet til å ivareta egne mattradisjoner og spisevaner når det gjelder meny, tidspunkt for måltidene og hvem de vil spise sammen med.» (Stortingsmelding 15 (2017-2018)) Leve hele livet, side 19)

Sørreisa kommune har eget institusjonskjøkken som ivaretar produksjon- og utsendelse av mat til avdelingene ved Sørreisa omsorgssenter.

Det er utarbeidet en måltidsveileder for sykehjem og omsorgsbolig i kommunen. Denne inneholder beskrivelse av ramme rundt måltidet i form av; måltidstider, borddekking, hvordan hente inn de ulike års- og høytider inn i avdeling, opplegg av middagsporsjon, måltider i mindre- og større grupper, generasjonsmøter, måltider med pårørende osv. Dette som en videreføring av satsningen «Hverdagsglede» som ble startet opp i 2018.

I tillegg har det over mange år vært en ernæringsgruppe med representanter fra sykehjem, omsorgshybler og kjøkken. Denne gruppen har jevnlig møter hvor blant annet kartlegging av pasienters- og beboeres opplevelse av den maten som har vært servert, samt ønsker for andre retter, drøftes og søkes tatt inn i de menyer som rulleres jevnlig.

Pr. i dag har ikke tjenesten valg av ulike retter på meny for lunsj og middag. Her serveres det varierte måltider etter en oppsatt meny som rullerer hver to til syv uker. For de brukerne som ikke ønsker å spise måltidene etter oppsatt meny, tilbyr avdelingen brødmatt som alternativ.

Tiltaket vurderes favnet tilstrekkelig i den praksis kommunens helsetjeneste har i dag og vil ikke utdypes noe videre i denne temaplanen.

[Systematisk ernæringsarbeid](#)

«Systematisk ernæringsarbeid handler om å følge opp den enkeltes ernæringsbehov for å unngå under- og feilernæring. Eldre som mottar helse- og omsorgstjenester i sykehus, sykehjem og av hjemmesykepleie må kartlegges for ernæringsstatus.» (Stortingsmelding 15 (2017-2018)) Leve hele livet, side 20).

I dette ligger en forventning til at helse- og omsorgstjenesten må systematisere arbeidet med å vurdere risiko for feil- og underernæring, samt om det skal utarbeides en individuell ernæringsplan. Dette arbeidet må gjøres sammen med pasienten, slik at ønsker og behov blir ivaretatt. For å lykkes med dette viser reformen til at helse- og omsorgstjenestene setter av nok tid og riktig kompetanse til å kartlegge, vurdere og dokumentere ernæringsstatus, evaluere mat- og ernæringstilbudet og igangsette målrettede tiltak til den enkelte.

Ved forebyggende og helsefremmende hjemmebesøk for de over 80 år i kommunen vår, gjøres det en kartlegging knyttet til mat, måltider og matlyst hos den enkelte.

Sørreisa kommune har også rutiner for kartlegging og oppfølging av pasienter i sykehjem eller hjemmebaserte tjenester. Dette gjøres på alle nye pasienter, for å sjekke ut om det bl. a. er ernæringsmessige utfordringer- og hvordan ivareta disse. Dette følges videre opp gjennom rutine for årskontroll, hvor ny status- og vurdering gjøres for den enkelte pasient / bruker. Kommunen har også rutine at alle med langtidsplass i sykehjem som er ernæringskartlagt og funnet til å ha ernæringsmessige utfordringer skal ha en ernæringsplan. Denne dokumenteres i kommunens journalsystem.

Kommunen søker også å kartlegge alle pasienter som er inne på korttidsopphold. Både sykdommer, kostvaner og vekt kartlegges. Så gjøres det en vurdering i hvert tilfelle, ut fra kliniske observasjoner og evt. Informasjon fra andre samarbeidspartnere (hjemmetjeneste, fastlege, pårørende eller spesialisthelsetjeneste), om det er behov for en utvidet ernæringskartlegging. Tilbud om ernæringsplan gis også til alle tjenestemottakere i

hjemmetjenesten, som etter kartlegging viser å være i fare for underernæring. Dette dokumenteres i kommunens journalsystem.

Tiltakene vurderes favnet tilstrekkelig gjennom den praksis kommunens helsetjeneste har i dag og vil ikke utdypes noe videre i denne temaplanen.

Kjøkken og kompetanse lokalt

«Alle kommuner bør ha kjøkken- og matfaglig kompetanse i helse- og omsorgstjenesten, uavhengig av hvor maten produseres. For å sikre god mat og riktig ernæring, er det også viktig at det lages gode rutiner for hvordan maten skal tilberedes og serveres.» (Stortingsmelding 15 (2017-2018)) Leve hele livet, side 20).

Samtidig peker reformen på viktigheten av at det lages gode rutiner lokalt, både for hvordan maten tilberedes og serveres.

Kjøkkenet ved Omsorgssenteret i kommunen produserer middag til kommunens sykehjem, Dagsenter for hjemmeboende personer med demens, omsorgshybler og leiligheter, samt til hjemmeboende «på bygda» med vedtak om middagsombringning. Det er både frivillige og ansatte i hjemmetjenesten som kjører ut middagen til hjemmeboende. Hjelpet behovet hos den enkelte avgjør hvem som leverer maten.

Kjøkkenet har pr i dag 3,2 årsverk, fordelt på fire stillinger i variert stillingsprosent.

Kompetanse til de kjøkkenpersonell er tre ansatte med fagbrev i kokkefag- og institusjonskokk og en ufaglært assistent.

I sitt arbeid med å tilberede mat til sine mottakere bruker kjøkkenet Kosthåndboken. Dette er en veileder i ernæringsarbeid i helse- og omsorgstjenesten fra helsedirektoratet.

«Kjøkkenpersonalet skal ha kunnskap om produksjon av trygg og god mat. Maten må tilfredsstillende kvalitetskrav til smak og næringsinnhold, og frembys på en appetittvekkende måte. De som jobber med og rundt pasienten/ beboeren må ha tilstrekkelig kompetanse om ernæringsstatus og ernæringsbehov hos de personene de jobber med. Ved ernæringsproblemer må de kunne iverksette målrettede tiltak og følge opp disse.

Avdelingsleder kjøkken har ansvar for å følge opp at kjøkkentjenesten imøtekommende faglige krav tilknyttet produksjon av maten. I samarbeid med øvrige avdelinger og avdelingsledere jobbes det med utvikle og tilpasse tjenesteleveranse i henhold til pasienters- og brukeres behov, samt hva som er mulig å få til av produksjon av mat ute i de enkelte avdelinger.

Helsetjenesten vil gjennomføre en kartlegging av de ansattes interesser innen det matfaglige, samt gjennomført kompetanseheving- og behov for kompetanseheving. I tillegg vil det revideres ROS tilknyttet ernæringsarbeidet i enheten.

MÅL: <i>Innbyggerne skal oppleve trygghet og mestring i hverdagen, med et godt arbeidsliv og tilrettelagt aktivitet i et folkehelseperspektiv (fra voksen og gammel i samf.planen)</i>	
Strategier	Tiltak
Sørreisa kommune skal planlegge for gode tjenester i en framtid men betydelig flere eldre.	Vi skal kartlegge kompetanse innen ernæring for ansatte på kjøkken og sykehjem, for å utforme en kompetanseutviklingsplan for området ernæring. Vi skal utvikle en måltidsveileder for mat- og måltider for hjemmeboende brukere i kommunen – det gode måltidet.

4.4 Helsehjelp

God helse er en grunnleggende forutsetning for menneskers mulighet til å nå sitt fulle potensial og for å bidra til utvikling i samfunnet. Miljø, økonomi og sosiale forhold påvirker de eldres helse.

Stortingsmeldingen framhever at «*Leve hele livet er en reform for å skape de eldres helse- og omsorgstjenester, der det viktigste spørsmålet er: Hva er viktig for deg? Eldre skal føle seg verdsatt og sett og involveres i beslutninger som angår dem selv. Eldre skal få mulighet til å leve hjemme så lenge som mulig, og få støtte til å mestre hverdagen, på tross av sykdom og funksjonssvikt. Samtidig skal de ha trygghet for å få hjelp når de trenger det. Når livet går mot slutten, skal de få god lindrende omsorg og pleie.*»

For å møte utfordringene foreslår reformen fem løsninger, der målet er å øke mestring og livskvalitet, forebygge funksjonsfall og gi rett hjelp til rett tid:

- Hverdagsmestring
- Proaktive tjenester
- Målrettet bruk av fysisk trening
- Miljøbehandling
- Systematisk kartlegging og oppfølging

Hverdagsmestring, proaktive tjenester og systematisk kartlegging og oppfølging

Enkelt fortalt omtaler reformen disse områdene slik:

Hverdagsmestring handler i hovedsak om å se den enkeltes behov og potensial for rehabilitering og egenomsorg før det iverksettes tiltak, som kompenserer for tap av funksjonsevne. Dette bidrar til å øke den enkeltes selvstendighet i dagliglivets aktiviteter, forbedre funksjonsevnen og utsette ytterligere funksjonsfall.

Proaktive tjenester er tjenester som settes inn på et tidlig tidspunkt, før alvorlig sykdom har utviklet seg. Det kan forhindre at sykdom og funksjonssvikt forverres, og at eldre kan mestre livet lenger. For fange opp tegn på utvikling av sykdom, funksjonstap eller problemer, er det viktig at helse- og omsorgstjenesten utvikler og bruker ansattes kompetanse i systematisk kartlegging, observasjon og oppfølging.

Sørreisa kommune vedtok ny Helse- og omsorgsplan sommeren 2019. Planen har undertittelen «*hva er viktig for deg?*», noe som er uttrykk for at kommunens helse- og omsorgstjeneste over år har hatt et målretta fokus på styrke den enkeltes mulighet til å påvirke beslutningene som angår dem selv. Helse- og omsorgsplanen vår har et klart framtidretta fokus hvor satsningsområdene i stor grad er sammenfallende med de løsningene som *Leve hele livet* -reformen peker på. Planens hovedsatsningsområder er:

- Samspill med pårørende og frivillige
- Tidlig ute med tilrettelegging og gode tiltak
- Tjenester fortrinnsvis der folk bor
- Mestring og livskvalitet
- Samhandling rundt pasientforløp

Gjennom helse og omsorgsplanens allerede vedtatte tiltak er hverdagsmestring, proaktive tjenester og systematisk kartlegging og oppfølging allerede satt på dagsordenen. Helse- og omsorgstjenestene utvikler og driver allerede et systematisk forbedringsarbeid på disse områdene. Eksempel på tiltak

som det jobbes med er velferdsteknologi, hverdagsrehabilitering, forebyggende hjemmebesøk, systematisk kartlegging helhetlige pasientforløp, demensteam m.fl.

Reformens satsningsområde 4 –Helsehjelp vurderes derfor i all hovedsak til å være godt ivaretatt gjennom kommunens vedtatte helse- og omsorgsplan og det legges derfor ikke opp til mange nye tiltak på disse områdene.

Målretta fysisk aktivitet

Eldre som er god fysisk form vil i større grad kunne være aktiv og klare seg selv.

Fysisk aktivitet er et viktig tiltak med stort potensiale for å forebygge fall, tap av fysisk funksjon og kognitiv svikt. Reformen sier at eldre bør få tilbud om fysisk trening og aktivitet som forebyggende, behandlende og rehabiliterende tiltak.

I Sørreisa kommune har vi innarbeidet faste dager med tilpasset opplegg for eldre. Denne gjennomføres i samarbeid med habiliterings –og rehabiliteringstjenesten.

- Ukentlig seniortrim i regi av frivilligsentralen, i samarbeid med frisklivscentralen.
- Ulike trimaktiviteter for beboere på omsorgssenteret i regi av pleieavdelingene, i samarbeid med kommunens rehabilitering- og habiliteringstjeneste.

I tillegg til kommunens tiltak er det lag og foreninger i kommunen, som organiserer gode trim og aktivitetstilbud for sine medlemmer.

Med bakgrunn i den betydelige helsegevinsten som ligger i å opprettholde en god fysikk også inn i alderdommen, er dette et område hvor Sørreisa kommune bør bidra til å utvikle gode målretta tjenestetilbud.

MÅL: <i>Innbyggerne skal oppleve trygghet og mestring i hverdagen, med et godt arbeidsliv og tilrettelagt aktivitet i et folkehelseperspektiv (fra voksen og gammel i samf.planen)</i>	
Strategier	Tiltak
Sørreisa kommune skal planlegge for gode tjenester i en framtid med betydelig flere eldre.	Vi ønsker å videreutvikle målretta tilbud om fysisk trening til eldre og gamle i Sørreisa kommune.

4.5 Sammenheng i tjenestene

God helse er en grunnleggende forutsetning for menneskers mulighet til å nå sitt fulle potensial og for å bidra til utvikling i samfunnet. Miljø, økonomi og sosiale forhold påvirker de eldres helse.

«Leve hele livet er en reform for å skape et mer sammenhengende tjenestetilbud til eldre og deres pårørende. Målet er å gi eldre økt trygghet og forutsigbarhet gjennom pasientforløp og overganger mellom eget hjem, sykehus og sykehjem og færre ansatte å forholde seg til. Målet er også å ta vare på de som tar vare på sine nærmeste, og gi pårørende støtte og avlastning, slik at de ikke sliter seg ut.» (Stortingsmelding 15 (2017-2018)) Leve hele livet, side 24)

For å møte utfordringene foreslår reformen fem løsninger, der målet er økt trygghet og forutsigbarhet i pasientforløpet til eldre og deres pårørende:

- Den enkeltes behov
- Avlastning og støtte til pårørende
- Færre å forholde seg til og økt kontinuitet
- Mykere overgang mellom hjem og sykehjem
- Planlagte overganger mellom kommuner og sykehus

Den enkeltes behov og færre å forholde seg til

Reformen peker på viktigheten av at tjenestetilbudene skal ta utgangspunkt i hva som er viktig for den enkelte. Dette innebærer å ivareta de eldre som hele mennesker, ikke bare med fokus på deres sykdom og funksjonssvikt. Målet er at hvert enkelt menneske skal ta i bruk sine ressurser og opprettholde selvstendighet så langt som mulig.

Både brukere og pårørende har behov for tilgjengelighet, kontinuitet, trygghet og forutsigbarhet i tjenestene.

Sørreisa kommune vedtok ny Helse- og omsorgsplan sommeren 2019. Planen har undertittelen «*hva er viktig for deg?*», noe som er uttrykk for at kommunens helse- og omsorgstjeneste over år har hatt et målretta fokus på styrke den enkeltes mulighet til å påvirke beslutningene som angår dem selv. I Sørreisa har vi primærkontaktordning i sykehjem og hjemmetjenesten. Målet med ordningen er å sikre oppfølging- og dialog med både bruker og pårørende. Ordningen skal favne om både praktiske spørsmål og faglig oppfølging.

Brukere av hjemmetjenesten orienteres om når tjenesten har planlagt å gjennomføre besøk hos dem. Dette fastsettes både utfra en faglig- og praktisk ståsted, drift av dagen, samt brukers ønsker der dette er mulig å imøtekomme.

Både hjemmetjenesten og sykehjem her i Sørreisa har innført arbeidstidsordning med lange vakter. Dette kan bidra til mer tilpassede tjenester ved at den ansatte er mer til stede og at det blir færre skifter av ansatte i løpet av et døgn. Flere studier i Norge viser at langturnus reduserer stress for de ansatte, og skaper mer kontinuitet og tid til brukerne.

Avlastning og støtte til pårørende

«*Mange pårørende har krevende omsorgsoppgaver og utsettes for store belastninger. Det er derfor viktig at pårørende får god støtte og avlastning, og at innsatsen deres anerkjennes.*» (Stortingsmelding 15 (2017-2018)) Leve hele livet, side 25).

Reformen peker på at mer fleksible kommunale avlastningstilbud som møter pårørendes behov, samt informasjon og dialog er viktige virkemidler for å hindre omsorgsrelaterte helseskader hos pårørende som yter omfattende omsorgsinnsats over tid. Videre vil pårørendeskoler og samtalegrupper som medvirker til læring og mestring bidra til å styrke og støtte pårørende som yter viktig omsorgsarbeid for sine nærmeste.

Gjennom vedtatte Helse- og omsorgsplan har Sørreisa kommune allerede utpekt *Samspill med pårørende og frivillige* som et av hovedsatsningsområdene i kommunens helse- og omsorgstjenester. Per i dag kan kommunen gi ulike tilbud om avlastning for pårørende. Avlastning i eget hjem, dag- eller nattopphold i sykehjem, samt avlastningsopphold over dager i sykehjem. For noen gis tilbudet sporadisk, men andre har faste, regelmessige tilbud.

Gjennom helse og omsorgsplanen er det allerede lagt opp til flere andre tiltak på pårørende-området og utviklings- og forbedringsarbeid pågår allerede.

Dagsentertilbud for hjemmeboende med demenssykdom, støttekontakttilbud til den omsorgstrengende og andre omsorgstjenester har også en avlastende og støttende effekt for mange pårørende.

Kommunens kreftkoordinator er en viktig støttespiller både for de som er rammet av kreft og for deres pårørende.

Sørreisa har videre et godt fungerende demensteam som bistår pårørende som opplever at noen av deres nærmeste utvikler demenssykdom. Det arrangeres videre pårørendeskole, for de som har et familiemedlem eller nær venn med demenssykdom og siden 2019 har kommunen hatt samtalegrupper for pårørende til personer med demens. Tilbakemeldingene fra de som har deltatt er at dette er et godt og ønsket tilbud.

Gjennom pårørendeskolen og samtalegruppene har vi etterhvert et godt kunnskapsgrunnlag knyttet til behovet for avlastning og støttetilbud for denne pårørendegruppen. For mange nære pårørende kan det være svært krevende å over tid stå i en så omfattende omsorgsrolle, som ofte følger med når ens nærmeste blir demenssyk.

Sørreisa kommune bør fortsette utviklingen av gode avlastnings og støttetilbud til denne pårørendegruppen, slik at pårørende kan opprettholde det viktige omsorgsarbeidet de gjør i hverdagen.

[Planlagte overganger mellom kommuner og sykehus](#)

«For å sikre gode overganger mellom tjenestenivåene, bør det legges til rette for tidlig planlegging og saksbehandling for utskriving i samråd med pasient og pårørende, og for gjensidig kompetanseoverføring mellom tjenestenivåene. Målet er god og sammenhengende behandling og oppfølging, og å hindre uønskede reinnleggelser.» (Stortingsmelding 15 (2017-2018)) *Leve hele livet*, side 28)

Sørreisa kommune var i 2018 og 2019 med i læringsnettverk for gode pasientforløp for eldre og kronisk syke. I læringsnettverket deltok både sykehusene og flere kommuner fra sykehusenes lokalområde. Fra Sørreisa var vi bredt representert i satsningen med ledere fra ulike tjenesteområder og ulike leder nivåer. Gjennom arbeidet i nettverket og i etterkant av dette har kommunens helsetjenester hatt stort fokus på å flytte oppmerksomheten fra å spørre «hva er i veien med deg» til «hva er viktig for deg», utvikle forløp etter inspirasjon fra modellen «Helhetlige pasientforløp i hjemmet» (HPH), samt å sikre systematisk oppfølging av forbedringsarbeidet.

Mye av forbedringsarbeidet skjer innad i egen kommune på tvers av tjenester, men det er også utformet tjenesteavtaler mellom kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten for å sikre god kommunikasjon og samhandling både ved innleggelse og utskriving av pasient i kommunen.

I kommunens gjeldende Helse- og omsorgsplan er *samhandling rundt pasientforløp* et av hovedsatsningsområdene. Helse- og omsorgstjenestene utvikler og driver allerede et systematisk forbedringsarbeid på dette området og det legges derfor ikke opp til nye tiltak her.

[Mykere overganger mellom hjem og sykehjem](#)

Leve hele livet-reformen peker på viktigheten av at kommunene legger til rette for bedre pasientforløp og mykere overgang mellom eget hjem og sykehjem. «*For eldre brukere kan det bety større trygghet og mindre påkjenning ved flytting. For pårørende kan det bety mer avlastning og støtte før flytting, og invitasjon til å fortsette å bidra etter flytting. For ansatte kan det bety lengre vekslingsfelt og bedre overlapping ved flytting. For kommunen kan det bety mer samordnet bruk av ressursene på tvers av hjemmetjeneste og sykehjem og bedre overlapping mellom tjenestetilbudet.*» (Stortingsmelding 15 (2017-2018)) Leve hele livet, side 27).

Her i Sørreisa har hjemmetjenesten, sykehjem, fysio- og ergoterapitjenesten etablert ukentlige samarbeidsmøter for å bidra til en mykere overgang mellom hjem og sykehjem / sykehjem og hjem. Forbedringsarbeid med tanke på tydeligere formålsbeskrivelse, nødvendig tverrfaglighet og aktiv bruk av brukererfaringer pågår.

Når helsetjenesten er kjent med personer som har demens, har vi etablert et system som sikrer at demensteamet vårt følger denne pasientgruppen og deres pårørende, gjennom hele kommunens tjenesteløp; fra hjelp i eget hjem – eventuelt også kombinert med dagsentertilbud -og videre inn på et eventuell sykehjemsopphold.

Det jobbes nå med å utforme en felles rutinebeskrivelse for pårørendesamtaler i enheten, hvor den systematiske oppfølgingen- og dialog med pårørende beskrives.

Sørreisa kommune bør fortsette det viktige utviklingsarbeidet med å sikre gode overganger mellom hjem og sykehjem. Her vil pårørende-dialog være et viktig forbedringsområde.

MÅL: <i>Innbyggerne skal oppleve trygghet og mestring i hverdagen, med et godt arbeidsliv og tilrettelagt aktivitet i et folkehelseperspektiv (fra voksen og gammel i samf.planen)</i>	
Strategier	Tiltak
<i>Sørreisa kommune skal planlegge for gode tjenester i en framtid med betydelig flere eldre.</i>	Vi skal bruke kartleggingen av behov for å videreutvikle avlastnings og støttetilbud til pårørende til personer med demenssykdom. Vi skal revidere rutine for overflytting av pasient mellom hjem/sykehjem, slik at også oppfølging av pårørende fremkommer.

5. Slik skal Leve hele livet-planen følges opp

Temaplan for Leve hele livet i Sørreisa kommune utdyper kommuneplanens samfunnsdel innenfor aktuelle områder..

Planen gjelder for perioden 2022-2025 og skal støtte opp under de overordnede målene i kommuneplanens samfunnsdel. Planen vil ha et handlingsprogram som til enhver tid skal være oppdatert, slik at det følger økonomiplanperiodens 4 år. Handlingsprogrammet vil også peke på tiltak som er gjennomført.

Hvert år skal revidert handlingsprogram legges fram for politisk behandling.

Temaplanenes handlingsprogram skal løftes inn økonomiplanens handlingsdel.

Helse- og omsorgstjenestens handlingsprogram må derfor være evaluert og revidert årlig innen utgangen av januar måned, slik at neste økonomiplanperiode blir hensyntatt.

Økonomiplanens handlingsplan er det viktigste verktøyet for å sikre økonomisk planlegging og styring av kommunen. Denne skal vise kommunens prioriteringer og hva kommunen skal arbeide med i de neste fire budsjettår eller mer. Den angir ressursfordeling og spesifiserer resultatmål og/eller tiltak som er tenkt gjennomført i henhold til kommuneplanen.

Helhetlig styring med konkrete langsiktige mål og strategier for temaområdene skal følges opp på tjeneste- og enhetsnivå. Strategisk ledelse evaluerer resultater og analyserer disse opp mot satsingsområdene ved årsmelding. Dette følges opp og korrigeres ved neste års budsjett og i økonomiplanen.

6. Handlingsprogram -Leve hele livet

MÅL: <i>Innbyggerne skal oppleve trygghet og mestring i hverdagen, med et godt arbeidsliv og tilrettelagt aktivitet i et folkehelseperspektiv (fra voksen og gammel i samf.planen)</i>							
Strategier	Tiltak	Ansvar	2022	2023	2024	2025	Utført
Aldersvennlig samfunn Sørreisa kommune skal planlegge for gode tjenester i en framtid med betydelig flere eldre.	Vi skal iverksette en helhetlig prosess med å utvikle et aldersvennlig lokalsamfunn her i Sørreisa. I prosessen skal man benytte <i>veikart for utvikling av et aldersvennlig samfunn og håndbok i aldersvennlige samfunn</i> , som verktøy. Aktuelle samhandlingsaktører må defineres og involveres og gjennomføringsplan for prosessen må utarbeides. Politisk eierskap og forankring i kommunens strategisk planverk er viktige suksessfaktorer for å lykkes. Arbeidet skal ledes av kommunens samfunnsplanleggerfunksjon og kommunens ledergruppe skal ha rollen som styringsgruppe for arbeidet, som skal ende ut i et strategidokument for aldersvennlige samfunn i Sørreisa. Dette vil være et viktig bidrag til at kommunen vår kan lykkes med å planlegge for en framtid med betydelig flere eldre. Arbeidet forventes startet opp årsskifte 2022/2023	Enhetsleder Plan og miljø				01.06. Uavklart	
	Vi skal, i dialog med kommunens eldreråd, utforme systemer og rutiner for å sikre rådet og den eldre befolkningen reel medvirkning i kommunale planprosesser og utviklingsarbeid. Her er valg av informasjons- og medvirkningskanaler et viktig stikkord.	Enhetsleder Plan og miljø	01.12				
Sørreisa kommune skal legge til rette for hverdagsmestring og velferdsteknologi i alle livsfaser som ivaretar den enkeltes behov.	Vi skal sikre at man i kommunal boligplanlegging og utvikling, vurderer og legger til rette for bruk av velferdsteknologiske hjelpemidler i hverdagen. Dette må sikres gjennom systemer og rutiner for planleggingsfasen av kommunens boligutviklingsprosjekt. Systemene og rutinene på området	Enhetsleder Plan og miljø	01.12				

MÅL: <i>Innbyggerne skal oppleve trygghet og mestring i hverdagen, med et godt arbeidsliv og tilrettelagt aktivitet i et folkehelseperspektiv (fra voksen og gammel i samf.planen)</i>							
Strategier	Tiltak	Ansvar	2022	2023	2024	2025	Utført
	skal utarbeides i samråd med kommunens eldreråd og råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne.						
Gjennom god brukermedvirkning skal kommunen utvikle et godt og koordinert samarbeid med frivillige ressurser.	Vi skal utvikle en Frivilligstrategi for Sørreisa kommune. Strategien skal legge til rette for frivilligheten og bidra til gode tilbud til befolkningen i kommunen. Strategien skal utarbeides i dialog med frivillighetssentral, lag og foreninger. Kommunens eldre- og ungdomsråd, samt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne skal involveres underveis i arbeidet.	Enhetsleder Familie/Kultur	01.12				
Aktivitet og fellesskap Det skal være gode sosiale møteplasser i kommunal og privat regi.	Gjennom kartlegging av målgruppen 65 + skal kommunen sikres tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag i det videre arbeid med å bygge nye- og utvikle gamle aktiviteter og møteplasser. Det vil her rettes særlig fokus på digital kompetanse og generasjonsmøter.	Enhetsleder Familie/Kultur		01.07 Uavklart			
Sørreisa kommune skal planlegge for gode tjenester inn i en fremtid med betydelig flere eldre.	Vi skal utvikle lavterskeltilbud innen aktivitet- og fellesskap og mat- og måltider, med målsetning å forebygge- eller utsette funksjonssvikt i eldre år «det gode måltidet».	Enhetsleder Helse	01.09				
Mat og måltider Sørreisa kommune skal planlegge for gode tjenester i en fremtid med betydelig flere eldre	Vi skal kartlegge kompetanse innen ernæring for ansatte på kjøkken og sykehjem, for å utforme en kompetanseutviklingsplan for området ernæring.	Enhetsleder Helse	01.05				
	Vi skal utvikle et tilbud for mat- og måltider for hjemmeboende brukere i kommunen – det gode måltidet.	Enhetsleder Helse		01.09 Kr 40000			
Helsetjenester Sørreisa kommune skal planlegge for gode tjenester i en framtid med betydelig flere eldre.	Vi ønsker å videreutvikle målretta tilbud om fysisk trening til eldre og gamle i Sørreisa kommune.	Enhetsleder Helse	01.07				

MÅL: <i>Innbyggerne skal oppleve trygghet og mestring i hverdagen, med et godt arbeidsliv og tilrettelagt aktivitet i et folkehelseperspektiv (fra voksen og gammel i samf.planen)</i>							
Strategier	Tiltak	Ansvar	2022	2023	2024	2025	Utført
Sammenheng i tjenestene Sørreisa kommune skal planlegge for gode tjenester i en framtid med betydelig flere eldre.	Vi skal bruke kartleggingen av behov for å videreutvikle avlastnings og støttetilbud til pårørende til personer med demenssykdom.	Enhetsleder Helse		01.10 Kr 20000			
	Vi skal revidere rutine for overflytting av pasient mellom hjem/sykehjem, slik at også oppfølging av pårørende fremkommer.	Enhetsleder Helse		01.10 Kr 20000			

Saksframlegg

Økonomiplan 2022-2025 og årsbudsjett til behandling i Råd for personer med funksjonsnedsettelse

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	4/21	02.12.2021

Vedlegg

- 1 Betalingsregulativ 2022 - Rådmannens forslag
- 2 Budsjett 2022 - Handlingsdel og økonomiplan 2022-2025
- 3 Budsjett 2022 - Rådmannens forslag

Rådmannens innstilling:

Kort sammendrag

Saksopplysninger

Administrasjonens vurdering

**ÅRSBUDSJETT 2022
ØKONOMIPLAN 2022-2025**

SØRREISA KOMMUNE

**AVGIFTER, GEBYRER OG PRISER
FOR TJENESTER
BETALINGSREGULATIV**

2022

Rådmannens forslag

INNHOLDSFORTEGNELSE

Barnehager	Side 3
Skolefritidsordning	Side 4
Kulturskolen	Side 4
Bibliotek	Side 4
Helse og omsorg	Side 5
Tilsynsavgift for salgssteder av tobakk	Side 6
Kommunale avgifter	Side 7
Leiepriser kommunale bygg	Side 8
Leiepriser kommunale omsorgs- og utleiebygg	Side 10
Ka sjer	Side 12
Behandling av private reguleringsplaner	Side 18
Planarbeid	Side 20
Byggesak deling, forurensing osv	Side 21
Byggesak, på- og utslipp, m.fl. som krever søknad og tillatelse etter pbl. § 20-1	Side 22
Delingsaker	Side 25
Natur og landbruk	Side 26
Gebyrer etter eierseksjonsloven	Side 27
Anleggsvirksomhet	Side 28
Eiendomsopplysninger	Side 28
Matrikkelloven	Side 29
Havneregulativ	Side 39

Barnehager

Sørreisa kommune følger til en hver tid regjeringens vedtatte makspris for en barnehageplass. Nasjonal endring i makspris vil dermed gi endring i makspris lokalt i Sørreisa. Betaling for kost kommer i tillegg til maksprisen.

Opptaknemnda tildeler kun hele og halve barnehageplasser, men barnehagene kan deretter (hvis kapasitet) tildele andre oppholdsstørrelser direkte.

Deltidssatser er beregnet på følgende måte: fullpris * % plass + deltidstillegg på kr 250,-.

Foreldrebetaling pr. mnd. Full sats	2021	2022	Endring 2021-2022	Endring i prosent
100 % plass	3 230	3 230	0	0 %
80 % plass	2 584	2 584	0	0 %
70 % plass	2 261	2 261	0	0 %
60 % plass	1 938	1 938	0	0 %
50 % plass	1 615	1 615	0	0 %
40 % plass	1 292	1 292	0	0 %

Enkeltdag	2021	2022	Endring 2021-2022	Endring i prosent
	377	386	9	2,50 %

Ved forskjellige oppholdskategorier, gis søskenmoderasjon til det barnet med laveste oppholdskategori.

Foreldrebetaling søsken nr 2, pr. mnd. Søskenmoderasjon 30 %	2021	2022	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent
100 % plass	2 261	2 261	0	0,0 %
80 % plass	1 809	1 809	0	0,0 %
70 % plass	1 583	1 583	0	0,0 %
60 % plass	1 357	1 357	0	0,0 %
50 % plass	1 131	1 131	0	0,0 %
40 % plass	904	904	0	0,0 %

Foreldrebetaling søsken nr 3, osv pr. mnd. Søskenmoderasjon 50 %	2021	2022	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent
100 % plass	1 615	1 615	0	0,0 %
80 % plass	1 292	1 292	0	0,0 %
70 % plass	1 131	1 131	0	0,0 %
60 % plass	969	969	0	0,0 %
50 % plass	808	808	0	0,0 %
40 % plass	646	646	0	0,0 %

Kostbetaling pr. mnd	2021	2022	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent

Det er foreldreutvalgene særskilt for den enkelte barnehage som vedtar nivå kost. Kost skal være til selvkost. Rådmannen foreslår ingen prisøkning for 2019.

Kostpris i kommunale barnehager	350	350	-	0
---------------------------------	-----	-----	---	---

For sein henting, pr påbegynt time	2021	2022	Endring 2021-2022	Endring i prosent
	412	422	10	2,5 %

For sein henting er ikke et stort problem, men prinsippet er viktig. Fra andre gang for seint hentet, vil det bli krevd ekstra betaling. Ved fjerde gang for seint hentet vil oppsigelse bli vurdert, jfr. vedtekter.

Skolefritidsordningen				
Foreldrebetaling pr mnd.	2021	2022	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent
Hel plass	2 645	2 711	66	2,50 %
Halv plass	1 816	1 862	45	2,50 %
6-timersplass	1 283	1 315	32	2,50 %
Enkelt dag	411	422	10	2,50 %
Kulturskolen				
Skolepenger pr. skoleår	Pris i 2021/ vår 2022	Pris høst 2022/vår 2023	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent
Elevplass	2 675	2 741	67	2,50 %
Tangentinstrument leie	253	259	6	2,50 %
Øvrige instrumenter leie	517	530	13	2,50 %
Elevplass korps	1 824	1 869	46	2,50 %
Biblioteket	2021	2022	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent
Purregebyr				
1. gang	gratis	gratis	-	-
2. gang	30	30	0	0 %
3. gang	50	50	0	0 %
Overskridelse av leietid film: kr 10,- pr film pr virkedag				
Erstatning for tapte bøker:				
Bøker for voksne	400	400	0	-
Bøker barn/ungdom	250	250	0	-
Lydbøker	400	400	0	-
Cd/dvd musikk/film	200	200	0	-
Erstatning for materiell tapt ved fjernlån	-*	-*	-	-
<i>*Språkkurs, dataspill, tidsskrift og tegneserier blir vurdert særskilt. I særlige tilfeller kan det vurderes andre erstatningssatser. Fjernlånt materiale erstattes etter eierbibliotekets satser.</i>				

Helse og omsorg				
Mat	2021	2022	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent
Salg av middager, hel porsjon	111	113	3	2,50 %
Salg av middager, halv porsjon	88	91	2	2,50 %
Kostpakke beboere i omsorgshybler *)	171	175	4	2,50 %
Bringing av mat hjem til øvrige	22	23	1	2,50 %
*) Ved forhåndsmeldt fravær utover minst 7 dager per månedlig fakturaperiode gis det fradrag i månedsbetalingen.				
Trygghetsalarmer pr. mnd	2021	2022	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent
Leie av trygghetsalarmer	363	372	9	2,50 %
Hjemmehjelp pr. mnd.	2021	2022	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent
Husstandens netto inntekt, 1-2 G*	-	-	-	Reguleres i forskrift
Husstandens netto inntekt, 2-3 G*	1 017	1 042	25	2,50 %
Husstandens netto inntekt, 3-4 G*	1 717	1 760	43	2,50 %
Husstandens netto inntekt, 4-5 G*	2 343	2 401	59	2,50 %
Husstandens netto inntekt, over 5 G*	2 961	3 035	74	2,50 %
1 G = kr 106 399 pr 1.5.21. Prisjustert med kommunal deflator for 2025				
Timepris for praktisk bistand/hj.hjelp	438	449	11	2,50 %
Opphold i institusjon *	2021	2025	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent
Korttidsopphold, pr døgn	-	-	-	Etter forskrift
Dag og nattopphold	-	-	-	Etter forskrift
Langtidsopphold: Bunnfradrag 1)	-	-	-	Etter veil.
Jfr forskrift om vederlag for opphold i institusjon mv., ny hvert år i desember. 1) Antatt beløp gis med ¾ av 1G pr. 1.5. året før vederlagsberegningen * renten for 3-årige statsobligasjoner med påslag av 1 %				

Tilsynsavgift for salgssteder av tobakk

I tråd med kommunestyrets vedkat i sak 7/18 (2018/282-1) punkt 2:

Sørreisa kommune skal kreve tilsynsavgift for salgssteder av tobakksvarer og tobakkssurrogater. Avgiftssatsen settes lik enhver tids gjeldende makssats, fastsatt i forskrift.

Tilsynsavgift for salgssteder	kr 4 800
Fra midlertidige salgssteder	kr 1 280
Tilsynsavgift for grossister	kr 2 680

Avgiften skal utgjøre 0,11 promille av årlig omsetning av tobakksvarer og tobakkssurrogater. Registeravgiften skal minimum utgjøre 3740 kroner per år.

Forskrift om endring i forskrift om registrerings- og bevillingsordning for tobakksvarer mv

Kommunale avgifter						
Kommunale vannverk	Pris i 2019	Pris i 2020	Pris i 2021	Pris i 2022	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent
<i>Inkl 25 % mva</i>						
Minstesats bolig	4 000	5 228	5 490	6 390	900	16,40 %
Vann etter forbruk pr kbm/kvm/år	16	20,36	21,38	24,89	4	16,40 %
Vann etter måler pr kbm/kvm/år	16	20,36	21,38	24,89	4	16,40 %
Tilknytningsavgift vann pr kvm	52	68	72	83	12	16,40 %
Kommunale avløp	Pris i 2019	Pris i 2020	Pris i 2021	Pris i 2022	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent
<i>Inkl 25 % mva</i>						
Minstesats bolig	3 000	2 028	3 429	3 429	0	0,00 %
Avløp etter forbruk pr kbm/kvm/år	12	8,112	13,717	13,72	0	0,00 %
Avløp etter måler pr kbm/kvm/år	12	8,112	13,717	13,72	0	0,00 %
Tilknytningsavgift avløp pr kvm	61	40	68	68	0	0,00 %
Slamtømmingsavgift	1 396	1 493	1 748	2 262	514	29,38 %
<i>For bygg som ikke er i bruk skal det betales halv minstesats for vann og avløp. Ved plombering av vanninntak settes avgift lik 0. Byggeier er ansvarlig for plombering og å dokumentere dette overfor kommunen.</i>						
Renovasjon	Pris i 2019	Pris i 2020	Pris i 2021	Pris i 2022	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent
<i>Inkl 25 % mva</i>						
Årsavgift renovasjon husholdninger	3080	4 192	4 344	4 902	557	12,83 %
Feiing	Pris i 2019	Pris i 2020	Pris i 2021	Pris i 2022	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent
<i>Inkl 25 % mva</i>						
Feie- og tilsynsavgift	497	745	1 335	1 335	0	0,00 %

Leiepriser kommunale bygg

Leiepriser skolebygg	2021	2022	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent
Overnatting på klasserom pr rom, første døgn	447	458	11	2,50 %
Overnatting på klasserom påfølgende døgn	317	325	8	2,50 %
Leie av klasserom til møter	200	205	5	2,50 %
Leie av andre lokaler på skolene	200	205	5	2,50 %
Fast leie av rom (1g/uke) pr halvår	1 246	1 277	31	2,50 %
Leie av skolekjøkken, første døgn	447	458	11	2,50 %
" " , påfølgende døgn	317	325	8	2,50 %
Trening i gymsal voksne pr time	118	121	3	2,50 %
Trening i gymsal barn pr time	35	36	1	2,50 %
Arrangement i gymsal pr gang	235	241	6	2,50 %
Arrangement i barnehage lokaler	235	241	6	2,50 %
Arrangement i sfo-lokaler pr gang	235	241	6	2,50 %
Leiepriser Idrettshall	2021	2022	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent
TRENING per time:				
Styrketreningsrom - dep for nøkkel	118	121	3	2,50 %
Idrettshallen, hel hall, voksne	447	458	11	2,50 %
Idrettshallen, 1/2 hall, voksne	329	337	8	2,50 %
Idrettshallen, 1/4 hall, voksne	194	199	5	2,50 %
Idrettshallen, hel hall, barn tom 19 år	153	157	4	2,50 %
Idrettshallen, 1/2 hall, barn tom 19 år	112	114	3	2,50 %
Idrettshallen, 1/4 hall, barn tom 19 år	65	66	2	2,50 %
Leie av garderober ukedager	194	199	5	2,50 %
Leie til feks bursdag	588	603	15	2,50 %
IDRETTS- OG KULTURARRANGEMENT, STEVNER MV:				
Hel hall pr påbegynte klokke time	270	277	7	2,50 %
Innteksbringende arrangement (messe, marked, dansearr. Og lignende. Pr. dag	8 817	9 038	220	2,50 %
Tilrigging før arrangement – tilsvarende tapte leieinntekter				

Leiepriser Svømmehall	2021	2022	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent
TRENING				
Svømmehallen med badstue	447	458	11	2,50 %
Svømmehallen, barn tom 19 år	153	157	4	2,50 %
Leie til feks bursdag	588	603	15	2,50 %
IDRETTS- OG KULTURARRANGEMENT, STEVNER MV:				
Svømmehall med badstue	811	831	20	2,50 %
pluss pr påbegynte time utover 3 timer	270	277	7	2,50 %
ANDRE ARRANGEMENTER:				
Svømmehall med badstue	1 164	1 193	29	2,50 %
pluss pr påbegynte time utover 3 timer	388	398	10	2,50 %
OFFENTLIG BADING				
Voksne	76	78	2	2,50 %
Barn	24	24	1	2,50 %
Klippekort for voksne pr kort 10 klipp	558	572	14	2,50 %
Klippekort for barn pr kort 10 klipp	188	193	5	2,50 %
<i>Betalt billett gir adgang til badstue og svømmehall hele åpningstiden</i>				
Leiepriser kulturhuset	2021	2022	Endring fra 2021-2022	Endring i prosent
ARRANGEMENT:				
Storsal med foaje og kjøkken (bryllup, bursdager og lignende)	5 055	5 182	126	2,50 %
Kurs/konferanser og møter pr dag	2 586	2 651	65	2,50 %
Innteksbringende arrangement (messe, marked, dansearr. Og lignende. Pr. dag	6 936	7 110	173	2,50 %
Kulturarr. i regi av lokale foreninger (også SSMR)	1 505	1 542	38	2,50 %
Foaje med kjøkken, mindre arr.	1 881	1 928	47	2,50 %
Foaje – møter over 3 timer	940	964	24	2,50 %
Foaje – møter inntil 3 timer	470	482	12	2,50 %
Lydtekniker pr time	306	313	8	2,50 %
Lystekniker pr time	306	313	8	2,50 %
Tilrigging før arr. – leie tilsvarende tapte leieinntekter				
<i>Humanetisk forbund disponerer kulturhuset vederlagsfritt til borgerlige begravelsseremonier</i>				
TRENING/ØVING I KULTURHUSET				
Storsalen pr gang	270	277	7	2,50 %
Faste leietakere egenaktivitet pr år	7 759	7 953	194	2,50 %

Kommunale omsorgs- og utleieboliger

*Justering av leieprisen i kommunale utleieboliger følger reglene i husleielovens kapittel 4-
Leieprisvern og justeres fortløpende justeres gjennom året. I dette ligger blandt annet:*

- *endringen må ikke tilsvare mer enn endringen i konsumprisindeksen i tiden etter siste leiefastsetting,*
- *endringen kan tidligst settes i verk ett år etter at siste leiefastsetting ble satt i verk, og*
- *den annen part må gis skriftlig varsel med minst én måneds frist før endringen kan settes i verk.*

Konsumprisindeks september – september

4,1%

Leiepriser kommunale omsorgsboliger	Leiepris 2021	Leiepris 2022 (før gjengs leie)
Sykehjemsveien 17, leilighet 1	6 199	6 199
Sykehjemsveien 17, leilighet 2	6 199	6 199
Sykehjemsveien 17, leilighet 3	5 849	5 849
Sykehjemsveien 17, leilighet 4	6 531	6 531
Sykehjemsveien 17, leilighet 5	6 531	6 531
Sykehjemsveien 31 / 201	7 658	7 658
Sykehjemsveien 31 / 202	7 918	7 918
Sykehjemsveien 31 / 203	7 658	7 658
Sykehjemsveien 31 / 204	7 658	7 658
Sykehjemsveien 31 / 205	7 658	7 658
Sykehjemsveien 31 / 206	7 918	7 918
Sykehjemsveien 31 / 207	7 658	7 658
Sykehjemsveien 31 / 208	7 918	7 918
Sykehjemsveien 31 / 209	8 209	8 209
Sykehjemsveien 31 / 210	7 918	7 918
Sykehjemsveien 31 / 211	7 918	7 918
Sykehjemsveien 31 / 212	7 918	7 918
Sykehjemsveien 31 / 213	7 658	7 658
Sykehjemsveien 31 / 214	7 658	7 658
Sykehjemsveien 31 / 215	7 092	7 092
Sykehjemsveien 31 / 216	7 658	7 658
Sykehjemsveien 35 hybel 101	5 711	5 711
Sykehjemsveien 35 hybel 102	7 116	7 116
Sykehjemsveien 35 hybel 103	7 116	7 116
Sykehjemsveien 35 hybel 104	6 352	6 352
Sykehjemsveien 35 hybel 105	7 116	7 116
Sykehjemsveien 35 hybel 106	6 861	6 861
Sykehjemsveien 35 hybel 110	6 882	6 882
Sykehjemsveien 35 hybel 112	7 116	7 116
Sykehjemsveien 35 hybel 114	7 116	7 116
Sykehjemsveien 35 hybel 115	7 116	7 116
Sykehjemsveien 35 hybel 116	7 116	7 116
Sørsieien 106	6 394	6 394
Sørsiveien 106	6 497	6 497
Sørsiveien 108	6 497	6 497
Sørsiveien 96a	6 164	6 164
Sørsiveien 96c	6 164	6 164
Sørsiveien 96b	6 187	6 187
Sørsiveien 96e	6 672	6 672

Leiepriser kommunale utleieboliger	Leiepris 2021	Leiepris 2022 (før gjengs leie)
Bonhaugveien 85	4620	4620
Bonhaugveien 87	4620	4620
Bonhaugveien 91	2284	2284
Brekka 10	2785	2785
Brekka 43	4452	4452
Brekka 45	5672	5672
Engslettveien 34	6187	6187
Engslettveien 39	4787	4787
Engslettveien 41	4787	4787
Norengveien 4	6488	6488
Norengveien 6	5395	5395
Norengveien 8	5208	5208
Norengveien 46	8895	8895
Norengveien 48	8895	8895
Norengveien 50	6319	6319
Norengveien 52	4320	4320
Nordengveien 59	9281	9281
Sykehjemsveien 3	6085	6085
Sykehjemsveien 4	5672	5672
Sykehjemsveien 5	6418	6418
Sykehjemsveien 6	4331	4331
Sykehjemsveien 7	6418	6418
Sykehjemsveien 8	4224	4224
Sykehjemsveien 9	6196	6196
Sykehjemsveien 10	4331	4331
Sykehjemsveien 11	6418	6418
Sykehjemsveien 12	3933	3933
Sykehjemsveien 13	6418	6418
Sykehjemsveien 14	4641	4641
Sykehjemsveien 16	4331	4331
Sykehjemsveien 18	3733	3733
Sykehjemsveien 20	3991	3991
Ytterholtet 22	7245	7245
Stornesveien 35-37 63 m2	-	9 304
Stornesveien 35-37 93 m2	-	12 731
Storleirveien 25	6835	6835

Ka skjer				
Annonse	Pris i 2021	Pris i 2022	Endring fra 2021/2022	Endring i prosent
Lokale lag og foreninger				
¼ side pr nr	344	353	9	2,5 %
¼ side pr år	1 059	1 085	26	2,5 %
½ side pr nr	688	705	17	2,5 %
½ side pr år	1 985	2 035	50	2,5 %
1 side pr nr	1 376	1 411	34	2,5 %
1 side pr år	3 970	4 070	99	2,5 %
Lokalt næringsliv				
¼ side pr nr	757	776	19	2,5 %
¼ side pr år	2 329	2 387	58	2,5 %
½ side pr nr	1 421	1 457	36	2,5 %
½ side pr år	4 368	4 477	109	2,5 %
1 side pr nr	2 842	2 913	71	2,5 %
1 side pr år	8 736	8 954	218	2,5 %

Gebyrregulativ for Teknisk område i Sørreisa kommune

2022

Rådmannens forslag

Gebyrene har hjemmel i:

- kapittel 33 i Plan og bygningsloven av 27. juni 2008 nr.71.
- Kapittel 39 i Forskrift om begrenning av forurensing av 01.06.2004
- Forskrift for gebyr for behandling av konsesjons- og delingsaker av 14.12.2011
- Lov om eierseksjoner § 15 16.06.2017.

Innhold

1. GENERELLE BESTEMMELSER	16
1.1 Grunnlag	16
1.2 Regulering av gebyrregulativets satser.....	16
1.3 Gyldighet.....	16
1.4 Betalingsplikt.....	16
1.5 Beregningstidspunkt	16
1.6 Faktureringstidspunkt og innfordring	16
1.7 Gebyr for sak som trekkes	16
1.8 Søknader som fører til avslag.....	17
1.9 Urimelig gebyr.....	17
1.10 Gebyr beregnet etter anvendt tid.....	17
1.11 Klageadgang.....	17
2. BEHANDLING AV PRIVATE REGULERINGSPLANER	18
1.12	18
2.1 Generelle bestemmelser.....	18
2.2 Dekning av utgifter til andre myndigheter m.m.	18
2.3 Betalingsplikt.....	18
2.4 Betalingstidspunkt	18
2.5 Gebyrberegningstidspunkt	18
2.6 Beregningsgrunnlag	18
2.7 Ny politisk behandling av revidert planforslag	19
2.8 Tilleggsgebyr - planfremstilling.....	19
3. PRISLISTE PLANARBEID	20
3.1 Forberedelse	20
3.2 Generelle behandlingsgebyr	20
3.3 Arealgebyr.....	20
3.4 Tilleggsgebyr	20
3.5 Mindre reguleringsendringer (engangsbeløp).....	20
4. BEHANDLING BYGGESAK DELING, FORURENSING OSV.	21
4.1 Beregningsgrunnlag	21
4.2 Dekning av utgifter til andre myndigheter m.m.	21
4.3 Reduksjon i gebyr.....	21
4.4 Gebyr ved avslag/trekking	21
4.5 Ulovlig byggearbeid	21

4.6	Sakkyndig bistand	21
5.	GEBYRER BYGGESAK, PÅ- OG UTSLIPP, M.FL. SOM KREVER SØKNAD OG TILLATELSE ETTER PBL. § 20-1	22
5.1	Gebyr for behandling av søknad om boliger og fritidsboliger	22
5.2	Andre nybygg, tilbygg og påbygg.....	22
5.3	Alminnelig driftsbygning i landbruk som forestås av tiltakshaver på inntil 1.000 m ²	22
5.4	Søknad om rammetillatelse og igangsettingstillatelse	23
5.5	Bruksendring pbl. § 20-1 d).....	23
5.6	Rivning av konstruksjoner pbl. § 20-1 e).....	23
5.7	Søknadsppliktige tiltak etter pbl. § 20-1 og § 20-2 som ikke kan måles etter bruksareal	23
5.8	Endring av tillatelse før tiltaket tas i bruk:.....	23
5.9	Gebyrer for ulovlige tiltak:	24
5.10	Utslippstillatelse og kontrollgebyr	24
5.11	Dispensasjonsbehandling.....	24
6.	DELINGSAKER.....	25
6.1	Gebyrer for behandling av delingssaker	25
6.2	Tilleggsgebyr for dispensasjoner i delingssaker	25
7.	NATUR OG LANDBRUK.....	26
7.1	Konsesjonsbehandling og deling.....	26
7.2	Fellingsavgift	26
8.	GEBYRER ETTER EIERSEKSJONSLOVEN.....	27
9.	ANLEGGSVIRKSOMHET	28
10.	EIENDOMSOPPLYSNINGER	28

1. Generelle bestemmelser

1.1 Grunnlag

Gebyr for dette regulativet uttrykker kommunens gjennomsnittskostnader ved behandling og tilsyn av saker etter Plan- og bygningsloven m.fl. I tillegg til gebyrene i regulativet vil det i forbindelse med en søknad kunne innkreves tilleggsgebyr, som eksempelvis: tilknytningsavgift for vann og avløp, eller gebyrer på vegne av andre offentlige myndigheter som for eksempel tinglysningsgebyr.

1.2 Regulering av gebyrregulativets satser

Regulativet reguleres hvert år i samsvar med kommune deflatoren
Kommunestyret kan gjøre endringer i regulativet ut over indeksreguleringen når kommunestyret finner dette nødvendig.
Gebyrer fastsatt etter lover eller forskrifter, reguleres i samsvar med disse,

1.3 Gyldighet

Dette regulativet gjelder fra 01.01.2022. med mindre annet fremgår nedenfor.

1.4 Betalingsplikt

Det skal betales gebyr etter gjeldende satser for de tjenester og oppgaver kommunen utfører innenfor sitt myndighets- og ansvarsområde. Gebyrkravet rettes mot tiltakshaver, rekvirent eller bestiller, dersom det ikke fremgår annet i søknad/henvendelse

1.5 Beregningstidspunkt

Gebyr beregnes etter de satser som gjelder da kommunen mottar komplett søknad/rekvisisjon/planforslag. Det vil si, dersom en fullstendig søknad fra 2021 ikke blir behandlet før 2022 er det 2021 regulativet som skal benyttes.

1.6 Faktureringstidspunkt og innfordring

Tidspunkt for fakturering fremkommer under beskrivelsen av den enkelte sakstypen. Der det ikke framkommer skal det så langt som det er mulig benyttes forskuddsfakturering. Alle gebyrer forfaller 30 dager etter fakturadato.

Forskuddsfaktura: Gebyrer som fakturere før søknad er behandlet eller oppdrag utført

Etterskuddsfaktura: Gebyrer som fakturere etter søknad er behandlet eller oppdrag utført

Innfordring; Ved oversittelse av betalingsfrist påløper morarente, jf. Lov om rente ved forsinket betaling, samt purregebyr, i henhold til gjeldende regler. Faktura som ikke blir betalt sendes til inkasso for tvangsinnfordring.

1.7 Gebyr for sak som trekkes

Når en tiltakshaver eller rekvirent er årsaken til at en behandling av søknad blir avbrutt, skal det betales i forhold til saksbehandlingstiden som er lagt ned. Ved beregningen benyttes satsene fra punkt 1.10 *Gebyr beregnet etter anvendt tid*. For saker som returneres ubehandlet som følge av manglende dokumentasjon fastsettes det ikke gebyr.

1.8 Søknader som fører til avslag

Dersom det ikke foreligger endring/klage innen klagefristen utløper, anses saken som avsluttet. Dersom en søknad om tiltak eller fradeling avslås skal det faktureres fullt gebyr i henhold til gjeldende sats. Dispensasjonssøknader faktureres uavhengig av avslag eller godkjennelse.

1.9 Urimelig gebyr

Når særlige grunn foreligger, kan rådmannen eller den som er gitt fullmakt fastsett et redusert gebyr. Når særlige grunner tilsier det kan Formannskapet helt eller delvis gi fritak fra gebyrregulativet i en konkret sak.

Personlige eller sosiale forhold regnes ikke som en særlig grunn.

1.10 Gebyr beregnet etter anvendt tid

For gebyrer som kan fastsettes på annen måte, eller skal beregnes etter medgått tid – jfr.

Regulativet beregnes følgende timesats kr 850,- for saksbehandler. Timespris reguleres i.h.h.t regulativets bestemmelser.

1.11 Klageadgang

Gebyrfastsettelse i den enkelte sak som er i samsvar med regulativets satser eller fastsatt timesats, kan ikke påklages. Gebyrregulativet er en forskrift fastsatt av kommunestyret og kan ikke påklages.

Anvendelsen av regulativet kan i.h.h.t Forvaltningsloven og plan- og bygningsloven påklages til Fylkesmannen i Troms og Finnmark.

2. Behandling av private reguleringsplaner

1.12

2.1 Generelle bestemmelser

Etter dette regulativet kreves gebyrer for behandling av:

- Utkast til privat initiert reguleringsplaner, detaljplaner, etter pbl §§ 12-3 jf.12-10
- Utkast av private om endring av reguleringsplan etter pbl §§ 12-14, og 12-3
- Utkast fra private om mindre endring i kommuneplan etter pbl § 11-17 og mindre endring av reguleringsplan etter pbl § 12-14
- Planforslag fra andre sektormyndigheter

2.2 Dekning av utgifter til andre myndigheter m.m.

I tillegg til gebyrer etter dette regulativet skal privat forslagsstiller dekke alle utgifter til saksbehandling, herunder avklaringer i forhold til kulturminneloven, konsekvensutredninger, nødvendige tekniske rapporter, kopiering av planer m.m., fram til kommunen fatter vedtak om planen skal tas opp til behandling eller ikke (vedtak om utlegging til offentlig ettersyn).

2.3 Betalingsplikt

Alle som får utført tjenester etter dette regulativ, skal betale gebyr. Gebyr faktureres forslagsstiller. Dersom forslagsstiller skriftlig trekker tilbake et forslag til reguleringsplan før det legges ut til offentlig ettersyn, eller dersom et slikt forslag avvises lagt ut til offentlig ettersyn i det faste utvalg for plansaker skal det betales 50 % av behandlingsgebyr. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

2.4 Betalingstidspunkt

Gebyret for politisk behandling planinitiativ / oppstartsmøte skal betales etter at planutvalget har behandlet privat planinitiativ og det administrative oppstartsmøte er gjennomført. Gebyret for planprogram og KU skal betales etter at planutvalget har fattet vedtak om utlegging til offentlig ettersyn / avslått utlegging av planprogram. Gebyret for mindre reguleringsendringer etter pbl. § 12-14 skal betales etter at planvedtaket er fattet. Ved betalingsmislighold kan kommunen innstille behandlingen av planen inntil gebyr er betalt.

2.5 Gebyrberegningstidspunkt

Gebyret beregnes etter de satser som gjelder på det tidspunktet kommunen mottar komplett planforslag og/eller planprogram.

2.6 Beregningsgrunnlag

Ved forelegging av privat planinitiativ og forslag til planprogram/KU for planutvalget skal det betales et engangsbeløp.

For behandling / utarbeidelse av mindre reguleringsendringer skal det betales et engangsbeløp.

Beregningsgrunnlaget (samlet gebyr planforslag) er summen av grunngebyr og arealgebyr (i tillegg til engangsgebyr planinitiativ og planprogram/KU). Følgende forslag til reguleringsformål er fritatt for arealgebyr:

- 2.6.1** Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur som skal være til offentlig formål, jf. pbl. § 12-5 nr. 2, jf. § 2-7 nr. 14.
- 2.6.2** Grønnstruktur som skal være til offentlig formål, jf. pbl. § 12-5 nr. 3

-
- 2.6.3 LNFR område uten bestemmelser om spredt bebyggelse, samlet eller hver for seg.
 - 2.6.4 Områder for naturvern, jf. pbl. §§ 12-5 nr. 5 og nr. 6
 - 2.6.5 Grav- og urnelunder, jf. pbl. § 12-5 nr. 1
 - 2.6.6 Vern av kulturmiljø eller kulturminne, jf. pbl. § 12-5 nr. 5.

Dersom kommunen utvider planområdet, skal det kun betales gebyr for den del som forslagsstiller ønsker å regulere. Grunnlag for beregning av tilleggsgebyr for bebyggelse regnes ut fra maksimal utnyttelse som planen gir mulighet for.

2.7 Ny politisk behandling av revidert planforslag

Dersom et planforslag har vært avvist av kommunen og nytt revidert planforslag innenfor det samme planområdet fremlegges til ny behandling innen ett år skal det betales gebyr for det reviderte planforslaget. Gebyret fastsettes til 50% av ordinært gebyr.

2.8 Tilleggsgebyr - planfremstilling

Planer skal framstilles på ajourført kartverk og leveres som vektoriserte data i digital form, jf. pbl § 2- Planer som ikke er digitalisert, eller mangelfullt digitalisert etter gjeldende forskrift, belastes med kostnad for digital opptegning/oppretning. Kommunen skal gi melding om manglene til kunden før retting igangsettes og kunden skal gis anledning å foreta oppretning. I tilfelle rettingen blir gjennomført av kommunen, skal det settes opp en detaljert oversikt som viser hva som er rettet opp og tidsforbruket. Tilleggsgebyret beregnes etter medgått tid og timesats framgår av del 1 pkt. 1.4.

3. Prislister planarbeid

3.1 Forberedelse

- Informasjonsmøte ang. kommunal plankrav/behandling 0,00 kr
- Pol. behandling planinitiativ + adm. Oppstartsmøte 9.100,00 kr
- Planer med konsekvensutredning og/eller planprogram 24.317,00 kr

3.2 Generelle behandlingsgebyr

(alle planer med unntak av mindre reg. endringer) 27.412 kr

3.3 Arealgebyr

- For arealer tom. 5000 m² 18.053,00 kr
- For arealer fom. 5.001 m² tom. 10.000 m² 28.885,00 kr
- For arealer fom. 10.001 m² tom. 15.000 m² 37.949,00 kr
- For arealer fom. 15.001 m² tom. 20.000 m² 43.328,00 kr
- For arealer over 20.000 m² betales et tillegg for hvert påbegynt arealintervall på 1.000 m² 1.164,00 kr

3.4 Tilleggsgebyr

- Tilleggsgebyr kan kreves når forslagsstiller fremmer endringsforslag underveis Tilleggsgebyr pr. time (kr. 811): min kr. 6079 / maks kr. 24.317)
- Tilleggsgebyr – digital opptegning/oppretning av planforslaget (timesats jfr. del 1 pkt. 1.5) Tilleggsgebyr pr. time (kr.811): min kr. 6079 / maks kr. 24.317)
- Disp. fra reguleringsplankrav for ny bebyggelse (inkl. høring, behandling i planutvalg) 8,253,00 kr

3.5 Mindre reguleringsendringer (engangsbeløp)

- For mindre kommuneplanendringer og mindre reguleringsendringer av plankart eller bestemmelse 14.369,00 kr

4. Behandling byggesak deling, forurensing osv.

4.1 Beregningsgrunnlag

Bruksareal (BRA) beregnes etter beskrivelsen i byggeteknisk forskrift krav til byggverk § 5-4. I tillegg til byggesaksgebyret fastsettes gebyrer for annen tjeneste knyttet til søknad slik det fremgår av regulativet.

4.2 Dekning av utgifter til andre myndigheter m.m.

Søker/tiltakshaver skal dekke alle utgiftene til saksbehandling hos sektormyndigheter mv., herunder befaring/avklaring i forhold til kulturminneloven, nødvendig teknisk rapport, som for eksempel geotekniske grunnundersøkelser og andre analyser.

4.3 Reduksjon i gebyr

Dersom kommunen overskrider fastsatt saksbehandlingsfrist, skal gebyr reduseres jf. forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker.

4.4 Gebyr ved avslag/trekking

Dersom en søknad om tillatelse til tiltak fører til avslag, skal det betales fullt gebyr i.h.h.t regulativet for vedkommende tiltak.

Dersom det innen seks måneder etter avslag fremmes ny eller revidert søknad om samme eller tilsvarende tiltak, reduseres nytt gebyr med 50 % av det gebyret som ble betalt ved første gangs behandling. Dersom en byggesøknad trekkes etter tillatelsen til tiltaket er gitt eller ved bortfall av tillatelse i.h.h.t pbl. § 21-9, reduseres ikke gebyr.

4.5 Ulovlig byggearbeid

For tiltak som utføres i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av plan- og bygningslovgivningen, herunder tiltak som utføres i strid med ramme- og/eller igangsettingstillatelse, kan det ilegges et behandlingsgebyr for merarbeid iht. timesatser og minimum kr. 3.700,-. Ved avholdt befaring betales fast gebyr kr 1950,- pr befaring. I tillegg betales reiseutgifter. Gebyret skal belastes den ansvarlige. Det forhøyde gebyret skal dekke kommunens gjennomsnittlige merutgifter ved behandling av ulovlighetsaker. Gebyr ihht. Pkt. 5.9 kommer I tillegg til evt. Ulovlighetsgebyr etter pbl.

4.6 Sakkyndig bistand

Der kommunen leier inn sakkyndig bistand for kontroll, uttalelser og/eller vurderinger i henhold til lov-, forskriftskrav ol. Settes gebyr lik kostnad for bistand.

5. Gebyrer byggesak, på- og utslipp, m.fl. som krever søknad og tillatelse etter pbl. § 20-1

5.1 Gebyr for behandling av søknad om boliger og fritidsboliger

For søknadspliktige tiltak som omfattes av § 21-7 2. ledd, der tiltak er i samsvar med bestemmelser gitt i medhold av lov, og det ikke foreligger merknader fra naboer eller gjenboere, og det ikke er behov for innhenting av samtykke fra andre myndigheter settes gebyret til samlet sum av aktuelt antall boliger:

Tiltak	Gebyrer fra og med 01.01.2021	Gebyrer fra og med 01.01.2022	Endring
Enebolig/hytte	8.000 kr	11 200	40 %
Pris for den andre boenhet, uansett størrelse	4.000 kr	5 600	40 %
Pris per boenhet fra og med nr. 3 og oppover	3.000 kr	4 200	40 %
Pr. enhet hybel og campinghytter (som ikke er selvstendig boenhet)	2.000 kr	2 800	40 %

For andre tiltak som ikke faller under disse typer tiltak se pkt. 5.2 – 5.8

Dersom søknaden om tiltaket er i strid med bestemmelser gitt i eller med medhold av lov og forskrift vil det lagt til tilleggsgebyr for dispensasjonsbehandling. Se punkt 5.11

5.2 Andre nybygg, tilbygg og påbygg.

Gjelder for:

- Forretningsbygg, hoteller, garasje m.m.
- samt tilbygg/påbygg uten ekstra boenhet
- Tilbygg, påbygg eller ved kombinasjonsbygg som inneholder boligdel gjelder 5.1 på boligdel og 5.2 på annet areal.

Bruksareal (BRA) Søknadspliktige Tiltak i m ²	Sats fra 01.01.2021	Sats fra 01.01.2022	Endring
0-50 m ²	2.000 kr	2 800	40 %
51-150	5.000 kr	7 000	40 %
151 - 300	7.000 kr	9 800	40 %
300 – 600	12.000 kr	16 800	40 %
600 – 1000	20.000 kr	28 000	40 %
Pr. påbegynte 50	1.000 kr	14 000	40 %

5.3 Alminnelig driftsbygning i landbruk som forestås av tiltakshaver på inntil 1.000 m²

Størrelse	Pris 2021	Pris 2021	Endring
0 – 1.000 m ²	4.500 kr	6 300 kr	40 %

5.4 Søknad om rammetillatelse og igangsettingstillatelse

Ved behandling av rammetillatelse vil 50 % av tilhørende gebyr utstedes, når igangsettelsestillatelse innvilges vil resterende beløp faktureres.

5.5 Bruksendring pbl. § 20-1 d)

	Sats fra 01.01.2021	Sats fra 01.01.2021	%
Bruksendring uten byggemessige endringer	2.000	2.800	40%
Dersom endringer gir økt bruksareal eller økt antall boenheter	Beregnes etter pkt. 5.1 og/eller 5.2	Beregnes etter pkt. 5.1 og/eller 5.2	

5.6 Rivning av konstruksjoner pbl. § 20-1 e)

Bruksareal (BRA)	Sats fra 01.01.2021	Sats fra 01.01.2022
Søknadspliktige tiltak		
Minsteavgift	3.000 kr	4 200
$100 \text{ m}^2 \leq \text{BRA} \leq 600 \text{ m}^2$	4.619 kr	6 467
$\text{BRA} \geq 600 \text{ m}^2$	7.236 kr	10 130

5.7 Søknadspliktige tiltak etter pbl. § 20-1 og § 20-2 som ikke kan måles etter bruksareal

	Sats fra 01.01.2021	Sats fra 01.01.2022
Pipe, våtrom og fasadeendring i (på boliger, fritidsboliger, garasjer ol.	2.411 kr	3 375
Vann- og avløpsledninger, traselengde ≤ 5 km	8.040 kr	11 256
Vann- og avløpsledninger, traselengde > 5 km	12.060 kr	16 884
nedgraving av tanker	3.903 kr	5 464

For andre tiltak som byggetekniske installasjoner, vesentlig terrenginngrep og liknede gjelder:

	Sats fra 01.01.2021	Sats fra 01.01.2022
For behandling etter § 20-2	3.216 kr	4 502
For behandling etter pbl. § 20-1 tiltaksklasse 1	8.040 kr	11 256
For behandling etter pbl. § 20-1 tiltaksklasse 2	12.060 kr	16 884
For behandling etter pbl. § 20-1 tiltaksklasse 3	20.101 kr	28 141

For tiltak som ikke finnes i regulativet fastsettes gebyr etter medgått tid eller sammenlignbart tiltak. Minstesats 2.800 kr

5.8 Endring av tillatelse før tiltaket tas i bruk:

- Søknad om endring av tillatelse før brukstillatelse/ferdigattest gis 2.660 kr
- Dersom endringen øker bruksareal eller øker antall boenheter pkt. 5.1/5.2

5.9 Gebyrer for ulovlige tiltak:

- Oppfølgingsarbeid i forbindelse med tilsyn som avdekker feil eller mangler i henholdt til tillatelse gitt i medhold av bestemmelser eller hjemmel i pbl. Fastsettes gebyr etter medgått tid ihht. Timesats: 845 minstegebyr: 3.700
- Tilsynssaker med innleid sakkyndig kompetanse: belastet gebyr ihht kommunens faktiske utgifter ifm dette.
- Ulovlighetsgebyr jf. Pbl. 32 (i tillegg til behandlingsgebyr): byggesaksforskrifter § 16

5.10 Utslippstillatelse og kontrollgebyr

- Søknad om utslippstillatelse 4.480 kr
- For ny/fornytt utslippstillatelsen pga. økt kapasitet
Av eksisterende anlegg skal beregnes etter 4.480 kr
- Oppgradering av eksisterende anlegg innenfor
Godkjent anleggskapasitet beregnes 0 kr
- Kontrollgebyr 2.730 kr

5.11 Dispensasjonsbehandling

	Sats fra 01.01.2021	Sats fra 01.01.2022
Dispensasjon fra plan, lov eller forskrift	3.200 kr	4 480
Tilleggsgebyr for dispensasjon fra arealdel inkl. Høring	5.050 kr	7 070
Tilleggsgebyr for flere dispensasjoner i samme sak	5.300 kr	7 420
Tilleggsgebyr for dispensasjon fra krav om utarbeidelse av reguleringsplan	11.200 kr	15 680

6. Delingsaker

6.1 Gebyrer for behandling av delingsaker

	Sats fra 01.01.2021	Sats fra 01.01.2022
Fradeling ihht. til reguleringsplan	3.500 kr	3 588
Fradeling av flere tomter i samme vedak i henhold til plan.	5.500 kr	5 638
Fradeling av andre typer arealer (ikke regulert som selvstendig tomt) i samsvar med godkjent plan	3.500 kr	3 588
Fradeling og innløsning uten høring med dispensasjon for eksisterende feste og punktfestetomter hvor grensene er fastsatt/oppmålt tidligere (saker etter 1980)	4.075 kr	4 177
Fradeling og innløsning med begrenset høring og dispensasjon for eksisterende feste- og punktfestetomter hvor grensene ikke er fastsatt/oppmålt tidligere (saker før 1980)	4.019 kr	4 119

6.2 Tilleggsgebyr for dispensasjoner i delingssaker

	Sats fra 01.01.2021	Sats fra 01.01.2022
Tilleggsgebyr for behandling etter jordloven	2.000 kr	2 050
Dispensasjon fra plan, lov eller forskrift	3.200 kr	3 280
Tilleggsgebyr for dispensasjon fra arealdel inkl. Høring	5.050 kr	5 176
Tilleggsgebyr for flere dispensasjoner i samme sak	5.300 kr	5 433
Tilleggsgebyr for dispensasjon fra krav om utarbeidelse av reguleringsplan	11.200 kr	11 480

7. Natur og landbruk

7.1 Konesjonsbehandling og deling

For jordlov og konsesjon følges til enhver tid maksimalsats som denne fremgår av forskrift om gebyr for behandling av konsesjons- og delingssaker § 12.

- Behandling av konsesjonssøknader kr 5.000.
- Behandling om fradeling jf. Jordloven § 12, kr 2.000

7.2 Fellingsavgift

Fellingsavgiften følger maksimal sats for fellingsavgift som satt av Miljødirektoratet til enhver tid.

8. Gebyrer etter eierseksjonsloven

Vedlagt følger oversikten over gebyrsatsene for arbeid etter eierseksjonsloven, jfr. Eierseksjonsloven § 15.

Rettsgebyret fastsettes årlig av Stortinget. Opplysninger om størrelse på beløpet kan fås ved henvendelser til Sørreisa kommune eller til Nord-Troms tingrett. I tillegg til gebyrsatsene skal det betales et tinglysningsgebyr. Tinglysningsgebyret tilbakebetales dersom seksjoneringstillatelse ikke blir gitt.

Gebyret kreves inn etterskuddsvis når oversikt over de totale kostnadene foreligger.

Kommunen kan i særlige tilfeller og etter egne vurderinger kreve inn gebyret forskuddsvis

	Beløp i kr
1. Behandling av søknad om seksjonering	
1.1 Seksjonering, behandlingsgebyr uten befarung	
Til og med 6 seksjoner	3 x rettsgebyr
Fra og med 7 seksjoner og oppover	3 x rettsgebyr
1.2 Seksjonering, behandlingsgebyr, med befarung	
Til og med 6 seksjoner	5 x rettsgebyr
Fra og med 7 seksjoner og oppover	5 x rettsgebyr
1.3 reseksjonering, behandlingsgebyr, uten befarung	
Til og med 6 seksjoner	3 x rettsgebyr
Fra og med 7 seksjoner og oppover	3 x rettsgebyr
1.4 reseksjonering, behandlingsgebyr, med befarung	
Til og med 6 seksjoner	5 x rettsgebyr
Fra og med 7 seksjoner og oppover	5 x rettsgebyr
2 Oppmåling av uteareal på eierseksjon	
2.1 Oppmålingsgebyr	Se «gebyrer etter matrikkelloven» pkt 5.1.4
3 avslag på søknad om seksjonering	
3.1 Avslag	1.005 kr
4 Endringer etter at saka er tatt under behandling (forhold som skyldes rekvirent)	
4.1 Trukket sak	1.005 kr
4.2 Vesentlige endringer i premissene	1.005 kr
5 Sletting eller oppheving av seksjoner	
5.1 Sletting/oppheving av seksjon(er)	1.005 kr
6 Gebyrer for matrikkelbrev	
6.1 utsteding av matrikkelbrev i forbindelse ned arbeid etter eierseksjonsloven Jfr. Eierseksjonslova § 18	Se «gebyrregulativ etter matrikkelloven» pkt. 5.11

9. Anleggsvirksomhet

Gravesøknad	845 kr
Arbeidsvarslingsplan	845 kr

10. Eiendomsopplysninger

Eiendomsinformasjon/meglerpakke:	2.095 kr
Matrikkelbrev \leq 10 sider:	175 kr
Matrikkelbrev $>$ 10 sider:	350 kr
Endring i pris på matrikkelbrev reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen	

SØRREISA KOMMUNE

Gebyrregulativ 2022 for forvaltningsoppgaver etter Matrikkelloven Samt lokale forskrifter etter tilhørende forskrifters § 18

Rådmannens forslag

Kunngjort i Norsk Lovtidend 11.02.2009, FOR 2010.01.28 nr. 120 og 121.

Versjon datert 17.12.2020

Innholdsfortegnelse

1	Forord	3
2	Lokal forskrift etter matrikkelforskriftens §18	3
3	Hjemmelsgrunnlaget	4
3.1.1	Offentlige gebyr og betaling for matrikelopplysninger	4
3.1.2	Gebyr for arbeid etter matrikelloven	4
3.2	Bakgrunn for gebyrene	5
3.3	Prinsipper som gjelder ved fastsettelse av gebyrsatser	5
4	Generelle bestemmelser	5
4.1	Betalingsplikt	5
4.2	Hvilket regulativ skal brukes	5
4.3	Betalingstidspunkt	6
4.4	Urimelig gebyr	6
4.5	Fritak for gebyr	6
4.6	Klage	6
4.7	Avbrutt arbeid	7
4.8	Endring av regulativet eller gebyrsatsene	7
4.9	Gebyr til statlige etater	7
4.10	Timepris	7
5	Gebyrer	8-10

2 Forord

Kommunen har hjemmel i Lov 2005-06-17 nr 101: Lov om eiendomsregistrering (matrikkeloven) § 32 til selv å fastsette gebyrregulativ. Det vil si at gebyrregulativet må vedtas av kommunestyret selv.

Denne vedtaksmyndigheten kan ikke delegeres.

Gjennom dette skal kommunen skaffe seg kostnadsdekning for arbeid etter loven. Matrikkeloven har økt krav til dokumentasjon i tilknytning til oppmålingsforretning, klarlegging av rettigheter med videre. Heretter er det ikke bare grenselinjer som skal være i fokus men også rettigheter.

KS står ansvarlig for utgivelse av denne gebyrmaal. KS har derimot ikke funnet det riktig å utarbeide veiledende gebyrsatser, idet satsene må fastsettes på grunnlag av kostnadene med arbeid etter matrikkeloven i den enkelte kommune.

Kommunen kan vedta lokal forskrift vedta at frister gitt i forskriftens §18 ikke skal løpe i en bestemt periode om vinteren.

Tekst som er kopiert fra matrikkeloven eller forskriftene til denne er satt i kursiv.

3 Lokal forskrift etter matrikkelforskriftens § 18

LOKAL FORSKRIFT ETTER MATRIKKELFORSKRIFTENS §18 (3) 3. SETNING

Matrikkelforskriften inneholder bestemmelser om tidsfrister. Maksimal behandlingstid for kommunen fra det foreligger et vedtak til matrikelbrevet skal foreligge, er generelt satt til 16 uker. Ved overskridelse av denne fristen skal kommunen tilbakebetale deler av gebyret.

Forskriften er fastsatt av Sørreisa kommunestyre 28.01.2010 i sak 3/10, med hjemmel i forskrift 26. juni 2009 nr. 864 om eiendomsregistrering (matrikkelforskriften) § 18 tredje ledd.

A Formål

Hensikten med forskriften er å utsette fristen for gjennomføring av oppmålingsforretning i vinterhalvåret.

B Utsatt tidsfrist for gjennomføring av oppmålingsforretning

Tidsfristen som er fastsatt i matrikkelforskriften § 18 første ledd løper ikke i perioden 1. november til 1. mai.

I de deler av kommunen hvor nødvendige atkomstveger er vinterstengt etter 1. mai, løper ikke tidsfristen før vegene er åpnet etter vinterstenging.

C Ikrafttreden

Denne forskrift trer i kraft samme dato som den er kunngjort i Norsk Lovtidend.

3. Hjemmelsgrunnlaget

Matrikkelloven §§30, 32 med tilhørende forskrift §§16 og 17 hjemler gebyrfastsetting etter matrikkelloven.

3.1.1 § 32 Offentlige gebyr og betaling for matrikelopplysninger

Kommunen kan ta gebyr for oppmålingsforretning, matrikkelføring, utferding av matrikelbrev og anna arbeid etter lova her etter regulativ fastsett av kommunestyret sjølv. Gebyra kan i sum ikkje vere høgare enn nødvendige kostnader kommunen har med slikt arbeid. For matrikulering av eigarseksjon kan det ikkje takast andre gebyr enn det som er fastsett i eigarseksjonslova § 7 femte ledd.

Det kan krevjast betaling for opplysningar frå matrikkelen. Det kan ikkje takast gebyr eller anna betaling for innsyn i matrikkelen ved personleg frammøte hos lokal eller sentral matrikelstyresmakt.

Departementet kan i forskrift gi nærare reglar om gebyr og om betaling for opplysningar frå matrikkelen, under dette reglar om fordeling av slike inntekter mellom kommunen og staten.

3.1.2 Gebyr for arbeid etter matrikkelloven

I matrikkelforskriften § 16 står det:

1. *Gebyr for arbeid etter matrikkelloven skal betales etter de regler og satser som **gjelder den dagen saken blir fremmet for kommunen**. Kommunen kan i tillegg kreve dekket nødvendige tinglysningsgebyr og eventuell dokumentavgift.*
2. *Kommunen skal ikke kreve gebyr for:*
 - a) *sammenslåing av eksisterende matrikelenheter,*
 - b) *fastsetting av samlet fast eiendom,*
 - c) *fastsetting av adresse,*
 - d) *føring av opplysninger i matrikkelen i andre saker uten oppmålingsforretning med unntak av saker etter matrikkelloven § 19.*
3. *Kommunen skal heller ikke kreve gebyr etter matrikkelloven for oppretting eller endring av eierseksjon, jf. eierseksjonsloven § 7 femte ledd. Kommunen kan likevel ta gebyr for oppmålingsforretning ved **oppretting av eierseksjon som omfatter uteareal, eller ved nytt eller endret uteareal til eksisterende eierseksjon**.*
4. *Kommunen kan i alle saker ta et særskilt gebyr pr. utstedt matrikelbrev. Statens kartverk fastsetter maksimalsatsen for dette gebyret.*
5. *Kommunen kan kreve gebyr innbetalt forskuddsvis. Dersom kommunen oversitter fristen for oppmålingsforretning eller matrikkelføring, skal gebyret avkortes etter reglene i §§ 18 og 19. Avkortningen gjelder ikke gebyr for utstedt matrikelbrev, jf. fjerde ledd. Dersom kommunen krever forskuddsbetaling, skal avkortet gebyr tilbakebetales så snart fristene er oversittet.*

3.2 Bakgrunn for gebyrene

I premissene for matrikkelloven er det sagt at kommunene skal få dekket sine kostnader i forbindelse med loven i form av gebyrer.

Det skal være ett samlet gebyr for oppmålingsforretning og matrikkelføring.

For myndighetsoppgaver skal det generelt ikke kreves merverdiavgift. Alle oppgavene spesifisert i matrikkellovens kap.5 og 6 er myndighetsoppgaver, og derfor fritatt for merverdiavgift. Jfr. Merverdiavgiftslovens §5b, første ledd nr 7.

3.3 Prinsipper som gjelder ved fastsettelse av gebyrsatser

Kommunen kan maksimalt ha gebyrsatser som gir full kostnadsdekning. På grunn av årlige variasjoner i sakstilgangen og kostnadsvariasjoner mellom enkeltsakene, vil en kommune, som krever full kostnadsdekning, enkelte år kunne ha "overskudd", andre år "underskudd" i regnskapet for saksområdet, uten at gebyrsatsene derved er i strid med lovens begrensning. Dersom kommunen krever full kostnadsdekning, må den sørge for gebyrsatser som gir balanse over noen år (3 - 5 år).

Medfører utviklingen økte kvalitetskrav til tjenestene, som medfører økte kostnader, eller økt kommunalt kostnadsnivå, kan kommunen øke gebyrsatsene. Motsatt skal forhold som senker kostnadsnivået, medføre reduserte gebyrsatser tilsvarende kostnadsreduksjonene der kommunen har et gebyrnivå som gir full kostnadsdekning.

4. Generelle bestemmelser

4.1 Betalingsplikt

Den som får utført tjenester etter dette regulativet, skal betale gebyr etter satser og retningslinjer som fremgår av regulativet. Gebyrkravet rettes mot rekvirent hvis ikke annet er skriftlig avtalt.

Saksgebyrer etter matrikkelloven skal betales selv om saken ikke blir fullført, men etter en redusert gebyrsats.

Dersom rekvirent av forskjellige årsaker har betalt for mye i gebyr, skal kommunen så snart forholdet er klarlagt, tilbakebetale for mye betalt gebyr. Det kan ikke kreves rentetillegg for mye betalt gebyr.

4.2 Hvilket regulativ skal brukes

Gebyrene for arbeider etter matrikkelloven skal beregnes etter det regulativet som gjelder den dato kommunen mottar en fullstendig rekvisisjon.

4.3 Betalingstidspunkt, betalingsbestemmelser

I medhold av Matrikkelforskriften § 16 Gebyr for arbeid etter matrikkelloven, 5. ledd har Sørreisa kommunestyre bestemt at gebyret skal betales etterskuddsvis.

Gebyrene betales til Sørreisa kommune etter regningsoppgave fra oppmålingsmyndigheten.
Eventuelle tinglysingsgebyr vil komme i tillegg til gebyrene.
Utgifter til merkemateriell er innbakt i gebyrene.

4.4 Urimelig gebyr

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan administrasjonssjefen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.

Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunngitt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.

4.5 Fritak for gebyr

Når særlige grunner tilsier det, kan kommunen etter kommunalt fastsatte retningslinjer helt eller delvis gi fritak for betaling av kommunale gebyrer i en konkret sak.

“Særlige grunner” kan være tiltaksorientert eller tiltakshaverorientert. Eksempel på en tiltaksorientert sak er:

Melding/søknad som gjelder et fredet eller verneverdig kulturminne.

Eksempel på tiltakshaverorientert forhold er:

Tiltakshavers betalingsevne eller samfunnsfunksjon f.eks. en humanitær- eller idretts-, bygdelags-, grendelagsorganisasjon.

4.6 Klage

Enkeltvedtak etter dette regulativet kan påklages. Fylkesmannen er klageinstans.

Klage på gebyrfastsettelse eller søknad om helt eller delvis fritak for å betale gebyr, medfører ikke utsettelse av betalingsfrist.

Det er ikke adgang til å klage på kommunestyrets vedtak om gebyrregulativ.

Ved klage skal forvaltningslovens regelverk følges. Klagefristen er 3 uker.

Jfr: Matrikkellovens § 46.

4.7 Avbrutt arbeid

Når en rekvirent forårsaker at kommunens arbeid må avbrytes eller avsluttes før det er fullført, skal det betales en andel av tilhørende gebyr tilsvarende det arbeidet kommunen har eller må utføre.

4.8 Endring av regulativet eller gebyrsatsene

Endringer av gebyrregulativet vedtas av kommunestyret, normalt i forbindelse med kommunestyrets behandling av økonomiplan og budsjett for kommende år.

Som vedlegg til gebyrregulativet skal det vedlegges en selvkostkalkyle. Denne skal etterkalkuleres ved regnskapsavslutning påfølgende år.

Gebyret reguleres i samsvar med Statens Kartverks indeks for kart- og oppmålingsarbeider, hvor indekstallet for juli måned legges til grunn. De regulerte prisene gjøres gjeldende fra 1. januar påfølgende år.

4.9 Gebyr til statlige etater

Der kommunen skal kreve inn gebyrer til statlige etater som f.eks tinglysingsgebyr og dokumentavgift for saker etter dette regulativet, skal utskrivning og innkreving av statlige og kommunale gebyrer skje samordnet.

Kostnader som kommunen påføres i forbindelse med innhenting av relevante opplysninger i forbindelse med oppmålingsforretning, viderefaktureres til rekvirenten.

4.10 Timepris

Timekostnadene skal dekke både de direkte og de indirekte kostnadene. Satsene skal således dekke: brutto lønnskostnader, forbruksmateriell, reisekostnader + forholdsvis del av utstyrs- og inventarkostnader, kontorutgifter, renhold, lys, varme og husleie, opplærings-, utviklings-, fraværs- og administrasjonskostnader + andel av sentraladministrasjonens kostnader som vedkommer aktuell(e) arbeidstaker(e) og aktuelt arbeid.

For gebyrarbeidet og for kunden er det tjenlig med kjent, fast og avrundet timepris. For oppmåling bør kommunen ha et minstegebyr, for det vil alltid være en del "faste" kostnader i forbindelse med målearbeidene. (tilrettelegging)

Timeprisen for arbeider etter matrikkelloven settes til kr. 864,-

5. Gebyrer

Gebyrer for arbeider etter matrikkeloven (Lovens § 32, forskriftene § 16) fastsettes som følger:

5.1 Oppretting av matrikkelenhet

5.1.2 Oppretting av grunneiendom og festegrunn

areal fra 0 – 500 m ²	kr	10.079,-
areal fra 501 – 1000 m ²	kr	15.107,-
areal fra 1001 – 1500 m ²	kr	17.550,-
areal fra 1501 – 2000 m ²	kr	19.167,-
areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da.	Kr	1.760,-

5.1.3 Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn

areal fra 0 – 500 m ²	kr	9.430,-
areal fra 501 – 2000 m ²	kr	19.079,-
areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da.	Kr	1.760,-

5.1.4 Oppmåling av uteareal på eierseksjon

Gebyr for oppmåling av uteareal pr. eierseksjon		
areal fra 0 – 50 m ²	kr	5.441,-
areal fra 51 – 250 m ²	kr	8.164,-
areal fra 251 – 2000 m ²	kr	10.904,-
areal fra 2001 m ² – økning pr. påbegynt da.	Kr	814,-

5.1.5 Oppretting av anleggseiendom

Gebyr som for oppretting av grunneiendom.		
volum fra 0 – 2000 m ³	kr	20.438,-
volum fra 2001 m ³ – økning pr. påbegynt 1000m ³ .	kr	1.095,-

5.1.6 Registrering av jordsameie

Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid. Timeprisen er kr. 864,-

5.2 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning

Gebyr som for opprettelse av matrikkelenhet kr. 4.082,-
I tillegg kommer tilleggsgebyr for å utføre oppmålingsforretning i samsvar med 5.1.2, 5.1.3, 5.1.5 og 5.1.6.

5.2.2 Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering

Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes til 1/3 av gebyrsatsene etter 5.1 og 5.2

5.3 Grensejustering

5.3.2 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie

Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5 % av eiendommens areal. (maksimalgrensen er satt til 500 m²). En eiendom kan imidlertid ikke avgi areal som i sum overstiger 20 % av eiendommens areal før justeringen. For grensejustering til veg- eller jernbaneformål kan andre arealklasser gjelde.

areal fra 0 – 250 m ²	kr	4.082,-
areal fra 251 – 500 m ²	kr	6.794,-

5.3.3 Anleggseiendom

For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1000 m³

volum fra 0 – 250 m ³	kr	10.222,-
volum fra 251 – 1000 m ³	kr	11.581,-

5.4 Arealoverføring

5.4.2 Grunneiendom, festegrunn og jordsameie

Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål.

areal fra 0 – 250 m ²	kr	12.951,-
areal fra 251 – 500 m ²	kr	16.356,-
arealoverføring pr. nytt påbegynt 500 m ² medfører en økning av gebyret på .	kr	3.476,-

5.4.3 Anleggseiendom

For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, - ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføring er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum.

volum fra 0 – 250 m ³	kr	12.951,-
volum fra 251 – 500 m ³	kr	16.356,-
volumoverføring pr. nytt påbegynt 500 m ³ medfører en økning av gebyret på	kr	3.476,-

5.5 Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning

For inntil 2 punkter	kr	2.723,-
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	kr	682,-

5.6 Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt / eller klarlegging av rettigheter

For inntil 2 punkter	kr	5.469,-
For overskytende grensepunkter, pr. punkt	kr	2.041,-

Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid.

Timepris: kr. 864,-

5.7 Privat grenseavtale

For inntil 2 punkter eller 100 m grenselengde kr 2.723,-

For hvert nytt punkt eller påbegynt 100 m grenselengde kr 682,-

Billigste alternativ for rekvirent velges.

Alternativt kan gebyr fastsettes etter medgått tid.

Timepris: kr. 864,-

5.8 Urimelig gebyr

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan administrasjonssjefen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.

Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunnlagt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.

5.9 Betalingstidspunkt

Gebyret skal kreves inn etterskuddsvis.

5.10 Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken

Gjør rekvirenten under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.

5.11 Utstedelse av matrikkelbrev

Matrikkelbrev inntil 10 sider kr 175,-

Matrikkelbrev over 10 sider kr 350,-

Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen

5.12 Indeksregulering

Med unntak for punkt 5.11, der satsene bestemmes av Statens Kartverk, reguleres gebyrregulativet hvert år i samsvar med Statens Kartverks indeks for kart- og oppmålingsarbeider.

Det endrede gebyrregulativet kunngjøres på tilfredsstillende måte.

Sørreisa kommune

HAVNEREGULATIV

PRISER OG VILKÅR FOR SØRREISA KOMMUNE

Sørreisa kommune

Innhold

INNLEDNING	41
1.1 Bakgrunn.....	41
1.2 Hjemmel	41
1.3 Definisjoner	41
1.4 Kontaktinformasjon	41
2. PLIKTER OG BETALINGSBESTEMMELSER	41
2.1 Opplysningsplikt	41
2.2 Meldeplikt.....	41
2.3 Regulering av satser, rabatter	42
2.4 Betalingsplikt	42
2.5 Merverdiavgift	42
2.6 Ansvar for betaling	42
2.7 Beregning av kaivederlag og anløpsavgift	42
3. HAVNETJENESTER	43
3.1 Melding om anløp, bestilling av kaiplass og tjeneste	43
3.2 Vann og strøm	44
3.3 Fortøyningstjeneste.....	44
3.4 Terminalvederlag.....	44
3.5 Saksbehandlingsgebyr	44
4. VEDERLAG	44
4.1 Kaivederlag	44
4.2 Anløpsavgift.....	44
4.3 Kaivederlag og Anløpsavgift	45
4.4 Varevederlag.....	45
4.5 Varer henliggende på kaiene	46
4.6 ISPS-Vederlag.....	47
5. ANDRE TJENESTER OG VEDERLAG	47
5.1 Utleie (korttidsleie av areal)	47
6. INFORMASJON	48
6.1 Melding om farlig last.....	48

Innledning

1.1 Bakgrunn

Sørreisa Kommune har som formål å utføre havne- og havnerelaterte tjenester. Våre kaiområder er sikret iht. ISPS krav (International Ship and Port Facility Security Code).

1.2 Hjemmel

Retningslinjer for prisfastsetting for Sørreisa Kommunes havner er hjemlet i lov av 17.april 2009 nr. 19 om havner og farvann.

Vederlag og anløpsavgift skal bringe til veie de inntekter Sørreisa Kommune trenger til administrasjon, drift, vedlikehold og nødvendig utbygging av anlegg, installasjoner m.v.

3.2 1.3 Definisjoner

Havneregulativets definisjoner:

- Fartøy:
Flytende innretning som kan brukes som transportmiddel, fremkomstmiddel, løfteinnretning, oppholdssted, produksjonssted eller lagersted

- Havn:
Områder som er til bruk for fartøy for følgende:
 - lasting eller lossing av gods eller transport av passasjerer
 - som ledd i sjøtransport eller annen næringsvirksomhet,
 - ved behov for landings- og liggeplasser mv. i forbindelse med utøvelse av fiskeri- og havbruksnæring,
 - ved behov for oppankrings- eller liggeplasser eller lignende.

- Administrasjon:
 - Havnene administreres av Teknisk enhet i Sørreisa Kommune.

- Havnevakt:
 - Ansvarlig vakthavende ved Teknisk enhet i Sørreisa Kommune

3.3

1.4 Kontaktinformasjon

- Administrasjon Sørreisa kommune telefon 77 87 50 00
- Havnevakt telefon 99 20 48 52

2. PLIKTER OG BETALINGSBESTEMMELSER

2.1 Opplysningsplikt

Havnens kunder og private kaieiere plikter å gi administrasjonen de opplysninger som er nødvendige for å beregne og innkreve vederlag og anløpsavgift Jfr. forskrift av 17.08.1989 nr. 819.

2.2 Meldeplikt

Det er meldeplikt til Sørreisa Kommunes havnevakt når fartøy ankommer og forlater Sørreisa Kommune sitt sjøområde.

2.3 Regulering av satser, rabatter

Vederlag og anløpsavgift gjelder i budsjettåret, og skal ikke forhøyes i perioden med mindre det oppstår vesentlige endrede forhold. Administrasjonen kan fastsette rabattordninger.

2.4 Betalingsplikt

For inndrivelse av gebyr, avgift og panterett, vises det til § 55 og § 56 i havne- og farvannsloven.

Manglende vederlag innkreves etter privatrettslige regler. Administrasjonen fakturerer vederlag, gebyr, avgifter etc. månedlig.

2.5 Merverdiavgift

Alle priser er i norske kroner (NOK), og er eksklusiv merverdiavgift, 25%, med mindre annet er oppgitt. Merverdiavgiften reguleres til en hver tid etter lov om merverdiavgift med forskrift. Unntatt her er varer og tjenester for utenlandske skip. Fritaket er nærmere avgrenset i merverdiavgiftsforskriften §§ 6-30-1 til 6-30-3, som har bestemmelser om hhv. hvilke varer som omfattes av fritaket, hvilke tjenester som omfattes, og bestemmelser om registrerings- og dokumentasjonsplikt mv.

2.6 Ansvar for betaling

For anløpsavgift og vederlag som gjelder skipet, er reder ansvarlig for betalingen.

For varevederlag er rederi/skipper ansvarlig for utgående og mottaker ansvarlig for inngående forsendelse. Avsender er ansvarlig for betaling og lagring av varer og arealvederlag, for overliggende varer, dersom ikke annet fremgår av konnossementet/transportdokumenter.

For personell og kjøretøy som krever adgangsbevis for ISPS-området, svarer arbeidsgiver og kjøretøyeier for vederlaget. Administrasjonen kan kreve at betaling foreligger før det gis adgang til området.

2.7 Beregning av kaivederlag og anløpsavgift

Kaivederlag og anløpsavgift beregnes på grunnlag av fartøyets brutto tonnasje "BRT" i henhold til den internasjonale konvensjon om måling av fartøyer av 23. Juni 1969. De differensieres ut i fra forskjellige fartøytyper.

For fartøy som ikke er målt eller har gyldig målebrev fastsetter driftsleder havn fartøyets tonnasje etter skjønn.

Ved tildeling av plass til fartøy mindre enn 20 meter ved Sørreisa kommunes flytebrygger, beregnes vederlaget på grunnlag av fartøyets lengde.

Vederlag svares pr. påbegynt døgn liggetid, regnet fra fartøyet legger til og inntil det går fra kai. Del av døgn på 6 timer eller mindre regnes for halvt døgn. Det skal minimum svares vederlag for ett døgn. Fartøy som unnlater å melde fra til administrasjonen når de forlater havnen betaler for ett ekstra døgn.

Fartøy som fortøyer på utsiden av annet fartøy ved kommunal kai, skal betale fullt vederlag.

For fartøy som må forhale fra kai for å gi plass til annet fartøy, og deretter legger til kai igjen, regnes liggetiden som om fartøyet hele tiden har ligget ved kai.

Liggetiden for fartøy og konstruksjoner, som ankres opp på åpen red, regnes fra det tidspunkt

oppankring er fullført på anvist oppankringssted. Skifter et fartøy fra en offentlig kaiplass til en annen, uten i mellomtiden å ha vært utenfor kommunens sjøområdes grenser, blir liggetiden å beregne som om fartøyet hadde ligget ved kai uten avbrytelse.

3. HAVNETJENESTER

3.1 Melding om anløp, bestilling av kaiplass og tjeneste

Forespørsel og bestilling av kaiplass og tjenester i Sørreisa kommunes havner rettes til Sørreisa kommune v/ driftsleder havn senest 24 timer før ankomst. Bestilling av kaiplass skal inneholde følgende informasjon:

- forrige havn
- neste havn
- skipets sikringsnivå
- oppgave over vare som skal lastes/losses og kunde for avgift, vederlag og gebyr.

Sørreisa kommune kan også kreve informasjon utover dette.

Alle fartøy med bruttotonnasje på 300 eller mer som skal anløpe kaier innenfor Sørreisa kommunes sjøområde skal avgi melding ved anløp til havn. Det er unntak for fartøy:

- under militær kommando
- offentlige fartøy som brukes til ikke kommersielle formål og fiskefartøy
- fritidsfartøy eller historiske fartøy som er under 45 meter.
- Det vil si at fiskefartøy, fritidsfartøy og historiske fartøy som er på 300 BT eller mer, og som er 45 meter eller mer, skal avgi melding.

Meldingen skal inneholde følgende informasjon:

- identifikasjon av fartøyet (navn, kallesignal, IMO-identifikasjon eller MMSI-nummer),
- bestemmelseshavn,
- samlet antall personer om bord,
- fartøyets bruttotonnasje,
- fartøyets lengde,
- godsmengde,
- lastemengde,
- forventet tidspunkt for ankomst til bestemmelseshavnen, og forventet tidspunkt for avgang fra denne.

Melding skal gis minst 24 timer før ankomst til bestemmelseshavnen. Hvis reisen er på under 24 timer, kan meldingen gis senest når fartøyet avgår fra den foregående havn. For fartøy som ikke vet ankomsthavnen før, skal meldingen gis så snart denne er kjent. Dette vil typisk kunne gjelde fiskefartøy. Forespørsel og bestilling av kaiplass og tjenester i Sørreisa kommunes havner rettes til Sørreisa kommune v/ driftsleder havn senest 24 timer før ankomst.

Sørreisa kommune anviser kaiplass. Selv om et fartøy er fortøyd må det til enhver tid kunne forhale eller gå fra kai etter pålegg fra Sørreisa kommune v/driftsleder.

3.2 Vann og strøm

Kaier hvor det er tilgang til vann og strøm skal det betales etter gjeldende satser for reelt forbruk.

- For fylling av vann betales kr 22,- pr. tonn + mva. Minstepris som for 10 tonn kr 220,- pr tonn + mva.
- Fartøyer som får strøm fra land betaler gebyr etter gjeldene satser for strømvavgift i kommunen. For tilkobling/levering av strøm i ordinær arbeidstid, påløper vederlag for inntil 1 time arbeid kr 600,-.

3.3 Fortøyningstjeneste

Fartøy som anløper havn må selv besørge forsvarlig fortøyning. I forbindelse med bestilling av kai plass eller ankerplass kan nødvendig fortøyningsbistand bestilles. Tjenesten dekkes mot faktiske kostnader (tariff lønn) pluss reisekostnader. For rutegående fartøy med faste anløpstider kan det inngås særskilt avtale om fortøyningsbistand.

3.4 Terminalvederlag

Varer som transporteres landverts, og som benytter havnens veger, arealer eller varelager til på-/avlastning eller omlasting, skal betale et vederlag etter samme satser og regler som bestemt for varevederlaget. Vederlaget skal oppkreves av Sørreisa kommune v/driftsleder havn. Dette gjelder også for varer som pålastes, avlastes eller omlastes på festede arealer.

3.5 Saksbehandlingsgebyr

Til dekning av Sørreisa kommunes kostnader knyttet til behandling av søknader som krever behandling etter Havne- og farvannsloven. Dette kan være søknad om fortøyningsinstallasjoner, kaier, brygger, broer, luftspenn, moloer, utfylling, utdyping, opplag på redene, ledninger, kabler og rør, lyskilder o.l. For gebyrer, se tabell.

Tiltak som krever politisk handling	3200,-
Tiltak som behandles administrativt, Søknad om opplag av fartøy	2000,-
Befaring (reisekostnader etter statens satser, kommer i tillegg)	1500,-

4. VEDERLAG

4.1 Kaivederlag

Kaivederlag beregnes etter fartøyets bruttotonnasje (BRT), og er fartøyets betaling for bruk av Sørreisa kommunes kaier- og fortøyningsinnretninger. Fartøy kan ligge til kai for den pris som til enhver tid er angitt i regulativet for offentlige kaier. Minimumssats for å ligge ved offentlige kaier er ment som en engangsavgift og gjelder for det enkelte unike fartøy.

Hvis et fartøy ligger ut over 24 timer og skifter fra en kai plass til en annen, uten i mellomtiden å ha vært utenom havnevesenets sjøområde, blir timespris beregnet ut ifra gjeldende satser for kai vederlag ved hver enkelt kai. Se tabell 4.3

4.2 Anløpsavgift

Anløpsavgiften er vederlag for kommunens kostnader ved utøvelse av offentlig myndighet med hjemmel i lov om havner og farvann, samt kostnader for å legge til rette for sikkerhet og fremkommelighet i kommunenes sjøområde.

Anløpsavgift belastes fartøyer i avgiftsområdet både til private og offentlige kaier.

Anløpsavgift er fastsatt med hjemmel i lov 17. april 2009 nr.19 om havner og farvann og Samferdselsdepartementets forskrift 20. desember 2010 nr. 1762 om kommunenes beregning og innkreving av anløpsavgift og er regulert gjennom egen kommunal forskrift.

Se tabell 4.3

Fiskefartøy inntil 15 meter lengde er fritatt for anløpsavgift.

3.4

3.5 4.3 Kaivederlag og Anløpsavgift

BRT	Kaivederlag	Anløpsavgift	Sum
→ 300 BRT	1,00	0,29	1,29
301 – 600 BRT	0,63	0,30	0,93
601 – 1200 BRT	0,47	0,31	0,78
1201 – 3000 BRT	0,47	0,32	0,79
3001 – 5000 BRT	0,47	0,32	0,79
5001 – 20.000 BRT	0,42	0,33	0,75
20.001 – 30.000 BRT	0,37	0,32	0,69
30.001 – 50.000 BRT	0,32	0,30	0,61
50.001 →	0,21	0,26	0,47

4.4 Varevederlag

Varevederlag er betaling for varers bruk av kommunale kaier, samt areal og innretninger knyttet til disse. Alle varer som føres over kaifront, eller opplastes/losses av landverts transportmidler, på areal som disponeres av Sørreisa kommune, og ikke unntatt for vederlag i medhold av dette kapittel, skal ilegges varevederlag.

Vederlaget beregnes på grunnlag av varens brutto vekt i metriske tonn. Volumgods regnes om til vektenhet hvor 1 m³ ikke er mindre enn 0,5 tonn. Som volumgods regnes bare gods der opplysninger om varepartiets vekt eller varens egenvekt ikke finnes oppgitt i fraktbrev eller konnossement. Hvis slik opplysning finnes, legges denne til grunn for omregning til metriske tonn. All beregning av varevolum / -vekt baseres på bruttomål. Se tabell.

Vareslag	Pris kr/tonn
Stykkegods	Kr 34,-/tonn
Partilaster (bigbags, bygningsprodukter, papir og plast, jern/aluminium, salt i sekk, bygningsstein, betongelementer, olje-og oljeprodukter)	Kr 25,-/tonn
Bulkgods	
Bulkgods - grus/sand, singel, asfalt (som ikke nevnes spesifikt lenger ned)	Kr 21,-/tonn
Silicastøv	Kr 10,-/tonn
Container	
10 fot	Kr 150,-
20 – 25 fot	Kr 200,-
30 fot	Kr 275,-
40 fot	Kr 350,-
Spesialgods	
Biler , campingvogner, småbåter, husmodul/ anleggsbrakke, alle under 6 m	Kr 130,-/stk
Biler , campingvogner, småbåter, husmodul/ anleggsbrakke, alle over 6 m	Kr 250,-/stk

Definisjoner:

Stykkogods er varer som er emballert, pallert eller stuet i containere, eller løst stuet, slik at det kan behandles som en enhet, unntak er big bags.

Bulk: Med bulk menes varer (tørr eller flytende) som er uemballert og løst stuet direkte i lasterom

Partilaster som losses og lastes som big bags og i tillegg andre spesifiserte partilaster som: bygningprodukt, papir og plast, jern/aluminium

Gods med bare angitt kubikkmål regnes: $1 \text{ m}^3 = 0,5 \text{ tonn}$
Sand, grus, singel, sement og asfalt: $1 \text{ m}^3 = 1,5 \text{ tonn}$

4.5 Varer henliggende på kaiene

Varer som losses / lastes i fartøy, må ikke opplegges på kaiene slik at trafikken hindres. Havnevakta kan forlange disse varer flyttet til annet sted på kaien, når det av hensyn til trafikken finnes påkrevet.

Varer som henlegges på kaiene skal av vedkommende eier eller mottaker besørages fjernet snarest mulig og senest innen 48 timer. Er varene ikke fjernet innen denne tid, plikter vedkommende eier, mottaker eller ekspeditør å melde dette til havnevakta.

Blir varer med havnevaktas tillatelse liggende lenger enn 48 timer på kai, skal eieren, mottakeren eller vedkommendes ekspeditør eller kommisjonær betale for hvert døgn eller del av døgn etter følgende satser:

På åpen kai	Kr 4,21,- pr. m2
-------------	------------------

Varer som ankommer må bringes bort hurtigst mulig. Varer som henlegges etter havnevaktas tillatelse kan ligge i 48 timer uten avgift.

Paller, containere, losse- og lasteredskaper regnes for varer, og skal betale samme vederlag som varer i opplag.

Henligger varer eller gjenstander uten havnevaktas tillatelse på kaiene lengre enn 48 timer eller lengre enn havnevakta på henvendelse har gitt tillatelse til, har vedkommende eier, mottaker eller ekspeditør plikt til å betale det dobbelte av den fastsatte vederlag.

Sørreisa kommunes havnevakt kan besørge varene bortkjørt på vedkommende eiers eller mottakers bekostning.

3.6 4.6 ISPS-Vederlag

For å forebygge og hindre terrorhandlinger og andre forsettlige ulovlige handlinger som kan skade havner, havneterminaler eller fartøy som anløper disse, er «International Ship and Port Facility Security Code» (ISPS) implementert i norsk nasjonal lovgivning gjennom FOR 2007-07-03-825, med hjemmel i tidligere havne- og farvannslov § 11a, videreført i Lov 17.april 2009 nr.. 19, jf. § 64, første ledd.

Fartøy og sjøgående innretninger som bruker kommunale kaianlegg som er ISPS-sikret, skal betale ISPS-vederlag. Dette gjelder også fartøy som ikke er ISPS-godkjent.

ISPS-vederlaget innkreves med 25% av kaivederlag ved godkjent ISPS kaianlegg.

5. ANDRE TJENESTER OG VEDERLAG

5.1 Utleie (korttidsleie av areal)

Beregningsgrunnlag for arealvederlag vil være det flate-areal som leies/avtales.

Avtale skal inngås før gods eller utstyr utplasseres. Gods og utstyr skal oppstilles innenfor avtalt areal. Vareeieren eller operatør skal rydde og rengjøre området etter bruk. Manglende rydding/rengjøring kan bli utført av Sørreisa kommune som vil belaste vareeier/operatør for kostnadene.

Korttidsleie gjelder normalt for inntil 4 uker. Utover det, eller om Sørreisa kommune krever det, skal det inngås ordinære leiekontrakter.

	Per døgn	Pr. uke ved lagring mer enn 6 dager	Pr måned ved lagring mer enn 3 uker
Leie av areal	Kr 5,00,- pr .m2	Kr 15,00,- pr. m2	Kr 50,00 pr. m2
Leia av areal mer enn 4 uker	Det må inngås ordinær leiekontrakt for leid areal.		

6. INFORMASJON

6.1 Melding om farlig last

Alle fartøy som har farlig eller forurensende last om bord skal avgi melding. Det er ingen nedre størrelsesgrense for når et fartøy skal avgi melding etter denne bestemmelsen. Hva som anses som farlig eller forurensende last er definert i meldepliktforskriften § 2 d) og e).

tillegg skal alle fartøy som har bunkers eller smøreolje til bruk om bord, med en bruttotonnasje på over 1000 avgi melding om farlig eller forurensende last.

Det er unntak for fartøy under militær kommando, offentlige fartøy som brukes til ikke kommersielle formål og fiskefartøy, fritidsfartøy eller historiske fartøy som er under 45 meter. Det vil si at fiskefartøy, fritidsfartøy og historiske fartøy som har lengde på 45 meter eller mer, og som har farlig eller forurensende last, skal avgi melding etter denne bestemmelsen.

I tillegg er det en mulighet for fartøy i rutefart å få unntak fra å rapportere.

Arkiv: 151 Arkivsaksnr: 2021/1164-14 Saksbehandler: Cato Mikkelsen

Utvalgssak	Utvalg	Møtedato
62/21	Formannskapet	02.11.2021
	Hovedutvalg for Levekår	
	Hovedutvalg for Plan og miljø	
	Formannskapet	
	Kommunestyret	

Budsjett 2022 - Handlingsdel og økonomiplan 2022-2025

Rådmannens innstilling

1. Handlingsdel og økonomiplan 2022-2025 legges ut på 30 dagers høring i tråd med reglene etter pbl § 10-1
2. Økonomiplandokumentet vedtas slik det foreligger. Økonomiplanens første år gjelder som årsbudsjett for 2022. De økonomiske oversiktene vedtas som en del av budsjettet.
3. Avgifter og satser vedtas i henhold til vedlagt betalingsregulativ for 2022.
4. Lån for nye investeringer vedtas etter følgende tabell:

I hele kr	2022	2023	2024	2025
Lånebeløp	111.708.000	85.211.000	13.356.000	1.196.000

5. Det tas opp startlån i Husbanken med kr 15,0 mill. i 2020
6. Rådmannen gis fullmakt til å ta opp likviditetslån/kassakreditt eller tilsvarende for Sørreisa kommunes trekkrettigheter for 2022. Rammen settes til inntil 20 mill.kr.
7. Lønnsnett er avsatt ihht. lønnsvekst i kommunal deflator. Rådmannen gis fullmakt til å fordele fellespost for lønnsvekst på driftsrammene.
8. Ordførerens godtgjørelse settes i henhold til vedtatt reglement.

Kort sammendrag

Rådmannen legger med dette frem forslag til årsbudsjett 2022, økonomiplan 2022-2025 til politisk behandling. Nytt av året er at økonomiplanen tjener som handlingsdel til kommuneplanens samfunnsdel. Dokumentet har derav fått nytt navn; Handlings- og økonomiplan 2022-2025.

Saksutredning

Rådmannen legger med dette frem forslag til årsbudsjett 2022, økonomiplan 2022-2025 og handlingsdelen til kommuneplanens samfunnsdel til politisk behandling. Rådmannens forslag til budsjett 2022, økonomiplan 2022-2025 legges frem i balanse.

Etter konsekvensjustering og nye tiltak var lagt inn kom budsjettet ut med et mindreforbruk på kr 2,8 mill. for 2022, 2,9 mill. for 2023, 0,9 mill. for 2024 og et merforbruk på 0,8 i 2025, jfr. linje 32 i tabellen på s. 84 i dokumentet.

Av overskuddet på 2,8 mill. for 2022 inngår imidlertid 1,6 mill. av tilbakeført underskudd fra VAR-områdene. Tilbakeført underskudd fra VAR er i sin helhet foreslått avsatt på disposisjonsfond. Av overskuddet på 2,9 mill. i 2023 utgjør tilbakebetalingen fra VAR omlag 0,2 mill. Justert for tilbakeføringen fra VAR-områdene går det underliggende driftsbudsjettet da med 1,1 mill. i overskudd i 2022, 2,8 mill. i 2023 og 0,9 mill. i 2024. Dette er i rådmannens forslag avsatt på disposisjonsfond.

I 2025 kommer driftsbudsjettet ut med et merforbruk på 0,8 mill. kr. Dette er inntil videre lagt sentralt på rammeområde 12-Komunedirektør og fellestjenester. I kommende økonomiplan periode må det imidlertid jobbes aktivt med å finne varige tiltak for inndekning.

Forslag til betalingsregulativ:

I betalingsregulativet er priser foreslått justert med kommunal deflator. Prisene for husleie er ikke foreslått justert, da disse planlegges justert til gjengs leie i løpet av 2022. Indeksjustering av husleieprisen nå kan komme i konflikt med dette, og foreslås derfor ikke justert nå.

Kommunestyret har tidligere bedt rådmannen om å få byggesak, oppmåling og plan til selvkost. Dette arbeidet er ikke kommet i gang. Status per i dag er at man ikke har tilstrekkelig oversikt over kapasiteten på avdelingen til å kunne anslå et rett nivå på saks kapasiteten. En sjekk opp mot nabokommuner viser imidlertid at gebyrnivået innenfor byggesak ligger noe lavere i Sørreisa. Tabellen under viser prisene på noe utvalgte områder sammenlignet mot Målselv og Senja.

Type byggetiltak	Sørreisa	Senja	Målselv
Enebolig/Fritidsbolig	8.000,-	12.448,-+2.450,-=14.898,-	11.554,- (100-200m2)
2.boenhet i flermannsbolig	4.000,-	8.817,-	Arealjusteres
3. boenhet i flermannsbolig osv	3.000,-	6.513,-	Arealjusteres
Tilbygg 150m2	5.000,-	7.469,-+2.450,-=9.919,-	4.813,-
Midlertidig brukstillatelse	0,-	1.348,-	0,-
Ferdigattest etter 2 år fra brukstillatelse	0,-	2.697,-	0,-
Minsteavgift riving	3.000,-	1.867,-+2.450,-=4.317,-	3.852,-
Bruksendring uten bygningsmessige endr	2.000,-	3.942,-+2.450,-=6.392,-	3.852,-
Fasadeendring over 100m2	2.411,-	6.120,-+2.450,-=8.570,-	3.851,-

Frem til utredningen om selvkost på områdene foreligger foreslår rådmannen at gebyrene på byggesak økes med 40 %.

Innenfor oppmåling et gebyret for arealoverføring for grunneiendom, festegrunn og jordsameie foreslått justert opp til samme nivå som arealoverføring for anleggseiendom. Dette begrunnes med at arealoverføring er like tidkrevende uavhengig av hvilken eiendom det gjelder. For øvrige områder på teknisk er gebyrene foreslått indeksregulert.

For VAR-områdene foreslås gebyrene justert slik:

	2021	2022	Endring i kr	Endring
Vann	5 490	6 390	900	16,40 %
Avløp	3 428	3 428	0	0,00 %
Renovasjon	4 345	4 902	557	12,83 %
Slam	1 748	2 261	513	29,38 %
Feier	1 335	1 335	0	0,00 %
Sum	16 346	18 317	1 971	12,06 %

Oppjusteringen av gebyrene på VAR må ses i sammenheng med innhenting av fremførbare underskudd fra VAR-området.

Vurdering

Sørreisa kommune har det siste året vært gjennom en omstillings- og nedstyringsprosess. Kommunestyret har i den forbindelse vedtatt en rekke tiltak for å redusere driftskostnadene og øke inntektene. I rådmannens budsjettforslag har det vært nødvendig å foreslå ytterligere nedstyringstiltak på enkelte områder. Kommunen har i tillegg lite midler tilgjengelig på disposisjonsfond. I kombinasjon med kommende demografiske endringer og vedlikeholdsetterslep tilsier dette at balansen i økonomiplanen reelt sett er skjør. I siste år av økonomiplanperioden er effekten av økt låneopptak til ny-skolen slått inn for fullt og det er det fremdeles utfordrende å skape et økonomisk handlingsrom. Kommunen bør derfor fortsette å jobbe for å skape en bærekraftig økonomi.

Vedlegg

- 1 Betalingsregulativ 2022 - Rådmannens forslag

Sørreisa kommune

RÅDMANNENS FORSLAG

28.10.2021

Årsbudsjett 2022 Handlingsdel og økonomiplan 2022-2025

Arkiv: 2021/1164

Sørreisa kommune

INNHOLDSFORTEGNELSE

Rådmannens innledning	4
Det kommunale styringssystemet	6
Kommunal planstrategi.....	7
Kommuneplanen.....	7
Økonomiplanen.....	8
Sørreisa kommunes styringssystem og planstrategi	9
Sørreisa kommunes planstrategi 2020-2023:	11
Vi skal gjøre hverdagen bedre – for alle, oppfølging av kommuneplanen.	12
Visjon og hovedgrep.....	12
Kommuneplanens handlingsdel	13
Bærekraftig ressursforvaltning, miljø- og klimaarbeid i Sørreisa.....	13
FNs bærekraftsmål i Sørreisa kommune.....	15
Klima, miljø og energi (kilde: Sørreisa kommunes planstrategi).....	15
Status Kommuneplanens handlingsdel	17
1. Barn og unge.....	17
2. Voksen og gammel.....	22
3. Kultur, idrett og frivillighet.....	26
4. Næring.....	28
5. Bolig og stedsutvikling.....	30
6. Samfunnsikkerhet – beredskap, miljø, klima, transport og arealforvaltning.....	32
Helse- og omsorgsplan i Sørreisa kommune 2019-2030.....	33
Boligsosial handlingsplan 2019-2023.....	39
Tiltaksdel etter kommuneplanens hovedtema:	41
1. Barn og unge:.....	41
2. Voksen og gammel.....	41
3. Kultur, idrett og frivillig arbeid.....	41
4. Næring.....	42
5. Bolig og stedsutvikling.....	42
6. Samfunnsikkerhet, beredskap, miljø, klima, transport og arealforvaltning:.....	42
Økonomiske perspektiver	43
Frie inntekter.....	45
Lønns- og prisvekst, pensjonsutgifter, arbeidsgiveravgift, premieavvik.....	51
Lånegjeld, renter og avdrag.....	53
Økonomiske måltall.....	55

Investeringer	58
Innmeldte investeringsbehov.....	58
Kommentarer til investeringsprogrammet – nye investeringsprosjekter.....	59
Kommentarer til investeringsprogrammet – vedtatte og pågående investeringsprosjekter	63
Ikke innarbeidede investeringsprosjekter:.....	67
Drift	68
Rammeområde 10 - Politisk.....	69
Rammeområde 12 - Kommunedirektør og fellesområder.....	70
Rammeområde 15 - Brann og Beredskap.....	71
Rammeområde 18 – Interkommunale samarbeid.....	72
Rammeområde 20 - Oppvekst og kultur.....	73
Rammeområde 30 - Helse.....	76
Rammeområde 35 – Sosiale tjenester.....	79
Rammeområde 40 – Politisk vedtatt tilskudd til andre.....	80
Rammeområde 60 – Teknisk.....	81
Rammeområde 70 – Selvkost.....	83
Hovedbilde saldering – rådmannens innstilling	85
Hovedoversikter i henhold til rådmannens forslag:	87
§ 5-4 første ledd, Bevilgningsoversikt – drift.....	87
§ 5-4 andre ledd, Bevilgningene til de enkelte budsjettområdene – drift.....	87
§ 5-5 første ledd, Bevilgningsoversikt – investering.....	88
§ 5-5 andre ledd, Bevilgningene til de enkelte investeringsprosjektene.....	89
§ 5-6.Økonomisk oversikt etter art – drift.....	90
§ 5-7 Oversikt over gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser i økonomiplanen og årsbudsjettet	90

Rådmannens innledning

Kommunestyret har gjennom kommuneplanens samfunnsdel for 2018-2030 vedtatt målsettinger og strategier for utviklingen av Sørreisa kommune.

I budsjett og økonomiplanen skal det fremgå hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende årene. Det bør derfor være en tydelig kobling mellom samfunnsplanlegging og økonomiplanlegging. Målet med denne koblingen er at samfunnsplanleggingen skjer innenfor de økonomiske rammene kommunen har tilgjengelig, og at kommunen fordeler sine ressurser best mulig mellom drift og utvikling. En god kobling mellom kommuneplanen og økonomiplanen er nødvendig for kommunestyret for å drifte kommunen best mulig og samtidig styre utviklingen av kommunen mot en ønsket tilstand.

Rådmannens fremlagte forslag til budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025 har en ny utforming sammenlignet med tidligere års økonomiplaner. Målet med dette er å skape en sterkere kobling mellom målsettinger i overordnede planer, tiltak i kommuneplanens handlingsdel og prioritering av økonomiske virkemidler gjennom økonomiplanlegging. I det nye dokumentet innarbeides samfunnsplanens handlingsdel som en del av budsjett og økonomiplanen.

Handlingsdelen til samfunnsplanen vil i år beskrive status i arbeidet med strategiene i samfunnsplanen. Siden dette er første utgave vil denne være mere omfattende i år enn tilsvarende del i fremtidige planer.

Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2022 gir en realnedgang i Sørreisa kommunes frie inntekter. Da rammeoverføringene til kommunesektoren i stor grad er knyttet opp mot folketall er det sannsynlig at kommunen også i fremtiden vil oppleve en realnedgang i de frie inntektene. I et slikt perspektiv vil omstillings- og effektiviseringsarbeid være viktig for å øke det økonomiske handlingsrommet til kommunen.

Sørreisa kommune har det siste året vært gjennom en omstillings- og nedstyringsprosess. Kommunestyret har i den forbindelse vedtatt en rekke tiltak for å redusere driftskostnadene og øke inntektene. I rådmannens fremlagte forslag til budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025 er vedtatte tiltak innarbeidet. Videre er driftsrammene gjennomgått og justert etter beste skjønn og kjente premisser for å bli så realistiske som mulig. I rådmannens budsjettforslag har det vært nødvendig å foreslå ytterligere nedstyringstiltak på enkelte områder, i tillegg til tiltakene som kommunestyret allerede har vedtatt. Rådmannen har i sitt budsjettforslag også foreslått å opprette nye tiltak der dette er vurdert som nødvendig. Rådmannen legger frem et saldert budsjettforslag hvor det også foreslås å avsette midler på disposisjonsfond. I fremlagte budsjett for 2022 er det foreslått å sette av kr 2,8 mill. til disposisjonsfond. Av dette utgjør 1,7 mill. tilbakebetaling av fremførbart underskudd fra VAR.

Kommunen har pr 1.1.2021 lite midler tilgjengelig på disposisjonsfond, og dermed liten evne til å håndtere uforutsette utgifter på kort sikt. Det er mange forhold som tilsier at en kommune alltid bør ha en buffer, f.eks. uforutsett rentestigning, prisstigning på strøm etc. I kombinasjon med kommende demografiske endringer og vedlikeholdsetterslep tilsier dette at balansen i økonomiplanen reelt sett er skjør. I siste år av økonomiplanperioden er effekten av økt låneopptak til ny-skolen slått inn for fullt og det er det fremdeles

utfordrende å skape et økonomisk handlingsrom. Kommunen bør derfor fortsette å jobbe for å skape en bærekraftig økonomi.

Rådmannen håper det fremlagte budsjettokument skal fremstå som et godt grunnlag for den videre budsjettbehandlingen i formannskapet og kommunestyret.

Truls Meyer
Konstituert rådmann

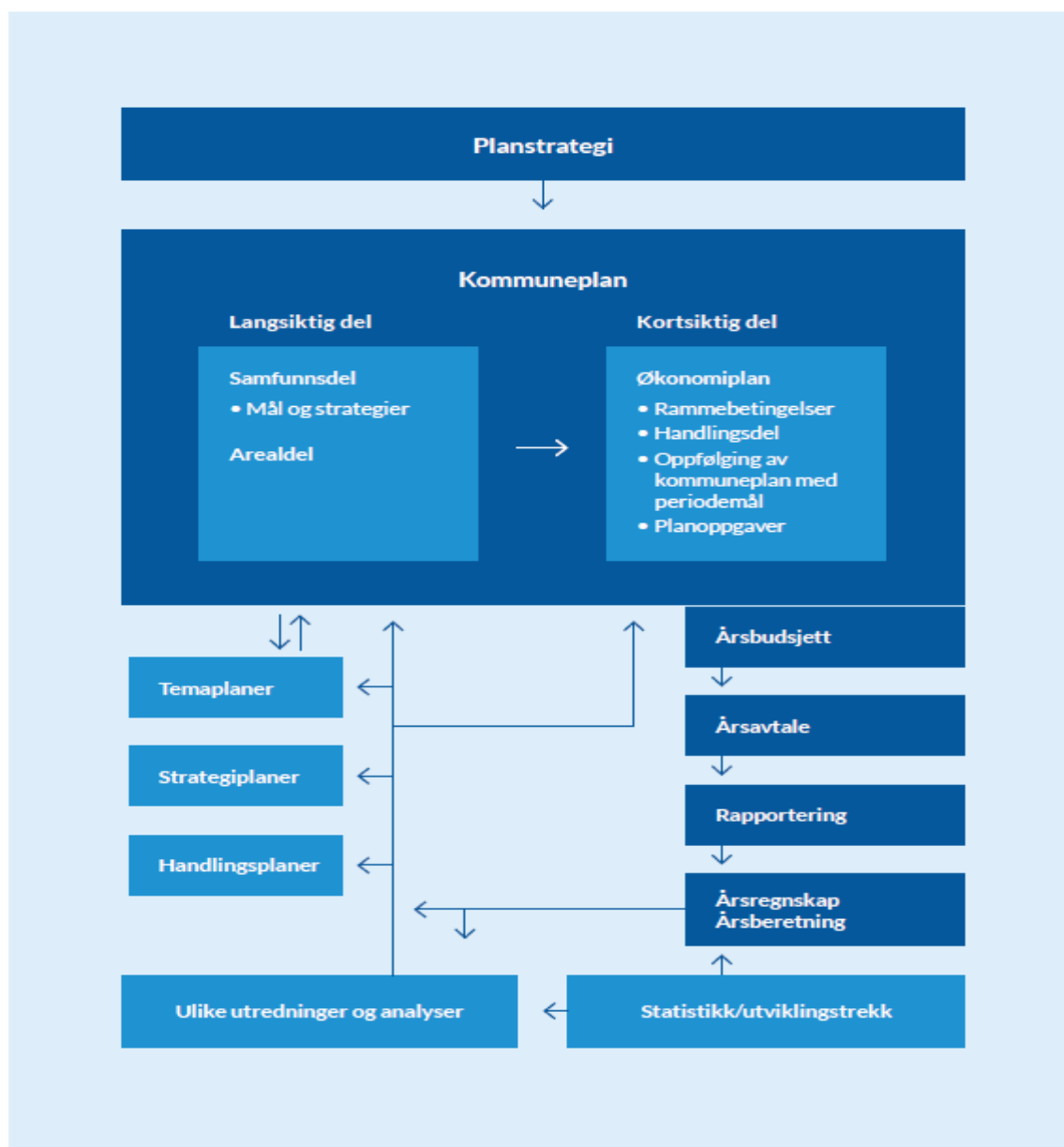
Det kommunale styringssystemet

Erfaring fra kommune viser en for svak kobling mellom målsettinger i overordnede planer, tiltak i kommuneplanens handlingsdel og prioritering av økonomiske virkemidler gjennom økonomiplanleggingen.

Tradisjonelt har samfunnsplanlegging blitt ivaretatt i kommuneplanen (med areal- og samfunnsdel) og økonomiplanleggingen i økonomiplan/budsjett.

Den manglende koblingen har gjerne ført til at det har blitt satt av lite ressurser til samfunnsutvikling og planlagte strategiske tiltak, og det har vært mest fokus på å videreføre pågående aktivitet.

Figuren under illustrerer de viktigste styringsdokumentene og sammenhengen mellom disse:

Figur 1: Det kommunale styringssystemet

Kommunal planstrategi

Kommunal planstrategi skal utarbeides hvert fjerde år av nyvalgt kommunestyre og vedtas senest ett år etter at kommunestyret er konstituert. Planstrategien er ikke en plan, men den drøfter utviklingstrekk og avklarer hvilke planoppgaver bystyret skal prioritere i valgperioden, og det skal tas stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres. Planstrategien har ingen rettsvirkning verken for kommunen eller andre (PBL. § 10-1).

Kommuneplanen

Kommuneplanen er det øverste styringsdokumentet i kommunen, og er kommunens viktigste overordnede plan. Den gir retning til utviklingen, og gir rammer for utvikling av kommunesamfunnet og forvaltningen av arealressursene i et langsiktig perspektiv. Den er Sørreisas strategi for å møte fremtidens utfordringer og er førende for mer detaljerte planer og budsjetter. Kommuneplanen består av en langsiktig samfunnsdel og en arealdel (10-12 år), samt kommuneplanens fireårige handlingsdel.

- Kommuneplanens samfunnsdel har en viktig rolle som verktøy for en bedre og mer helhetlig og strategisk planlegging og politisk styring. Dette for å få en bærekraftig samfunnsutvikling og medvirkning. Den viser hvilke utfordringer og muligheter kommunen står overfor, og ønsket utvikling av kommunen med langsiktige mål og strategier.
- Kommuneplanens arealdel omfatter hele kommunen, er juridisk bindende og styrer den langsiktige arealutviklingen. Arealdelen skal sikre at arealbruken i kommunen bidrar til å nå mål og strategier i samfunnsdelen. Den består av planbeskrivelse, retningslinjer for saksbehandling og plankart med utfyllende bestemmelser. Kommuneplanens arealdel er styrende for mer detaljerte arealplaner og utbyggingstiltak. Etter planene skal ny arealdel for Sørreisa kommune vedtas i løpet av høsten 2022.

I hht Pbl § 11-2 skal kommuneplanens samfunnsdel ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen. Det skal være god sammenheng mellom samfunnsdelen og arealdelen, og samfunnsdelen og oppfølgende handlingsdel. Kommuneloven forsterker koblingen mellom kommuneplanens samfunnsdel og økonomiplan.

Kravene til kopling av samfunnsplanlegging og økonomiplanlegging er skjerpet i ny kommunelov og det medfører sterkere forventninger til reell koordinering og sammenheng i de kommunale planprosessene. Kommuneloven § 14-4.

Handlingsdelen er en del av kommunens styringssystem og kan struktureres etter temaområder eller etter sektorområder. Sørreisa kommunes plan er organisert etter temaområder.

Formålet med handlingsdelen er å vise:

- Oversikt over nåværende status og rammebetingelser
 - o Utviklingstrekk, status og evaluering av måloppnåelse innenfor ulike områder, satsningsområder eller sektorområder

- Rammebetingelser, økonomisk eller andre pålegg kommunen må forholde seg til
- Prioriteringer og ressursfordeling (samordnet med økonomiplan)
- Utfordring de neste fireårene

Økonomiplanen

Økonomiplanen samler kommuneplanens handlingsdel, økonomiplan og årsbudsjett i ett dokument. I tillegg vises et program for oppfølging av planstrategien. Økonomiplanen gjelder for fire år der årsbudsjettet utgjør det første:

- Kommuneplanens handlingsdel viser prioriteringer og tiltak for å nå de langsiktige målene i samfunnsdelen og andre temaplaner. Kommuneplanens handlingsdel rulleres årlig.
- Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet, og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver innenfor drift og investering. (Kommuneloven § 44). Økonomiplanen skal omfatte minst en fireårs periode og revideres årlig.

Årsbudsjett er en bindende plan for kommunens midler, og anvendelse av disse i kommende år (Kommuneloven § 45). Årsbudsjettet konkretiserer økonomiplanen og gjelder hele kommunens virksomhet. Årsbudsjettet er første året i økonomiplanen og revideres årlig.

Årsregnskap og årsberetninger gir viktig informasjon for neste rulling av økonomiplanen. Statistikk og oversikter over utviklingstrekk er nødvendig for analyse av spesielle utfordringer.

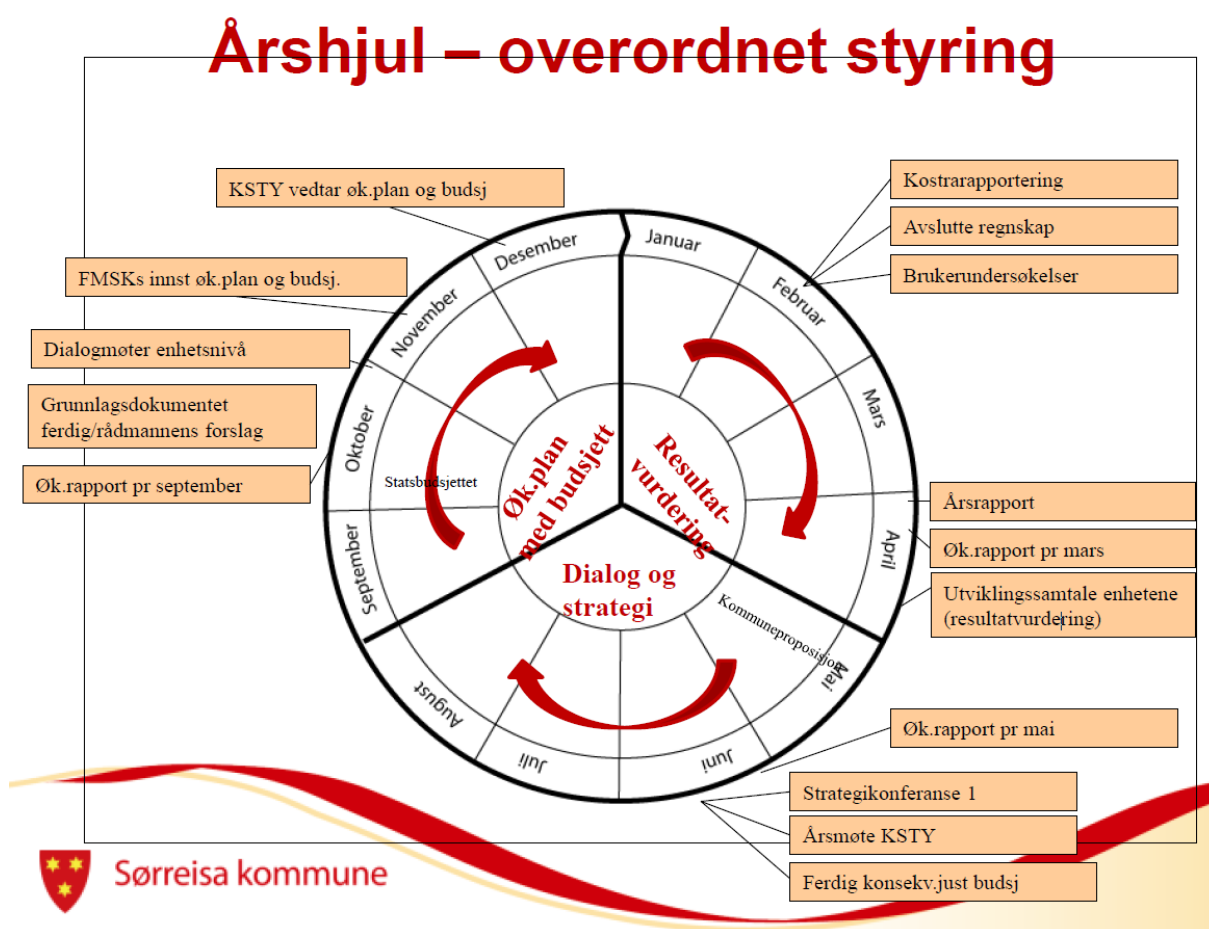
I dette dokumentet har rådmannen tatt utgangspunkt i kommuneplanen samfunnsdel fra 2018, og samlet kommuneplanens handlingsdel, økonomiplan og årsbudsjett i ett dokument. Økonomiplanen gjelder for fire år der årsbudsjettet utgjør det første:

- Kommuneplanens handlingsdel viser prioriteringer og tiltak for å nå de langsiktige målene i samfunnsdelen og andre temaplaner. Kommuneplanens handlingsdel rulleres årlig.
- Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet, og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver innenfor drift og investering. (Kommuneloven § 44). Økonomiplanen skal omfatte minst en fireårs periode og revideres årlig.
- Årsbudsjett er en bindende plan for kommunens midler, og anvendelse av disse i kommende år (Kommuneloven § 45). Årsbudsjettet konkretiserer økonomiplanen og gjelder hele kommunens virksomhet. Årsbudsjettet er første året i økonomiplanen og revideres årlig.

Sørreisa kommunes styringssystem og planstrategi

Gode virksomhetsovergrepene tiltak krever en helhetlig tilnærming til hvordan Sørreisa skal styres, en plan for virksomhetsstyring. Ledelse, plan- og styringsprosesser må ivareta målene for Sørreisa, hvor kommunen som helhet driver ressurser og prosesser effektivt og leverer gode tjenester til innbyggerne i henhold til politiske vedtak og gjeldende lover og regler. Dette krever tydelig sammenheng mellom vedtatte strategier og mål, gode styringsparameter og evner/systemer for å måle effekten av kommunens aktivitet før og etter gjennomføring av tiltak. Sørreisa kommune må etablere et styringssystem for kommunens drift på alle nivåer.

Virksomhetsstyring kan illustreres som et hjul med konstant utvikling og forbedring. Denne tilnærmingen sikrer en organisasjon som kontinuerlig tilpasser seg endrede behov, forutsetninger og forventninger.

Figur 2: Årshjul overordnet styring

Virksomhetsstyring favner all aktivitet knyttet til ledelse, planlegging og styring av drifts- og utviklingsoppgaver, og skal sikre:

- etterlevelse av lover og forskrifter
- iverksettelse av politiske og administrative vedtak, prioriteringer og mål
- best mulige resultater og kvalitet i tjenestene
- lik og samordnet styring mellom og innen tjenesteområdene
- effektiv ressurs utnyttelse

Sørreisa kommunestyre vedtok i 2018 at kommuneplanen skal være kommunens styringsdokument. Den skal legge føringer for all kommunal aktivitet og fungere som et viktig beslutningsgrunnlag i kommunen. De vedtok videre at handlingsdelen skulle konkretisere hvordan kommunen skal jobbe for å følge opp målene i kommuneplanen. Når handlingsdelen blir satt sammen med økonomiplanen ville dette bli det viktigste verktøyet for å sikre økonomisk planlegging og styring av kommunen. Dette har av forskjellige grunner ikke blitt fulgt opp før i denne planen, 2022-2025.

Gjennom plan- og styringssystemet skal kommuneplanens samfunnsdel realiseres. Med utgangspunkt i vedtatt visjon, mål og strategier utarbeides et fireårig handlingsprogram med konkrete tiltak/handlinger.

Styringsystem for kommunen:

De viktigste dokumentene i styringssystemet er:

- *Den 4-årige Budsjett og økonomiplanen*
- Årlige budsjett og planer for den enkelte tjeneste- og støtteenhet.

Rapportering til politikerne:

- Årsregnskap og rapport der forrige års drift evalueres
- Tertialvise økonomirapporter
- Tilbakemelding på politiske vedtak
- Tilrettelegging for budsjett- og handlingsplanprosessen

Sørreisa kommunes planstrategi 2020-2023:

I kommunestyremøte 10. desember 2020 ble det gjort følgende prioriteringer:

Tabell 1: *Prioriterte planer i planstrategien*

	Planer	Status
1.	Rullering av kommuneplanens arealdel fullføres	Planlegges fullført 2022.
2.	Pågående arbeid med sentrumsplanen fullføres	Planlagt fullført tidlig vår 2022
3.	Følgende planarbeid gjennomføres: Helhetlig klima og miljøplan Temaplan «Leve hele livet» Kommunedelplan for Oppvekst Boligpolitisk plan	Ikke startet arbeidet, men arbeidet vil gis høy prioritet. Under utarbeiding. Legges fram for endelig behandling i kommunestyret i desember 21 Planlagt oppstart 1. kvartal 2022. Planlagt oppstart 1. kvartal 2022
	Øvrige temaplaner som søkes gjennomført i den grad ressurser er tilgjengelig: Fullføring av vedtatte temaplaner Rammeplan kulturskole Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv, inkludert plan for friluftslivets ferdselsåre Næringsplan Trafikksikkerhetsplan, rullering Øvrig planarbeid fra oversikt i kap 6 (innkomne innspill) gjennomføres i forhold til behov og tilgjengelige ressurser.	
Sak 77/20	Oppfølging av Stortingsmelding 152017-2018 Leve hele livet – En kvalitetsreform for eldre. Vedtak: 1. Vedlagte forslag til framdriftsplan, for Sørreisa kommunes videre arbeid med oppfølging av reformen Leve hele livet, vedtas. 2. Kommunestyret ser at for å lykkes i det videre arbeidet må alle kommunale sektorer involveres og bidra inn. For å sikre en helhetlig tilnærming til reformen skal det utarbeides en egen temaplan for Leve hele livet. 3. Planbehovet skal forankres i kommunens planstrategi for 2020-2023.	Framdriftsplan endret noe, med bakgrunn i kapasitet vår 2021. Arbeidet pågår og planen skal være klar til å vedtas i des. 2021. Planbehovet er forankret i kommunens planstrategi

Vi skal gjøre hverdagen bedre – for alle, oppfølging av kommuneplanen.

I økonomiplanen skal kommuneplanens samfunnsdel være gjenspeilet og integrert med sine visjoner, mål og strategier. Sørreisa kommune vedtok Kommuneplanens samfunnsdel 3. mai 2018. Dette er første økonomiplanperiode der kommuneplanens samfunnsdel forsøkes konkretisert i økonomiplan og budsjett. For at kommuneplanlegging skal bli realistisk og relevant bør kommuneplanens samfunnsdel rulleres hvert fjerde år i forbindelse med planstrategiarbeidet og handlingsdelen årlig i forbindelse med behandling av budsjett/økonomiplan.

Visjon og hovedgrep

I Sørreisa kommunes samfunnsdel er følgende vedtatt:

Figur 3: Visjon og hovedmål for Sørreisa kommune

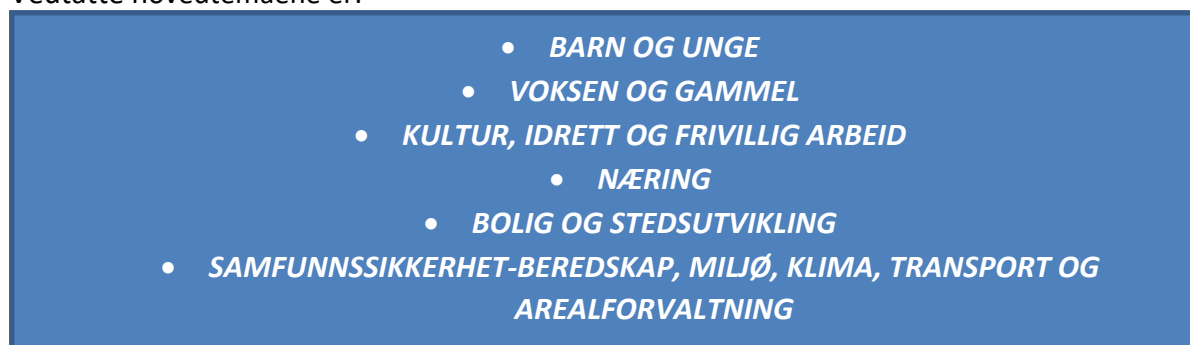
Kommuneplanens samfunnsdel *Vi skal gjøre hverdagen bedre – for alle!* er kommunens strategi for å møte fremtidens utfordringer og er førende for økonomiplanen. Kommuneplanens visjon peker framover og skal samle og inspirere til felles utvikling og endring.

Flere av hovedtemaene med mål og strategier peker på områder som skal ha ekstra oppmerksomhet og ressurser i perioden fram mot 2030.

- Innbyggerne i Sørreisa skal oppleve trygghet og mestring i hverdagen, med et godt arbeidsliv og tilrettelagt aktivitet i et folkehelseperspektiv.
- Sørreisa kommune skal ha fokus på utfordringer knyttet til klimaendringer og miljø hvor alle tar ansvar for å nå de nasjonale klimamålene
- Sørreisa skal være en ren, ryddig og trygg kommune

Vedtatte hovedtemaene er:

Figur 4: Hovedtema i samfunnsplan

Sørreisa kommune ønsker at kommuneplanen skal være et redskap for å skape og utvikle et levende lokalsamfunn og for at kommunens som samfunnsutvikler skal legge til rette for utvikling og økt vekst i folketallet. Det skal legges til rette for Forsvaret og for næringsutvikling i kommunen og i Midt-Tromsregionen, slik at ungdommen kan gjøre utdanningsvalg og komme tilbake til kommunen for å skape sin framtid her.

Innenfor kommunens tjenesteyting fokuserer planen på de langsiktige mål og strategier som de ulike sektorene i kommunen skal styre etter. I stedet for å følge de ulike sektorene er mål og strategier i planen rettet mot sektorovergrepene hovedtema som i større grad ser hele mennesket.

I tillegg har kommunestyret i Sørreisa bestemt at folkehelseperspektivet og stedsutvikling skal inngå i alle områder om gjennomgående tema.

Bærekraftig ressursforvaltning, miljø- og klimaarbeid i Sørreisa.

Om mindre enn ti år skal verden ha nådd FN's bærekraftsmål. Stat, kommuner, organisasjoner, næringsliv og befolkning må mobilisere for å nå disse målene.

Et av satsningsområdene i kommuneplanens samfunnsdel er at Sørreisa kommune skal ha fokus på utfordringer knyttet til klimaendringer og miljø, hvor alle tar ansvar for å nå de nasjonale målene i Parisforpliktelsene. Også Sørreisa kommune har sin plass i et globalt fellesskap, der mennesker, byer og land påvirker hverandre. FN's bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringer og innarbeides derfor i denne planen.

Også Sørreisa kommune påvirkes av langvarige og dyptgripende globale endringer. Disse

endringene legger viktige premisser for kommunens planlegging og utvikling av den kommunale virksomheten. Dette gir utfordringer og muligheter som kommunen må ta tak i. FNs bærekraftsmål gir viktige premisser for bærekraftig samfunnsutvikling i norske kommuner. De bygger på tre dimensjoner, økologisk/miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft som henger sammen og påvirker hverandre:

- Miljømessig bærekraft handler om å utvikle samfunnet innenfor planetens tålegrenser og å redusere tapet av biologisk mangfold. Klimaendringene må reduseres og samtidig må samfunnet tilpasse seg konsekvensene av endringene som allerede pågår.
- Sosial bærekraft handler om å sikre innbyggerne like muligheter til å delta i samfunnet, å investere i gode oppvekst- og levekår, helse, utdanning, likestilling, inkludering og mangfold. Samholdet i samfunnet, tillit, demokrati og opplevd tilhørighet er avgjørende.
- Økonomisk bærekraft handler om ansvarlig forbruk og produksjon, økonomisk vekst med mindre miljøbelastning, samt rettferdig og anstendig arbeid. Bærekraftig utvikling forutsetter at det skapes verdier i lokalsamfunnet som over tid opprettholder et godt velferds- og tjenestetilbud.

FN's bærekraftsmål:

Figur 5: FN's bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Målene består av 17 mål og 169 delmål som skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. Målene deles inn i tre dimensjoner - økonomisk bærekraft, sosial bærekraft og miljømessig bærekraft. Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge fremtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. Bærekraftmålene gjelder for alle land i verden, og regjeringen har forpliktet Norge til å arbeide for å nå målene.

Gjennom "Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023" gir regjeringen tydelige føringer for at kommunene skal legge FNs bærekraftsmål til grunn for samfunns- og arealplanlegging.

FNs bærekraftsmål i Sørreisa kommune

Den fremtidige utviklingen i Sørreisa kommune skal bygge på FNs bærekraftsmål. Vi skal imøtekomme de behovene som finnes i dag, og løse dagens oppgaver uten å redusere mulighetene for kommende generasjoner. Dette er et godt utgangspunkt for å skape gode løsninger lokalt, som også bidrar globalt. Bærekraftmålene hjelper kommunen å løfte blikket.

I dette dokumentet har rådmannen koblet FN's bærekraftsmål til det enkelte hovedtema med mål og strategier. Disse vil i tillegg bli fulgt opp med forslag til tiltak.

Klima, miljø og energi (kilde: Sørreisa kommunes planstrategi)

I Sørreisa kommunes planstrategi er det vedtatt at det i kommunens planer skal tas hensyn til både nasjonale og regionale føringer når det gjelder klima og miljø. Planbehovet skal ifølge plan- og bygningslovens § 1-1 fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

Sørreisa kommune har redusert klimagassutslippene med nesten 40% siden 1991. Dette er over den nasjonale målsetningen om en reduksjon på 30% innen 2020. Innen 2050 må vi dog redusere med minst like mye for å nå nasjonale mål om en reduksjon i utslippene med 80-95%, sammenlignet med 1991. For Sørreisa sin del betyr det at vi skal ned til mellom 670-2680 CO₂-ekvivalenter i løpet av de neste 30 årene.

Pr 2017 bestod veitrafikken for 47.6% av utslippet, etterfulgt av jordbruk med 25.5% og avfall & avløp med 13% av utslippet. Det er i hovedsak personbiler (51.6%) og tunge kjøretøy (33.1%) som står for mesteparten av utslippet av veitrafikken. Sørreisa er en «gjennomfartsåre» og det er stor utpendling til andre kommuner i regionen, samtidig som kollektivtilbudet ikke er særlig godt tilrettelagt. Det vil være behov for å se på regionale tiltak for å redusere persontrafikken inn mot sentrene i Midt-Troms.

Sørreisa kommune skal ta sitt ansvar slik at kommunen møter utfordringene med et positivt fortegn for å skape en bærekraftig utvikling. Dette gjøres bla ved at kommunestyret gjennom dette dokumentet fokuserer på tiltak i tråd med de tre sentrale bærekraftelementene:

Miljømessig bærekraft handler om:

- Helhetlig perspektiv med grønt perspektiv i tjenester, planer og utvikling
- Vi må gjøre grep slik at miljøet rundt oss kan bestå til glede for de som kommer etter oss.
- Klimagassutslippet pga. økt forbruk må reduseres, vi må tilpasse oss klimaendringene, reise annerledes, bruke arealene våre på en bedre måte og verne om naturressursene.

- Et langsiktig perspektiv er viktig – ingen «rovdrift», både ved forvaltning av naturressursene og når det gjelder mennesker og ansatte i organisasjonen. Beredskap for å møte klimaendringene og naturgitte faremomenter

Sosial bærekraft handler om:

- Alle skal oppleve å være en del av Sørreisasamfunnet.
- Sørreisa kommune skal jobbe for å bli en mobbefri kommune
- Sørreisa kommune skal sikre tidlig innsats
- Sørreisa kommune skal legge til rette for boligvekst og utvikling.
- Det handler om å skape gode, helsefremmende omgivelser for mennesker å leve i.
- Målet er å skape mindre forskjeller mellom folk.
- Foreldre må få støtten og oppfølgingen de trenger for å skape trygge omgivelser for barna som bygge morgendagens samfunn.
- Livsfasemål - alle skal ha mulighet til å mestre hverdagen og sitt eget liv

Økonomisk bærekraft handler om:

- Sørreisa kommune må planlegge for en nær fremtid med en betydelig økning i andel eldre og gamle.
- Sørreisa kommune skal satse på velferdsteknologi
- Næringslivet må ha gode rammevilkår for at de skal kunne utvikle nye næringer og at eksisterende næringer kan vokse.
- Så mange som mulig skal være i jobb og kan ta del i arbeidslivet.
- Det er viktig at de som kan og vil får mulighet til å bidra med sine ressurser i lokalsamfunnet.
- Kommunens tjenester må være økonomisk bærekraftig. Det betyr at innbyggerne i størst mulig grad må ta ansvar for å mestre eget liv.
- Sørreisa kommune må tilstrebe en kostnadseffektiv og bærekraftig drift der regnskapsresultatet innfrir vedtatte økonomiske måltall.
- Kommunedirektør må sørge for ressursbesparende innkjøp gjennom etablering av flere rammeavtaler. Anskaffelsene skal være formålstjenlig og kostnadseffektive og ivareta miljø- og klimamessige hensyn.
- Det må også ses på mulige justering av renholdressurser pr. tjenestested gjennom revidering av renholdsplaner.
- Sørreisa kommune må jobbe for å redusere etterslepet av vedlikehold på kommunale bygg.
- Sørreisa kommune må vurdere avhending av uegnet kommunal eiendom for å styrke handlingsrom for investeringer.

Sørreisa kommune har fokus på bærekraftig ressursforvaltning og tilstreber at overnevnte elementer hensyntas i tiltakene som iverksettes innenfor alle hovedområdene og andre områder i handlingsdelen/økonomiplanen.

Status Kommuneplanens handlingsdel

I henhold til vedtatt handlingsdel skulle denne innarbeides i økonomiplanen 2019-2022 første gang. Det ble ikke gjort. Rådmannen har likevel fulgt opp en del av strategiene og vil her gi en statusoppdatering på vedtatte mål og strategier.

1. Barn og unge

samt folkehelsegevinsten av friluftsliv og nærturområder, vil vektlegges.

1.a: MÅL (Slik skal vi ha det) Barn og unge skal ha en trygg og god oppvekst

Strategier (Slik vil vi gjøre det):	Status i arbeidet/ gjennomførte tiltak:	Nye tiltak i økonomiplanperioden:	Kommentarer
Sørreisa skal ha en god helsestasjon, skolehelse- og barnevernstjeneste med oppfølging fra fødsel til voksenliv.	<p>Sørreisa kommune har i tillegg til en godt dimensjonert helsestasjon og skolehelsetjeneste, helsestasjon for ungdom.</p> <p>Kommunens har tilbud om jordmortjenester. Når det gjelder kravet om at jordmor skal tilby heimebesøk til barselkvinner i løpet av første 3 døgn etter hjemreise fra fødestue, gis det per i dag ikke systematisk tilbud om dette. Det gis istedenfor tilbud om oppfølging fra fødestue.t</p> <p>Helsesøstertjenesten og barnevernstjenesten har jobbet systematisk med å implementere tiltaka i handlingsplanen for vold i nære relasjoner. Helsestasjonen og skolehelsetjenesten samarbeider med skole og barnehage rundt temaet forebygging av vold og overgrep.</p> <p>Det er utviklet modell og mandat for interne samhandlingstiltak rundt barn og unge. Modellen iverksettes høst 2021.</p>	Kartlegging av behov og muligheter for nettverks-/likemannstiltak, knyttet til barnevern og skolehelsetjeneste, planlagt gjennomført i 2022.	Tiltakene løses innenfor tildelte rammer.
En felles 1.-10 skole i sentrum skal realiseres.	Endelig vedtak om oppstart bygging ny skole ble fattet i juni 2021. Oppstart høsten 2021.	Planlegging av trafikk- og utearealer rundt skolen starter høsten 2021	Tiltaket er innarbeidet i økonomiplanen.
God kontinuitet i overgang mellom barnehage,	Her er det utarbeidet planer for overganger fra barnehage til skole og SFO og for	Nye planer for overganger i grunnskolen utarbeides	Tiltaket løses innenfor tildelte rammer.

barneskole, ungdomsskole til videregående skole	<p>overganger i grunnskolen. Planer revideres jevnlig.</p> <p>Overgang fra grunnskole til videregående skole i varetas gjennom:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Hospitering på ulike studiesteder og linjer. -Ulike videregående skoler og studieretninger besøker skolen for å presentere sine fag. Her er foreldre invitert sammen med elevene. -Ulike utdanningsmesser. -Besøk i skolen av ulike yrker. -Aktiv bruk av faget utdanningsvalg. - Rådgiving til elever. 	før felles 1-10 skole står ferdig våren 2023.	
<p>Tidlig innsats skal styrkes</p> <p>Tiltaket «Tidlig inn»;</p>	<p>Tiltaket «Tidlig inn» er implementert på hos helsesykepleiere og hos jordmor. Her er det fokus på at konsultasjoner/samtale med gravide/foreldre <i>også</i> skal inneholde tema psykisk helse, rus og vold. Her er det også etablert et tverrfaglig samarbeid med politi og barnehuset</p> <p>Inkluderende barnehage og skolemiljø,</p> <p>Sørreisa er med i nasjonal satsning «Inkluderende barnehage og skolemiljø, der PPT er sentral deltaker. Samarbeid mellom barnehage/skole og PPT der tidlig innsats vektlegges (ressursteam).</p> <p>Forslag til modell for tverrfaglig samarbeidsarenaer for barn og unge er utarbeidet.</p> <p>Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis</p>	<p>Tverrfaglig samarbeidsmodell iverksettes.</p> <p>Fram mot 2025 skal barnehage og skole utarbeide systemer for bedre sammenheng mellom spesialpedagogisk og allmennpedagogisk tilbud og mer inkluderende praksis</p>	<p>Tiltaket løses innenfor tildelte rammer.</p> <p>Tiltaket løses innenfor tildelte rammer.</p> <p>Tiltaket løses innenfor tildelte rammer.</p>
Sørreisa skal gjennom en god grunnskole forebygge frafall i videregående skole.	<p>Skolene jobber kontinuerlig for å skape gode og trygge skolemiljø der elevene skal trives og få gode opplevelser. God veiledning fra skolens rådgiver i søkeprosessen til videregående skole.</p>		Tiltaket løses innenfor tildelte rammer.

Sørreisa skal ha kvalifisert personale og god bemanning i barnehage og skole, med kvalitet på minimum nasjonalt nivå	Skoler og barnehager har de siste årene hatt vansker med å rekruttere nok pedagoger og bruker ufaglærte i noen av pedagogstillingene. Vi mangler en god rekrutteringsstrategi. Vi prøver så langt det er mulig å innfri krav til minimumsbemanning, men sliter i perioder med rekruttering.	Utarbeide en rekrutteringsplan og vurdere tiltak for at vi skal være en attraktiv kommune for lærere/pedagoger.	1.a.1: Rekrutterings- og kompetansehevende tiltak må nok prioriteres gjennom økte rammer i budsjett og økonomiplan.
Ungdom skal ha gode muligheter for arbeidsutprøving og sommerjobber.	Sørreisa kommune er i dialog med blant annet Nav og Inko i forbindelse med arbeidsutprøving. Det er mange ungdommer med sommerjobb i Sørreisa kommune, blant annet innenfor helsesektoren. Kommunen tilbyr årlig sommerjobber til ungdom i kommunens omsorgstjenester. Tjenesten kan også imot personer som har behov for språkpraksis eller arbeidsutprøving. Teknisk har hatt 4 ungdommer ansatt for sommervedlikehold sommeren 2021.		1.a.2: Tiltaket har blitt dekket innenfor tildelte rammer, men stadig strammere økonomiske rammer gjør at færre får tilbud.
Kommunen skal følge KS sin norm for antall læreplasser.	Det er vedtatt i kommunestyret i 2021 at Sørreisa kommune kan ha inntil 7 lærlinger. Lærlingene skal primært ha utdanningsrett. I tillegg kan Sørreisa kommune ha lærlinger som har lønnskostnader dekt fra Nav eller f.eks. fylkeskommunen.		Tiltaket er hensyntatt i budsjett og økonomiplan.
Kommunen skal ha fokus på trafiksikkerheten rundt ny sentrumsskole	Reguleringsplan skole vedtatt i 2020.		Enda ikke avklart eventuelle kostnader for Sørreisa kommune
Barn og unge skal ha trygge skoleveier gjennom satsing på gang- og sykkelveier	I område regulering for sentrum (Sentrumsplanen) er en av planens målsttinger: <i>Planen skal sikre gode, sammenhengende kommunikasjonslinjer som kan stimulere til at flere sykler og går til og fra, og i, sentrum.</i> I forbindelse med utbygging av skolen er det satt av midler til å utarbeide nye trygge trafikkløsninger for avvikling av blant annet skoleskys.	I økonomiplan 2022-2025 er det avsatt 25,2 mill. kr til trafikale løsninger rundt nyskolen	I forbindelse med utbygging av skolen er det satt av midler til å utarbeide nye trygge trafikkløsninger for avvikling av blant annet skoleskys.

Barnehager og skoler skal ha gode uteområder som motiverer til lek og fysisk aktivitet	Det varierer hvor gode uteområder barnehagene og småskolene har, men stort sett er disse tilfredsstillende. Ungdomstrinnet har lite tilfredsstillende uteområde pr i dag, men dette vil bli ivare tatt ved bygging av ny 1-10 skole. Både skoler og barnehager ligger nær fine naturområder som kan benyttes til aktivitet.	I budsjettet for 2022 er det avsatt 0,4 mill. kr til kjøp av lekeapparater til de minste barna i barnehagen.	Ligger ikke noen «friske» penger til disse tiltakene i budsjett og øk.plan.
Sikre barn- og unge god kunnskap om entreprenørskap, eget lokalmiljø og næringslivet, for å bidra til økt trivsel og tilhørighet hos de unge	Skolene har samarbeid med Ungt entreprenørskap. Arbeidslivsfag gir elevene mulighet til å etablere elevbedrifter. Elever får mulighet til å besøke lokalt næringsliv. Dette er tema i ordinær undervisning.		Tiltaket Ungt entreprenørskap ligger inne i budsjett og økonomiplan
Tilbakemeldinger fra tjenestene:			
	Sørreisa skal ha gode barnehager til alle, med godt faglig innhold hvor hvert barn får god oppfølging. Alle som har krav på en barnehageplass ved hovedopptaket får dette. I tillegg har vi løpende opptak ved ledige plasser. På grunn av mye ledig kapasitet de siste årene (synkende barnetall), har vi redusert med 10 barnehageplasser kommende barnehageår. Det jobbes kontinuerlig for å ha et godt faglig innhold. Satsing på Inkluderende barnehage og skolemiljø og ordning med regional kompetanseheving sammen med barnehagene i Senja, i samarbeid med UiT, er to områder vi deltar på.		
1.b: Mål (slik vil vi ha det): Det skal være nulltoleranse for mobbing.			
Strategier (Slik vil vi gjøre det):	Status i arbeidet/ gjennomførte tiltak:	Nye tiltak i økonomiplanperioden:	Kommentarer
Barnehager og skoler skal handle raskt og effektivt dersom det avdekkes mobbesituasjoner	Det er utarbeidet rutiner og handlingsplaner som skal ivareta dette (lovkrav)		Tiltaket dekket innenfor vedtatte rammer.

Alle som jobber i barnehage og skole skal lære mer om hvordan de skal forebygge og håndtere mobbing	Deltakelse i satsningen Inkluderende barnehage og skolemiljø (IBS). Varighet ut 2022. Alle skoler og barnehager deltok også i satsningen i perioden 2018 – 2020.		Tiltaket dekket innenfor vedtatte rammer.
Barn og unge skal involveres i arbeidet for et trygt og godt læringsmiljø uten mobbing	Det jobbes med sosial kompetanse og barns medvirkning både i skole og barnehage. I skolen benyttes ordninger som Jentesnakk og Guttensnakk og trivselsledere . Det utføres samtaler med helsesykepleier i klasser. Det finnes miljøterapeuter som jobber forebyggende både i klasser sammen med elevene og med enkeltelever. Elevmedvirkning i planlegging og evaluering av tiltak. Ansatte er tett på barn og unge i skoler og barnehage for støtte og hjelp. Det arrangeres klassemøter og møter i elevrådet. Samtaler mellom skole, elev og foreldre.		Tiltaket dekket innenfor vedtatte rammer.
Sørreisa skal ha opplegg for kompetanseheving på dette området	Både skoler og barnehager følger opplæringslov og barnehagelov vedr. håndtering av mobbing og krenkelser. Deltakelse i inkluderende barnehage og skolemiljø-satsningen retter seg mot akkurat dette. Denne satsningen innebærer både kompetanseheving og håndtering av mobbing og krenkelser. Vi er ikke i mål, men det jobbes godt. Skolene deltar i kompetanseheving «Tett på – tidlig inn». Barnehagene deltar i kompetanseheving «Språk og musikk»		Udir og Statsforvalteren har en sentral rolle i kompetanseheving for Inkluderende barnehage og skolemiljø. Tiltaket dekket innenfor vedtatte rammer.
1.c: Mål (slik vil vi ha det): Barn og unge skal ha gode fritidstilbud og sosiale møteplasser			
	Status i arbeidet/ gjennomførte tiltak:	Nye tiltak i økonomiplanperioden:	
Sørreisa kommune skal ha en aktiv dialog med sitt ungdomsråd og sikre reel innflytelse i saker som gjelder dem under mottoet «Ungdom vet mest om ungdom»	Ungdomsrådet jobber for at Sørreisa kommune skal være en god kommune for barn og unge å vokse opp i. Ungdomsrådet har møteplan for året og er rådgivende og informasjonsgivende i saker som er viktig for barn og unge.	I økonomiplan er det satt av midler til deltakelse på ungdomsrådskonferansen.	Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer.

Sikre videre satsing på mangfoldig idretts- og kulturtilbud i kommunen	Videreføre samarbeid mellom kommunen og lag, foreninger og frivillighet.	Jobbe videre med Fritidserklæring (et mer formalisert samarbeid mellom kommune og lag/foreninger)	Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer.
Kommunen skal tilrettelegge for fritidsklubb og uorganisert aktivitet	Det jobbes med å etablere uformelle møteplasser for barn og unge, da med ulike aktiviteter på Bølgen. Her samarbeides det bl.a med Frivilligsentralen. Kommunen har tilsyn og vedlikehold av folkehelseparken.	Oppfølging av muligheter for søke midler for Tilrettelegging av Fritidskort for barn og unge. Det er planlagt å gjøre en kartlegging der barn og unge selv svarer ut hva de ønsker med tanke på innhold i en fritidsklubb, slik at kommunen i samarbeid med frivillige kan jobbe med et tilbud.	2.1a.1: Sørreisa kommunes kostnader til Fritidskort må budsjetteres

2. Voksen og gammel

Strategiene i dette temaområdet knyttes opp mot følgende bærekraftsmål:

2.a: Mål (Slik skal vi ha det) Innbyggerne skal oppleve trygghet og mestring i hverdagen, med et godt arbeidsliv og tilrettelagt aktivitet i et folkehelseperspektiv.

Strategier (Slik vil vi gjøre det):	Status i arbeidet/ gjennomførte tiltak:	Nye tiltak i økonomiplanperioden:	Kommentarer
Alle skal kunne bo godt og trygt	Vi har kartlegge behov for boligkonsept som favner behovet hos ulike brukergrupper i hht boligsosial plan.	Utredningsarbeid for å se muligheter for samlokalisering av ulike boformer i Fredlund bygg er planlagt gjennomført i 2022. I planperioden må det arbeides videre med å planlegge hensiktsmessige boliger til ulike brukergrupper med tilretteleggingsbehov.	2.a.2: Må innarbeides i investeringsbudsjett 2.1.3: Må innarbeides i investeringsbudsjett og eventuelt drift.
Sørreisa kommune skal tilrettelegge tjenestene slik at innbyggerne kan ta ansvar og være aktiv i eget liv med sine iboende ressurser, og bo lengst mulig i egen bolig.	Sørreisa kommune har tilbud om forbyggende hjemmebesøk hos hjemmeboende eldre over 80+ Her er tema fall, brann, hjerneslag, hjelpemidler inkl. velferdsteknologi mm Rehabiliteringstjenesten og hjemmetjenesten har iverksatt hverdags-rehabiliteringstiltak for		Planlegges gjennomført innenfor tildelte rammer.

	<p>pasientene som dette er aktuelt for.</p>		
<p>Sørreisa kommune skal legge til rette for utvikling av universelle og tilrettelagte boliger i sentrum</p>	<p>10 nye leiligheter i Stornesveien var planlagt ferdigstilt sommeren 2021</p> <p>Statsforvalteren har opphevet godkjenningen av boligene. Leilighetene kan ikke leies ut før godkjenning foreligger</p>	<p>Arbeidet med å imøtekomme statsforvalterens krav i byggesaken er påbegynt. Saken forventes avklart ved årsskiftet 21/22</p>	<p>2.a.4: Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer, mens eventuelle ytterligere tap på husleie må innarbeides i budsjettet/økonomiplan</p>
<p>Sørreisa kommune skal planlegge for gode tjenester i en framtid med betydelig flere eldre.</p>	<p>Kommunens legekontor og rehabiliteringstjenester mangler nødvendige lokaler og funksjonalitet for hensiktsmessig og effektiv drift.</p> <p>Mulighetsstudie for utvikling av legekantorene gjennomføres i 2021. Videre prosess tas inn i budsjett og investeringsarbeidet høsten 2021.</p> <p>Kostnader vil tas inn i budsjettarbeidet høsten 2021, men er ikke klart ennå. Egen sak legges fram i kommunestyret oktober 21.</p> <p>Det må satses på velferdsteknologi i Sørreisa kommune. Dette omtales nærmere lengre ned i oversikten.</p> <p>At vi lever lengre fører til at flere av oss utvikler demens-sykdom. Dette er krevende for både den som er syk og den som er pårørende. I Sørreisa har vi i dag dagsentertilbud for demente inntil 2 dager per uke, samt et relativt godt utbygd sykehjemtilbud for denne gruppa.</p>	<p>Utbedring og dimensjonering av legekontor. Kostnadsrammen ser per nå ut til å ligge mellom 25 og 30 mill. OBS tallen er ikke kvalitetssikra.</p> <p>Utbedring og dimensjonering av lokaler for rehabilitering skal utredes. Planlagt oppstart på utredningsarbeidet i 2023.</p> <p>Velferdsteknologi må anskaffes og tas i bruk.</p> <p>Det må planlegges for flere boliger til eldre med svært omfattende omsorgsbehov.</p> <p>For å legge til rette for at personer med demenstilbud kan bo i eget hjem så lenge som mulig må pårørendearbeidet styrkes. Vi skal utforme en helhetlig pårørendestrategi for Sørreisa kommune, hvor både kartlegging og bruk av pårørenderessurser, støttebehov, tjenestetilbud og samhandling framgår. Vi skal utarbeide og implementere et kartleggingsverktøy for pårørenderessurser og pårørendebelastning og skal utvikle nye lærings-</p>	<p>2.a.5: Tiltaket må innarbeides i investeringsbudsjettet</p> <p>2.a.6: Tiltaket må eventuelt innarbeides i investeringsbudsjettet</p> <p>2.a.7: Det må settes av midler i både investerings- og driftsbudsjettet til dette tiltaket.</p> <p>Se tiltak 2.a.3.</p>

		og mestrings tjenester for pårørende. Dette arbeidet skal gjennomføres fram mot 2023. Valg av tiltak i strategien kan medføre noen økte kostnader i drift. Dette må evt legges inn i budsjett fra 2024.	
Sørreisa kommune skal fremme folkehelsearbeidet som tema i alle kommunens planer, og utvikle tiltak og fremme vilkårene for friluftsliv for å styrke folkehelse for alle innbyggerne	Arbeidet med temaplan for <i>leve hele livet</i> er godt i gang og det er lagt opp til at planen skal vedtas i løpet av 2021. Tiltak i planen vil omhandle eldre over 65 år og vil ha tiltak knyttet til folkehelse gjennom aktivitet, og gode opplevelser.	Vi skal utvikle en helhetlig og tverrsektoriell strategi med fokus på ernæring, fysisk aktivitet, livsmestring og hverdagsglede for alle aldersgrupper. Arbeidet er planlagt gjennomført i 2025	Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer
Synergiene mellom landbruksnæringa og kommunens behov for velferdstilbud (Inn på tunet) videreføres og styrkes	Helse og omsorgstjenesten samarbeider med inn på tunet aktør og brukere av tjenesten har vært på gårdsbesøk.		Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer
Sørreisa kommune legge til rette for hverdagsmestring og velferdsteknologi i alle livsfaser som ivaretar den enkeltes behov	Vi skal utvikle og til-passe frisklivs-sentralens tilbud slik at den også favner barn og unge. Kommunen skal systematisk ta i bruk velferdsteknologi som et supplement til -og en erstatning for- ordinære helse- og omsorgstjenester. Trygghetsalarm, medisindispensere og sensor-teknologi i helse og omsorgssektoren er planlagte tiltak. Det bør vurderes om perspektivet for målgruppe bør utvides til å omfatte også andre brukergrupper	Utvidelse av frisklivs-sentralens ansvarsområde vil medføre noen økte kostnader. Anslag kr 50 000,- fra og med år 2024.	Se også 2.a.7: Det er tatt høyde for investering til velferdsteknologi både i 2021, 2022 og 2023. Rådet som nå gis fra nasjonalt hold og andre kommuner som har anskaffet utstyr, er at kommunen heller bør leie. Dette må ses på i budsjettsammenheng.
Det skal være gode sosiale møteplasser både i kommunal og privat regi	Per i dag er det i regi av eller i samarbeid med Frivilligsentralen etablert fredagskafe på omsorgssenteret, torsdagskafe psykisk helse, seniorkafe og småbarnskafe	Tilgjengelige møteplasser for seniorer vil være en del av utviklingsarbeidet i fbm. kommunen Leve hele livet satsning.	Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer
Sørreisa kommune vil sammen med frivillige organisasjoner aktivt bidra til å motvirke ensomhet blant eldre	Frivillige lag og foreninger, samt Frivilligsentralen har gjennom mange år bidratt med gode og viktige tiltak for lokalsamfunnet og innbyggerne i kommunen vår. Noe av denne	Kommunens arbeid med å utvikle nye eller endrede tiltak og aktiviteter for eldre, skal videreføres i årene framover. Arbeidet skal skje gjennom dialog med	Inntil eventuelle nye tiltak er avdekket vil dette tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer

	<p>innsatsen skjer i helt egen regi, mens andre tiltak skjer i nært samspill med helse og omsorgs-tjenesten i kommunen.</p> <p>Middagskjøring til hjemmeboende, aktivitetsvenn og en rekke sosiale arrangementer på omsorgssenteret er gode eksempler på de frivillighetens uvurderlige bidrag inn den totale velferdspakken her i Sørreisa.</p> <p>Sommeren/høsten 2021 har frivilligsentralen og omsorgstjenesten hatt samarbeidsprosjektene eldre ut på middag og aktivitetstiltak for å motvirke ensomhet. Disse tiltaka er finansiert av prosjektmidler.</p>	<p>frivilligheten. Tiltaka er tenkt som en del av kommunens Leve hele livet satsning.</p>	
<p>Gjennom god brukermedvirkning skal kommunen utvikle et godt og koordinert samarbeid med frivillige ressurser.</p>		<p>Frivillighetsstrategi skal utvikles i 2022.</p>	<p>Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer</p>
<p>2.b: Mål (Slik skal vi ha det) Sørreisa skal være en attraktiv arbeidsgiver</p>			
<p>Strategier (Slik vil vi gjøre det):</p>	<p>Status i arbeidet/ gjennomførte tiltak:</p>	<p>Nye tiltak i økonomiplanperioden:</p>	<p>Kommentarer</p>
<p>Sørreisa kommune skal være en attraktiv kommune, med en rekrutteringsstrategi som sikrer god kompetanse og kvalitet i kommunens tjenester for innbyggerne</p>	<p>Sørreisa kommune har en overordnet rekrutteringsstrategi vedtatt i 2018.</p>	<p>Dette tiltaket er i tråd med vedtatt planstrategi og skal gis prioritet.</p>	<p>Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer</p>
<p>Kommunen skal ta i bruk seniorpolitiske virkemiddel for å legge til rette for flere arbeidstakere med viktig erfaring og bredde til beste for gode kommunale tjenester</p>	<p>I henhold til seniorplanen, skal det årlig gjennomføres en samtaler med ansatte over 55 år, dette gjøres i medarbeidersamtalen. Seniordager ble avsluttet i juni 2021 etter vedtak i kommunestyret.</p>		<p>Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer</p>
<p>Vi skal ha fokus på forebyggende arbeid for å oppnå lavere andel av uføretrygdede i kommunen.</p>	<p>Det arbeides med forebyggende tiltak for å redusere sykemelding og hindre frafall av ansatte. Sørreisa kommune har et tett samarbeid med Bedriftshelsetjenesten, NAV og arbeidslivssenteret der det er fokus på tiltak og forebygging med målsetting om at ansatte skal være i jobb lengst mulig.</p>		<p>Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer</p>

3. Kultur, idrett og frivillighet

Strategiene i dette temaområdet knyttes opp mot følgende bærekraftsmål:

3.a: MÅL (Slik skal vi ha det) Kommunen skal ha en sentral rolle som veileder og pådriver for kultur og frivilligheten.

Strategier (Slik vil vi gjøre det):	Status i arbeidet/ gjennomførte tiltak:	Nye tiltak i økonomiplanperioden:	Kommentarer
Styrke kultur for samhold og fellesskapet gjennom bruk av mangfoldet av frivillige organisasjoner	Kommunen har samarbeid med frivillige organisasjoner på en rekke områder. De gir også viktige innspill i mange saker, er og uvurderlige samarbeidspartnere for kommunen på kulturfeltet.		Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer
Vektlegge folkehelseperspektivet i satsingen på kultur og friluftsliv	Folkehelseperspektivet er sentralt i kommunens egne aktiviteter og tilbud, og der kommunen er med å tilrettelegge for andre aktørers virksomhet		Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer
Inkludere tilflyttere og innvandrere slik at de blir aktive ressurspersoner i Sørreisasamfunnet	Frivillig arbeid og fritidsaktiviteter er svært viktige arenaer for deltakelse og integrering. Dette blir vektlagt i veiledning av flyktninger. Kommunen jobber aktivt med informasjon om og markedsføring av aktiviteter i egen og andres regi.		Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer
Aktiv dialog med den samiske befolkningen for å ivareta samisk språk og kultur	Samisk kultur ivaretas bl.a gjennom bruk av Gamtofta, f.eks gis det støtte til klassebesøk gjennom Den kulturelle skolesekken. Brekka barnehage har samiske barn og har søkt og fått midler fra Sametinget til å fremme samisk språk og kultur i barnehagen.		Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer
Videreutvikle/utrede bruk av kulturhuset og biblioteklokaler for å møte nye og fremtidsrettede krav Videre satsing på idretts- og svømmehallen, og kulturhuset	Biblioteket har flyttet inn i nyrenoverte, større og mer hensiktsmessige lokaler. Samlokalisering med Frivilligsentral bidrar til at biblioteket kan ivareta rollen om møteplass og arena for arrangementer. Svømmehallen er under renovering med stål basseng og kulturhuset skal få nytt amfi. Oppstart renovering svømmehall 2021. Arbeidet med renovering av svømmehallen er foreløpig satt på vent på grunn av	Midler til etablering av stål basseng og nytt amfi ligger inne i økonomiplanen. Videre plan for svømmehallen fremmes for politisk behandling 2022	Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer 3.a.1: Fullfinansiering av tiltaket må

	manglende helhetsplan og uoversiktlig kostnadsbilde.		innarbeides i økonomiplanen
3.b: MÅL (Slik skal vi ha det) Frivilligheten skal bidra til gode møtesteder og gode opplevelser både sosial og kulturelt			
Strategier (Slik vil vi gjøre det):	Status i arbeidet/ gjennomførte tiltak:	Nye tiltak i økonomiplanperioden:	Kommentarer
Utvikle frivilligsentralen Utvikle et godt samarbeid med de frivillige organisasjonene	Frivilligsentralen er samlokalisert med bibliotek og kulturskole i nye lokaler og deltar i flere utviklingsprosjekter sammen med dem og andre aktører. Kommunen samarbeider med en rekke frivillige organisasjoner på ulike områder; innenfor kultur gjerne i forbindelse med gjennomføring av aktiviteter og arrangementer, f.eks Sommerskole, og «konsertjulegave» og Den kulturelle spaserstokken. Tilrettelegging for friluftsliv er et annet område med utstrakt samarbeid frivillige og kommunen.	Det skal utarbeides en frivillighetsstrategi for Sørreisa kommune i løpet 2022. Gjennom strategiarbeidet skal behov og muligheter for opplæringstilbud til frivillige, lag og foreninger kartlegges, samtidig som vi kartlegger behov og muligheter for utvikling av aktivitetstilbud i regi av frivillige, lag og foreninger. Arbeidet gjennomføres som en del av kommunenes leve hele livet satsning Strategien vil inneholde tiltak, som må påregnes å medføre noen mindre merkostnader. Økonomiske konsekvenser vil følge av strategien og må evt. innarbeides fra budsjettår 2023	3.b.1: Tiltak i fht frivilligstrategien må innarbeides i driftsbudsjett/ økonomiplan
3.c: MÅL (Slik skal vi ha det) Kommunen skal ivareta og utvikle kulturminner			
Strategier (Slik vil vi gjøre det):	Status i arbeidet/ gjennomførte tiltak:	Nye tiltak i økonomiplanperioden:	Kommentarer
<ul style="list-style-type: none"> Kartlegge og verdisette med tanke på å kulturminneplan Utarbeide kulturminneplan Aktivitetsutvikling knyttet til kulturminner kan skje i samarbeid med næringsaktører, frivillige lag og foreninger 	Sørreisa kommune deltok i Troms fylkeskommunes prosjekt Kulturminner i kommunene (KIK) 2014-16 og i den forbindelse ble det utarbeidet et grunnlag for kulturminneplan. Arbeidet ble lagt på is pga. mangel på kompetanse og ressurser på området. Midt-Troms museum og Sørreisa historielag er naturlige samarbeidspartnere om arbeidet med planen tas opp igjen. Sørreisa O-lag har også initiert samarbeid om et kulturminnekart, som et formidlingstiltak overfor publikum. Tiltak: Starte arbeidet med en kulturminneplan.		Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer

4. Næring

Strategiene i dette temaområdet knyttes opp mot følgende bærekraftsmål:

4.a: Mål (slik skal vi ha det) Kommunen skal være en aktiv tilrettelegger for næringslivet, både lokalt og regionalt.

Strategier (Slik vil vi gjøre det):	Status i arbeidet/ gjennomførte tiltak:	Nye tiltak i økonomiplanperioden:	Kommentarer
Motivere til utvikling i næringslivet og legge til rette for videre utvikling av vekstnæringene sjømat og reiseliv lokalt og regionalt	Kommunene i Midt-Troms har utarbeidet felles regional næringsplan 2018-2022.	Regional næringsplan for Midt-Troms revideres. Sørreisa kommune inngår i nytt felles destinasjonsselskap sammen med Dyrøy, Målselv og Senja.	Revidering av regional næringsplan finansieres med eksterne midler. Kommunens andel er egeninnsats og løses innenfor tildelte ramme. 4.a.1: Sørreisa kommune er med i utredning av mulig felles destinasjonsselskap for Midt-Troms kommunene. Dette tiltaket forutsetter at det settes av midler til tiltaket i økonomiplanen
Satse på tiltak som genererer synergier mellom primærnæringene, handels- og entreprenørnæringen og reiselivsaktører			
Markedsføre arbeidsregionen aktivt overfor unge	Deltakelse på Karrieredagen i regi av UiT der Midt-Troms regionen markedsføres for studentene. (Monica)		Tiltaket løses innenfor tildelte ramme.
Aktivt jobbe for en bedre utvikling av Sørreisa sentrum og tiltak som øker attraktiviteten for Sørreisa som reise mål	Utarbeidelse av områderegulering av sentrum (sentrumsplan) er godt i gang.		Tiltaket er finansiert.
Tilrettelegge for standardheving på infrastruktur som havn og transportveger, også kommunale, og sikre og videreutvikle gode næringsarealer	Oppgradering og sertifisering/godkjenning av industri kai Øyjordnes forventes ferdig høsten 2021 Kommunen har bidratt i arbeidet med å styrke oljevernberedskapen Gottersjordneset industriområde	Tilrettelegge for alle typer næringsarealer i arealplanen.	Tiltaket er innarbeidet i økonomidokumentet

Bidra til videreutvikling i primærnæringene og styrke drifta av kulturlandskapet		Det utarbeides en interkommunal temaplan for landbruk i Midt-Troms	Tiltaket med eksterne midler. Kommunens andel er egeninnsats og løses innenfor tildelte ramme.
Bidra til at det opprettes langsiktige skriftlige leieavtaler for landbruksnæringa, og at andelen «eiejord» kan økes for aktive bruk			
Stimulere til nyetableringer og innovasjon i eksisterende næringer			

4.b: Mål (slik skal vi ha det) Kommunen skal ha kompetente arbeidstakere både innenfor næringsliv og privat og offentlig tjeneste

Strategier (Slik vil vi gjøre det):	Status i arbeidet/ gjennomførte tiltak:	Nye tiltak i økonomiplanperioden:	Kommentarer
Aktiv satsing på læreplasser	Kommunestyret har gjort et vedtak om at Sørreisa kommune kan ha inntil 7 lærlinger. Sørreisa kommune har et mål om årlig å ha 7 lærlinger.		Tiltaket er dekket i budsjett og økonomiplan.
Motivere til utvikling og kompetanseheving i næringslivet			
Markedsføre regionen for ungdomsskoletrinn	Her ønsker Helse, i samarbeid med ungdomsskolen, og tilby inntil åtte 9-10 kl. sommerjobb som kost- og aktivitetsvert ved sykehjemmet sommeren 2022. Ønske om å formalisere samarbeid med 131 Luftving med sikte på å markedsføre og rekruttere lokal ungdom til utdanning og jobb innenfor K og V.		4.b.1: Tjenesten vil søke midler for å få inndekning for lønnsutgifter her, men det må påregnes en «egeninnsats» fra kommunen på inntil 40 – 50 % av faktiske lønnsutgifter. Dette vil koste kommunen opp mot kr. 150 000. Henger for så vidt sammen med tiltak rekruttering over.
Motivere for bedre utnyttelse av den teknologiske utviklingen og de digitale plattformene	Sørreisa kommune er i dialog med Balsfjord og Målselv kommune om mulig interkommunalt samarbeid om IKT-tjenester. Sørreisa kommune har et godt utbygd fibernett som legger til rette for at private, næringsliv og det offentlige har gode forutsetninger for å ta i bruk/nyttiggjøre digitale plattformer.	For å legge til rette for at kommunen skal ha sikre digitale tjenester, utnytte den teknologiske utviklingen og være i stand til å gjennomføre digitaliseringsstrategien er det nødvendig å inngå i et interkommunalt samarbeid om IKT-tjenester. Gjennom areaplanlegging legge til rette for infrastruktur i forbindelse med «det grønne skiftet», eksempelvis utbygging av ladestaasjoner	Tiltaket må innarbeides i økonomiplanen. Kostnadsrammen vil bli klar i forbindelse med pågående prosess.

5. Bolig og stedsutvikling

Strategiene i dette temaområdet knyttes opp mot følgende bærekraftsmål:

5.a: Mål (slik skal vi ha det) Kommunen skal satse på sentrumsutvikling og sentrumsnær boligutvikling

Strategier (Slik vil vi gjøre det):	Status i arbeidet/ gjennomførte tiltak:	Nye tiltak i økonomiplanperioden:	Kommentarer
Sørreisa kommune skal planlegge og sikre arealer som gir Sørreisa sentrum bedre utviklingsmuligheter; avgrensinga for «sentrum» skal defineres.	Sørreisa kommune har over lang tid hatt utfordringer med å rekruttere og beholde kompetanse innenfor planområdet. Sørreisa inngår i en felles utredning om mulig interkommunalt plankontor med sikte på å få på plass et kompetent fagmiljø og tilstrekkelig kapasitet til kommunens planprosesser. Det vises til sak 21/2018 for kommunestyrets behandling av kommunens deltakelse i utredningsarbeidet. Arbeid med områdeplan sentrum og kommuneplanens arealdel forventes å kunne ferdigstilles medio 2022. I disse planen satses det på utvikling av Sørreisa sentrum, fortetting, ha nok og riktig bolig- og næringsareal, samt ivaretagelse av arealkrevende næringer og natur/kultur/miljø verdier.	Sørreisa kommune bør inngå i et samarbeid om interkommunalt plankontor for å sikre kompetanse og kapasitet til å utarbeide kommunens planer i hht Plan og bygningsloven Ferdigstilling av planene betinger fullfinansiering av gjenstående arbeider	5.a.1: Tiltaket må innarbeides i økonomiplanen. Kostnadsrammen vil bli klar i forbindelse med pågående prosess
Sørreisa kommune skal, både som egen aktør, og gjennom tilrettelegging og i samarbeid med private aktører, sikre et bredt og tilstrekkelig botilbud som treffer de ulike målgruppene.	Det er politisk vedtatt å inngå utbyggingsavtaler, men dette er ikke gjennomført.	Tidligere vedtak om å inngå utbyggingsavtaler er vurdert å ikke ha tilstrekkelig juridisk dekning.	Tiltak: Ny politisk sak.
Utarbeide en boligpolitisk plan	Det er et prioritert tiltak vedtatt i Sørreisa kommunes planstrategi.	Det skal utarbeides en boligpolitisk plan, som kan vedtas av kommunestyret i 2022.	Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer.
Sørreisa kommune skal være en aktør i sentrumsutviklinga og bidra til økt aktivitet	I sentrumsplanen er det satset på utvikling av Sørreisa sentrum, fortetting, ha nok og riktig bolig- og næringsareal, samt ivaretagelse av arealkrevende næringer og natur/kultur/miljø verdier.	Digitaliseringsprosess for saksbehandling innenfor areal, byggesak og miljø påbegynnes i løpet av 2021. Oppstart og arbeid med kommunedel planer i	5.a.2: Digitalisering av tekniske tjenester krever at det settes av penger til både investering og drift

		henhold til vedtatt planstrategi Interkommunalt plankontor	
5.b: Mål (slik skal vi ha det) Sørreisa skal ha ett godt og bredt tilbud for møte- og aktivitetsplasser for de ulike bolig- og oppvekstområdene			
Strategier (Slik vil vi gjøre det):	Status i arbeidet/ gjennomførte tiltak:	Nye tiltak i økonomiplanperioden:	Kommentarer
Satse på møteplasser som kultur- og grendehus, uteområder og tilrettelegging som fremmer folkehelse, samholdighet og fysisk aktivitet			
Universell utforming, god byggeskikk og estetikk skal vektlegges i dette arbeidet			
Universell utforming skal bidra til å utvikle et velfungerende lokalsamfunn, der alle innbyggere sikres en likeverdig mulighet for aktiv deltakelse på alle samfunnsområder		Sørreisa kommune skal bli et aldersvennlig lokalsamfunn. Dette innebærer: - aldersvennlig medvirkning - tilgjengelige uteområder og et kommunesentrum som sikrer at man kan nå hverdagstjenester til fots og på sykkel - universell utforming -tilgjengelige transportordninger - legge til rette for samfunnsdeltakelse - bærekraftige boligløsninger Utviklingen av planverk opp mot et aldersvennlig lokalsamfunnsplan vil kunne løses innenfor tildelte rammer. Når det gjelder kostnader knyttet til konkrete tiltak for å nå målsettingene knytta til å bli en aldersvennlig kommune, vil avhenge av hva slags tiltak som legges inn i en slik plan. Det må etterhvert påregnes noe utgifter knyttet til utvikling av et tilgjengelig sentrum, boligløsninger og transportløsninger.	Her må det enkelte tiltak tas i budsjett og økonomiplan etter som planen skrider fram.

6. Samfunnssikkerhet – beredskap, miljø, klima, transport og arealforvaltning

Strategiene i dette temaområdet knyttes opp mot følgende bærekraftsmål:

6.a: Mål (slik skal vi ha det) Sørreisa er en ren, ryddig og trygg kommune

Strategier (Slik vil vi gjøre det):	Status i arbeidet/ gjennomførte tiltak:	Nye tiltak i økonomiplanperioden:	Kommentarer
Sørreisa kommune skal skape gode holdninger for å ivareta naturen	Sørreisa må gjøre grep slik at miljøet rundt oss kan bestå til glede for de som kommer etter oss. Det har vært gjennomført runder med strandrydding.		Tiltaket dekkes innenfor tildelte rammer
Vi skal bidra til å redusere plastsøppel i havet gjennom opprydding av strandsonen. Motto: «Ikke hiv på havet»	Her deltar barnehager og flere skoleklasser årlig med rydding i strandsonen og fokus på miljø.		Tiltaket dekkes innenfor tildelte ramme
I naturområder med høy bruk skal det legges til rette for god søppelhåndtering, bedre merking og nødvendige toalettløsninger			6.a.1: tiltak må innarbeides i budsjett og økonomiplan
Sørreisa skal ha en god og oppdatert ROS-analyse	Gjeldene ROS analysen er fra 2016, oppstart med ny ROS startet i 2020, men satt på vent grunnet pandemien. Oppgradering/oppdatering fullføres høsten 2021/ vår 2022. ROS analysen fra Totalforsvarsprosjektet, må inngå i dette arbeidet. ROS analyse for helse- og sosial beredskap, skal gjennomføres sammen med helhetlig ROS.		Tiltaket dekkes innenfor tildelte ramme
Skal ha gode renovasjonsordninger og infrastruktur for vann og avløp	Kartlegging av spredte avløp i hele kommunen er gjennomført	Utarbeide planer for forsvarlig håndtering av spredte avløp	Tiltaket dekkes innenfor tildelte ramme

6.b: Mål (slik skal vi ha det) Sørreisa kommune skal ha fokus på utfordringer knyttet til klimaendringer og miljø, hvor alle tar ansvar for å nå de nasjonale klimamålene i Parisforpliktelsene.

Strategier (Slik vil vi gjøre det):	Status i arbeidet/ gjennomførte tiltak:	Nye tiltak i økonomiplanperioden:	Kommentarer
Vi skal ha en god og samordnet arealplanlegging for redusert klimautslipp	Dette skal hensyntas i arbeidet med ny arealdel.		Tiltaket er finansiert og innarbeidet i budsjett og økonomiplan
Vi skal ta hensyn til klimaendringer ved etablering av nye boligområder og infrastruktur	ROS med oppfølgingsplan fra 2016, godkjent av kommunestyret i 2016. Hadde flere punkter som skulle følges opp, et av dem	Arbeidet med ny klimaplan starter opp høsten 2021	Arbeidet med ny plan gjennomføres innenfor tildelte rammer

	<p>dreide seg om å få kartlagt de områdene i kommunen som kan være mulig for å utløse eventuelt Kvikkleieskred/ras. I dag finnes det ikke en slik oversikt, men vi vet at kommunen inngår i et aktsomhetsområde. Viktig at dette arbeidet blir tatt tak i. Ansvaret for oppfølgingen er satt til enhetsleder teknisk.</p> <p>Grunnundersøkelser gjennomføres høsten 2021 i forbindelse med arbeidet med sentrumsplanen</p>		
Ta i bruk miljøvennlige og egnede tekniske/digitale løsninger for styring av kommunens energiforbruk i bygg og lokal transport	Blir ivare tatt i kommunens nye bygningsmasse.	<i>Se kommentarer under digitalisering og velferdsteknologi</i>	6.b.1: Må innarbeides i budsjett og økonomiplan
Sørreisa kommune skal holde seg oppdatert på ny forskning og kunnskap innenfor klima, miljø, beredskap og sikkerhet.	Brann med brannvesenet er en av aktørene i forhold til beredskap og sikkerhet i kommunen. Det er viktig at brannvesenet har kvalifisert personell til å løse de pålagte oppgaven vi er satt til å løse. Derfor er det viktig at det lages en rullerende opplæringsplan som er forankret i budsjettet. DSB har krav til utdanning i forhold til roller i et brannvesen.	Dette skal tas hensyn til i ny klimaplan	Arbeidet med ny plan gjennomføres innenfor tildelte rammer
Sørreisa skal satse på gode og trygge gang- og sykkelstier			Se tidligere kommentarer
Vi skal legge til rette for ladestasjon for elbil	En ladestasjon er etablert og flere vil bli etablert ved parkering på ny skole.		Tiltaket må innarbeides i budsjett og økonomiplan

Helse- og omsorgsplan i Sørreisa kommune 2019-2030.

Sørreisa kommunestyret vedtok 20. juni 2019 Helse og omsorgsplan for Sørreisa kommune 2019-2030. Planen er definert som en temaplan. Heller ikke denne planen er forelagt kommunestyret for rullering. Rådmannen velger nå å ta med handlingsdelen i dette dokumentet for statusoppdatering til kommunestyret samt rullering av planen.

Helse- og omsorgsplanens handlingsprogram

Strategier	Tiltak	Økonomi	Kommentarer
<p>Samspill med pårørende og frivillige</p> <p>Sørreisa kommune skal utvikle og legge til rette for en helhetlig pårørendestrategi. Denne skal verdsette og styrke det viktige</p>	Vi skal utforme en helhetlig pårørendestrategi for Sørreisa kommune, hvor både kartlegging og bruk av pårørenderessurser, støttebehov, tjenestetilbud og samhandling framgår.	Strategien vil inneholde tiltak, som må påregnes å medføre noe merkostnader. Økonomiske konsekvenser vil følge av	Arbeidet er planlagt gjennomført i 2022.

Strategier	Tiltak	Økonomi	Kommentarer
omsorgsarbeidet som ytes av brukernes nettverk og bygge opp under brukernes egenmestring. *)	<p>Vi skal utarbeide og implementere et kartleggingsverktøy for pårønderessurser og pårønderbelastning</p> <p>Vi skal utvikle nye lærings- og mestringstjenester for pårørende</p> <p>Vi skal kartlegge behov og muligheter for pårørende nettverk/ likepersonstiltak</p> <p>Vi skal kartlegge behov og muligheter for nye tjenestetilbud til pårørende</p>	<p>strategien og må evt. innarbeides fra budsjettår 2023.</p> <p>Løses innenfor tildelte ramme.</p> <p>Igangsetting av nye lærings og mestringstjenester må påregnes å medføre noe merkostnader.</p> <p>Økonomiske konsekvenser vil følge av strategien og må evt. innarbeides fra budsjettår 2024.</p> <p>Løses innenfor tildelte ramme.</p> <p>Løses innenfor tildelte ramme.</p>	<p>Arbeidet er i gang og planlegges slutført i 2021.</p> <p>Per i dag har vi tiltak innenfor demensomsorgen. Det har også vært forsøkt tiltak på psykisk helseområde, men interessen fra pårørende har ikke vært tilstede. Utvikling av nye områder for lærings- og mestringstjenester til pårørende planlegges igangsatt i 2023.</p> <p>Planlagt oppstart i 2021 og slutført i 2022. Arbeidet skal danne grunnlag for utvikling av pårørendestrategi og lærings og mestringstjenester til pårørende.</p> <p>Planlagt oppstart i 2021 og slutført i 2022. Arbeidet skal danne grunnlag for utvikling av pårørendestrategi og lærings og mestringstjenester til pårørende.</p>
Gjennom god brukermedvirkning skal kommunen utvikle et godt og koordinert samarbeid med frivillige ressurser.	<p>Vi skal utvikle en helhetlig strategi for kommunalt samarbeid med lag, foreninger og frivilligsentral.</p> <p>Vi skal kartlegge behov og muligheter for opplæringstilbud til frivillige, lag og foreninger</p> <p>Vi skal kartlegge behov og muligheter for nye aktivitetstilbud i regi av frivillige, lag og foreninger</p>	<p>Gjelder alle delområdene her.</p> <p>Strategien vil inneholde tiltak, som må påregnes å medføre noen mindre merkostnader.</p> <p>Økonomiske konsekvenser vil følge av strategien og må evt. innarbeides fra budsjettår 2023.</p>	<p>Gjelder alle delområdene her.</p> <p>Arbeidet gjennomføres som en del av leve hele livet satsningen. Temaplan Leve hele livet skal etter planen vedtas i løpet av 2021. Endelig strategi tenkes utarbeidet i løpet av 2022.</p>
Tidlig ute med tilrettelegging og gode tiltak Sørreisa skal ha en god helsestasjon, skolehelse- og barneverntjeneste med oppfølging fra fødsel til voksenliv	<p>Vi skal ta i bruk BedreTverrfagligInnsats- modellen, som sikrer helhetlig innsats på et tidlig tidspunkt, samordning og medvirkning både på system- og på individnivå</p>		<p>Sørreisa kommune har besluttet å ikke innføre BTI-modell per nå. Tiltaket er derfor ikke aktuelt.</p>

Strategier	Tiltak	Økonomi	Kommentarer
	Vi skal avklare behov -og mandat for interne samhandlingstiltak rundt barn og unge	Løses innenfor tildelte ramme	Forslag til modell og mandat for internt samarbeid rundt barn og unge er på plass. Endelig beslutning og iverksetting gjennomføres høst 2021.
	Vi skal kartlegge behov og muligheter for nettverks-/ likemannstiltak	Løses innenfor tildelte ramme	I hovedsak knyttet til skolehelsetjeneste og barnevern. Arbeidet er planlagt gjennomført i 2022.
Sørreisa kommune skal bidra til at innbyggerne kan leve et liv uten vold *)	Vi skal tilby skole og barnehage et årlig samarbeid, om tema forebygging av vold og overgrep	Løses innenfor tildelte ramme.	Gjelder skolehelsetjenesten og er igangsatt.
	Vi skal implementere handlingsplan for vold i nære relasjoner i tjenesten - og bekjentgjøre den i befolkningen	Løses innenfor tildelte ramme	Avdelingene har allerede gjort et systematisk arbeid i forhold til implementeringen. Arbeidet fortsetter. I løpet av 2021 skal arbeidet med å bekjentgjøre planen for befolkningen starte.
Sørreisa kommune skal ha et helhetlig fokus på å forebygge og utsette forverrelse av skade og sykdom hos innbyggerne *)	Vi skal utvikle og tilpasse frisklivssentralens tilbud slik at den favner barn og unge	Igangsetting av tiltak for barn og unge må påregnes å medføre noe merkostnader. Økonomiske konsekvenser vil følge av politisk valgte tiltak og må evt. innarbeides fra budsjettår 2024.	Arbeidet med planleggingen er planlagt igangsatt 2023.
	Vi skal utvikle en helhetlig og tverrsektoriell strategi med fokus på ernæring, fysisk aktivitet, livsmestring og hverdagsglede for alle aldersgrupper.	Strategien kan komme til å inneholde tiltak, som må påregnes å medføre noen mindre merkostnader. Økonomiske konsekvenser vil følge av strategien og må evt. innarbeides fra budsjettår 2025.	Arbeidet er planlagt gjennomført i 2024.
	Vi skal videreutvikle forbyggende hjemmebesøk for hjemmeboende eldre	Løses innenfor tildelt ramme.	Det ble gjort tilpasninger og endringer i fht. hjemmebesøk i 2019. Ny evaluering og tilpassing av innholdet er planlagt gjennomført i 2023.
Tjenester fortrinnsvis der folk bor	Vi skal videreutvikle modell for familie- og nettverksarbeid rundt brukerne	Tenkes løst innenfor tildelt ramme.	Arbeidet er planlagt igangsatt i 2025.
Sørreisa kommune skal tilrettelegge tjenestene slik at innbyggerne kan ta ansvar og være aktiv i eget liv med sine iboende ressurser, og	Vi skal iverksette hverdagsrehabiliterings-tiltak	Tenkes løst innenfor tildelt ramme.	Arbeidet ble igangsatt så smått i 2020. Etter korona ble det stopp i arbeidet. Arbeidet tenkes gjenopptatt høsten 2021.

Strategier	Tiltak	Økonomi	Kommentarer
bo lengst mulig i egen bolig.			Reduserte ressurser innenfor hjemmetjenesten hemmer både farta på utviklingsarbeidet og gjennomføringskapasiteten på området.
Sørreisa kommune legger til rette for hverdagsmestring og velferdsteknologi i alle livsfaser som ivaretar den enkeltes behov	Vi skal ta i bruk velferdsteknologiske løsninger for å trygge og støtte opp under den enkeltes egenmestring	Det er tatt høyde for investering både i 2021, 2022 og 2023. Kommunen har nå gått bort fra å kjøpe og heller gått over til leie. Dette må ses på i budsjettsammenheng. Hvordan skal det løses budsjetteknisk og hvilken betydning får dette.	Arbeidet her er i gang. Lokalt arbeid styrkes fra sommeren og utover. De første anskaffelsene tenkes gjort høsten 2021.
Sørreisa kommune skal planlegge for gode tjenester i en fremtid med betydelig flere eldre	Vi må dimensjonere lokalene for drift av legetjenester m/ tilleggsfunksjoner Vi må dimensjonere lokaler for rehabiliteringstjenester	Kostnadsoverslag skal være ferdig til aug. 2021 og vil tas inn i budsjett og investerings arbeidet høsten 2021. Kostnader vil tas inn i budsjettarbeidet høsten 2023.	Er i gang med planleggingsprosjekt for utvikling av legekontor. Arbeidet er utsatt. Planlagt gjennomført 2023.
Alle skal kunne bo godt og trygt	Vi skal kartlegge behov og muligheter for responscenter velferdsteknologiske løsninger Vi skal kartlegge behov for boligkonsept som favner behovet hos ulike brukergrupper i hht boligsosial plan	Ikke aktuelt.	Behov ikke tilstede. Kartlegging og framskriving av behov er gjennomført (mai 2020).
Mestring og livskvalitet Sørreisa kommune skal tilrettelegge tjenestene slik at innbyggerne kan ta ansvar og være aktiv i eget liv med sine iboende ressurser, og bo lengst mulig i egen bolig.	Vi skal utvikle lærings- og mestringstjenester, bla <ul style="list-style-type: none"> ➢ Aldring og alderdom ➢ Velferdsteknolog ➢ Rusmiddelmisbruk ➢ Psykisk helse ➢ Demens Vi skal utvikle folkeopplysningsarbeid rundt ulike tema, muligheter og tiltak, bla <ul style="list-style-type: none"> ➢ egenmestring ➢ Vold og overgrep ➢ Rusmiddelmisbruk ➢ Psykisk helse ➢ Velferdsteknologi Vi skal kartlegge behov og muligheter for arbeidsrelatert aktivitet for ulike grupper og nivå – initiere nye tiltak	Igangsetting av nye lærings og mestringstjenester må påregnes å medføre noe merkostnader. Økonomiske konsekvenser vil følge av strategien og må evt. innarbeides fra budsjettår 2025. Løses innenfor tildelt ramme Løses innenfor tildelt ramme.	Arbeidet er utsatt. Utviklingsarbeidet planlagt igangsatt fra 2024. Oppstart høsten 2021. Planlagt oppstart 2026.
Det skal være gode sosiale møteplasser i	Vi skal kartlegge suksesskriterier for hva som hemmer og fremmer sosiale møtearenaer for alle aldersgrupper	Løses innenfor tildelt ramme.	Arbeidet gjennomføres som en del av leve hele livet satsningen. Temaplan Leve

Strategier	Tiltak	Økonomi	Kommentarer
kommunal og privat regi			hele livet skal etter planen vedtas i løpet av 2021. Endelig strategi tenkes utarbeidet i løpet av 2022.
Sørreisa kommune skal følge opp regjeringas strategi for et aldersvennlig samfunn <i>Flere år- flere muligheter *)</i>	Vi skal utvikle en helhetlig og tverrsektoriell kommunal plan for oppfølging av strategien.	Løses innenfor tildelt ramme.	Arbeidet gjennomføres som en del av leve hele livet satsningen. Temaplan Leve hele livet skal etter planen vedtas i løpet av 2021. Endelig strategi tenkes utarbeidet i løpet av 2022.
Samhandling rundt pasientforløp Vi skal utvikle –og ta i bruk modell for samarbeid mellom de kommunale helsetjenestene – og/eller spesialisthelsetjenesten for oppfølging av kronisk syke pasienter og pasienter med store –og sammensatte behov. *)	Vi skal implementere nyutviklet kartleggingsverktøy, samt evaluere og videreutvikle dette Vi skal utvikle og implementere rutinebeskrivelse for samhandling mellom aktørene <ul style="list-style-type: none"> ➢ Pårørende/nettverk ➢ Interne samarbeidsparter ➢ Eksterne samarbeidsparter ➢ Koordinerende enhet -system Vi skal videreutvikle og implementere rutiner for dokumentasjon av helsehjelp	Løses innenfor tildelt ramme. Løses innenfor tildelt ramme. Løses innenfor tildelt ramme.	Kartleggingsskjema er utarbeidet og tatt i bruk. Arbeidet med dette er igang. Hatt en koronapause, men er nå startet opp igjen. Arbeidet med dette er igang. Hatt en koronapause, men er nå startet opp igjen.
Vi skal ha ei foroverlent koordinerende enhet, som bidrar til at de kommunale helse- og omsorgstjeneste kan gi helhetlige og samordna rehabiliterings- og habiliteringstjenester der bruker bor. *)	Vi skal utforme og implementere tjenestebeskrivelse for koordinerende enhet i Sørreisa kommune Vi skal systematisk kartlegge behov og muligheter for ulike kompetanseteam i helse- og omsorgstjenesten	Løses innenfor tildelt ramme. Løses innenfor tildelt ramme.	Arbeidet er gjennomført. Arbeidet er utsatt. Planlagt gjennomført i 2022.
Pasientsikkerhet og brukervedvirkning Sørreisa kommune skal jobbe systematisk med kvalitetsforbedring og pasient- og brukersikkerhet i helse- og omsorgstjenesten. *)	Vi skal ta i bruk <i>i trygge hender 24-7</i> : <ul style="list-style-type: none"> ➢ Tiltakspakke for tidlig oppdagelse av forverret tilstand ➢ Tiltakspakke for ledelse av pasientsikkerhet Vi skal utvikle rutiner for informasjon til pasient/ bruker og pårørende ved påført skade eller død, som følge av alvorlig feilbehandling i kommunehelsetjenesten.	Løses innenfor tildelt ramme.	Planlagt å gå i gang med «ledelse av pasientsikkerhet» høsten 2021. Ikke tatt beslutning ennå om «oppdagelse av forverret tilstand». Blir enten høsten 2021 eller i 2022. Arbeidet er gjennomført.

Strategier	Tiltak	Økonomi	Kommentarer
Sørreisa kommune skal tilrettelegge tjenestene slik at innbyggerne kan ta ansvar og være aktiv i eget liv med sine iboende ressurser, og bo lengst mulig i egen bolig.	<p>Vi skal utvikle rutiner for systematiske bruker og pårørende samtaler som sikrer at disse får nødvendig og tilpassa informasjon om egen situasjon, slik t de kan delta aktivt i planleggingen rundt eget tjenestetilbud.</p> <p>Vi skal videreutvikle rutiner og praksis rundt ivaretagelse av barn som pårørende</p> <p>Vi skal kartlegge behov for ulike brukerråd og legge til rette for samarbeid</p>	<p>Løses innenfor tildelt ramme.</p> <p>Løses innenfor tildelt ramme.</p>	<p>Arbeidet utsatt. Planlagt gjennomført i 2022.</p> <p>Arbeidet er gjennomført.</p> <p>Planlagt gjennomført 2025.</p>
Ledelse, rekruttering og kompetanse Sørreisa kommune skal være en attraktiv kommune, med en rekrutteringsstrategi som sikrer god kompetanse og kvalitet i kommunens tjenester for innbyggerne.	<p>Vi skal revidere kompetanseplan for helse- og omsorgstjenesten og handlingsplan skal utarbeides</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ samtale som verktøy ➤ egenmestring ➤ samhandling ➤ teknologi <p>Vi skal beskrive helse- og omsorgstjenestens rekrutteringsutfordringer nærmere og dette kal inngå i kunnskapsgrunnlaget for kommunens rekrutteringsplan</p>	<p>Løses innenfor tildelt ramme.</p> <p>Løses innenfor tildelt ramme.</p>	<p>Arbeidet utsatt. Planlagt gjennomført i 2022.</p> <p>Arbeidet utsatt. Planlagt gjennomført i 2022.</p>
Sørreisa kommune skal ha ledere med rett kompetanse og forutsetninger på plass for å utvikle tjenestene i forhold til stadige krav om endring og fornying. *)	<p>Vi skal legge til rette for kompetanseheving som skal styrke lederens endringskompetanse</p> <p>Vi skal gjennomføre omorganiseringsprosesser i kommunen, hvor ledernivåene i tjenestene skal vurderes med tanke på kontrollspenn, innovasjonskrav og støttestrukturer.</p>	usikkert	<p>Planlagt gjennomført som en lederutviklingsattsning for alle kommunen sektorer. Skulle gjennomføres i 2020, men ble utsatt med bakgrunn i koronasituasjonen. Ikke planlagt når. Arbeidet er gjennomført.</p>
Innovasjon og teknologi Sørreisa kommune skal planlegge for gode tjenester inn i en fremtid med betydelig flere eldre.	<p>Vi skal utvikle tjenestetilbudene jennom dialog med befolkningen, hvor behov og ønsker kartlegges.</p> <p>Vi skal systematisk ta i bruk velferdsteknologi som et supplement til -og en erstatning for ordinære helse- og omsorgstjenester</p> <p>Vi skal utforme tjenestebeskrivelser og serviceerklæringer for de ulike tjenesteområdene</p>	<p>Løses innenfor tildelt ramme.</p> <p>Digital brukerdiallog vil medføre merkostnader og må inngå som en del av digitaliseringsstrategien.</p> <p>Omtalt tidligere Løses innenfor tildelt ramme.</p>	<p>Bruker-/folkemøter med ulike temaer har vært gjennomført. Systematikk rundt dette mangler og vi har per i dag ikke mulighet for digital brukerdiallog. Oppstart i anskaffelser fra høsten 2021.</p> <p>Arbeidet pågår.</p>
Sørreisa kommune skal legge til rette for hverdagsmestring og velferdsteknologi i alle livsfaser som ivaretar den enkeltes behov.	<p>Vi skal vurdere smarthusløsninger når kommunen bygger nye boliger.</p> <p>Vi må sikre infrastruktur, utstyr og løsninger, som er nødvendig for å ta i</p>	Usikkert	Må inngå i retningslinjer/ rutineverk hos bygg-ansvarlig. Dette er ikke på plass.

Strategier	Tiltak	Økonomi	Kommentarer
	bruk hensiktsmessige velferdsteknologiske hjelpemidler	Usikkert.	Her har vi mangler. Høsten 2021 skal det jobbes med å få på plass oversikt over hva som må være på plass for å kunne ta de ulike aktuelle teknologiene på plass. Økonomien knyttet til dette skal også synliggjøres.
Motivere for bedre utnyttelse av den teknologiske utviklingen og de digitale plattformene.	Helse- og omsorgstjenesten skal medvirke i kartlegging og utvikling av kommunens digitale strategi. Helse- og omsorgstjenesten skal ta i bruk og enytte digitale løsninger, der det vurderes som formålstjenlig	Usikkert	Arbeidet er gjennomført. Vil følge av digitaliseringsstrategien.
Helse og sosial beredskap Sørreisa skal ha en god og oppdatert Ros-analyse.	Vi skal gjøre en ROS analyse for helse- og sosial beredskap. Vi skal utarbeide en samlet plan for helse- og sosial beredskap	Løses innenfor tildelt ramme. Løses innenfor tildelt ramme.	Gjennomføres sammen med kommunens helhetlige ROS. Arbeidet var påbegynt men stoppet opp ved koronasituasjonen. Planlagt oppstart høst 2021 og vår 2022. Vi har mye planverk på plass, men det er ikke samlet i en helhetlig plan. Samordning+ evt nye områder (etter avdekte behov i ROSen) planlegges gjennomført høsten 2022.

Boligsosial handlingsplan 2019-2023

Denne planen ble vedtatt i april 2019 og er en temaplan med forankring i Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030. Handlingsplanen skal brukes som behovsgrunnlag i det videre arbeidet i forhold til Sørreisa kommune sitt arbeid med vanskeligstilte på boligmarkedet.

Prioriterte behov i planperioden

I handlingsplanen er det utformet et hovedmål med tre delmål. Til hvert delmål er det en kort beskrivelse av strategi for delmålet. Hovedmålet til Sørreisa kommune er justert i samsvar med nasjonale mål og prioriterte innsatsområder for det boligsosiale arbeidet. Nedenfor er et utdrag av vedtatte tiltak i planen.

Hovedmål: Alle skal bo godt og trygt.

Delmål 1: Varig bolig fremfor midlertidig.

Strategi:

- Vurdering av dagens boligmasse i forhold til vedlikeholdsbehov, mulig salg og brukergrupper.
- Bruke Husbankens virkemidler hensiktsmessig.

Delmål 2: Sørreisa skal ha et variert botilbud.

Strategi:

- Variert botilbud for å eie og leie
- Sikre ett tilstrekkelig og variert botilbud som treffer målgruppen

Med dette menes at kommunen skal ha utleieboliger som er tilpasset de ulike brukergruppene. Boliger for familier og enslige med lav inntekt, eldre, flyktninger og mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Kommunen skal også oppfordre private aktører til å bygge boliger.

Delmål 3: Alle med behov skal få hjelp til å mestre boforholdet.

Strategi:

- Tilstrekkelig med ressurs til oppfølging av boforholdet.
- Veiledning og informasjon fra boligforvaltningen.
- Kommunens innsats skal være helhetlig og effektiv.
- Samhandling og klar ansvarsfordeling i kommunen

Tiltakene som skisseres i planen er i all hovedsak bestillinger til kommunedirektøren og vil bli tatt tak i.

Tiltaksdel etter kommuneplanens hovedtema:**1. Barn og unge:**

Mål, strategier og tiltak	2022	2023	2024	2025	Inv/ drift	Ansvarlig
1.a	MÅL: Barn og unge skal ha en trygg og god oppvekst					
Trafikale løsninger ny 1-10 skole	25,250				I	60
Utelekeplassen barnehager (0-3 år)	420				I	60
1.b	Mål: Det skal være nulltoleranse for mobbing.					
1.c	Mål: Barn og unge skal ha gode fritidstilbud og sosiale møteplasser					
Konferanse ungdomsrådet	20	20	20	20	D	10

2. Voksen og gammel

Mål, strategier og tiltak	2022	2023	2024	2025	Inv/ drift	Ansvarlig
2.a	Mål: Innbyggerne skal oppleve trygghet og mestring i hverdagen, med et godt arbeidsliv og tilrettelagt aktivitet i et folkehelseperspektiv					
Velferdsteknologi	500	300	200		I	30
Legekantor		15 000	15 000		I	30/60
2.b	Mål: Sørreisa skal være en attraktiv arbeidsgiver					

3. Kultur, idrett og frivillig arbeid

Mål, strategier og tiltak	2022	2023	2024	2025	Inv/ drift	Ansvarlig
3.a	MÅL: Kommunen skal ha en sentral rolle som veileder og pådriver for kultur og frivilligheten.					
Renovering svømmehallen	4 237				I	
Amfi Kulturhus		1 100			I	
3.b	MÅL: Frivilligheten skal bidra til gode møtesteder og gode opplevelser både sosial og kulturelt					

3.c	MÅL: Kommunen skal ivareta og utvikle kulturminner						
3.d	MÅL: Kommunen skal ivareta og utvikle kulturminner						

4. Næring

Mål, strategier og tiltak	2022	2023	2024	2025	Inv/ drift	Ansvarlig
4.a	Mål: Kommunen skal være en aktiv tilrettelegger for næringslivet, både lokalt og regionalt.					
4.b	Mål: Kommunen skal ha kompetente arbeidstakere både innenfor næringsliv og privat og offentlig tjeneste					
Erstatte serverinfrastruktur og backupløsning	2 438				I	12

5. Bolig og stedsutvikling

Mål, strategier og tiltak	2022	2023	2024	2025	Inv/ drift	Ansvarlig
5.a	Mål (slik skal vi ha det) Kommunen skal satse på sentrumsutvikling og sentrumsnær boligutvikling					
Interkommunalt plankontor		550	550	550	D	18
5.b	Mål: Sørreisa skal ha ett godt og bredt tilbud for møte- og aktivitetsplasser for de ulike bolig- og oppvekstområdene					

6. Samfunnssikkerhet, beredskap, miljø, klima, transport og arealforvaltning:

Mål, strategier og tiltak	2022	2023	2024	2025	Inv/ drift	Ansvarlig
6.a	Mål: Sørreisa er en ren, ryddig og trygg kommune					
6.b	Mål: Sørreisa kommune skal ha fokus på utfordringer knyttet til klimaendringer og miljø, hvor alle tar ansvar for å nå de nasjonale klimamålene i Parisforpliktelsene.					

Økonomiske perspektiver

Demografi

Befolkningsutviklingen i kommunen har stor betydning for:

- Frie inntekter til kommunen (sum skatt og rammetilskudd)
- Befolkningens fremtidige tjenestebehov

Store deler av den kommunale tjenesteproduksjonen er rettet mot visse aldersgrupper. Derfor vil utviklingen i folketallet og fordelingen mellom aldersgrupper ha betydning for prioriteringer og kostnadsutvikling. I dette bildet er det viktig med langsiktig perspektiv ved planlegging av kommunale tjenester.

Hvordan påvirkes kommunens utgifter av den demografiske utviklingen

Befolkningsutviklingen og alderssammensetning har stor betydning for nivået på de statlige overføringene. Meningen er at rammetilskuddet skal reflektere at de ulike aldersgruppene ikke koster kommunekassen det samme. Yrkesaktive mennesker klarer seg i hovedsak selv, mens de yngste skal ha barnehage og skoleplass, og de eldre kan gi kostnader på helse og omsorgstjenestene. Samtidig er det ikke gitt at kommunen kan reduserte kostnader i tjenestetilbudet i takt med den demografiske utviklingen. Kommunen vil da oppleve at det blir mindre penger til rådighet.

Befolkningsutvikling Sørreisa kommune

Folketallet i Sørreisa kommune utgjorde 3 413 personer pr 1. juli 2021. Dette er en nedgang på 52 personer siden nyttår (3 465). Hovedtrekket i befolkningsutviklingen siste ti år viser en nedgang i barn i barnehage alder (0-5 år) med en reduksjon fra 221 til 189. I økonomiplanperioden vil barnetallet ligge stabilt rundt dette nivået i hele perioden.

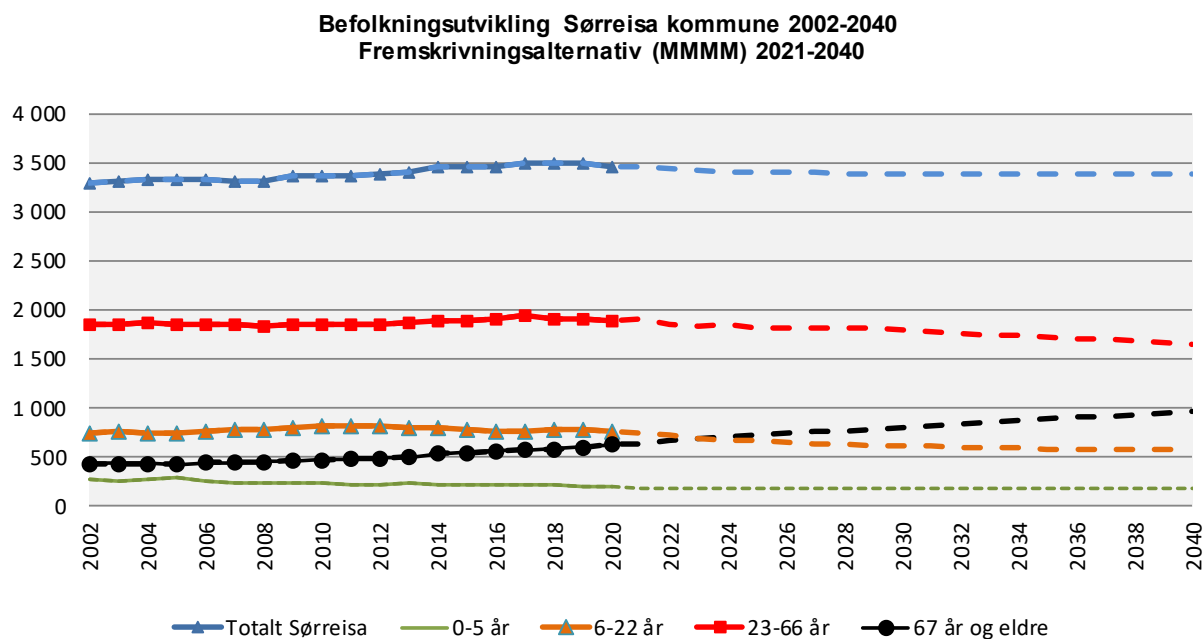
Antall barn i skolepliktig alder (6-22 år) er pr januar 2021 er betydelig lavere enn i 2011, med henholdsvis 739 mot 822 i 2011. Det har imidlertid vært en stor variasjon i perioden med største årskull i 2012 på 823 personer. Etter 2012 har det vært reduksjon og antall barn i skolealder. I økonomiplanperioden forventes antall barn i skolepliktig alder fortsatt å være synkende og forventes i slutten av perioden å være 665 per 1. januar 2025.

I perioden 2011 til 2021 har det vært en liten økning av antall i yrkesaktiv alder (23-66 år), fra 1 847 i 2011 til 1 903 i 2021. Økningen må blant annet ses i sammenheng med økt bosetting av flyktninger. Antall yrkesaktive forventes å ha en fallende trend i økonomiplanperioden.

Totalt sett er det likevel i aldersgruppen 67 + kommunen har hatt den kraftigste befolkningsveksten de siste ti år, med en økning på 153 personer de siste ti årene. Basert på Statistisk sentralbyrås (SSB) befolkningsframskrivninger forventes denne å øke kraftig de nærmeste årene. 1. januar 2024 forventes kommunen å ha flere personer over 67 år enn barn i skolepliktig alder (6-22 år), med henholdsvis 704 mot 674.

Befolkningsutviklingen i Sørreisa kommune fordelt etter aldersgrupper i perioden 2002-2040 er gjengitt i figur og tabellen nedenfor.

Figur 6: Befolkningsutvikling i Sørreisa kommune i perioden 2002-2040. Kilde: SSB, MMMM-prognose

Tabell 2: Tabellen viser innbyggertall i Sørreisa kommune pr 1. januar fordelt på aldersgruppe i perioden 2002-2040. Kilde: SSB, MMMM-prognose.

Aldersgruppe	2002	2011	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2028	2032	2040
0-5 år	274	221	189	184	186	185	180	183	184	188	190
6-22 år	736	822	739	725	697	674	665	647	630	602	577
23-66 år	1 851	1 847	1 903	1 850	1 840	1 845	1 824	1 824	1 819	1 764	1 647
67 år og eldre	437	481	634	673	695	704	732	743	759	833	965
Totalt Sørreisa	3 298	3 371	3 465	3 432	3 418	3 408	3 401	3 397	3 392	3 387	3 379

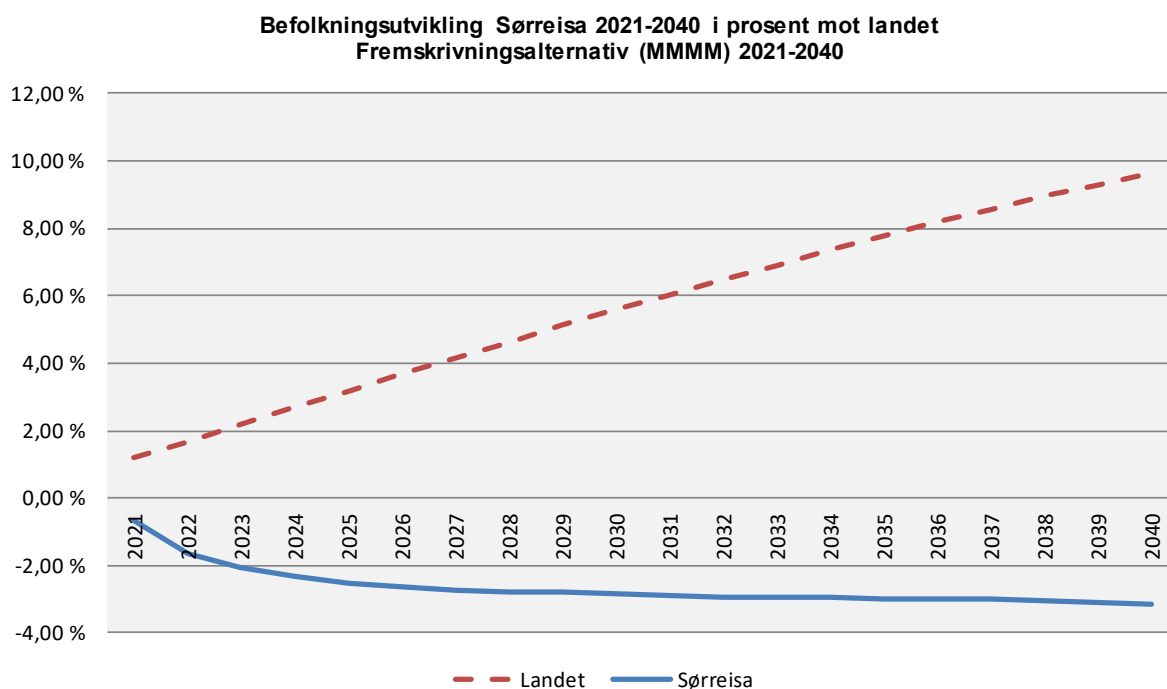
Landet	4 524 066	4 920 305	5 391 937	5 417 351	5 444 681	5 471 238	5 497 555	5 523 920	5 575 493	5 673 572	5 841 616
--------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Prognosen fram til 2040 er hentet fra SSBs mellomalternativ i befolkningsprognosene (MMMM). Statistisk sentralbyrå (SSB) gir nå ut årlige befolkningsprognoser. Hovedmønsteret fra disse prognosene gir kommunene hjelp i det lokale planarbeidet. SSB gjør alternative forutsetninger om de fire komponentene som inngår i befolknings - framskrivningene: fruktbarhet, dødelighet, innenlandsk flytting og innvandring, med betegnelsene L (lav), M (mellom), H (høy), K (konstant, bare om dødelighet) og O (om innenlandsk flytting og innvandringsoverskudd). Et beregningsalternativ beskrives ved fire bokstaver i denne rekkefølgen: fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og innvandring. Hovedalternativet i SSBs analyser er MMMM, som angir at mellomnivået er brukt for alle komponenter.

Dette alternativet forutsetter en middels utvikling både i fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og innvandring. Alternativet forutsetter en årlig befolkningsvekst for landet på omlag 26.000-27.000 årlig til og med 2027. Etter 2027 blir veksten på landsbasis noe lavere, men det er fortsatt folkevekst hvert år.

Basert på SSBs befolkningsprognose forventes Sørreisa å ha en reduksjon i folketallet også i årene som kommer. For at kommunen skal opprettholde sin relative andel av rammeoverføringene fra staten er det imidlertid avgjørende at befolkningsveksten i kommunen målt i prosent er minst like stor som den samlede veksten for landet. Hvis ikke vil kommunens relative andel av rammeoverføringene reduseres over tid, noe som igjen vil føre til behov for effektivisering og nedskjæring i drift. Figuren nedenfor viser lokal befolkningsutvikling målt mot landet.

Figur 7: Befolkningsutvikling i % for Sørreisa kommune målt mot samlet befolkningsutvikling for landet perioden 2021-2040. Kilde: SSB, MMMM-prognose.

Som figuren ovenfor viser vil befolkningsutviklingen på landsbasis fortsatt ha en positiv vekst, mens folketallet i Sørreisa forventes å bli redusert. Fram til 2040 vil befolkningen i landet å øke med i underkant av 10%, mens folketallet i Sørreisa vil reduseres med omlag 3 %.

Frie inntekter

Frie inntekter er en benevnelse på rammetilskudd, skatteinntekter (fra personer og foretak), eiendomsskatt og andre ikke øremerkede statlige tilskudd, og er kommunens hovedfinansieringskilder for driftsrammene.

Skatt og rammetilskudd

Forslaget til statsbudsjett for 2022 legger opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på 2,0 mrd. kr (skatt og rammetilskudd). Av veksten går 1,6 mrd. kr til kommunene og 0,4 mrd. kr til fylkeskommunene. For kommunene tilsvarer dette en nominell vekst på 1,5 % og en realvekst på -1,0 % etter at generell lønns- og prisvekst (kommunal deflator) er trukket ifra.

Det er lagt inn bindinger på veksten med 200 mill. kr:

- 100 mill. kr. begrunnes med at det skal legges til rette for flere barnehagelærere i grunnbemanningen og må ses i lys av ambisjonen om at 50 % av de ansatte i barnehagen skal være barnehagelærere innen 2025.
- 100 mill. kr. begrunnes med tiltak for barn og unges psykiske helse, og av dette knyttet 75 mill. kr. til kommunene og 25 mill. kr. til fylkeskommunene.

Handlingsrom

I forslag til statsbudsjett anslås det at kommunesektoren ville få merutgifter knyttet til den demografiske utviklingen på 0,9 mrd. kr i 2022, hvorav kommunenes merutgifter utgjør 0,6 mrd. Veksten i pensjonskostnadene fra 2021 og 2022 anslås til 0,36 mrd. kr for kommunene. I tillegg kommer som nevnt satsinger innenfor veksten i de frie inntektene på 0,2 mrd. kr. for kommunesektoren.

For kommunene betyr dette at handlingsrommet øker med 470 mill. når demografi og regjeringens satsinger er hensyntatt. Kommunesektorens handlingsrom er vist i tabellen nedenfor.

Tabell 3: Kommunesektorens handlingsrom etter statsbudsjett 2022

	Kommuner (i mrd. kr.)	Fylkeskommuner (i mrd. kr.)	Kommunesektoren samlet (i mrd. kr.)
Vekst i frie inntekter utover særskilt tillegg	1,60	0,40	2,0
Merkostnader demografi	-0,60	-0,30	-0,9
Merkostnader til pensjon	-0,36	-0,04	-0,4
Satsinger innenfor de frie inntekterne	-0,18	-0,03	-0,2
Handlingsrom	0,47	0,04	0,5

Regjeringen viser videre til at det i dag gjennomføres et betydelig omstillings- og effektiviseringsarbeid i kommunesektoren, og bedre organisering av tjenestene kan frigjøre midler som vil styrke handlingsrommet ut over veksten i frie inntekter.

Sørreisa kommune vil motta 218,8 millioner i frie inntekter (sum skatt og rammetilskudd) i 2022.

Tabell 4: *Budsjettet skatt på inntekt og formue og rammetilskudd for 2022 sammenlignet med opprinnelig budsjett 2021 og prognose årsresultat pr september 2021*

1000 kr	Regulet budsjett 2021	Prognose per september	Budsjett 2022
Rammetilskudd	95 598	95 656	99 840
Rammetilskudd inntektsutjevning (skatt)	15 108	15 459	16 001
Koronapandemi- bev. Gjennom inntektssystemet	5 293	5 293	0
Skjønn	435	435	373
Nord-Norge tilskudd	12 366	12 366	12 370
Sum rammetilskudd	128 800	129 209	128 584
Skatt på inntekt og formue (lokal skatteinngang)	94 921	95 814	96 029
Sum rammetilskudd og skatt på inntekt og formue	223 721	225 023	224 613
Nasjonalt skatteanslag	180 700 000	183 358 000	188 300 000
Folketall 1.1	3 465		3 414
Folketall 1.7	3 414		
Integreringstilskudd	10 795	10 657	12 573
Havbruksfond	521	521	654

Nærmere om anslag på skatteinngang nasjonalt (inntektsutjevning)

Skatteutjevning jevner delvis ut forskjeller i skatteinntekter mellom kommunene. Skatteutjevning for kommunene omfatter innteks- og formuesskatt fra personlige skatteyttere og naturressursskatt fra kraftforetak. Utjevningen er et nullsumspill mellom kommunene.

Skatteutjevningen for hver kommune blir beregnet fortløpende ti ganger i året, etter hvert som skatteinngangen foreligger. I skatteutjevningen benyttes det innbyggertall pr. 1. januar i budsjettåret.

I statsbudsjettet er det lagt til grunn at kommunesektorens inntekter fra skatt på inntekt og formue vil utgjøre 188,300 mrd. kroner i 2022. Dette tilsvarer en nedgang på 0,1 % fra det nivået som er anslått for regnskap 2021 (188,4 mrd. kr).

Det er ikke lagt inn noe «buffer» for eventuelt lavere skatteinngang på landsbasis en forutsatt i statsbudsjettet.

Nærmere om anslag på lokal skatteinngang (inntekt og formue)

Sørreisa kommunes inntekter fra skatt på inntekt og formue anslås å utgjøre omlag 96,0 mill. kr i 2022, en økning på 0,22 % sammenlignet med prognose for 2021.

Systemet med inntektsutjevning innebærer imidlertid at utviklingen i egne skatteinntekter vil ha marginal betydning i skattesvake kommuner, dvs. kommuner med skatteinngang på under 90 % av landsgjennomsnittet. For disse kommunene er det utviklingen i samlet skatteinngang for kommunene som har mest betydning. På grunn av den store omfordelingsmekanismen i inntektsutjevningen vil en kommune med skatteinngang på under 90 % av landsgjennomsnittet kun få beholde ca. 5 % av en økning i egne skatteinntekter, alt annet likt. Tilsvarende gjelder ved en reduksjon i egne skatteinntekter.

Sørreisa kommune hadde for perioden januar-august 2020 skatteinntekter på 81 % av landsgjennomsnittet.

Nærmere om føringene i statsbudsjett 2022

Barnehage:

Regjeringen har som ambisjon at 50% av alle barnehageansatte skal være barnehagelærere innen 2025. I kommunens barnehager er 43% av alle ansatte barnehagelærere pr i dag. Mål om 50% barnehagelærere vil kunne oppnås ved at stillinger som blir ledig på grunn av naturlig avgang hos fagarbeidere og assistenter erstattes med barnehagelærere.

Skole:

Fra skoleåret 2022/2023 innføres det 1 time ekstra med naturfag i grunnskolen. Dette vil utgjøre en økning på ca10% stilling i skolen. Dette er innarbeidet i rådmannens budsjettforslag.

Barnevern:

Stortinget har vedtatt ny barnevernsreform (oppvekstreform) fra 2022. Dette vil gi kommunene økt faglig og økonomisk ansvar. Reformen vil stille større krav til tverrfaglig forebyggende arbeid, og dette vil kunne få konsekvenser ved at andre tjenester for barn og unge må styrkes for ivareta nye oppgaver. Det er ennå noe uklart hvilke økonomiske konsekvenser dette vil få i sin helhet for kommunen, men blant annet må kommunene selv dekke institusjonsplasseringer. Tidligere eksternt finansierte stillinger i barnevernstjenesten (to stillinger) vil framover måtte ivaretas av kommunen. Økt rammetilskudd vil ivareta disse kostnadene og er ivaretatt i rådmannens budsjettforslag.

Fra 2022 vil det stilles nye krav til relevant utdanning for ansatte i barnevernstjenesten. Implementeringsperioden vil være på ti år. I rådmannens budsjettforslag er det ikke tatt høyde for eventuelle økonomiske konsekvenser av nye krav.

Barnekoordinator:

Som en del av Likeverdsreformen blir det innført en lovfestet rett til barnekoordinator. Dette er innarbeidet i rådmannens budsjettforslag. Barnekoordinatoren skal bidra til at familien og barnet får et velferdstjenestetilbud som er koordinert og helhetlig og at de får nødvendig informasjon og veiledning. Det legges opp til at ordningen trer i kraft fra 01.08.2022.

I rådmannens budsjettforslag er det ikke tatt høyde for eventuelle økonomiske konsekvenser av nye krav.

Rådgivende enheter i den kommunale helse- og omsorgstjenesten – Rusreformen

Enhetene skal møte personer når oppmøte for enheten er satt som vilkår for en bestemt strafferettslig reaksjon, herunder gjennomføre ruskontroll dersom det er satt som vilkår. I rådmannens budsjettforslag er det ikke tatt høyde for eventuelle økonomiske konsekvenser av nye krav.

Sosialhjelp

Det forslås å innføre en felles dagsats for tiltakspenger, minimum minste sats for dagpenger fra 1. januar 2022. Det kan medføre økte utgifter for sosialtjenestene.

I rådmannens budsjettforslag er det ikke tatt høyde for eventuelle økonomiske konsekvenser av nye krav.

E-helse løsninger – drift og forvaltning

Kommunene får fra 2022 en plikt til å betale for kostnadene til forvaltning og drift av flere E-helse løsninger (helsenettet, inkludert grunndata og helselD, og kjernejournal, e-resept og helsenorge.no). Kommunen er gjennom rammetilskuddet kompensert for eksisterende kostnader til forvaltning og drift av løsningene, men må bidra til å dekke kostnadsveksten fra 2021 til 2022.

Omfanget av kostnadene på dette området er ukjent for oss. Rådmannens budsjettforslag tar ikke høyde for kostnadene dette vil medføre, verken knyttet til eksisterende- eller økende kostnader.

Integreringstilskudd

Formålet med integreringstilskuddet er at kommunene skal gjennomføre et planmessig og aktivt bosettings- og integreringsarbeid, slik at flyktningene kan forsørge seg selv og ta del i samfunnet. Tilskuddet skal i hovedsak dekke kommunenes gjennomsnittlige utgifter til dette arbeidet i bosettingsåret og de fire neste årene. Kommunene får tilskudd for hver person de bosetter.

I økonomiplan perioden er det forutsatt at bosettingen opprettholdes på dagens nivå, dvs. bosetting av 21 flyktninger i 2022. Dette er samme forutsetning som lå til grunn for budsjett 2021. Tabellen under viser anslått bosetting i økonomiplanperioden:

Tabell 5: Bosetting av nye flyktninger (År 1) i økonomiplanperioden og samlet antall flyktninger i ordningen

År	2021	2022	2023	2024	2025
1	21	21	10	21	10
2	12	21	21	10	21
3	8	12	21	21	10
4	6	8	12	21	21
5	19	6	8	12	21
	66	68	72	85	83

Samlet integreringstilskudd inkludert nye flyktninger i 2022 er beregnet til 12,6 mill. Deler av integreringstilskuddet er budsjettetert ute på tjenesteområdene da tilskuddet er direkte koblet opp mot den tjenesten som gis. I budsjettet er integreringstilskuddet inntektsført slik:

Tabell 6: Budsjettering av integreringstilskudd

Ansvar	2022	2023	2024	2025
211 Skole	800 000	800 000	800 000	800 000
203 Morsmål	500 000	500 000	500 000	500 000
233 Helsenorge	380 000	380 000	380 000	380 000
846 Overordnet nivå	10 893 300	10 848 000	11 325 600	10 625 000
Sum integreringstilskudd	12 573 300	12 528 000	13 005 600	12 305 000

Endret flyktnings situasjon i Norge kan gi redusert behovet for bosetting. Anslaget på antall bosatte må derfor anses som usikkert.

Havbruksfond

I revidert budsjett for 2020 vedtok Stortinget nytt system for fordeling av havbruksinntekter fra kapasitetsjusteringene som i henhold til «trafikklyssystemet» gjennomføres annethvert år. Det ble besluttet at fra og med 2022 skal 60 % av inntektene ved kapasitetsjusteringer tilfalle staten. 40 % skal fordeles til havbrukskommuner og fylkeskommuner via Havbruksfondet.

Stortinget besluttet også å innføre en produksjonsavgift på laks, ørret og regnbueørret i statsbudsjettet for 2021. En produksjonsavgift på 40 øre per kilo sløyd fisk anslås å gi et proveny på om lag 500 mill. kroner per år. Auksjonsinntektene fra kapasitetsjusteringer er imidlertid vanskelige å anslå.

For 2022 er derfor utbetalingen fra havbruksfondet satt lik utbetalingen i 2021 654.000 kr.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt er en frivillig skatt og det er kommunestyret selv som avgjør om det skal skrives ut eiendomsskatt. Maksimal eiendomsskattesats for bolig og fritidsbolig er 4 promille, mens den er 7 promille for verker og bruk.

Kommunestyret i Sørreisa vedtok i sak 27/2021 den 06.05.2021 å ikke innføre eiendomsskatt i kommunen.

Andre generelle statstilskudd

Rentekompensasjon for investeringer

Sørreisa kommune får kompensert renter og avdrag for investeringer i skolebygg, kirkebygg, omsorgsboliger og sykehjemsplasser.

Tabell 7: Rentekompensasjon

	2022	2023	2024	2025
Sykehjemsplasser	635 000	661 000	661 000	666 000
Omsorgsboliger	314 000	323 000	321 000	322 000
Skoleanlegg	20 000	20 000	13 000	5 000
Kirkebygg	35 000	47 000	47 000	48 000
Sum rentekomp.	1 004 000	1 051 000	1 042 000	1 041 000
Overføres til SørBo	-63 000	-65 000	-64 000	-65 000
Netto rentekomp.	941 000	986 000	978 000	976 000

Samlet rentekompensasjon utgjør kr 0,94 mill. for 2022.

Lønns- og prisvekst, pensjonsutgifter, arbeidsgiveravgift, premieavvik

Lønns- og prisvekst

I statsbudsjettet anslås lønns- og prisveksten for kommunale varer og tjenester (kommunal deflator) fra 2021 – 2022 til 2,5 %. Det er anslått en lønnsvekst i kommunene på 3,2 %, dette utgjør 2/3 i deflator.

Følgende kostnadselementer er ikke dekket av deflatoren:

- Rentekostnader
- Pensjonskostnader er dekket i deflatoren i den grad de øker i takt med lønnsveksten. Dersom pensjonskostnadene øker mer enn lønnsveksten fanges ikke dette opp av deflatoren
- Demografikostnader

Kommunesektoren er dermed kompensert for anslått pris - og lønnsvekst på 2,5 % innenfor de foreslåtte inntektsrammer for 2022. Rammen til den enkelte ansvarsområdene er i stort ikke justert for prisvekst. Økte kostnader som følge av prisvekst må dekkes innenfor gitte budsjettammer.

På rammeområdet «Finans» er det avsatt 2,2 mill. til dekning av lønnsoppgjør 2022, eksklusiv overhenget til 2022 da dette allerede er ivaretatt på driftsrammene. Lønnsmidlene vil bli regulert ut på rammene når lønnsoppjøret er kjent.

Arbeidsgivers andel av pensjonsutgiftene

I budsjettforslaget er pensjonskostnaden satt på grunnlag av erfaringstall, prognoser og aktuarberegninger fra kommunens pensjonsleverandører KLP og Statens pensjonskasse. Følgende beregningssatser er brukt for 2022:

- KLP-fellesordningen	15,94 % av brutto lønnsutgift
- KLP-sykepleierordningen	14,35% av brutto lønnsutgift
- SPK	8,75 % av brutto lønnsutgift

I sum budsjettet med kr 21,5 mill. i nettopensjonskostnad i 2022, mot 22,8 mill. i 2021.

Premieavvik

Premieavvik er differansen mellom kostnadsførte pensjonskostnader i regnskapet og betalte pensjonspremier. Premieavviket skal kostnadsføres i kommuneregnskapet seinere år¹. Når en del av er gammelt premieavvik kostnadsføres i driftsregnskapet et senere år, benevnes dette «amortisert premieavvik». Bakgrunn for reglene om premieavvik var et ønske om utjevning av regnskapsførte pensjonskostnader fra år til år.

Et positivt premieavvik skal inntektsføres i kommuneregnskapet. Det er viktig å legge merke til at dette er en inntekt som ikke medfører noen innbetaling, og derfor ikke burde gå til å dekke annen aktivitet i kommunen. Tvert om, dette er en inntekt som har medført

¹ Premieavvik oppstått tom. 2011 skal kostnadsføres med 1/15-del pr år i påfølgende år. Premieavvik som oppstår fom. 2012 skal kostnadsføres med 1/10-del pr år i påfølgende år. Premieavvik oppstått i 2014 og senere skal kostnadsføres med 1/7-del pr år i påfølgende år.

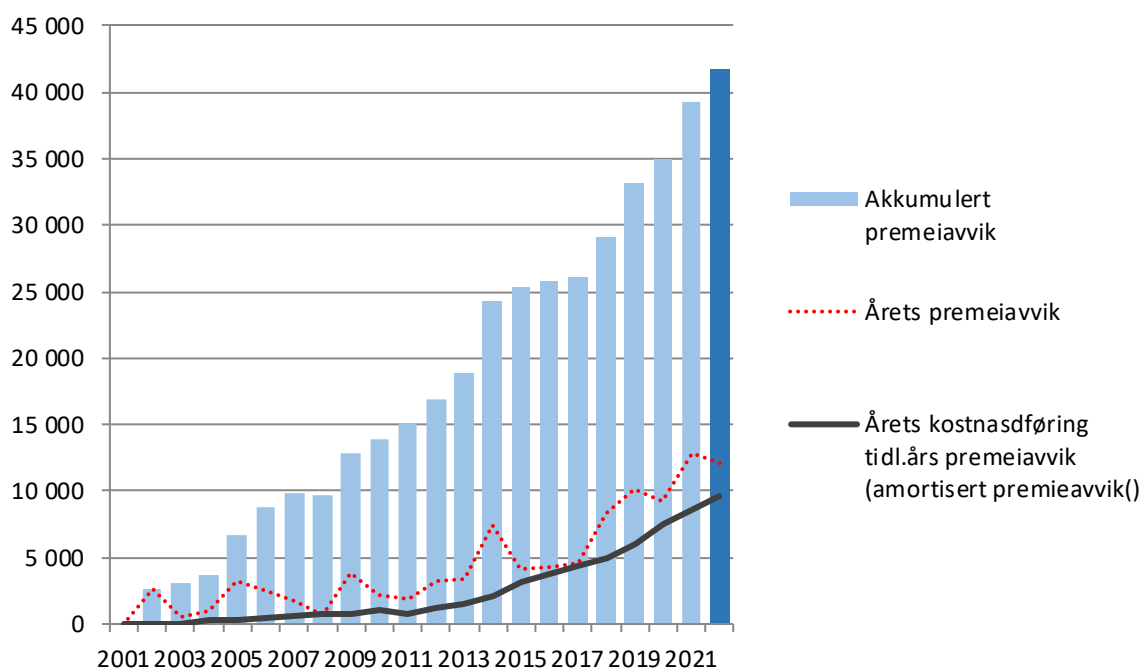

utbetaling. Positivt premieavvik er dermed en stor belastning for kommunens likviditet, da pensjonspremien er betalt, men kostnaden vises ikke i kommunens regnskap.

Per 1.1.2021 var det akkumulerte "positive" premieavviket i Sørreisa kommune i kr 34,8 millioner. For 2021 er det budsjettet med et «positivt» premieavvik på kr 4,3 millioner justert for amortisering. For 2022 er det forutsatt et «positivt» premieavvik (inkludert effekt av arbeidsgiveravgift) på kr 2,4 millioner. Per 31. desember 2022 forventes dermed kommunens akkumulerte premieavvik å utgjøre kr 41,6 millioner. Dette beløpet må kostnadsføres i driftsregnskapet over kommende år.

Det er gjeldende regnskapsregler som pålegger kommunen å føre premieavviket som beskrevet ovenfor. Forholdet er tilsvarende for de fleste kommuner og representerer utfordringer for kommuneøkonomien fremover.

Figuren under viser utviklingen i kommunens akkumulert premieavvik fra ordningen ble innført i 2002 og frem til i dag.

Figur 8: Utvikling av kommunens årlige premieavvik, amortisert premieavvik og akkumulert premieavvik (tall i hele 1 000 kr)

Som vi ser av figuren over har det enkelte års premieavvik vært større enn kostnadsføringen (amortiseringen). Unntaket er i 2008 hvor kostnadsføringen var marginalt større enn inntektsføringen.

Arbeidsgiveravgift

Arbeidsgiveravgiften i vårt geografiske område er 5,1 %. Ingen endringer fra 2021 til 2022.

Lånegjeld, renter og avdrag

Ved inngangen til 2022 forventes kommunen å ha en lånegjeld på kr 434,2 mill. (inkl. startlån og ubrukte lånemidler), jfr. tabell 5 nedenfor. Med de forutsetninger som ligger i budsjettforslaget vil utviklingen i lånegjeld være slik i økonomiplanperioden:

Tabell 8: Utvikling lånegjeld ihht budsjettforslag

(tall i hele kr)	2022	2023	2024	2025
IB	434 198 516	541 403 516	619 949 516	623 062 516
Lån nye investeringer	111 708 000	85 211 000	13 356 000	1 196 000
Nye lån til videre utlån	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000
Avdrag på lån	-15 157 000	-17 319 000	-20 897 000	-21 914 000
Avdrag på lån til videreutlån	-4 346 000	-4 346 000	-4 346 000	-4 346 000
Sum lånegjeld 31.12	541 403 516	619 949 516	623 062 516	612 998 516

Som følge av at økonomiplan i hovedsak fanger det mest kortsiktige investeringsbehov er det rimelig å anta at tabellen ovenfor underestimerer det som vil bli faktisk utvikling i siste del av planperioden.

Renteanslaget

Renter på lån med fast rente er lagt inn etter gjeldende satser i bindingsperiodene. For lån med flytende rente er det lagt til grunn 3 måneders NIBOR pluss bankens margin. For nye lån er det lagt til grunn følgende rentesats:

Tabell 9: Rentesats som legges til grunn i planperioden for nye lån.

	2022	2023	2024	2025
Budsjettert rente nye lån	2,20 %	2,53 %	2,63 %	2,69 %

Gjennomsnittlig flytende rente tar i liten grad høyde for renteøkninger, men vurderes realistisk ut fra de prognoser og markedsforhold som er pr i dag.

Renteinntekter

For renteinntekter på bankinnskudd legges betingelser i henhold til hovedbankavtale til grunn. I gjeldende avtale har Sørreisa kommune innskuddsrente på 3 måneders NIBOR pluss margin. Det er budsjettert med en gjennomsnittlig likviditet på 30,0 mill. På bank innskudd forventes en renteinntekt på kr 432.000 i 2022.

For renteinntekter på utlånte startlånsmidler forventes det en inntekt på kr 918.000 i 2022.

Samlet renteinntekt på bankinnskudd og videreformidlingslån er beregnet til omlag 1,3 mill. kr.

Oversikt renter og avdrag

Tabellen under viser kommunens netto rente og avdragsbelastning i økonomiplanperioden.

Tabell 10: Netto renteutgift og sum renter og avdrag 2021 og 2022-2025

i hele kr 1000	Opprinnelig budsjett 2021	2022	2023	2024	2025
Ordinære lån:					
Renteutgift eksisterende lån	4 489	5 889	6 319	6 218	6 137
Nye investeringer 2022-2025	0	169	761	1 335	1 487
Ny skolen			1 796	4 097	4 097
Sum renteutgift lån	4 489	6 058	8 876	11 650	11 721
Renteutgifter rentebytteavtaler	897	317	202	202	202
Sum renteutgifter ordinære lån	5 386	6 375	9 077	11 852	11 923
Utlån:					
Renteutgifter viderefremidlingslån	623	745	1 141	1 360	1 694
Renteinntekter viderefremidlingslån	-533	-918	-1 282	-1 481	-1 779
Netto renteutgift viderefremidlingslån	90	-173	-140	-121	-85
Renteinntekter og rentekomp:					
Renteinntekter bankinnskudd	-195	-432	-613	-648	-664
Rentekompensasjon	-1 094	-941	-986	-978	-976
Netto renter	4 187	4 829	7 337	10 105	10 198
Avdrag	14 064	15 157	17 319	20 897	21 914
Sum renter/avdrag inkl rentekomp.	18 251	19 986	24 657	31 002	32 113

Rente og avdragsbelastningen er i henhold til eksisterende lån og nye innmeldte investeringsprosjekter for perioden 2022-2025, jfr. investeringskapittelet. For 2022 er det imidlertid kun rentene som vil belaste budsjettets bunnlinje da avdragene er basert på faktisk lånejeld 1. januar i budsjettåret.

Låneavdrag i 2022 er budsjettet til 15,2 mill. Potensialet for minsteavdrag er da fullt utnyttet, jfr. kommunelovens regler for bruk av minimumsavdrag.

Beregning av minimumsavdrag er basert på anleggsmassens verdi og levetid opp mot de budsjetterte avdrag.

Startlån

Det er budsjettet med bruk av kr 15,0 mill i startlånsmidler for videre tildeling i 2022.

Den generelle økningen i opptak av startlånsmidler skyldes innstramning i boliglånforskriften som gjelder for finansforetakene, men ikke for kommunene. Innstramningen gjør at tidligere års praksis hvor startlån ble gitt for å dekke egenkapitalkravet ikke lengre utøves. Søknadene er derfor endret fra delfinansiering til fullfinansiering.

Rentesats for startlån følger den til enhver tid gjeldende sats hos husbanken, med et påslag for 0,25%-poeng (kommunens adm.tillegg). Rente kostnadene for startlånene budsjetteres i kommunens driftsregnskap, mens avdrag skal budsjetteres i investeringsregnskapet.

Økonomiske måltall

Den nye kommuneloven §14-2 fastsetter at kommunestyret skal vedta finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi. Bakgrunnen for dette er å bidra til større fokus på langsiktighet, noe som igjen vil gjøre at ressursene blir disponert som ønsket i et lengre tidsperspektiv, og redusere risiko for å komme i et uføre med liten grad av økonomisk handlingsrom.

De mest vanlige måltall er knyttet til netto driftsresultat, driftsreserver(fond) og gjeldsgrad. Disse vurderes som mest nærliggende å bruke også for Sørreisa.

Måltall netto driftsresultat

Netto driftsresultat er hovedindikatoren for økonomisk balanse i kommunesektoren. Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd etter at renter og avdrag er betalt og er et uttrykk for hva kommunen har til disposisjon til avsetninger og egenfinansiering av investeringene. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anser et driftsresultat over tid på om lag 1,75 pst. for kommunene som nødvendig for å sitte igjen med tilstrekkelige midler til investeringer, og for å ha en sunn økonomi på sikt.

I utgangspunktet vurderes den statlige anbefalingen om 1,75 % som et nivå som også Sørreisa bør strekke seg etter. Tatt i betraktning de svake resultatet de siste årene og den skjøre balansen i økonomiplanen vurderes det som mest realistisk med en målsetning om gradvis opptrapping i den kommende økonomiplanperioden. I vurderingen er det også lagt til grunn at kommunen fremdeles har midler/buffer på disposisjonsfond, og dermed har mulighet til å bruke tid på resultatforbedring. Ut fra dette foreslås måltall slik:

Tabell 11: Måltall netto driftsresultat

Netto driftsresultat	2022	2023	2024	2025
i prosent	0,45 %	0,90 %	1,35 %	1,75 %
i 1000 kr	-1 444	-2 887	-4 331	-5 615

En endring +/- 1%- poeng i netto driftsresultat i % av driftsinntektene tilsvarer ca. 3,2 mill. kr. Som det fremkommer av tabellen ovenfor tilsvarer et netto driftsresultat på 1,75 % omlag 5,6 mill. kr for Sørreisa kommune.

I økonomiplan 2022-2025 er det budsjettert med følgende netto driftsresultat:

Tabell 12: Netto driftsresultat i økonomiplan

Netto driftsresultat	2022	2023	2024	2025
i prosent	0,90 %	1,09 %	0,45 %	-0,08 %
i 1000 kr	-2 874	-3 502	-1 443	248

Utviklingen i netto driftsresultatet i budsjettet er en klar indikasjon på at det er lite handlingsrom i slutten av planperioden når blant annet renten og avdragseffekten av nyskolen kommer inn med helårseffekt.

Kommunen har pr 1.1.2021 lite midler tilgjengelig på disposisjonsfond, og dermed liten evne til å håndtere uforutsette utgifter på kort sikt. Det er mange forhold som tilsier at en kommune alltid bør ha en buffer, f.eks uforutsett rentestigning, prisstigning på strøm etc. I

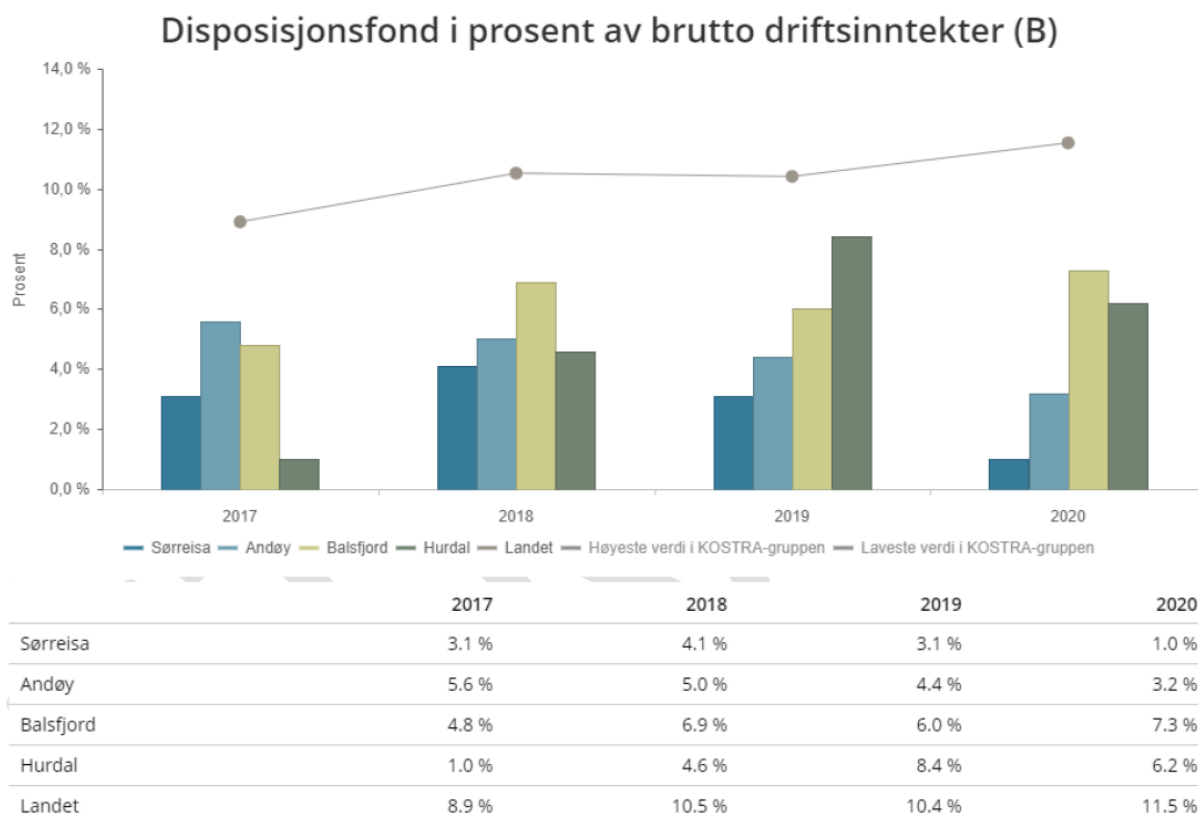

kombinasjon med kommende demografiske endringer og vedlikeholdsetterslep tilsier dette at balansen i økonomiplanen reelt sett er skjør.

Måltall økonomisk buffer/disposisjonsfond

Det anbefales å inkludere nøkkeltall som sikrer en buffer ved uforutsette hendelser samt ha et handlingsrom på kort sikt. Med et fornuftig nivå på disposisjonsfond vil man normalt kunne håndtere inntektssvikt- eller uforutsette utgifter et enkelt år, og foreta tilpasninger i et lengre tidsperspektiv.

Det foreligger ikke noe krav til måltall her, men 10 % anses for å være en god størrelse for å kunne håndtere uforutsette hendelser og svingninger i kommuneøkonomien. Det synes likevel nokså vanlig med måltall for disposisjonsfond på 5-10% av driftsinntektene. Figuren under viser disposisjonsfond i % av driftsinntektene for Sørreisa, Andøy, Balsfjord, Hurdal og landet i perioden 2017-2020.

Figur 9: Disposisjonsfond i % av brutto driftsutgifter 2017-2020

Disposisjonsfond er oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering av drifts - eller investeringsutgifter. Et disposisjonsfond tilsvarende 10 % av brutto driftsinntekter utgjør kr 32,1 mill. kr for Sørreisa.

Av beholdningen på disposisjonsfond kan kommunestyret vedta at hele eller deler av beholdningen skal disponeres til særskilte formål. Disse ikke skjermet ved eventuelt underskudd i kommunen men de vil egentlig ikke tjene som en buffer mot uforutsette utgifter eller inntektssvikt fordi eventuell bruk da vil gå på bekostning av tidligere intensjoner. Det vurderes derfor hensiktsmessig å ha måltall som både ivaretar hensyn til «rein buffer», og samtidig speiler til kommunens samlede disposisjonsfond.

I slik sammenheng vurderes en buffer på kr 10,0 mill. som et minimum. Samtidig foreslås et måltall at de samlede disposisjonsfond skal utgjøre 6% av driftsinntektene, noe som utgår omlag kr 19,2 mill. Dette tar hensyn til kommunekonsernets samlede frie fond, og man kobler det til det mest brukte nøkkeltallet for fond.

Ut fra dette foreslås måltall slik:

- *Udisponert disposisjonsfond skal utgjøre minimum kr 10,0 mill.*
- *Kommunekonsernets samlede disposisjonsfond skal utgjøre minst 6% av driftsinntektene.*

Basert på vedtatt bruk av disposisjonsfond i 2021 forventes Sørreisa å ha omlag 1,1 mill. kr på disposisjonsfondene pr 1. januar 2022. I økonomiplan 2022-2025 er det budsjettert med følgende netto avsetning til disposisjonsfond:

Tabell 13: Netto avsetning til disposisjonsfond 2022-2025

Netto avsetning disposisjonsfond	2022	2023	2024	2025
i 1000 kr	2 815	2 951	892	0
i % av driftsinntekt	0,88 %	0,92 %	0,28 %	0

I sum forventes kommunens disposisjonsfond å være på omlag 7,8 mill. kr i slutten av perioden. Målt i prosent av driftsinntektene utgjør dette 2,43 % av driftsinntektene.

Investeringer

Innmeldte investeringsbehov

Tabell 14: Forslag til investeringsprogram 2022-2025

Prosjektnavn/tiltak	Rentesats				Sum 2022-2025
	2,20 %	2,53 %	2,63 %	2,69 %	
Tall i hele kroner (inkl. mva)*					
Nye investeringer:	2022	2023	2024	2025	
Byttemotor tankbil	0	200 000	0	0	200 000
Erstatte serverinfrastruktur og backupløsning	2 438 000	0	0	0	2 438 000
Skifte ut gamle aksesspunkter	250 000	337 500	0	0	587 500
Skifte ut gamle datmaskiner	1 375 000	1 375 000	895 000	895 000	4 540 000
Utelekeplassen barnehager (0-3 år)	420 000	0	0	0	420 000
Nye legelokaler	0	15 000 000	15 000 000	0	30 000 000
Maskinpark kjøkken	125 000	0	0	0	125 000
Uniformer brannvesen	200 000	0	0	0	200 000
Støttemur Hammingsjordlia	200 000	0	0	0	200 000
Egenkapitalinnskudd KLP	861 000	861 000	861 000	861 000	3 444 000
Tidligere vedtatte investeringer og endringer i tidligere vedtatte investeringer som følge av justert fremdrift**:					
Veilys til led	200 000	0	0	0	200 000
Ventilasjon Brekka	0	437 500	0	0	437 500
Vinduer, drenering, ventilasjon Kommunehus	0	2 662 500	0	0	2 662 500
Ventilasjon leiligheter omsorgssenteret	0	1 250 000	0	0	1 250 000
Taktekke Kokkeskolen	937 500	0	0	0	937 500
Vinduer Kokkeskolebygget	0	100 000	0	0	100 000
Investeringer i oppfølging av digitaliseringsstrategi	300 000	500 000	600 000	600 000	2 000 000
Møblering sykehjemmet og hybler på loftet	353 500	553 500	0	0	907 000
Amfi Kulturhus	0	1 100 000	0	0	1 100 000
Renovering svømme- og idrettshallen	4 237 000	0	0	0	4 237 000
Ombygging innvendig brannstasjon	2 450 000	0	0	0	2 450 000
Velfersteknologiske løsninger	500 000	300 000	200 000	0	1 000 000
Bygging - Ny 1-10 skole i sentrum	89 800 000	67 700 000	0	0	157 500 000
Prosjektering - Ny 1-10 skole i sentrum	5 200 000	0	0	0	5 200 000
Utendørsanlegg	5 400 000	0	0	0	5 400 000
Trafikale løsninger - ny 1-10 skole	25 250 000	0	0	0	25 250 000
Inventar - ny 1-10 skole	0	10 000 000	0	0	10 000 000
Selvkost:					
Renovering Skøelv vannverk	0	4 000 000	0	0	4 000 000
Brutto nye investeringer	5 869 000	17 773 500	16 756 000	1 756 000	42 154 500
Brutto tidligere vedtatte investeringer	134 628 000	88 603 500	800 000	600 000	224 631 500
Sum	140 497 000	106 377 000	17 556 000	2 356 000	266 786 000
	2022	2023	2024	2025	Sum 2022-2025
SUM INVESTERINGER					
Finansiering:					
Overføring driftsmidler egenkapitalinnskudd KPL	-861 000	-861 000	-861 000	-861 000	-3 444 000
Ekstern finansiering	0	0	0	0	0
Bruk av fond	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års lån	0	0	0	0	0
Refusjon merverdiavgift	-27 928 000	-20 305 000	-3 339 000	-299 000	-51 871 000
Bruk av nye lånemidler	-111 708 000	-85 211 000	-13 356 000	-1 196 000	-211 471 000
Sum finansiering	-140 497 000	-106 377 000	-17 556 000	-2 356 000	-266 786 000

Kommentarer til investeringsprogrammet – nye investeringsprosjekter

Byttemotor brannbilen

Brannvesenets tankbil er en ombygd melkebil fra 1997 innkjøpt til Sørreisa 2008. Tankbilen har vært på verksted, grunnet lekkasje av kjølevann som skyldes spekk i sylindervegg og kjølevannskanaler. Motoren er nødreparert, uten garanti på hvor lenge dette vil holde. Ny motor var på listen over investeringer i 2021, men ble da strøket med den lovnaden at penger til byttemotor skulle fremskaffes dersom behovet oppsto.

Ny byttemotor er ønsket i 2022, men kan utsettes til 2023 under den forutsetning, at dersom tilstanden på motor endres/forverres, må skifte av motor fremskyves.

Dersom det ikke avsettes midler til kan konsekvensen bli at Tankbilen vil ikke kunne brukes ved brann, får ikke tilgang til slokkevann ved brann og røykdykking der det ikke er etablert kommunalt vannledningsnett. Dersom det er behov for røykdykking, kan dette ikke iverksettes grunnet krav til tilgjengelig vannmengde og alternative kilder, livreddende røykdykkerinnsats kan ikke gjennomført. Det er da en risiko for at røykdykking og livreddende innsats ikke kan iverksettes på grunn av mangel på vanntilgang. Tap av liv og verdier.

Tankbilens er snart 25 år, i forhold til bruksverdien og bilens generelle tilstand vil det være økonomisk forsvarlig og foreta motorbytte fremfor gå til innkjøp av nyere tankbil.

Erstatte serverinfrastruktur og backupløsning

Investere i ny hardware for servere og backup av kommunens sentral-infrastruktur. Dette vil bli beskrevet nærmere i arbeidet i saksfremlegget som er bestilt av kommunestyret. Konsekvenser, risiko og fordeler/ulempen vil også beskrives i saksfremlegget.

Skifte ut gamle aksesspunkter

Aksesspunktene som står for trådløst nettverk i kommunens lokaler er gamle og utdaterte, og må byttes ut for å sikre god dekning og nettverkskapasitet. Det må byttes ut følgende mengde aksesspunkter:

I 2022 må det byttes ut 44 aksesspunkter, samt utvide med 16 aksesspunkter. Dette for å oppnå tilstrekkelig dekning og båndbredde på de lokasjoner hvor kommunen har tilstedeværelse. Det tas høyde for at 10 av disse er aksesspunkter som skal benyttes på skolene, disse har noe høyere pris enn andre aksesspunkter. Vi utvider med 16 aksesspunkter for å bedre dekning i flere lokaler. I 2023 må det byttes ut 49 aksesspunkter, samt utvide med 11 aksesspunkter. Det tas høyde for å kjøpe 45 stk. AP som skal benyttes på skolene, disse har noe høyere pris enn andre aksesspunkter som kjøpes inn. Dersom ny skole er ferdig i løpet av 2023 kan dette antallet bli noe mindre, men det må vurderes nærmere når man ser utviklingen på skoleprosjektet.

Det er økende krav om tilgjengelighet, hastighet og nettverkskapasitet på trådløse nettverk, innenfor de fleste sektorene i kommunen, spesielt der kablet nettverk ikke er mulig (eksempelvis skoler, barnehager, fellesarealer, bibliotek m.m). Det har tidligere vært meldt om behov for å erstatte gamle aksesspunkter som benyttes for å levere trådløst nettverk i

kommunens lokaler, uten at det har blitt satt av midler til dette. Som følge av dette, er behovet for utskiftning nå enda større enn tidligere meldt.

Skolene har over tid meldt om dårlig hastighet, dårlig dekning og at man sliter med å få alle elevene på nett samtidig. Dette går blant annet ut over undervisningskvaliteten som involverer bruk av datamaskiner og nettbrett.

Det rapporteres om vanskeligheter med å koble til trådløse nettverk i fellesarealer, eksempelvis i kulturhus og bibliotek.

Ved å erstatte de eldste aksesspunktene i 2022, og foreta en omprioritering av plasseringen av aksesspunkter, vil man bedre tilgjengelighet, nettverkskapasitet og hastighet på kommunens trådløse nettverk. Brukere av trådløse nettverk i kommunen vil oppleve bedre tilgjengelighet og hastighet ved bruk av trådløse nettverk, og det er mindre sannsynlig at nettverksproblemer vil gå ut over produktivitet og undervisning.

Risikoen ved å ikke gjennomføre investeringen er at:

- Skolene får ikke gjennomført planlagt digital undervisning, og i verste konsekvens ikke nå målene i læreplanen.
- Økt frustrasjon blant brukere av kommunens trådløse nettverk.
- IT må bruke mer tid på feilsøking på trådløse nettverk, noe som gir mindre tid til andre oppgaver i et presset arbeidsområde.
- Ansatte blir mindre produktive når man arbeider gjennom trådløse nettverk

Skifte ut gamle datamaskiner

Per dags dato har Sørreisa kommune totalt ca. 700 datamaskiner i produksjon. Gitt utviklingen av programvare, og økte krav til datamaskiner, anbefales det at datamaskiner rulleres ca. hvert 5-6 år, for å hindre at trege datamaskiner går ut over produktiviteten til de ansatte/elever. Det bør foreligge en rulleringsplan for kommunen, slik at man alltid har god oversikt over hvilke maskiner som bør rulleres. Per dags dato har ikke kommunen en rulleringsplan.

Av alle datamaskinene i Sørreisa kommune, er det ca. 530 datamaskiner som er eldre enn 3 år, hvorav ca. 360 av disse er 4-7 år gamle, mens 170 er eldre enn 7 år.

Det vil si at Sørreisa i 2022 burde skifte ut ca. 300 maskiner (maskiner som er 6 år eller eldre), av disse er ca. 150 elevmaskiner.. I 2023 er det ca. 30 datamaskiner som bør byttes, i 2024 ca. 110 datamaskiner (hvorav 70 er elevmaskiner) og i 2025 ca. 115 datamaskiner (hvorav 40 er elevmaskiner).

Gitt en gjennomsnittspris på 6500,- per datamaskin, kommer investeringsbehovet for kommunen av seg selv.

Det bør utarbeides en plan for hvordan skolesektoren ønsker å benytte digitale hjelpemidler for å nå målene i læreplaner. Dette kan få innvirkning på hvilke digitale hjelpemidler som skal kjøpes inn til skolen.

Ved å bytte ut datamaskinene som anses som gamle, er det rimelig å anta at ansattes produktivitet vil øke. Dette beror på at hastigheten til eksisterende datamaskiner er mye lavere enn nyere datamaskiner.

Gitt at man får erstattet dagens serverinfrastruktur, vil man kunne dra nytte av nyere datamaskiner på en mer produktiv måte enn man gjør i dagens Citrix løsning.

Risikoen ved å ikke gjennomføre investeringen er at:

- Ansatte og elever blir mindre produktive som følge av trege datamaskiner, og kommunen må gjøre større investeringer på et senere tidspunkt.
- IT må bruke mer ressurser på feilsøking og vedlikehold av datamaskinene.
- Frustrerte brukere som plages med gamle maskiner, og ikke får tilgang til tjenester man i dag forventer å ha tilgang på.

Utelekeplassen barnehager (0-3 år)

Kjøp av lekeapparat og sklie etc. til utelekeplassen til de minste barna i barnehagen.

De minste barna i barnehagen har på lik linje med store barn også behov for motoriske utfordringer i hverdagen. Barnehagene skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling.

De lekeapparatene/ husene som var egnet for de minste barna er blitt fjernet pga råteskader og avvik etter tilsyn av Lekeplasskontrolløren. Det er derfor stort behov for nye utelekeapparat egnet for de minste barna. Etter redusert budsjett på leker og utstyr til barna, er det ikke mulig å få gjennomført innenfor barnehagens egne budsjetttrammer.

Tiltaket vil fremme god folkehelse for de minste barna i barnehagene. De vil ha mulighet til å oppleve mestring og motorisk utvikling i deres hverdag. Utemiljøet bør by på mange utfordringer og bevegelsesmuligheter for hele kroppen. I et folkehelseperspektiv kan det styrke barnets fysiske og psykiske helse.

Det er sjekket ut pris hos flere leverandører, og tatt en snittpris for investeringskostnader for ulike lekeapparat egnet små barn. I samråd med uteseksjonen skal vi se hvor mange fallmatter det evt. er på lager etter huskestativene er montert i barnehagene. Noen av lekeapparatene er ikke påkrevd fallmatter pga liten høyde.

Dersom prosjektet ikke gjennomføres vil de minste barna i barnehagen ha for liten mulighet til å utfordre seg motorisk og oppleve bevegelsesglede innenfor barnehageområdet

Nye legelokaler

Pr. i dag er ikke legetjenestens lokaler tilpasset den drift som forventes nå- og fremover i tid. Lokalene medfører mange forsinkende flaskehals som både påvirker potensial for inntjening, samt ventetid for legetime, blodprøver, skiftestue m.m.

Konsekvensen av å gjennomføre prosjektet er at det vil tilkomme økte driftsutgifter i forbindelse med lån for å få prosjektet gjennomført.

Det kan forventes bedre inntjening tilsvarende 10 % (Ca. kr. 750 000) av dagens inntjening.

- Omdømme; Det er allerede meldt fra legene at de vil bytte arbeidsgiver hvis ikke tjenestens lokaler utbedres i henhold til dagens standarder- og behov. Dette vil gi ledige fastlegestillinger og problem med å rekruttere- og beholde fastleger. Av

erfaring vet tjenesten at dette skaper uro i både tjenesten- og hos pasientene, og forringer kommunens omdømme.

Og slutter fastlegene så følger sykepleierne etter. Tjenesten forringes og bygges ned, etter flere år med intensiv jobb for å snu nettopp dårlig omdømme, vakante stillinger osv.

- Økonomi; ledige fastlegehjempler medfører økt bruk av dyre vikarer. Disse koster arbeidsgiver mer i drift enn fast tilsatt leger. I tillegg påvirkes tjenestens inntjening / refusjoner fra NAV da erfaring tilsier at legevikarer ikke klarer å generere de samme inntekter som er fast tilsatt lege.

Kvalitet; legevikarer påvirker det faglige tilbud- og kvalitet på tjenestene som kommunen leverer. Dette gjennom mange års erfaring. Vikarlegene jobber det de skal i henhold til avtale, men strekker seg ikke for å møte fokus på faglig utvikling, å opprettholde medisinske standarder i forhold til eks. a.b. foreskrivning og foreskrivning av a- og b- preparater.

Risikoen er at det må organiseres med alternativ drift av legetjenesten i byggeperioden, i andre lokaler eller andre tiltak med eks. redusert drift. Dette vil medføre redusert inntjening i den perioden ombygging pågår.

Det vil måtte forventes at låneavdrag ikke kan dekkes fullt gjennom økt inntjening hos legene.

Maskinpark kjøkken

Kjøkkenet har i daglig drift flere maskiner som der nødvendig for å sikre forsvarlig drift av tjenesten. Kjøøl, frys, tørrlager, stekepanner, vaskemaskiner, kjøkkenmaskiner, gulvvaskemaskiner m.m. Det er mange år siden kjøkkenet ble renoveret, det har ikke vært tilstrekkelig vedlikehold på eksisterende maskinpark som har resultert i en maskinpark med stort behov for en totalgjennomgang- og utskiftning.

Konsekvensen av å gjennomføre prosjektet er:

- Økte utgifter låneavdrag.
- Fordyrende drift i form av å måtte øke personalressurs for å klare å ivareta nødvendig drift.
- At kommunen ikke kan ivareta tjenestetilbud som kjøkkenet ivaretar.
- Frafall av kompetanse, da tjenesten pr. i dag har en drift som blir vurderes å være særdeles tungvint pga. mange småtiltak i hverdagen pga. sviktende maskinpark.
- Må leie inn private aktører for å ivareta kommunens oppgaver som er ivaretatt av dagens kjøkken.

Videre renovering av kjøkkenet må det utredes videre. Teknisk skal ha vært på befaring og laget oversikt status og behov, og kostnadsbildet kan derav ikke pr. i dag anslås.

Uniformer brannvesen

Brannvesenet har i dag 12 utrykkingsuniformer som er meget slitte og flere plasser vært repparet/lappet disse ikke lenger er godkjente da dem ikke vil stå de kravene til varmebeskyttelse som kreves. Et sett består av bukse og jakke som er spesialtøy, ett sett har en kostnad på 17000-. Det ideelle hadde vært og kunne anskaffet alle uniformene på samme året, (forhandle bedre pris), men vi kan også da investeringen/utskiftningen over 2 år men ikke den beste løsningen.

Ikke godkjente utrykkingsuniformer, begrenser muligheten for personellet og utføre enkelte jobber eller kunne brukes til nødvendig innsats, da bekledningen vil sette begrensning for innsatstypen. HMS kravene blir ikke overholdt. Ikke godkjent tøy, kan føre til store brannskader på personellet.

Støttemur Hemmingsjordlia boligfelt

I forbindelse med utbyggingen av Hemmingsjordlia boligfelt ble det inngått avtale med en grunneieren om og kjøp/avståelse av areal for etablering av innkjøring til feltet. I denne avtalen forpliktet kommunen seg til å sette opp og dekke kostnader til en støttemur. Dette ble ikke fulgt opp av kommunen. Kostnader for dette prosjektet ønskes derfor innarbeidet i budsjett 2022.

EK-tilskudd KLP

Kommunen yter årlig inn egenkapital i KLP ut fra et gitt forhold til fremtidige forpliktelser. Egenkapitalinnskuddet er ikke en pensjonskostnad, men en oppsparing på kundens egenkapitalkonto som får sin egen avkastning. Innskuddet skal i henhold regnskapsreglene regnskapsføres over investeringsbudsjettet, men det er ikke anledning til å lånefinansiere egenkapitalinnskuddet.

Egenkapital tilskuddet for 2021 for sykepleierordningen og for fellesordningen er 861 000 for 2022. Midlene foreslås finansiert med overføring via driftsregnskapet.

Kommentarer til investeringsprogrammet – vedtatte og pågående investeringsprosjekter

Veilys til led

Vedtatt i økonomiplan 2021-2024, med en bevilgning på 425.000 kr for 2021. Målet med prosjektet er å starte arbeidet med å bytte lysarmaturene i kommunale lyktestolper til led-teknologi. Mye av armaturen vi har i lyktestolpene i dag er gammelt og det er vanskelig og i enkelte tilfeller umulig å skaffe reservedeler. Det er derfor satt av midler skal at vi kan starte arbeidet med å bytte gammelt lysarmatur til led. Forslått bevilgning i perioden vil ikke være tilstrekkelig til å få byttet armatur i alle stolpene, men det vil være en start på dette arbeidet. Gammelt armatur vil bli tatt vare på og benyttet som reservedeler ved senere reparasjoner av gammelt armatur. Overgang til led vil på sikt redusere kommunens strømutfgifter.

Ventilasjon Brekka barnehage

Gjelder bygging av nytt ventilasjonsanlegg i gammeldelen av Brekka barnehage. Teknisk avdeling vurderer behovet som ikke prekært og tiltaket foreslås derfor flyttet til 2023.

Vinduer, drenering, ventilasjon kommunehus

Opprinnelig meldt inn til økonomiplan 2021-2024 med oppstart 2022. Vinduer på kommunehusets vestsida er dårlige og tiltaket ble første gang foreslått inn i investeringsprogrammet for 4-5 år siden, men har ikke blitt prioritert i økonomiplanen.

Prosjektet innbar bytting av drenering rund deler av kommunehuset for å hindre vanninntrenging til bomberommet, samt kostnader til ventilasjon og vinduer. Tiltaket må kvalitetssikres nærmere og foreslås i sin hentet usatt til 2023 og ses i sammenheng med eventuell ombygging av legekortofasiliteter.

Ventilasjon omsorgshybler

De 16 omsorgshyblene på loftet har ikke ventilasjonssystem. Leietakerne har bodd uten ventilasjon hittil, men det bør trolig gjøre noe med dette over tid. Tiltaket ble første gang foreslått inn i investeringsprogrammet for 3-4 år siden, men har ikke blitt prioritert i økonomiplanen. Tiltaket må kvalitetssikres nærmere og foreslås derfor utsatt til 2023.

Taktekke kokkeskolen og vinduer kokkeskolen

Ombygging av kokkeskolelokalene ble ferdigstilt i januar 2021. Teknisk har imidlertid meldt inn behov for bytting av taktekke og 10 stk. vinduer, da dette ikke var medtatt i det opprinnelige ombyggingsprosjektet. Bytting av taktekke er planlagt gjennomført i 2022, mens bytte av resterende vinduer kan utsettes til 2023.

Investeringer i oppfølging av digitaliseringsstrategien

Ved implementering av digitaliseringsstrategien og realisering av diverse tiltak, vil det være behov for å kjøpe programmer, komponenter og utstyr. Dette tiltaket gjelder innkjøp av i tilknytning til oppfølging av digitaliseringsstrategien som kan defineres som en investering.

Gjennomføring av innkjøp knyttet til digitaliseringsstrategien vil kunne føre til en heving av kvaliteten på tjenester og en effektivisering av interne arbeidsprosesser og tjenester til innbyggerne, i tråd med målet for strategien.

Møblering av sykehjemmet og hybler på loftet

I budsjettvedtaket for 2021, punkt 13, ba kommunestyret om at prosjektet innvilges 200.000 i 2021, 353.000 i 2022 og 553.500 i 2023. Midlene benyttes til innkjøp av møbler til sykehjemsavdelingene og hyblene på loftet.

Amfi kulturhuset

Amfiet har de siste årene vært så slitt at vi forsøker å styre drifta slik at vi minimerer inn- og uttrekk av stolene. Amfiet har gjentatte ganger vært fastkjørt, og det er tidkrevende å få det i gang. I tillegg er mange av stolene (trekk o.a.) mode for utskiftning.

Tiltaket ble meldt inn i økonomiplan 2016-2019. I 2018 fikk prosjektet en bevilgning på 0,15 mill. til planlegging. I budsjett 2020 ble prosjektet foreslått flyttet til 2021 slik at det kan hensyn ta eventuelle endringer i nytt inngangsparti til kulturhus foajeen. I budsjett 2022 foreslås bevilgningen flyttet ytterligere ett år slik at prosjektet kan gjennomgå og kvalitetssikres på nytt.

Renovering av svømme- og idrettshallen

Prosjektet ligger inne med en bevilgning på 10,0 mill. kr i 2012. Etter gjennomført tilbudskonkurranse for montering av stålbasseng var det behov for tilleggsbevilgning før videre arbeid kunne igangsettes. Ny kostnadsramme fra prosjektet ble satt til kr 14,2 mill.

inkludert opsjon for konkurransebasert, jfr. vedtak i ksty-sak 2/2021. Bevilgningen for 2022 gjelder tilleggsbevilgningen. Øvrige midler overføres fra 2021 budsjettet.

Ombygging innvendig brannstasjon

Arbeidstilsynet gjennomførte 29.11.2017 tilsyn ved Sørreisa brannstasjon, etter tilsyn fikk Sørreisa kommune flere avvik i forhold til de gjeldene HMS krav. I forbindelse med prosjekteringen vedrørende de nødvendige ombyggingen på brannstasjon, har Plan Evo AS avdekket vesentlige mangler ved nåværende lokaliteter i forhold til de gjeldene brann og byggeforskrifter. Dette er utbedringskrav som utløser behovet for tilleggsbevilgning, da den vedtatte investeringsrammen fra 2019 ikke vil være dekkende for det forestående arbeidet da disse avvikene er avdekket i etterkant. Bevilgningen for 2022 gjelder tilleggsbevilgningen, jfr. ksty-sak 71/2021. Øvrige midler overføres fra 2021 budsjettet.

Velferdsteknologiske løsninger

Prosjektet ble opprinnelig vedtatt med oppstart i 2019, men oppstart ble forskjøvet til 2020. Prosjektet ligger inne med samme bevilgning som i gjeldende økonomiplan: 2021: kr 500.000, 2022 kr 500.000, 2023 kr 300.000 og 2024 kr 200.000

Foreslåtte investering skal benyttes til anskaffelse av teknologi.

Politisk forankring:

- Vedtatte strategi i kommuneplanens samfunnsdel -voksen og gammel; «Sørreisa kommune skal legge til rette for (...) velferdsteknologi (...).
- Kommunestyrets vedtak i sak 21/17; (...) For å kunne gi tjenester på de laveste trinnene i omsorgstrappen skal det satses på (...) –Ta i bruk velferdsteknologi der det er etisk forsvarlig.»

HSU vedtak HSU 7/18; «1. HSU mener at velferdsteknologiske løsninger etter hvert vil være en forutsetning for at kommunen skal kunne gi et effektivt og kvalitetsmessig tjenestetilbud. 2. Endelig plan på velferdstekniske løsninger legges fram for HSU. 3. For å sikre gjennomføringa (implementering og nødvendig investeringer) for få velferdsteknologiske løsninger på plass, innarbeides utgiftene i økonomiplan 2019-2022.» .

Bygging av ny skole, inventar, trafikale løsninger og tomtekjøp

Bygging av ny 1-10 skole i sentrum er lagt inn i økonomiplan i tråd med kommunestyrets vedtak i sak 58/2021 den 01.07.2021:

Tabell 15: Del prosjekter for bygging av nyskolen, jfr. ksty-sak 58/2021

Tabellen viser kostnader inklusiv mva.:

Del prosjekt	2021	2022	2023	Sum i øk.plan 2021-2024
Bygging - Ny 1-10 skole i sentrum	45 000 000	89 800 000	67 700 000	202 500 000
Prosjektering - Ny 1-10 skole i sentrum	3 000 000	5 200 000	0	8 200 000
Utendørsanlegg		5 400 000	0	5 400 000
Kostnadsramme skoleprosjekt	48 000 000	100 400 000	67 700 000	216 100 000
Trafikale løsninger - ny 1-10 skole	0	25 250 000	0	25 250 000
Totalramme inkl. trafikk	48 000 000	125 650 000	67 700 000	241 350 000

Inventar – ny 1-10 skole

Innkjøp av inventar til ny skole.

Renovering Skøelv vannverk

Renovering Skøelv vannverk (Skaret). Vannverket leverer vann til Skøelv og er en reserve til en stor del av Sørreisa sentrum. Drift av anlegget er grunnet tilstand og alder kostbart, tilgang til ventilkammer under bygget er ikke forsvarlig grunnet fare for kollaps. Prosjektet hadde en bevilgning på kr 1,0 mill. i 2019 til prosjektering. Oppstart var opprinnelig planlagt 2021, men foreslås utsatt til 2023.

Ikke innarbeidede investeringsprosjekter:

Tabell 16: Ikke innarbeidede investeringsprosjekter

Prosjektnavn/tiltak	2022	2023	2024	2025	Sum 2022-2025
Lokaler Boligtjenesten, nær brukergruppen	0	0	0	0	0
Lokaler Boligtjenesten, avlastning barn- og unge	0	0	0	0	0
Lokaler Boligtjenesten, Fredlund dagsenter	0	0	0	0	0
Lokaler Boligtjenesten, omsorgsbolig psykisk helsetjeneste	0	0	0	0	0
Lokaler Boligtjenesten, omsorgsbolig mennesker med utviklingshemning	0	0	0	0	0
Maskinpark Sykehjem	0	0	0	0	0
Renovering av Skøelv kapell	100 000	0	0	0	100 000
Renovering av Tømmervik kirke	200 000	200 000	0	0	400 000
Renovering av menighetssalene Straumen kapell	0	0	100 000	0	100 000
Renovering av Straumen kapell	0	0	0	0	0
Lettere ombygging av gamle NAV lokaler	300 000	0	0	0	300 000
Sum ikke innarbeidede tiltak	600 000	200 000	100 000	0	900 000

Lokaler boligtjenesten

Boligtjenesten har meldt inn følgende behov for lokaler:

- behov for personalbase i nærhet til brukergruppens boliger med tilgang på toalett
- lokaler for å kunne ivareta vedtak om avlastning for barn og unge
- lokaler for å kunne gi tilstrekkelig dagtilbud til brukerne av tjenesten
- omsorgsboliger til alvorlig psykisk syke innbyggere som trenger kontinuerlig tilgjengelighet til personal
- omsorgsleiligheter til innbyggere med psykisk utviklingshemning som trenger oppfølging av kommunens helsetjeneste- og tilstedeværelse av personal

Det er i gjort kostnadsestimater for de ulike tiltakene. Rådmannen har derfor ikke funnet rom for å innarbeide tiltakene da investeringskostnaden ikke er kjent. Tiltakene vil utredes videre og kunne legges frem i senere års budsjetter. I utredningen vil man gjøre en samlet vurdering av tilgjengelige arealer og bygninger tilknyttet boligtjenesten.

Kirkebygg

Sørreisa kirkelige fellesråd har i sin økonomiplan bedt om 100.000 til renovering av Skøelv kapell i 2022, samt 400.000 fordelt over to år til renovering av Tømmereelv kirke. I 2024 er det bedt om 100.000 til renovering av Straumen kapell.

Rådmannen har ikke kjennskap til hva som ligger til grunn for beløpene og hvilke tiltak som planlegges gjennomført. Rådmannen har derfor ikke funnet rom for å innarbeide tiltakene i investeringsbudsjettet for kommende periode.

Lettere ombygging NAV lokaler

Tiltaket gjelder lettere ombygging av tidligere NAV-lokaler til blant annet møterom. Tiltaket foreslås tatt ut av økonomiplan da kostnader for ventilasjon må utredes nærmere.

Drift

Organisering av budsjettet

Sørreisa kommune har organisert driftsbudsjettet i følgende rammeområder:

- 10. Politisk
- 12. Kommunedirektør og fellesområder
- 15. Brann og beredskap
- 18. Interkommunale samarbeid
- 20. Oppvekst og kultur
- 30. Helse
- 35. Sosialtjenester
- 40. Politiske tilskudd til andre
- 60. Teknisk
- 70. Selvkost
- 80. Frie inntekter
- 90. Finans

Hvert rammeområde kan bestå av en eller flere driftsenheter, hvor kommunens tjenesteproduksjon skjer.

Rammeområdene

Nedenfor gis en kort beskrivelse av de forskjellige rammeområdene. For hvert rammeområde forklares de viktigste hovedmomentene i konsekvensjustert budsjettet fra år 2021 til år 2022. Listen er ikke uttømmende.

Konsekvensjustert budsjett er at man med utgangspunkt i budsjett år 2021 justerer driften for faktisk lønnsvekst, betalingsregulativ år 2022, statsbudsjettet, vedtak i kommunestyret og andre endringer i kostnader og inntekter som ikke er mulig å unngå.

Den antatte lønnsvekst for 2022 er avsatt på lønnsnett.

For driftskontorer er disse ikke kompensert for prisvekst. Kun beløp knyttet til faste avtaler (der man har mottatt varsel om prisvekst) er prisregulert.

Inntektssiden vil bli budsjettert i henhold til foreslått betalingsregulativ.

Rammeområde 10 - Politisk

Rammeområdet inneholder følgende tjenester:

- Kommunestyret og formannskapet
- Hovedutvalg for Levekår
- Hovedutvalg for Plan og miljø
- Eldrerådet
- Ungdomsrådet
- Råd for funksjonshemmede
- Vilt- og utmarksnemda
- Revisjon og kontrollutvalg

	Beskrivelse	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
10	Politisk			
	Driftsinntekter	-17 502	-51 975	-32 500
	Driftsutgifter	2 922 190	2 821 447	2 900 893
	Netto	2 904 688	2 769 472	2 868 393

Rådmannens forslag til budsjett bygger på:

Budsjetterte driftskostnader til politisk styring jamfør listen ovenfor er samlet i Rammeområde 10 -politisk. I tidligere års budsjett har kostnadene til ulike råd og utvalg vært spredt på ulike rammeområder. Fra om med dette budsjettet er driftskostnader for politisk styring samlet i et felles rammeområde.

Budsjetterte driftskostnader er videreført på samme nivå som forrige år, men vedtatte nedtrekk i KSTY sak 19/21 for dette rammeområdet er innarbeidet i budsjett.

Nye driftstiltak på rammeområdet

	2022	2023	2024	2025
10 Politisk				
Budsjettramem kontrollutvalg i hht vedtak	-4 100	-4 100	-4 100	-4 100
Ungdomsrådet - ungdomsrådskonferanse	20 000	20 000	20 000	20 000
Eldrerådet - eldrerådskonferansen	20 000	20 000	20 000	20 000
Saldering budsjett 2022 - avsetting til disp.fond.	1 151 322	2 780 288	891 878	0
	1 187 222	2 816 188	927 778	35 900

Rammeområde 12 - Kommunedirektør og fellesområder

Rammeområdet inneholder følgende tjenester:

- Rådmannskontoret
- Lønn og personal
- Regnskap
- IT-drift
- Servicekontor
- Fiberdrift
- Servicekontor
- Diverse fellesutgifter (KS-kontingent, årsgebyr bedriftshelsetjeneste, yrkesskadeforsikring mfl.)
- Frikjøp tillitsvalgte
- Lærlinger
- Næringsfond

	Beskrivelse	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
12	Kommunedirektør og fellesområder			
	Driftsinntekter	-6 397 026	-5 045 498	-4 737 160
	Driftsutgifter	21 253 377	20 232 047	22 339 906
	Netto	14 856 351	15 186 549	17 602 746

Rådmannens forslag til budsjett bygger på:

I forbindelse med ny organisering/inndeling av ansvarsområder, samt ny organisering av Personal og fellestjenestene, er lønnsmidler til økonomisjef og kommunalsjefer i sin helhet flyttet til rammeområde 12 – Kommunedirektør og fellesområder.

Konsekvensene av vedtatte nedstyringstiltak er innarbeidet i budsjettet for rammeområde 12. Det er ikke innarbeidet forslag til nye tiltak på rammeområdet.

Nye driftstiltak på rammeområdet

	2022	2023	2024	2025
12 Kommunedirektør og fellesområder				
Linjerydding fiber flyttes til uteseksjonen	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Prisøkning IT-lisenser 4 %	112 500	112 500	112 500	112 500
Saldering budsjett 2022 - nedtrekk 2024	0	0	0	-798 722
	-37 500	-37 500	-37 500	-836 222

Rammeområde 15 - Brann og Beredskap

Rammeområdet inneholder følgende tjenester:

- Brannvesen
- Beredskap

	Beskrivelse	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
15	Brann og beredskap			
	Driftsinntekter	-1 688 075	-486 000	-487 075
	Driftsutgifter	5 096 905	3 842 224	3 771 865
	Netto	3 408 830	3 356 224	3 284 790

Rådmannens forslag til budsjett bygger på:

Kommunestyrets budsjettvedtak for 2021 og nedstyringsprosessvedtak (sak 19/2021) og andre relevante politiske vedtak gjort i løpet av 2021.

Nye driftstiltak på rammeområdet

	2022	2023	2024	2025
15 Brann og beredskap				
Prisjustering 110-sentral, Nødnett, IUA	38 000	38 000	38 000	38 000
	38 000	38 000	38 000	38 000

Brannvesen - investeringer

Motor i brannvesenets tankbil er gammel og i dårlig forfatning. Den er nød-reparert, men det er ingen garanti på hvor lenge dette vil holde. Ved nytt havari må motoren skiftes. Uten en fungerende tankbil vil røykdykking og livreddende innsats ikke kunne iverksettes på grunn av mangel på vanntilgang.

Brannvesenet har i dag 12 utrykkingsuniformer som er slitte og ikke står kravene til varmebeskyttelse. Ikke godkjente utrykkingsuniformer, begrenser muligheten for personellet og utføre enkelte jobber eller kunne brukes til nødvendig innsats.

Det er i tillegg betydelige utfordringer knyttet til tjenestens lokaler. Arbeidstilsynet gjennomførte i 2017 tilsyn ved Sørreisa brannstasjon og det ble avdekket flere avvik i forhold til gjeldene HMS krav. I etterkant er det også avdekket mangler ved bygget i forhold til brann og byggeforskriftene. Manglene er ikke utbedret.

Byttemotor til brannbilen, uniformer til brannvesenet og ombygging av brannstasjon er lagt inn som tiltak i investeringsbudsjettet.

Rammeområde 18 – Interkommunale samarbeid

Rammeområdet inneholder interkommunale samarbeid på følgende tjenester:

- PPT
- Legevakt
- Kreft
- KAD
- Diabetes
- Førstehjelp
- NAV
- Samfunnsmedisin
- Kommunepsykolog
- Barnevern
- Plankontor

	Beskrivelse	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
18	Interkommunale samarbeid			
	Driftsinntekter	-836 550	0	0
	Driftsutgifter	1 522 477	0	10 707 740
	Netto	685 927	0	10 707 740

Rådmannens forslag til budsjett bygger på:

I forbindelse med ny organisering/inndeling av ansvarsområder er kostander til overnevnte interkommunale samarbeid samlet på dette rammeområdet.

Nye driftstiltak på rammeområdet

	2022	2023	2024	2025
18 Interkommunale samarbeid				
Budsjett KAD-senger 2022	41 000	41 000	41 000	41 000
Budsjett kreftpoliklinikk og kreftkoord.	-26 000	-26 000	-26 000	-26 000
Budsjett samfunnsmedisin	-68 000	-68 000	-68 000	-68 000
Finansiering Plankontor fra 2023	0	550 000	550 000	550 000
Legevakt - budsjett 2022	198 000	198 000	198 000	198 000
Reduksjon kostnader NAV - beregning i hht avtale	-770 000	-770 000	-770 000	-770 000
	-625 000	-75 000	-75 000	-75 000

Interkommunalt plankontor er nytt tiltak og er i 2022 finansiert ved omdisponering av lønnsmidler. Fra 2023 er finansieringskostnaden lagt inn som nytt driftstiltak. Utover dette er det ikke innarbeidet forslag til nye tiltak på rammeområdet.

Rammeområde 20 - Oppvekst og kultur

Rammeområdet inneholder følgende enheter og tjenester:

Enhet barnehage: Ferdinand barnehage

Brekka barnehage

Gjerdsletta barnehage

Enhet skole: Skøelv skole m/SFO (1.-5. trinn)

Gottesjord skole m/SFO (1. – 6. trinn)

Sørreisa sentralskole (7. – 10. trinn)

Enhet familie og kultur: Dyrøy og Sørreisa barnevernstjeneste

Flyktingetjeneste

Rus og psykiatri

Helsestasjon

Kultur inkl. kulturskole og bibliotek

Voksenopplæring: Kommunen kjøper grunnskoleopplæring for voksne og norskopplæring for innvandrere fra Senja kommune. Ordningen fungerer svært godt.

	Beskrivelse	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
20	Oppvekst og kultur			
	Driftsinntekter	-24 576 059	-18 918 706	-16 898 241
	Driftsutgifter	122 768 912	115 735 870	112 431 225
	Netto	98 192 853	96 817 164	95 532 984

Rådmannens forslag til budsjett bygger på:

Kommunestyrets budsjettvedtak for 2021 og nedstyringsprosessvedtak (sak 19/2021) og andre relevante politiske vedtak gjort i løpet av 2021.

Nye driftstiltak på rammeområdet

	2022	2023	2024	2025
20 Oppvekst og kultur				
Anslag reduserte driftskostnader å legge ned Gottesjord og Skøelv skole. 2021	0	0	-260 000	-260 000
Besparelse skoleskysst inkl. svømmekjøring ved ny skole 2023	0	-340 000	-760 000	-760 000
Engangsbevilging fagfornyelse tas ut	0	-150 000	-150 000	-150 000
Foreldrebetaling bhg og SFO etter plasser pr oktober 2021	-138 000	-138 000	-138 000	-138 000
Halvårseffekt badevakt pga renovering	-40 335	0	0	0
Justering kostnader SLI	-495 000	-495 000	-495 000	-495 000
Midlertidig vakanse biblioteksjef pga ny rekruttering	-98 700	0	0	0
Reduksjon assistent ansvar 203 fra august 2022 (5 mnd) 0,68 årsverk.	-148 661	-357 029	-357 029	-357 029
Reduksjon i antall barnehageplasser - 3 plasser	-157 002	-157 002	-157 002	-157 002
Reduksjon årsverk kulturskolen - 70 %	-186 435	-523 968	-523 968	-523 968
Statsbudsjett 2022: 1 time ekstra naturfag	30 517	73 379	73 379	73 379
	-1 233 616	-2 087 620	-2 767 620	-2 767 620

Tekst merket i gult er føringer fra statsbudsjett 2022

Reduksjon av ytterligere tre barnehageplasser fra høsten 2022:

Fra august ble kapasiteten i barnehagene redusert med 10 plasser. Pr. oktober er det likevel ledig sju barnehageplasser. Det står tre søkere på venteliste med ønsket oppstart våren 2022. Disse er for ung til å få tildelt plass pr. nå. Det forventes ikke økning i barnetallet de neste årene, så en reduksjon på tre plasser vil likevel tilsi at alle som har krav på en barnehageplass ved hovedopptak vil få dette.

Konsekvensen av en reduksjon kan bli at familier som flytter til Sørreisa i løpet av året og barn som fyller ett år i løpet av vårhalvåret, må vente på en barnehageplass til neste barnehageår da det ikke vil være ledige plasser etter hovedopptak.

Reduksjon på ansvar 203 – Styrket tilbud til førskolebarn:

Hvor mange barn som har behov for styrket tilbud vil være varierende fra år til år. Ut fra de opplysninger vi har pr. oktober vil det være noe mindre behov for styrking av tilbud i 2022, slik at et nedtrekk vil være mulig.

Hvis det da skulle komme nye barn i 2022 med vedtak om spesialpedagogisk hjelp eller behov for annen styrking av barnehagetilbudet, vil det være nødvendig med tilføring av «friske» økonomiske midler.

Reduksjon årsverk kulturskolen 70 %:

Nedtrekk i stilling i kulturskolen er tidligere vedtatt fra 2024. Dette på grunn av usikkerhet rundt når lærer ville gå av med pensjon.

Det er nå klart at lærer allerede har gått av med pensjon og rådmannen foreslår derfor at nedtrekket kommer allerede fra høsten 2022.

I perioden fram til sommeren 2022 brukes det vikarstillinger for å opprettholde vedtatt drift for skoleåret 2021- 2022.

Utfordringer innfor rammeområdet

- Barnevernsreformen skal gi mer ansvar til kommunene på barnevernsområdet. Kommunen vil få et mye større økonomisk ansvar i forbindelse med bl.a. plassering i institusjon. Reformen er en helhetlig oppvekstreform der tverrfaglig samarbeid vil bli sentralt i forebyggende arbeid og tidlig innsats for barn og unge. Dette for så langt som mulig unngå inngripende tiltak som plasseringer av barn utenfor hjemmet.
- Nedtrekk i forbindelse med gjesteelever vil ikke få full effekt da det er blitt flere gjesteelever der kommunen vil være økonomisk ansvarlig for skolegang i andre kommuner.
- Det vil bli utfordrende å «ta hjem» et enetiltak på grunn av manglende kapasitet i egen enhet.
- I mars 2021 vedtok kommunestyret nedleggelse av Ka skjer og utmelding av Midt-Troms friluftsråd og Midt-Troms museum. Da det er gjort nye politiske vedtak om videreføring av utgivelse av Ka skjer og medlemskap i Midt-Troms friluftsråd og Midt-Troms museum må det finnes økonomisk inndekning for dette. I tillegg er det gjort vedtak om tilskudd til dagsturhytte fra Midt-Troms Friluftsråd.

Det kan bli utfordrende å finne økonomisk dekning for alle disse vedtakene innenfor egen ramme.

- Da det er redusert med en stilling innen området rus og psykiatri vil det bli redusert kapasitet i tjenesten. Man vil i liten grad ha kapasitet til å gi et tilbud til unge i alderen 16- 18 år. Disse må henvises til BUP i stedet for å få tjeneste i egen kommune. Terskelen vil generelt bli høyere for å få et tilbud fra tjenesten.

Rammeområde 30 - Helse

Rammeområde 3 inneholder fellesområde og 1 resultatenheter, med følgende deltjenester:

Enhet Helse, som innbefatter følgende deltjenester:

- Fastlegetjeneste
- Fysioterapitjeneste
- Hjemmetjenester
- Sykehjem m/kjøkken
- Dagaktivitetstilbud for hjemmeboende personer med demens
- Boligtjeneste (forsterket hjemmebasert miljøarbeidertjeneste)
- Avlastningsbolig
- Dagsenter
- Ergoterapi koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering, samt hjelpemiddel, syn- og hørselskontakt
- Frisklivssentral

Utover dette favner også budsjettet administrative fellesutgifter.

Beskrivelse	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
30 Helse			
Driftsinntekter	-30 122 918	-25 252 358	-26 679 240
Driftsutgifter	109 257 756	99 820 542	95 084 155
Netto	79 134 838	74 568 184	68 404 915

Rådmannens forslag til budsjett bygger på:

Kommunestyrets budsjettvedtak for 2021 og nedstyringsprosessvedtak (sak 19/2021) og andre relevante politiske vedtak gjort i løpet av 2021.

Nye driftstiltak på rammeområdet

	2022	2023	2024	2025
30 Helse				
Korreksjon tiltak 3-2 nedstyring velferdsteknologi	491 067	491 067	491 067	491 067
Vikar for leger på resertifisering	1 472 592	0	0	0
	1 963 659	491 067	491 067	491 067

1. Helse fellesområde

Endring i interkommunale samarbeid:

- Interkommunale vertskommunesamarbeid er flyttet fra rammeområde 3 til rammeområde 1.

Endring i politiske vedtatte tilskuddsområder:

- Politiske vedtatte tilskuddsområder er flyttet fra rammeområde 3 til rammeområde 4.

2. Enhet Helse

Fastlegekontor

Tjenesten har store utfordringer knyttet til dagens lokaler. Utfordringene knytter seg både arealenes størrelse og utforming. Slik arealene er i dag er det manko på tilgjengelige kontorer, skiftestuer og prøvelokaliteter. Dette medfører flaskehals i daglig drift, som gir seg utslag i økt ventetid for pasienter, lavere produktivitet hos fastlegene, manglende mulighet for å ha legestudenter i kontoret, samt manglende mulighet for å videreutvikle tjenesteleveringen.

Med bakgrunn i kommunestyrets tidligere vedtatte investeringstiltak «legekontorfasiliteter» (sak 80/2019) har rådmannen gått i gang med et mulighetsstudie i forhold til nye legekontorlokaler. Dette arbeidet er ikke ferdig utredet, men et grovt kostnadsanslag ligger til grunn for rådmannens foreslåtte investeringstiltak i økonomiplan 2022-2025. Når mulighetsstudiet er gjennomført vil det bli lagt fram en egen sak om dette til kommunestyret.

Rekruttering av leger til faste stillinger og vikariater er utfordrende. Dette er en nasjonal, regional og kommunal utfordring.

I nabokommune har man bevist valgt gjøre grep for å rekruttere og beholde leger. Her har man bla. gjort betydelige lønsmessige grep.

For vår kommune er det derfor blitt mer aktuelt enn tidligere å legge til rette for å beholde de legene vi har tilsatt i kommunen.

Omsorgstjenestene (sykehjemmets pleieavdelinger, hjemmetjenesten og boligjenesten):

Svært lave vikarressurser gir seg utslag i redusert forutsigbarhet og kvalitet på tjenestetilbudet til beboere og brukere av tjenesten.

Maskinparken på sykehjemmet er gammel. Siden renoveringen av omsorgssenteret har det ikke vært noe systematisk plan for fornying og supplering av utstyr på de 4 avdelingskjøkkenene eller skyllerommene i avdelingene. (Skyllerom skal være tilrettelagt for rengjøring og desinfisering av utstyr, mellomlagring av urent utstyr, skittentøy og avfall, samt prøvetaking fra urin og avføring). Supplering av utstyr/maskiner har kun blitt gjort når noe har røket. Hvis utstyret på disse områdene blir satt ut av drift vil kommunen ikke imøtekomme de gjeldende standarder rundt hygiene og smittevern. Her må det lages en oversikt hvor maskinparken beskrives og plan for supplering må utarbeides.

Kjøkkenet:

Kjøkkenet har over flere år hatt utfordringer knyttet til maskinpark og kjølerom. Feil og mangler knyttet til disse områdene gjør at tjenesten drifter lite effektivt, med mye plunder og heft, og at matvarer må kasseres på grunn av fukt og temperaturproblematikk.

Boligtjenesten og Dagsenter og Avlastningsbolig

Tjenesten har betydelige utfordringer knyttet til tilgjengelige leiligheter for personer, som har et behov for tjenestenære boliger. Skal tjenesten lykkes med å hjem tiltak, som per i dag driftes av private aktører, må det være mulighet for slike boliger og personalfasiliteter tilpasset medlevertturnus.

Det er også viktig at tjenesten får helt nødvendige personalfasiliteter tilknyttet boligtnet, som leies av Sørbo. Her må man i dialog med Sørbo for se på hvilke muligheter som finnes, for å gjøre nødvendige grep som sikrer en tilfredsstillende løsning

Endring i interkommunale samarbeid:

- Interkommunale vertskommunesamarbeid er flyttet fra rammeområde 3 til rammeområde 1.

Endring i politiske vedtatte tilskuddsområder:

- Politiske vedtatte tilskuddsområder er flyttet fra rammeområde 3 til rammeområde 4.

Rammeområde 35 – Sosiale tjenester

Rammeområdet følgende tjenester:

- Økonomisk sosialhjelp
- Kvalifiseringsprogrammet

	Beskrivelse	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
35	Sosialtjenester			
	Driftsinntekter	-61 607	-75 000	-35 000
	Driftsutgifter	1 836 827	3 427 836	2 780 298
	Netto	1 775 220	3 352 836	2 745 298

Rådmannens forslag til budsjett bygger på:

Basert på kalkyle for utgifter til økonomisk sosialhjelp i 2020 og 2021 er budsjettet redusert med 0,66 mill. kr. Budsjettert kostnad til økonomisk sosialhjelp er 1,8 mill. kr.

Det avsettes midler opp til 3 plasser for personer over 25 år i kvalifiseringsprogram.

Rammeområde 40 – Politisk vedtatt tilskudd til andre

Rammeområdet inneholder politisk vedtatte tilskudd til følgende:

- Sørreisa Kirkelige fellesråd
- MITRA
- Driftstilskudd fysioterapeuter
- Krisesenter
- Driftstilskudd private barnehager (Bjørkli)
- Frivilligsentralen

	Beskrivelse	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
40	Politisk vedtatt tilskudd til andre			
	Driftsinntekter	-15 334	-1 018 293	-1 018 293
	Driftsutgifter	2 742 957	3 036 126	7 232 609
	Netto	2 727 623	2 017 833	6 214 316

Rådmannens forslag til budsjett bygger på:

I forbindelse med ny organisering/inndeling av ansvarsområder, samt ny organisering er Tilskudd til MITRA, fysioterapeuter, krisesenter, private barnehager og frivilligsentralen i sin helhet flyttet til rammeområde.

Sørreisa kirkelige fellesråd

Som for de kommunale tjenestene, er også driftsbudsjettet for kirken med gravlundene meget stramt. Menighetsrådet i Sørreisa og menighetsrådet i Dyrøy samarbeider om å løse noen oppgaver sammen. Blant annet har de felles kirkeverge.

Sørreisa kommune og Sørreisa kirkelige fellesråd har tjenesteytingsavtale. Utover det som ligger i avtalen, samt driftstilskuddet som bevilges årlig har, Sørreisa kommune intet ansvar for budsjetttrammene i Sørreisa kirkelige fellesråd.

Sørreisa kommune har fra overtatt ansvaret for renhold i kirkebyggene. Kostnaden er belastet dette ansvaret. Tilskuddet til Sørreisa kirkelige fellesråd ble som følge av dette redusert tilsvarende.

I kommunestyrets budsjettvedtak for 2021 skulle tilskuddet til kirken som reduseres med ytterligere 35.000 for 2022. For 2022 foreslås imidlertid tilskuddet holdt på samme nivå i kroner som i 2021:

Budsjettert tilskudd til Sørreisa Sokn for 2022 fremkommer slik:

Tilskudd 2021	1.701.000
Justering	0
Sum tilskudd 2022	1.701.000

Rammeområde 60 – Teknisk

Rammeområdet inneholder en resultatenhet med følgende deltjenester:

- Administrasjon
- Planlegging
- Landbruksforvaltning
- Naturforvaltning
- Byggesak
- Kart og oppmåling
- Renhold kommunale bygg
- Forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av kommunens: Bygg, eiendommer, anlegg, veier etc.

Rammeområdet ivaretar viktige servicefunksjoner for de øvrige enhetene i kommunen og boligstiftelsen Sør-Bo (vedlikehold og vaktmestertjenester). I tillegg er det en rekke tjenestefunksjoner i forhold til kommunens innbyggere og næringsliv, som for eksempel oppmåling, landbruk samt bygge- og reguleringsaker.

Rammeområdet er også sentralt i fht videre utvikling med investeringsprosjekter som kommunen gjennomfører. Mye av de grunnleggende premissene for øvrige tjenester og tilbud ligger her i infrastruktur som bygninger, veier og anlegg.

Innenfor teknisk sektor er det knyttet utfordringer til fremdriften i planarbeidet. Mye av eksisterende planverk er av eldre dato og trenger fornyelse. Et dårlig plangrunnlag forhindrer effektiv saksbehandling på flere områder. Arbeidet med revidering av kommuneplanens arealdel samt sentrumsplanen for Sørreisa er forsinket, men forventes ferdig medio 2022.

	Beskrivelse	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
60	Teknisk			
	Driftsinntekter	-10 845 887	-9 083 572	-9 941 529
	Driftsutgifter	37 263 470	28 586 530	28 301 725
	Netto	26 417 583	19 502 958	18 360 196

Rådmannens forslag til budsjett bygger på:

Kommunestyrets budsjettvedtak for 2021 og nedstyringsprosessvedtak (sak 19/2021) og andre relevante politiske vedtak gjort i løpet av 2021.

Nye driftstiltak på rammeområdet

	2022	2023	2024	2025
60 Teknisk				
Justering husleie til gjengsleie	-331 500	-663 000	-663 000	-663 000
Økte kostnader Hus til leie, jfr. øk.rapport september	663 000	663 000	663 000	663 000
Linjerydding flyttes til uteseksjonen	150 000	150 000	150 000	150 000
Økning vedlikehold bygg	142 000	142 000	142 000	142 000
Økt vedlikehold kommunale veier	157 000	157 000	157 000	157 000
	780 500	449 000	449 000	449 000

Reduksjon vedlikehold:

Opprinnelig vedlikeholdsbudsjett for 2020 var kr 870'. I det konsekvensjusterte budsjettet var det foreslått å øke dette ytterligere med kr 845', begrunnet med økt ad-hoc-vedlikehold (kr 500') og vedlikehold knyttet til vedlikeholdsplanen (kr 345').

I budsjett for 2021 ble begge disse bevilgningene strøket, i tillegg til at opprinnelig vedlikehold ble redusert med 370' fra 870' til 500'.

Konsekvenser av redusert vedlikehold

Innsparingseffekten av redusert vedlikehold antas å være av kortvarig karakter og kan på sikt medføre større totale kostnader og uønskede konsekvenser. Forhold som kan påvirkes av redusert eller utsatt vedlikehold kan være:

- Følgeskader som genererer unødvendige merkostnader.
- Forhindrer effektiv utnyttelse av arbeidskapasiteten i uteseksjonen
- Driftsstans
- Negative HMS-konsekvenser for ansatte og brukere
- Utsatt vedlikehold akkumuleres og må tas igjen i ettertid.

Vedlikehold kommunale bygg

Posten omfatter vedlikehold av alle kommunale bygg samt inventar og utstyr. Det foreslås en økning fra 558 000,- i 2021 til 700 000,- for 2022. Økningen anses for liten til å kunne reversere det stadig økende vedlikeholdsetterslepet som er akkumulert over flere år.

Kommunale veier

Budsjettet for 2021 er på 4 803 000,- der det meste har vært bundet i fast avtale om vintervedlikehold med årskostnad 4 111 000,-. Tilstanden til mange av veiene oppfattes som kritisk og krever større investeringer for å oppnå akseptabel tilstand. For 2021 har det kun vært avsatt 330 000,- til sommervedlikehold, noe som er langt fra tilstrekkelig for å hindre ytterligere forfall. For 2022 foreslås en økning på 3,3% til 4 960 000,-

Rammeområde 70 – Selvkost

Rammeområdet følgende tjenester:

- Vannforsyning
- Avløp
- Slamtømming
- Renovasjon
- Feiervesen
- Havnekassa

Tjenestene under dette rammeområdet er ment å være selvfinansierende med brukerbetaling gjennom det kommunale avgiftssystemet.

	Beskrivelse	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
70	Selvkost			
	Driftsinntekter	-16 985 800	-19 045 436	-21 434 273
	Driftsutgifter	9 879 482	12 210 167	12 001 247
	Netto	-7 106 318	-6 835 269	-9 433 026

Rådmannens forslag til budsjett bygger på;

Kommunestyrets budsjettvedtak for 2021 og nedstyringsprosessvedtak (sak 19/2021) og andre relevante politiske vedtak gjort i løpet av 2021.

Nye driftstiltak på rammeområdet

	2022	2023	2024	2025
70 Selvkost				
Justeringer VAR-områdene inkl. VA ingeniør	-110 167	-109 439	-109 439	-109 439
	-110 167	-109 439	-109 439	-109 439

VA-ingeniørstilling

Sørreisa kommune har i mange år manglet en overordnet fagkompetanse innenfor vann og avløp (VA-ingeniør). Det har derfor over tid bygd seg opp et større etterslep på saker som omhandler kontroll og ettersyn av kommunale og private VA-anlegg. I tillegg vil en slik kompetanse kunne fylle behovet for overordnet planlegging og gjennomføring av VA-prosjekter. Behovet for dette er økende da snittalderen på de eksisterende anleggene er høy, og investeringsbehovet må forventes økende i tiden framover.

Kommunen har til nå bare delvis kompensert behovet for en VA-ingeniør med kompetente fagarbeidere i uteseksjonen som har ivaretatt det daglige tilsynet og vedlikeholdet av de kommunale VA-anleggene. Fra 1.september i år er det redusert med en hel stilling på VA i uteseksjonen, fra tre til to årsverk, og sektoren er med det blitt mer sårbar.

Mangelen på fagkompetanse innen VA-feltet vanskeliggjør saksbehandlingen innenfor byggesak, fradeling og naturforvaltning da disse ofte innbefatter spørsmål knyttet til vann og avløp. Det er også behov for denne kompetansen når det gjelder registrering og digitalisering av de kommunaltekniske anleggene.

Opprettelse av en VA-ingeniørstilling vil kunne finansieres via selvkost VAR

Gebyrutvikling for vann, avløp, renovasjon, feiing og slamtømming

Tabell 18: Justering gebyrer selvkostområder 2021 til 2022

	2021	2022	Endring i kr	Endring
Vann	5 490	6 390	900	16,40 %
Avløp	3 428	3 428	0	0,00 %
Renovasjon	4 345	4 902	557	12,83 %
Slam	1 748	2 261	513	29,38 %
Feier	1 335	1 335	0	0,00 %
Sum	16 346	18 317	1 971	12,06 %

Fra 2021 til 2022 foreslås en samlet gebyr økning på rundt 12,1 %, hvor slam øker mest med 29,4 %. Renovasjon øker med 12,8 %, mens gebyr for vann øker med 16,4 %. Gebyreksemlene for vann og avløp er basert på et årlig vannforbruk på 205,44 kubikkmeter. Gebyrsatsene er inkl. mva.

Hovedbilde saldering – rådmannens innstilling

Nedenfor fremgår et forenklet hovedbilde av konsekvensjustert budsjett og hvordan budsjettet kommer i balanse i økonomiplan.

Etter konsekvensjustering og nye tiltak var lagt inn kom budsjettet ut med et mindreforbruk på kr 2,8 mill. for 2022, 2,9 mill. for 2023, 0,9 mill. for 2024 og et merforbruk på 0,8 i 2025, jfr. linje 32 i tabellen under («Fremført til inndekning senere år»).

	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
1 Rammetilskudd	-128 584 000	-128 584 000	-128 584 000	-128 584 000
2 Innteks- og formuesskatt	-96 029 000	-96 029 000	-96 029 000	-96 029 000
3 Eiendomsskatt	0	0	0	0
4 Andre skatteinntekter	0	0	0	0
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	-14 953 300	-14 953 000	-15 422 600	-14 722 000
6 Overføringer og tilskudd fra andre	-36 017 696	-36 167 696	-36 109 946	-36 109 946
7 Brukerbetalinger	-11 088 557	-11 088 557	-11 088 557	-11 088 557
8 Salgs- og leieinntekter	-34 157 058	-33 487 043	-33 316 043	-33 316 043
9 SUM DRIFTSINNTEKTER	-320 829 611	-320 309 296	-320 550 146	-319 849 546
10 Lønnsutgifter	173 895 690	170 542 282	168 373 910	168 221 910
11 Sosiale utgifter	31 616 242	30 845 896	30 337 278	30 297 278
12 Kjøp av varer og tjenester	78 426 056	76 681 316	75 374 316	75 444 316
13 Overføringer og tilskudd til andre	13 202 885	13 202 885	13 145 135	13 145 135
14 Avskrivninger	17 526 000	17 526 000	17 526 000	17 526 000
15 SUM DRIFTSUTGIFTER	314 666 873	308 798 379	304 756 639	304 634 639
16 BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-6 162 738	-11 510 917	-15 793 507	-15 214 907
17 Renteinntekter	-2 866 459	-3 407 459	-3 636 459	-3 946 459
18 Utbytter	0	0	0	0
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0
20 Renteutgifter	8 524 459	11 623 459	14 616 459	15 021 459
21 Avdrag på lån	15 157 000	17 319 000	20 897 000	21 914 000
22 NETTO FINANSUTGIFTER	20 815 000	25 535 000	31 877 000	32 989 000
23 Motpost avskrivninger	-17 526 000	-17 526 000	-17 526 000	-17 526 000
24 NETTO DRIFTSRESULTAT	-2 873 738	-3 501 917	-1 442 507	248 093
25 Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0
26 Overføring til investering	861 000	861 000	861 000	861 000
27 Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-802 099	-310 371	-310 371	-310 371
28 Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond				
29 Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	0	0	0
30 Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
31 SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	58 901	550 629	550 629	550 629
32 FREMFOØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	-2 814 837	-2 951 288	-891 878	798 722
<i>Balansering:</i>				
33 Avsetning fremførbart underskudd VAR	1 663 515	171 000	0	0
34 Avsetning til disposisjonsfond	1 151 322	2 780 288	891 878	0
35 Nedstyring 2024				-798 722
36 Bunlinje	0	0	0	0

Av overskuddet på 2,8 mill. for 2022 inngår imidlertid 1,6 mill. av tilbakeført underskudd fra VAR-områdene. Tilbakeført underskudd fra VAR er i sin helhet foreslått avsatt på disposisjonsfond, jfr. linje 33 i tabellen ovenfor («Avsetning fremførbart underskudd VAR»). Av overskuddet på 2,9 mill. i 2023 utgjør tilbakebetalingen fra VAR omlag 0,2 mill.

Justert for tilbakeføringen fra VAR-områdene går det underliggende driftsbudsjettet da med 1,1 mill. i overskudd i 2022, 2,8 mill. i 2023 og 0,9 mill. i 2024. Dette er i rådmannens forslag avsatt på disposisjonsfond, jfr. linje 34 i tabellen ovenfor («Avsetning til disposisjonsfond»).

I 2025 kommer driftsbudsjettet ut med et merforbruk på 0,8 mill. kr. Dette er inntil videre lagt sentralt på rammeområde 12-Komunedirektør og fellestjenester. I kommende økonomiplan periode må det imidlertid jobbes aktivt med å finne varige tiltak for inndekning.

Hovedoversikter i henhold til rådmannens forslag:

Budsjett- og økonomiplan skal være satt opp på en oversiktlig måte. Obligatoriske budsjettskjema er regulert i Forskrift om årsbudsjett kapittel 5, § 5-4 til 5-7, og det er dette nivå kommunestyret vedtar Sørreisa kommunes budsjetttrammer på. Disse er som følger:

§ 5-4 første ledd, Bevilgningsoversikt – drift

Bevilgningsoversikt - drift (hele kr)	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
1 Rammetilskudd	-130 671 947	-123 295 000	-128 584 000	-128 584 000	-128 584 000	-128 584 000
2 Inntekts- og formuesskatt	-88 223 419	-94 961 000	-96 029 000	-96 029 000	-96 029 000	-96 029 000
3 Eiendomsskatt	0	0	0	0	0	0
4 Andre generelle driftsinntekter	-12 526 545	-11 228 000	-14 953 300	-14 953 000	-15 422 600	-14 722 000
5 SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	-231 421 911	-229 484 000	-239 566 300	-239 566 000	-240 035 600	-239 335 000
6 Sum bevilgninger drift, netto	217 717 108	211 388 128	215 877 562	210 529 083	206 716 093	205 795 371
7 Avskrivninger	16 711 729	17 526 000	17 526 000	17 526 000	17 526 000	17 526 000
8 SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	234 428 837	228 914 128	233 403 562	228 055 083	224 242 093	223 321 371
9 BRUTTO DRIFTSRESULTAT	3 006 926	-569 872	-6 162 738	-11 510 917	-15 793 507	-16 013 629
10 Renteinntekter	-2 411 266	-2 183 459	-2 866 459	-3 407 459	-3 636 459	-3 946 459
11 Utbytter	-816	0	0	0	0	0
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
13 Renteutgifter	7 918 120	7 413 059	8 524 459	11 623 459	14 616 459	15 021 459
14 Avdrag på lån	12 191 324	14 064 000	15 157 000	17 319 000	20 897 000	21 914 000
15 NETTO FINANSUTGIFTER	17 697 362	19 293 600	20 815 000	25 535 000	31 877 000	32 989 000
16 Motpost avskrivninger	-16 711 728	-17 526 000	-17 526 000	-17 526 000	-17 526 000	-17 526 000
17 NETTO DRIFTSRESULTAT	3 992 560	1 197 728	-2 873 738	-3 501 917	-1 442 507	-550 629
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat</i>	0	0	0	0	0	0
18 Overføring til investering	764 000	958 000	861 000	861 000	861 000	861 000
19 Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond	1 655 712	-155 728	-802 099	-310 371	-310 371	-310 371
20 Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-8 618 962	-2 000 000	2 814 837	2 951 288	891 878	0
21 Dekning av tidligere års merforbruk	2 206 690	0	0	0	0	0
22 SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-3 992 560	-1 197 728	2 873 738	3 501 917	1 442 507	550 629
23 FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

§ 5-4 andre ledd, Bevilgningene til de enkelte budsjettområdene – drift

Oversikten skal vise bevilgning pr rammeområde. Summen skal samsvare med «sum bevilgninger drift, netto» i bevilgningsoversikt etter 5-4 første ledd.

Bevilgning til de enkelte budsjettområder (hele kr)	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
10 Politisk	2 904 688	2 769 472	2 868 393	2 948 393	2 868 393	2 948 393
12 Kommunedirektør og fellesområder	14 871 203	15 186 549	17 602 746	17 076 746	16 705 145	15 906 423
15 Brann og beredskap	3 408 830	3 356 224	3 284 790	3 284 790	3 284 790	3 284 790
18 Interkommunale samarbeid	685 927	0	10 707 740	10 703 000	10 703 000	10 703 000
20 Oppvekst og kultur	98 192 853	96 817 164	95 532 984	93 369 980	91 556 980	91 354 980
30 Helse	79 417 202	74 568 184	68 404 915	65 557 323	64 432 323	64 432 323
35 Sosialtjenester	1 775 220	3 352 836	2 745 298	2 745 298	2 745 298	2 745 298
40 Politisk vedtatt tilskudd til andre	2 727 623	2 017 833	6 214 316	5 949 316	5 949 316	5 949 316
60 Teknisk	26 297 394	19 502 958	18 360 196	17 828 696	17 234 307	17 234 307
70 Selvkost	-7 106 318	-6 835 269	-9 433 026	-8 523 669	-8 352 669	-8 352 669
90 Finans	-5 457 514	652 177	-410 790	-410 790	-410 790	-410 790
SUM	217 717 108	211 388 128	215 877 562	210 529 083	206 716 093	205 795 371

§ 5-5 første ledd, Bevilgningsoversikt – investering

Bevilgningsoversikt – investering (i hele 100)	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
1. Investeringer i varige driftsmidler	41 820	85 838	139 636	105 516	16 695	1 495
2. Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0	0
3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	905	958	861	861	861	861
4. Utlån av egne midler	522	0	0	0	0	0
5. Avdrag på lån	116	0	0	0	0	0
6. Sum investeringsutgifter	43 363	86 796	140 497	106 377	17 556	2 356
7. Kompensasjon for merverdiavgift	-4 885	-14 248	-27 928	-20 305	-3 339	-299
8. Tilskudd fra andre	-333	0	0	0	0	0
9. Salg av varige driftsmidler	-3 872	0	0	0	0	0
10. Salg av finansielle anleggsmidler	-7	0	0	0	0	0
11. Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
12. Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-116	0	0	0	0	0
13. Bruk av lån	-33 267	-71 590	-111 708	-85 211	-13 356	-1 196
14. Sum investeringsinntekter	-42 479	-85 838	-139 636	-105 516	-16 695	-1 495
15. Videreutlån	6 731	10 000	15 000	15 000	15 000	15 000
16. Bruk av lån til videreutlån	-6 731	-10 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
17. Avdrag på lån til videreutlån	3 445	1 920	4 346	4 346	4 346	4 346
18. Mottatte avdrag på videreutlån	-6 680	-1 920	-4 346	-4 346	-4 346	-4 346
19. Netto utgifter videreutlån	-3 235	0	0	0	0	0
20. Overføring fra drift	-764	-958	-861	-861	-861	-861
21. Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	3 115	0	0	0	0	0
22. Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
23. Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
24. Sum overføring fra drift og netto avsetninger	2 351	-958	-861	-861	-861	-861
25. Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

§ 5-5 andre ledd, Bevilgningene til de enkelte investeringsprosjektene

Tall i hele kroner (inkl. mva)*	Rentesats	2,20 %	2,53 %	2,63 %	2,69 %	
Prosjektnavn/tiltak	2022	2023	2024	2025	Sum	2022-2025
Nye investeringer:						
Byttemotor tankbil	0	200 000	0	0	0	200 000
Erstatte serverinfrastruktur og backupløsning	2 438 000	0	0	0	0	2 438 000
Skifte ut gamle aksesspunkter	250 000	337 500	0	0	0	587 500
Skifte ut gamle datmaskiner	1 375 000	1 375 000	895 000	895 000	0	4 540 000
Utelekeplassen barnehager (0-3 år)	420 000	0	0	0	0	420 000
Nye legelokaler	0	15 000 000	15 000 000	0	0	30 000 000
Maskinpark kjøkken	125 000	0	0	0	0	125 000
Uniformer brannvesen	200 000	0	0	0	0	200 000
Støttemur Hammingsjordlia	200 000	0	0	0	0	200 000
Egenkapitalinnskudd KLP	861 000	861 000	861 000	861 000	0	3 444 000
Tidligere vedtatte investeringer og endringer i tidligere vedtatte investeringer som følge av justert fremdrift**:						
Veilys til led	200 000	0	0	0	0	200 000
Ventilasjon Brekka	0	437 500	0	0	0	437 500
Vinduer, drenering, ventilasjon Kommunehus	0	2 662 500	0	0	0	2 662 500
Ventilasjon leiligheter omssorgssenteret	0	1 250 000	0	0	0	1 250 000
Taktekke Kokkeskolen	937 500	0	0	0	0	937 500
Vinduer Kokkeskolebygget	0	100 000	0	0	0	100 000
Investeringer i oppfølging av digitaliseringsstrategi	300 000	500 000	600 000	600 000	0	2 000 000
Møblering sykehjemmet og hybler på loftet	353 500	553 500	0	0	0	907 000
Amfi Kulturhus	0	1 100 000	0	0	0	1 100 000
Renovering svømme- og idrettshallen	4 237 000	0	0	0	0	4 237 000
Ombygging innvendig brannstasjon	2 450 000	0	0	0	0	2 450 000
Velfersteknologiske løsninger	500 000	300 000	200 000	0	0	1 000 000
Bygging - Ny 1-10 skole i sentrum	89 800 000	67 700 000	0	0	0	157 500 000
Prosjektering - Ny 1-10 skole i sentrum	5 200 000	0	0	0	0	5 200 000
Utendørsanlegg	5 400 000	0	0	0	0	5 400 000
Trafikale løsninger - ny 1-10 skole	25 250 000	0	0	0	0	25 250 000
Inventar - ny 1-10 skole	0	10 000 000	0	0	0	10 000 000
Selvkost:						
Renovering Skøelv vannverk	0	4 000 000	0	0	0	4 000 000
Brutto nye investeringer	5 869 000	17 773 500	16 756 000	1 756 000	0	42 154 500
Brutto tidligere vedtatte investeringer	134 628 000	88 603 500	800 000	600 000	0	224 631 500
Sum	140 497 000	106 377 000	17 556 000	2 356 000	0	266 786 000

§ 5-6.Økonomisk oversikt etter art - drift

Tall i hele kr	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
1 Rammetilskudd	-130 671 947	-123 295 000	-128 584 000	-128 584 000	-128 584 000	-128 584 000
2 Inntekts- og formuesskatt	-88 223 419	-94 961 000	-96 029 000	-96 029 000	-96 029 000	-96 029 000
3 Eiendomsskatt	0	0	0	0	0	0
4 Andre skatteinntekter	-10 000	0	0	0	0	0
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	-12 516 545	-11 228 000	-14 953 300	-14 953 000	-15 422 600	-14 722 000
6 Overføringer og tilskudd fra andre	-53 387 594	-38 079 065	-36 017 696	-36 167 696	-36 109 946	-36 109 946
7 Brukerbetaling	-10 624 379	-10 708 931	-11 088 557	-11 088 557	-11 088 557	-11 088 557
8 Salgs- og leieinntekter	-27 522 720	-30 188 842	-34 157 058	-33 487 043	-33 316 043	-33 316 043
9 SUM DRIFTSINTEKTER	-322 956 604	-308 460 838	-320 829 611	-320 309 296	-320 550 146	-319 849 546
10 Lønnsutgifter	176 139 014	176 035 449	173 895 690	170 542 282	168 373 910	168 221 910
11 Sosiale utgifter	30 970 959	33 119 213	31 616 242	30 845 896	30 337 278	30 297 278
12 Kjøp av varer og tjenester	85 868 780	66 082 876	78 426 056	76 681 316	75 374 316	74 645 594
13 Overføringer og tilskudd til andre	16 273 048	15 127 428	13 202 885	13 202 885	13 145 135	13 145 135
14 Avskrivninger	16 711 729	17 526 000	17 526 000	17 526 000	17 526 000	17 526 000
15 SUM DRIFTSUTGIFTER	325 963 530	307 890 966	314 666 873	308 798 379	304 756 639	303 835 917
16 BRUTTO DRIFTSRESULTAT	3 006 926	-569 872	-6 162 738	-11 510 917	-15 793 507	-16 013 629
17 Renteinntekter	-2 411 266	-2 183 459	-2 866 459	-3 407 459	-3 636 459	-3 946 459
18 Utbytter	-816	0	0	0	0	0
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
20 Renteutgifter	7 918 120	7 413 059	8 524 459	11 623 459	14 616 459	15 021 459
21 Avdrag på lån	12 191 324	14 064 000	15 157 000	17 319 000	20 897 000	21 914 000
22 NETTO FINANSUTGIFTER	17 697 362	19 293 600	20 815 000	25 535 000	31 877 000	32 989 000
23 Motpost avskrivninger	-16 711 728	-17 526 000	-17 526 000	-17 526 000	-17 526 000	-17 526 000
24 NETTO DRIFTSRESULTAT	3 992 560	1 197 728	-2 873 738	-3 501 917	-1 442 507	-550 629
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat</i>	0	0	0	0	0	0
25 Overføring til investering	764 000	958 000	861 000	861 000	861 000	861 000
26 Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	1 655 712	-155 728	-802 099	-310 371	-310 371	-310 371
27 Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-8 618 962	-2 000 000	2 814 837	2 951 288	891 878	0
28 Dekning av tidligere års merforbruk	2 206 690	0	0	0	0	0
29 SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-3 992 560	-1 197 728	2 873 738	3 501 917	1 442 507	550 629
30 FREMFØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

§ 5-7 Oversikt over gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser i økonomiplanen og årsbudsjettet

Oversikt over gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser i økonomiplanen og årsbudsjettet

Andel lån KLP Kommunekreditt	102 858 015
Andel lån Kommunalbanken	261 353 770
Andel lån Husbanken	69 986 731
Sum lånegjeld 01.01.2021	434 198 516 Jfr. tabell 8, s. 53

(tall i hele kr)	2022	2023	2024	2025
IB	434 198 516	541 403 516	619 949 516	623 062 516
Lån nye investeringer	111 708 000	85 211 000	13 356 000	1 196 000
Nye lån til videre utlån	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000
Avdrag på lån	-15 157 000	-17 319 000	-20 897 000	-21 914 000
Avdrag på lån til videreutlån	-4 346 000	-4 346 000	-4 346 000	-4 346 000
Sum lånegjeld 31.12	541 403 516	619 949 516	623 062 516	612 998 516

Dyrøy kommune

Den lærende kommune

Arkiv: 033

Saksmappe: 2018/230

Saksbehandler: Helene Sætherskar

Dato: 07.12.2021

Saksframlegg

Eventuelt

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	5/21	02.12.2021

Rådmannens innstilling:

Kort sammendrag

Saksopplysninger

Administrasjonens vurdering